

Eduskunta
Suuri valiokunta

Lissabonin-strategia; komission kevättraportti

U/E-tunnus:

EUTORI-numero:

Ohessa lähetetään perustuslain 97§:n mukaisesti komission laatima tiedonanto Lissabonin strategiasta, joka toimii pohjana kevään 2004 Eurooppa-neuvoston valmisteluille. Liitteenä on selvitys Suomen kannoista komission tiedonannon sisältämistä suosituksista.

Selvitys on käsitelty EU-ministerivaliokunnassa 13.2.2004.

EU-asioiden valtiosihteeri

Antti Peltomäki

LIITTEET
kannoista

Komission tiedonanto suomeksi ja ruotsiksi sekä selvitys Suomen

SUOMEN KANNAT KOMISSION KEVÄTRAPORTTIIN

- Kevään Eurooppa-neuvostossa keskityttävä työllisyyden ja kilpailukyvyn parantamiseen.
- Ei uusia prosesseja ja tavoitteita, vaan pääpainon tulisi olla jo tehtyjen sitoumusten toteuttamisessa.
- Rakenteelliset uudistukset, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan hyödyntäminen ja osaamisen kehittäminen ovat keskeisiä keinoja, joilla parannetaan EU:n kilpailukykyä ja edistetään investointien ja yritysten sijoittumista Eurooppaan.
- Tutkimusrahoituksen ohella on tärkeää luoda ympäristö, jossa tutkimus- ja kehitystoiminta synnyttävät innovaatioita.
- Eurooppa-neuvostossa tehtävä konkreettisia päätöksiä 3G-markkinoiden elvyttämiseksi ja laajakaistan edistämiseksi.
- Eurooppa-neuvostossa sovittava toimista ympäristöteknologian edistämiseksi.

Komissio julkaisi 21.1.2004 raporttinsa kevään Eurooppa-neuvostolle "Lissabonin strategian edistyminen – uudistuksia laajentuneen unionin tueksi" (KOM(2004) 29, 21.1.2004). Komission nk. synteesiraportti muodostaa pohjan Lissabonin strategian toteutumista seuraavalle kevään Eurooppa-neuvostolle ja sen valmisteluille.

Puheenjohtajan tarkoituksena on keskittyä Eurooppa-neuvoston keskusteluissa vain muutamaaan keskeisimpään aiheeseen. Puheenjohtajan painopisteet ovat kasvuun tähtäävä talouspolitiikka, kilpailukyvyn parantaminen kasvun ja työllisyyden aikaansaamiseksi, työllisyyden parantaminen sekä kestävä kasvun edistäminen (talouskasvun ja ympäristöhaittojen irtikytkentä sekä ympäristöteknologia).

Kevään Eurooppa-neuvostoa valmistellaan useissa neuvoston kokoonpanoissa ja neuvostoa valmistelevissa työryhmissä ja komiteoissa. Muistion kannat muodostavat pohjan Suomen kannoille ja tavoitteille valmisteltaessa Eurooppa-neuvostoa näillä eri foorumeilla.

Komissio nostaa raportissaan unionin keskeisiksi tavoitteiksi 1) osaamiseen ja verkkoihin tehtävien investointien parantamisen, 2) Euroopan yritysten kilpailukykyyn vahvistamisen sekä 3) aktiivisen ikääntymisen edistämisen.

Komissio katsoo, ettei Lissabonin strategian toteuttamisessa ole edetty riittävästi, jotta saavutettaisiin Lissabonissa asetettu tavoite tehdä Euroopasta maailman kilpailukykyisin talous vuoteen 2010 mennessä. Tulokset ensimmäiseltä neljältä vuodelta ovat myönteisiä ja kannustavia, mutta paljon on vielä tehtävää. Euroopan talouskasvu on ollut vähäistä viimeisen kolmen vuoden aikana. Toisin kuin Yhdysvalloissa, Euroopassa työllisyydellä ja tuottavuudella on yhä liian vähäinen vaikutus kasvuun. Suomen työllisyysaste (68%) on alle EU:n tavoitteen (70%), mutta työn tuottavuus on lähellä EU:n keskiarvoa.

Komission mukaan Lissabonin strategian toteuttamista tarkasteltaessa parhaimpiin tuloksiin ovat päässeet Tanska, Luxemburg, Alankomaat, Itävalta, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta. Heikompia tulokset ovat olleet Kreikassa, Espanjassa, Italiassa ja Portugalissa. Suomi on sijoittunut selkeästi EU-keskiarvon yläpuolelle tutkimus- ja kehityspanostuksissa (Suomi 3,5%, keskiarvo 2 %) ja nuorten korkeassa koulutukseen osallistumisasteessa (Suomi 86%, EU-keskiarvo 74%). Suomi on unionin kolmanneksi heikoin yritysinvestoinneissa ja Suomessa on EU:n toiseksi korkein hintataso.

Suomi pyrkii siihen, että kevään Eurooppa-neuvostossa keskityttäisiin niihin aihealueisiin, joissa Eurooppa on jäämässä jälkeen: työllisyys ja kilpailukyky. Painopisteen tulisi olla siinä, miten Eurooppa parantaa kilpailukykyään. Uusia prosesseja ei tule luoda ja tavoitteita asettaa, vaan panna täytäntöön jo aiemmin sovittu.

Julkisen talouden vakauteen ja kestävyYTEEN nojaava terve makrotalous ja kasvuun tähtäävä talouspolitiikka on asetettava Lissabonin strategian lähtökohdaksi.

Rakenteelliset uudistukset, tutkimus- ja innovaatiotoiminnan hyödyntäminen ja osaamisen kehittäminen ovat keinoja, joilla parannetaan EU:n kilpailukykyä ja edistetään investointien ja yritysten sijoittumista Eurooppaan.

Sisämarkkinoiden loppuunsaattaminen ja vahvistaminen sekä henkilöiden vapaan liikkuvuuden täysimääräinen toteuttaminen on tärkeää myös kilpailukykyyn kannalta. Palvelujen sisämarkkinoita tulee tehostaa.

Talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa, ympäristöpolitiikkaa sekä koulutus- ja tutkimuspolitiikkaa on tarkasteltava Lissabonin strategiassa toisiaan täydentävinä, kilpailukykyä ja taloudellista kasvua tukevinä elementteinä. Sosiaalisen suojelun, talouspolitiikan suuntaviivojen ja työllisyysprosessin sisältöjen yhteensovittamista ja eri prosessien välistä vuoropuhelua on kehitettävä edelleen.

1. Tuottavuuden kasvattaminen lisäämällä investointeja osaamiseen ja verkkoihin

Komissio katsoo, että Euroopan kokonaistuottavuuden hitaaseen kasvuun ovat vaikuttaneet tieto- ja viestintäteknologian heikko vaikutus tuottavuuteen ja riittämätön investointitoiminta. Komission mukaan infrastruktuuriverkkojen ja osaamisen alalla tehtävien investointien lisääminen toisi unionille huomattavia etuja tuottavuuden kasvun ja työpaikkojen lisääntymisen muodossa. Suomen saavutuksiin komissio lukee johtoaseman tietoperustaiseen talouteen siirtymisessä.

1.1 Euroopan kasvualoitteen toteuttaminen ja pikaohjelman voimaansaattaminen

Komissio esittää, että jäsenvaltioiden tulisi vuodesta 2004 alkaen toteuttaa kansalliset, Euroopan kasvualoitteeseen perustuvat suunnitelmat liikenne-, tutkimus- ja laajakaistaverkoston osalta. Samalla jäsenvaltioiden tulisi vuoden 2004 kuluessa kiirehtiä pikaohjelmaan sisällytettujen t&k- ja laajakaistaverkkohankkeiden valmistelua ja riittävän pitkälle edenneiden hankkeiden osalta laatia niiden toteuttamiseksi tarvittavat rahoitussuunnitelmat.

Komissio aikoo antaa vihreän kirjan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista.

Komissio esittää Euroopan kasvualoitteen pikakäynnistysohjelmaan sisältyvien liikennehankkeiden toteuttamisen käynnistämistä jäsenvaltioissa vuoden 2004 aikana, ns. toiseen rautatiepakettiin sisältyvien sääntöehdotusten ja TEN-suuntaviivapäätösehdotuksen hyväksymistä EU:ssa ennen maaliskuuta 2004 ja ns. eurovinjettidirektiiviehdotuksen hyväksymistä EU:ssa ennen maaliskuuta 2005. Lisäksi komissio ilmoittaa antavansa alkukeväästä 2004 ns. kolmannen rautatiepaketin, johon sisältyvät mm. kansainvälisen henkilöliikenteen avaaminen kilpailulle sekä tavaraliikenteen laatuvaatimukset.

On hyvä, että eurooppalaisessa kasvualoitteessa painopistettä on siirretty enemmän koulutukseen sekä tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan.

Suomi katsoo, että pikaohjelma keskittyy liiaksi julkisiin investointeihin, vaikka yksityiset investoinnit ovat paljon merkittävämpiä kasvun kannalta. Toimia tarvitaan erityisesti riskipääomamarkkinoiden kehittämiseksi.

Euroopan laajuisesti julkisen ja yksityisen sektorin tutkimus- ja innovaatiohankkeiden kumppanuuksissa on vielä paljon kehitettävää (esim. yliopistojen ja julkisten tutkimuslaitosten ja yritysten välinen yhteistyö). Suomi pitää hyvänä sitä, että julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyö infrastruktuurihankkeissa on lisääntynyt. Komission vihreää kirjaa pidetään tervetulleena.

Suomi tukee komission priorisoimia liikennesektorin toimenpiteitä. Suomi voi hyväksyä kolmanteen rautatiepakettiin mahdollisesti sisältyvän komission ehdotuksen rautateiden kansainvälisen henkilöliikenteen jatko liberalisoinnista EU:ssa. Suomi ei sen sijaan hyväksy kansallisen henkilöliikenteen avaamista kilpailulle EU:ssa.

1.2 Osaamiseen tehtävien investointien lisääminen

Tutkimussektorilla komissio kehottaa jäsenvaltioita avointa koordinaatiomenetelmää hyödyntäen parantamaan tutkimusinvestointien edellytyksiä ja eurooppalaista yhdenmukaisuutta ja synergiaa. Julkisen vallan tukea yksityisille tutkimusinvestoinneille tulisi myös edistää rahoitusinstrumenttien tehokkaammalla käytöllä ja julkisrahoitteisen tutkimuksen ja teollisuuden yhteyksiä vahvistamalla. Toimia tutkijoiden rekrytoimiseksi ja tutkijauran edistämiseksi tulisi myös lisätä avoimen koordinaatiomenetelmän avulla.

Komissio itse aikoo viimeistellä ensimmäisten teknologia-alustojen perustamisen. Kyseessä on uusi konsepti, jota ennakkotietojen mukaan oltaisiin sisällyttämässä seuraavaan tutkimuksen puiteohjelmaan. Lisäksi komissio lupaa uudistaa t&k-rahoituksen valtiontukisäännöt.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnalle tulee luoda sellaiset puitteet, joilla kannustetaan eurooppalaisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan säilymistä Euroopassa. Euroopan unionin ja jäsenmaiden tulee lisätä panostuksia tutkimukseen, jotta saavutetaan tutkimuksen 3 % BKT:sta investointitavoite.

Tutkimusrahoituksen ohella on tärkeää luoda ympäristö, jossa tutkimus- ja kehitystoiminta synnyttävät innovaatioita.

Suomi pitää tarpeellisena selkiyttää t&k-rahoituksen valtiontukisääntöjä siten, että ne määrittelevät ao. sääntöjen kattaman innovaatiotoiminnan nykyistä laajemmin.

Suomi suhtautuu myönteisesti teknologia-alustojen hyödyntämiseen tutkimuksen ja innovaatioiden edistämiseksi. Suomi pitäisi kuitenkin tärkeänä, että komissio antaisi selventävän tiedonannon teknologia-alusta-instrumentista. Teknologia-alusta-hankkeet vaativat toteutuakseen laajaa yritysten ja muiden organisaatioiden (mm. tutkimuslaitokset, viranomaiset) välistä yhteistyötä.

Koulutussektorilla komissio suosittaa kevään Eurooppa-neuvostolle huomion kiinnittämistä koulutusinvestointeihin tietopohjaisen talouden kehittämiseksi. Toimet tulee keskittää avainalueille: yksityisen sektorin osuuden lisäämiseen kannustimia tarjoamalla, elinikäisen oppimisen vahvistamiseen sekä kansallisten koulutusjärjestelmien tehokkuuden lisäämiseen. Rakennerahastovaroja, kuten Euroopan sosiaalirahastoa sekä Euroopan investointipankin rahoitusta tulisi hyödyntää.

Komission mukaan jäsenmaiden tulisi laatia säännöllisiä raportteja koulutusjärjestelmien tavoitteiden toteutumisesta kansallisella tasolla sekä määritellä ja toimeenpanna elinikäisen oppimisen strategiat vuonna 2005. Elinikäisen oppimisen uusi puiteohjelma (2007-) tulisi hyvä kysä vuoden 2005 loppuun mennessä.

Yksittäisistä säädöshankkeista komissio nostaa tiedon ja osaamisen edistämisen kannalta keskeiseksi ammattitutkintojen vastavuoroista tunnustamista koskevan direktiivin, josta kilpailukykyneuvoston tulisi päästä ratkaisuun toukokuuhun mennessä.

Synteesiraportin sisältö on linjassa valmisteilla olevan "Koulutus 2010" -väliraportin kanssa. Neuvoston ja komission yhteinen raportti on koulutussektorin panos Lissabonin prosessin seurannassa. Väliraportissa arvioidaan EU:n edistymistä koulutustavoitteissa ja identifioidaan alueita lisätoimenpiteitä varten. Tähän liittyy synteesiraportissakin esitetyt verta iluarvot, joista opetusministerit sopivat toukokuussa 2003. Vertailuarvojen valossa suomalaisia vahvuuksia ovat

erityisesti nuorten korkea koulutukseen osallistumisaste, perustaitojen hallinta sekä aikuisten osallistuminen koulutukseen.

Koulutuksessa tulisi tähdätä innovaatiotoiminnan edistämiseen. Innovaatiotoimintaa kehitettäessä korkeakoulusektorin yhteistyön lisääminen on tärkeää. Unionissa tulee kiinnittää huomiota koulunkäynnin keskeyttämisten vähentämiseen ja perustaitojen hallinnan lisäämiseen.

Inhimillisen pääoman kehittämistä ja investointeja on tehostettava myös yhteisötasolla. Suomi pitää parempana vuosittaisten kansallisten raporttien laatimisen sijaan harvemmin laadittavia, kohdennettumpia raportteja. Suomi kannattaa uuden elinikäisen oppimisen puiteohjelman valmistelua.

2. Euroopan kilpailukyvyn parantaminen

Euroopan unioni on antanut yli 70 Lissabonin strategiaan kuuluvaa direktiiviä sisämarkkinoiden kehittämiseksi ja unionin kilpailukyvyn parantamiseksi. Vuoden 2003 loppuun mennessä olisi pitänyt saattaa voimaan 40 näistä direktiiveistä, mutta vain 7 on saatettu voimaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Suomi pitää valitettavana, ettei komissio esitä toimenpiteitä yhteisölainsäädännön voimaansaattamistilanteen parantamiseksi. Komission tulisi käyttää täysimääräisesti toimivaltuuksiaan tilanteen korjaamiseksi.

Komission kevätraportti käsittelee paremman sääntelyn kokonaisuutta varsin lyhyesti. Tämä lienee seurausta siitä, että vuotuinen parempaa sääntelyä koskeva raportti (KOM(2003) 770) annettiin juuri ennen joulua.

Komissio kehottaa Euroopan parlamenttia ja neuvostoa kehittämään integroidut (talous -, työllisyys- ja ympäristönäkökohdat huomioivat) työkalut lainsäädännön vaikutusarvioinneille. Myös näiden toimielinten on kyettävä arvioimaan komission ehdotuksiin tekemiensä muutosten vaikutukset.

Suomi pitää lainsäädännön vaikutusten arviointia tärkeänä ja tukee menetelmien luomista neuvoston ja Euroopan parlamentin tekemien merkittävien muutosehdotusten vaikutusten arvioimiseksi. Tämän ohella tulee kiinnittää huomiota komissiossa laadittujen vaikutusten arviointien laadun parantamiseen sekä tehokkaaseen huomioimiseen komission lainsäädäntöehdotusten käsittelyssä.

Kilpailukykyneuvoston tulee Eurooppa-neuvostolta saamansa mandaatin täyttämiseksi kiinnittää huomiota ehdotusten kilpailukykyvaikutuksiin ja kehittää menettelyjä niiden tehokkaaksi huomioimiseksi neuvoston päätöksenteossa. Päävastuu vaikutusarviointien huomioimisesta kuuluu kuitenkin aina asiasta vastuulliselle neuvostokokoonpanolle.

Suomi on huolissaan komission aidosta sitoutumisesta paremman lainsäädännön ja erityisesti vaikutusarviointien periaatteisiin. Esimerkiksi vuoden 2003 lopulla annettujen energiasäädösehdotusten (ns. energian toimitusvarmuuspaketti) valmistelussa ei tehty riittäviä arviointia ehdotusten kustannusvaikutuksista tai niiden vaikutuksista yritysten kilpailukykyyn. Komission tulisi ehdotuksensa arvioinnissa huomioida maat, joissa esimerkiksi energiatehokkuudessa ollaan edetty selkeästi muita pidemmälle.

Komissio kiirehtii erityisesti poliittisen ratkaisun löytämisen tärkeyttä yhteisöpatentin (ml. tuomioistuin), tutkintojen tunnustamisen, rahoituspalvelujen toimintasuunnitelmaan sisältyvien ehdotusten, ja henkisen omaisuuden suojan rikkomusmenettelyjen noudattamista koskevien säädösehdotusten osalta. Lisäksi komissio kehottaa viipymättä käynnistämään keskustelut palvelujen sisämarkkinadirektiivistä.

Suomi pitää komission priorisoimia hankkeita oikeina. Palvelujen sisämarkkinadirektiivi on merkittävin ajankohtaisista uusista sisämarkkina-aloitteista. Ratkaisu yhteisöpatentissa tulee saavuttaa ennen kevään Eurooppa-neuvostoa. Tämä edellyttää joustavuutta kaikilta osapuolilta.

2.1 Kilpailukyky ja teollisuuspolitiikka

Komissio lupaa parantaa kilpailukykyanalyysien, erityisesti yksittäisiä teollisuuden aloja koskevien, laatua. Lisäksi komissio kehittää uutta teollisuuspoliittista lähestymistapaa, jossa tarkemmin analysoidaan valmistavan teollisuuden ongelmia (de-industrialisation) lokakuun 2003 Eurooppa-neuvoston mandaatin mukaisesti. Komissiolta odotetaan kevään aikana asiasta tiedonantoa. Komissio aikoo 2004 aikana puuttua useammalla aloitteella teollisuuden kilpailukykyongelmiin, valmisteilla mm. yrittäjyyden toimintaohjelma. Komissio pyrkii varmistamaan, että eEurooppa 2005 –toimintasuunnitelman väliarvioinnin perusteella laadittuja suuntaviivoja noudatetaan.

Suomi suhtautuu epäilevästi komission pyrkimykseen palata sektorikohtaisiin teollisuuspolitiikkastrategioihin. Yritysten toimintaympäristön horisontaalista kehittämistä, markkinoiden toiminnan ja talouden rakenteiden merkitystä tulisi korostetummin painottaa kilpailukyvyn edistämässä.

Suomi katsoo, että viestintäsektorin ongelmien ratkaiseminen on yksi avainkysymyksistä Euroopan talouskasvun edellytysten luomisessa ja siksi tulisikin ryhtyä aktiivisiin toimiin markkinoiden toiminnan tehostamiseksi, investointien edistämiseksi ja vakaan toimintaympäristön takaamiseksi viestintäalan yrityksille. Suomi pitää tärkeänä, että kevään Eurooppa-neuvostossa tehdään konkreettisia päätöksiä 3G-markkinoiden elvyttämiseksi ja laajakaistan edistämiseksi. Suomi korostaa televiestintäsektorin merkitystä eri neuvostovalmisteluissa ml. ECOFIN-neuvoston key issues –asiakirja ja kilpailukykyneuvoston kontribuutio.

Suomi pyrkii siihen, että eEurooppa 2005 -toimintasuunnitelmalle valmistellaan jatkoa vuoden 2005 jälkeiselle ajalle.

Suomi pitää tärkeänä, että jäsenvaltiot laativat ja toimeenpanevat kansalliset laajakaistastrategiat. Suomi suhtautuu myönteisesti Euroopan unionin rakennerahastojen hyödyntämiseen laajakaistayhteyksien ja yleisesti sähköisten tietoliikenneyhteyksien rakentamisessa. On varmistettava, ettei rakennerahastoista maksettava tuki vääristä kilpailua tai hidasta markkinoiden kehittymistä.

Yritysten kilpailukyvyyn ja työn tuottavuuden parantamisen kannalta on keskeistä parantaa yritysten valmiuksia hyödyntää tieto - ja viestintäteknologiaa. Teknologiaosamisen rinnalla myös liiketoimintaosaamiseen (markkinointi, kansainvälisen kaupan osaaminen ja muu kasvuyritysosaaminen) ja keksintöjen kaupallistamiseen tarvitaan panostamista.

Viestintämarkkinoita koskeva uusi lainsäädäntö, tulisi panna tehokkaasti täytäntöön sekä nykyisissä että tulevaisuuden jäsenvaltioissa.

Suomi katsoo, että tekijänoikeuslainsäädännön edelleen kehittäminen on tarpeellista sähköisiin viestintäverkkoihin tuotettavien digitaalisten sisältöjen ja palvelujen edistämiseksi.

2.2 Kestävä kehitys ja ympäristö

Komission kevätraportissa todetaan, että jäsenvaltioiden toimet ympäristönsuojelussa ovat yleisesti ottaen olleet riittämättömiä. Huolestuttavaa on se, että talouskasvun ja ympäristöhaittojen lisääntymisen välistä yhteyttä ei ole muun muassa kasvihuonekaasupäästöjen ja energiankulutuksen osalta onnistuttu katkaisemaan. Myöskään liikenteen kasvun ja liikenteen ympäristöhaittojen kasvun välistä yhteyttä ei ole pystytty katkaisemaan.

Suomi yhtyy komission näkemykseen ja pitää tärkeänä, että kestävä kehitys sisällytetään riittävän laaja-alaisesti (taloudellinen, sosiaalinen ja ekologinen ulottuvuus) Lissabonin-strategian tavoitteisiin. Kevätreportin ympäristöosuutta olisi jatkossa kehitettävä hyödyntämällä tehokkaammin komission vuotuista ympäristöraporttia. Tämä edellyttää, että komissio julkaisee raporttinsa syksyisin riittävän ajoissa.

Kevätreporttiin sisällytetyistä indikaattoreista ainoastaan kolme (kasvihuonekaasupäästöt, talouden energaintensiteetti, rahtiliikenteen määrä/BKT) ovat ympäristöindikaattoreita.

Ympäristön painoarvoa kevätreportissa olisi kehitettävä myös täydentämällä ympäristöindikaattoreita, seuraavaksi luonnon monimuotoisuutta kuvaavalla indikaattorilla.

Komissio toteaa, että talouden ja ympäristön välisiä synergiaetuja on käytettävä paremmin hyväksi, jotta voitaisiin edistää taloudellista kasvua ja samalla minimoida ympäristöhaittoja. Kilpailukyvyyn ja ympäristönsuojelun parantamiseksi neuvoston ja Euroopan parlamentin tulisi:

- ottaa käyttöön vaikutustenarvointimekanismi muuttaessaan merkittävästi komission ehdotuksia. Mekanismin tulisi kattaa vaikutukset talouteen, erityisesti kilpailukykyyn, työllisyyteen ja ympäristöön;

- hyväksyä ympäristövastuudirektiivi nykyisen parlamentin aikana;

- hyväksyä ja toimeenpanna toimintasuunnitelma ympäristöteknologiasta ja
- hyväksyä ennen maaliskuuta 2005 lainsäädäntöehdotukset, jotka koskevat ns. eurovinjettiä, kemikaaleja (REACH), energiaa käyttävien tuotteiden ekologisen suunnittelun vaatimuksia sekä energian loppukäytön tehokkuutta ja energiapalveluja.

Suomi tukee yleisesti komission esittämiä keinoja vahvistaa synergiaetuja kilpailukyvyyn ja ympäristönsuojelun edistämisen välillä.

Suomi tukee aktiivisesti kemikaaliasetuksen ripeää käsittelyä. Suomi pyrkii siihen, että uudella kemikaalilainsäädännöllä saavutetaan tasapainoinen lopputulos terveyden- ja ympäristönsuojelun sekä taloudellisten toimijoiden kannalta. Asetusehdotusta tulee edelleen yksinkertaistaa ja kohdistaa sitä turvallisuuden kannalta keskeisempiin asioihin.

Suomi pitää myönteisenä sitä, että komissio on esittänyt konkreettisen toimintasuunnitelman ympäristöteknologian edistämiseksi ja katsoo, että EU:n ympäristönsuojelulle ja kestäväälle kehitykselle asettamat kunnianhimoiset tavoitteet tarvitsevat voimakkaan panostuksen ympäristölle myönteisen teknologian kehittämiseen.

Suomi pyrkii vaikuttamaan siihen, että ympäristöteknologioiden markkinoiden syntyä edistetään myös EU-tasolla tavoitteena niiden esteiden poistaminen, jotka haittaavat investointeja ympäristöteknologiaan, sen kehittämiseen, kaupallistamiseen ja käyttöönottoon.

Ympäristöteknologian kehittäminen luo uusia mahdollisuuksia luonnonvarojen kestäväälle käytölle, liiketoiminnalle ja työllisyydelle sekä vahvistaa eurooppalaista kilpailukykyä. Ympäristöteknologian edistämisen avulla EU edistää Johannesburgin sitoumusten mukaisia tavoitteita kestävästä tuotanto - ja kulutustavoista myös maailmanlaajuisesti.

3. Työllisyyden parantaminen

Suomea koskevista työllisyysasteindikaattoreista (1999-2002) korostuu ikääntyneiden työllisyysasteen nousu. Sekä naisten että miesten pitkäaikaistyöttömyys on laskenut. Synteesiraportissa Suomen saavutuksiin luetaan ikääntyneiden työllisyyden edistäminen ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäiseminen. Työllisyyden osalta Suomella on raportin mukaan parannettavaa jatkuvan korkean rakennetyöttömyyden purkamisessa.

Lissabon strategian ja Wim Kokin raportin ydinajatus eli panostus osaamiseen korostuneesta entistäkin uusien jäsenvaltioiden liittymisen myötä. Koulutustilastojen mukaan 17 prosentilta 15-vuotiailta eurooppalaisnuorilta puuttuu perustaidot lukemisessa, kirjoittamisessa ja laskemisessa.

Suomen yleistavoite on kehittää edelleen talouspolitiikan suuntaviivojen, työllisyysprosessin ja sosiaalisen suojelun sisältöjen yhteensovittamista ja eri prosessien välistä vuoropuhelua.

Suomi katsoo, että kevään 2004 Eurooppa-neuvostossa ei ole tarpeen asettaa uusia määrällisiä työllisyystavoitteita, vaan pyrkii toteuttamaan jo asetetut tavoitteet.

Jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkaa koskevia suosituksia valmisteltaessa tulee huomioida Wim Kokin raportin maakohtaiset havainnot.

Uusien jäsenvaltioiden sitoutumista Lissabonin työllisyysastetavoitteiden saavuttamiseen ja työllisyysstrategiaan tulee tukea.

Lissabonin strategiassa tulee tarkastella enenevässä määrin EU:ta myös osana globaalia taloutta. On tärkeää etsiä uusia keinoja, joilla EU voisi jatkossa nykyistä paremmin säilyttää työpaikkoja ja tuotantoa Euroopassa.

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen tulee olemaan entistä keskeisempi tekijä eurooppalaisen kilpailukyvyn kannalta. Myös ammatinvalinnan ohjauksen ja työvoimantarpeiden ennakoinnin kehittämiseen tulee panostaa.

3.1 Aktiivinen ikääntyminen ja työvoiman tarjonnan edistäminen

Komission mukaan jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten tulisi pyrkiä poistamaan taloudellisia tekijöitä, jotka estävät työntekijöitä jäämästä eläkkeelle myöhemmin ja työnantajia palkkaamasta ja pitämästä palveluksessaan iäkkäämpiä työntekijöitä. Varhaiseläkkeelle siirtymistä ei tulisi kannustaa.

Suomi katsoo, että rakenteelliset uudistukset tulee toteuttaa ja etuus- ja verojärjestelmiä kehittää niin, että työ ja työssä pysyminen kannattaa.

Sitoutuminen työmarkkinoiden rakennemuutoksiin ja työn kannustavuuden lisäämiseen on tärkeää. Suomi pitää raportin dktiivista ikääntymistä koskevia suosituksia ja siihen liittyviä kehittämistoimenpiteitä oikeansuuntaisina. Suomi kuitenkin katsoo, että huomiota tulee kiinnittää laajemmin työvoiman tarjonnan edistämiseen huomio imalla eri ryhmät (ikääntyneet, naiset, nuoret, vammaiset, maahanmuuttajat) ja edistämällä koko väestön työ - ja toimintakykyä ja terveyttä.

Suomi pitää tärkeänä työelämän ja työilmapiirin kehittämistä, jotka vaikuttavat ikääntyneiden työssä pysymiseen ja työllisyysasteeseen. Työn joustava organisointi lisää mahdollisuuksia yksityiselämän ja työn yhteensovittamiseen ja sitä kautta tukee työssä pysymistä ja tasa -arvon edistämistä.

3.2 Terveystenhuoltojärjestelmien nykyaikaistaminen

Synteesiraportti esittää avoimen koordinaation laajentamista terveydenhuoltosektorilla. Synteesiraportissa esitetään avoimen koordinaatio menetelmän käytön laajentamista sosiaalisen suojelun kentässä terveydenhuollon modernisointiin. Komissiolta on myös tulossa maaliskuussa kaksi tiedonantoa, joissa tarkastellaan terveydenhuoltoalan yhteistyön jatkotoimia sisältäen mm. ehdotuksen pysyvistä meka nismista.

Suomi suhtautuu varauksellisesti avoimen koordinaation laajentamiseen terveydenhuoltosektorilla. Toisaalta terveyssektori on keskeinen tekijä julkisen talouden kestävyyskannalta ja lisäksi potilaiden liikkuvuus ja kansalaisten liikkuvuus lisäävät terveydenhuoltojärjestelmien keskinäisen yhteistyön edelleen kehittämiseen.

Suomi selvittää ennen kevään Eurooppa-neuvostoa avoimen koordinaation käytöstä tähän mennessä saadut kokemukset sekä sen, missä asioissa komissio suunnittelee vuoden 2004 aikana avoimen koordinaation menetelmän käyttöönottoa tai sen laajentamista. Selvityksessä huomioidaan uuden perustuslaillisen sopimuksen voimaantulo.

Synteesiraportin esitys kansanterveyden tuomiseksi osaksi Lissabonin strategiaa on tuettavissamme. Kansanterveyden käsitteen tulkinta voi vaihdella eri maissa. Suomi pitää selkeyden vuoksi tärkeänä, että käsitteellä tarkoitetaan tässä terveyden suojelua ja sen edistämistä, eikä terveydenhuoltojärjestelmiä.

4. Valmistautuminen vuoden 2005 Lissabonin strategian väliarviointiin

Vuonna 2005 ollaan Lissabonin strategian toteutuksen puolivälissä. Vuonna 2005 ohjelmaa sovelletaan ensimmäistä kertaa laajentuneeseen unioniin ja uusi komissio ja uusi Euroopan parlamentti aloittavat työnsä. Komission mukaan Eurooppa-neuvoston tulisi määrittää puitteet ja menetelmät, jotta voidaan valmistautua Lissabonin strategian vuoden 2005 välitarkasteluun. Lissabonin strategian ensimmäinen vaihe keskittyi puitteiden luomiseen ja lainsäädäntötyöhön. Toisessa vaiheessa tulisi keskittyä uudistusten eteenpäinviemiseen ja kohdennettuun toteuttamiseen. Komissio aikoo nostaa Lissabonin strategian keskeiselle sijalle myös tulevia rahoituskehyksiä koskevassa esityksessään. Komissio suosittaa kevään Eurooppa-neuvostolle väliarvioinnin valmistelun puitteiden ja linjausten määrittämistä. Komissio laatii perusteellisen tilannekatsauksen saavutetusta edistyksestä ja käytetyistä menetelmistä mm. avoimen koordinaation menetelmästä. Vuoden 2005 kevät raportissa komissio aikoo esitellä vuosien 2005-2010 strategian keskeiset tekijät.

Kevään Eurooppa-neuvoston päätöksillä tulee valmistautua Lissabonin strategian välitarkasteluun vuonna 2005. Samoin on valmistauduttava EU:n kestävän kehityksen strategian välitarkasteluun vuonna 2004.

Suomi pyrkii vaikuttamaan seuraavaan puheenjohtajaan Alankomaihin, jotta Lissabonin strategian välitarkastelun valmistelut aloitettaisiin hyvissä ajoin jo syksyllä 2004. Lissabonin strategian edistämisen tulee olla keskeisenä osana tulevia rahoituskehyksiä.

Lissabonin strategian seuranta tulee edelleen tehostaa lisäämällä sitoutumista ja näkyvyyttä (tulostaulut).

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 23. tammikuuta 2004 (02.02)
(OR. fr)**

5615/04

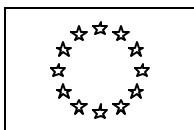
**ECOFIN 19
SOC 26
AG 3
MI 16
COMPET 6
IND 9
RECH 10
EDUC 13
ENER 22
ENV 44**

SAATE

Lähettäjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Patricia BUGNOT, johtaja
Saapunut:	22. tammikuuta 2004
Vastaanottaja:	Javier SOLANA, pääsihteeri, korkea edustaja
Asia:	Komission raportti kevään Eurooppa-neuvostolle: "Lissabonin strategian edistyminen – uudistuksia laajentuneen unionin tueksi"

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena komission asiakirja – KOM(2004) 29 lopull.

Liite: KOM(2004) 29 lopull.

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel, 21.1.2004
KOM(2004) 29 lopullinen

**KOMISSION RAPORTTI
KEVÄÄN EUROOPPA-NEUVOSTOLLE**

LISSABONIN STRATEGIAN EDISTYMINEN

UUDISTUKSIA LAAJENTUNEEN UNIONIN TUEKSI

FI

ominaisuuden nimi.

FI

Virhe. Tuntematon asiakirjan

TIIVISTELMÄ

Euroopan unionissa on toteutettu Lissabonin strategiaa neljän vuoden ajan. Tämän jakson kuluessa on saatu aikaan kiistatonta edistymistä, minkä ansiosta on voitu tukea tarvittavaa siirtymistä kohti kilpailukykyistä osaamistaloutta, joka luo kasvua, työpaikkoja ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta ja jossa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat.

Nyt annettavassa neljännessä raportissa käsitellään vuodesta 2000 tapahtunutta edistymistä. Raportissa kehoitetaan Eurooppa-neuvostoa hyödyntämään viimeaikaisen taloudellisen elpymisen ja edessä olevan laajentumisen tarjoamia mahdollisuuksia sekä antamaan tarvittavan sysäyksen Lissabonin strategian etenemiselle.

Tähänastinen edistyminen

Unionissa ja jäsenvaltioissa tapahtunutta edistymistä koskevan analyysin lähtökohtina ovat talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen sekä työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpanoa käsittelevät raportit sekä komission ehdottamat ja neuvoston hyväksymät rakenneindikaattorit. Analyysistä käy selvästi ilmi, että on tärkeää panna aktiivisesti täytäntöön kokonaisvaltaisia uudistusstrategioita eri aloilla. Jos Lissabonin strategian täytäntöönpano on riittämätöntä, Euroopalle saattaa aiheutua merkittäviä nettokustannuksia: kasvu saattaa supistua, työllisyysasteiden kohentuminen saattaa viivästyä ja jotkin huomattavat teollisuuden alan yhteistyökumppanimme saattavat saada lisää etumatkaa yleissivistävässä koulutuksessa ja tutkimus- ja kehitystoiminnassa.

Jos näitä uudistuksia jatketaan samanaikaisella ja integroidulla tavalla, unionin BKT:n kasvupotentiaali voi komission suorittamien selvitysten ja simulaatioiden mukaan lisääntyä noin 0,50–0,75 prosenttiyksikköä seuraavien 5–10 vuoden aikana.

Vaikka tietyillä aloilla on saatu aikaan edistymistä, **raportissa korostetaan selvästi, että Euroopan tasolla toteutetut toimenpiteet ovat vain osa Lissabonin strategian oikeansuuntaista täytäntöönpanoa varten luodusta toimintamallista; niiden lisäksi on vielä toteutettava useita uudistuksia ja investointeja, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden vastuulle.**

Joillakin aloilla on huomattavia vaikeuksia, jotka jarruttavat strategiaa kokonaisuudessaan ja voivat hankaloittaa voimakkaan kasvun paluuta. Lisäksi on tärkeää huomata, että suurimmat myöhästymiset on todettu seuraavilla kolmella alalla, jotka ovat kasvun kannalta olennaisia: osaaminen ja verkot, teollisuuden ja palvelualan kilpailukyky sekä aktiivinen ikääntyminen.

Painopisteet vuodeksi 2004

Täytäntöönpanotyötä on vielä paljon jäljellä, ja siksi **jäsenvaltioiden on sitouduttava entistä tiukemmin jatkamaan uudistuksia**, jotka on määritetty Lissabonin Eurooppa-neuvostossa ja sen jälkeen. Komissio ehdottaakin, että Eurooppa-neuvosto tekee tarvittavat päätökset seuraavilla kolmella ensisijaisella alalla ja korostaa päätösten yhteydessä nopean toiminnan tärkeyttä:

- **Osaamiseen ja verkkoihin tehtävien investointien parantaminen:** pannaan täytäntöön kasvualoite ja asetetaan tutkimukseen sekä yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen suunnattujen investointien määrä ja laatu entistä tärkeämmälle sijalle.
- **Euroopan yritysten kilpailukykyyn vahvistaminen:** sovelletaan parempaa sääntelyä – varsinkin teollisuuden alalla – ja hyväksytään ehdotus palveluita koskevaksi puitedirektiiviksi samoin kuin ehdotus ympäristöteknologiaa koskevaksi toimintasuunnitelmaksi.
- **Aktiivisen ikääntymisen edistäminen:** kannustetaan ikääntyviä työntekijöitä pysymään työelämässä ja nykyä ikaistetaan elinikäiseen oppimiseen liittyviä

koulutusjärjestelmiä samoin kuin työn organisointia sekä ennaltaehkäisy- ja terveydenhuoltojärjestelmiä.

Valmistautuminen vuoden 2005 väliarviointiin

Komissio kehottaa Eurooppa-neuvostoa myös määrittämään puitteet ja menetelmät, jotta voidaan valmistautua **Lissabonin strategian vuoden 2005 väliarviointiin**. Arvioinnissa olisi keskityttävä lähinnä täytäntöönpanoon, ja sen tärkeimmäksi lähtökohdaksi olisi otettava seuraavat vuoden 2006 jälkeiset rahoitusnäkymät.

SISÄLLYSLUETTELO

Tiivistelmä.....	2
1. Edistymismahdollisuuksien hyödyntäminen.....	5
1.1. Nykyisen taloudellisen elpymisen hyödyntäminen	5
1.2. Laajentumiseen perustuvien mahdollisuuksien hyödyntäminen	5
2. Edistyminen Lissabonin tavoitteiden saavuttamisessa.....	6
2.1. Julkisen talouden kestävyysden takaaminen.....	7
2.2. Työllisyyden ja tuottavuuden vaikutus kasvuun edelleen riittämätön.....	7
2.2.1. Työllisyyden vaikutus edelleen vähäinen	8
2.2.2. Tuottavuus edelleen liian alhainen	9
2.3. Unionin sisämarkkinoiden ja kilpailukyyn heikkoudet.....	12
2.4. Kasvun kestävyys vielä riittämätön.....	15
2.4.1. Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen.....	15
2.4.2. Ympäristökysymysten parempi huomioon ottaminen	15
2.4.3. Kestävän kehityksen strategian täytäntöönpano puutteellista	16
2.5. Nykyinen tilanne.....	17
3. Vuoden 2004 painopisteet: korostetaan investointeja, kilpailukykyä ja työllisyyttä.....	19
3.1. Jo käynnissä olevien uudistusten jatkaminen.....	19
3.2. Investointien lisääminen kasvun tueksi.....	20
3.3. Kilpailukyyn parantaminen kestävässä taloudessa.....	24
3.4. Keskittyminen aktiivista ikääntymistä edistäviin uudistuksiin	26
4. Valmistautuminen vuoden 2005 väliarviointiin	28
LIITE 1: RAKENNEINDIKAATTORIEN ESITTELY	30
LIITE 2: JÄSENVALTIOIDEN ERITYISET SAAVUTUKSET JA PUUTTEET LISSABONIN TAVOITTEIDEN SUHTEEN.....	64
LIITE 3: LISSABONIN TOIMINTAOHJELMAN MUKAISET EHDOTUKSET, JOTKA KÄSITELLÄÄN MAALISKUUHUN 2005 MENNESSÄ	73

vielä kiinnikurottavaa useilla aloilla, on muistettava, että yksittäisillä valtioilla on tietyillä aloilla hyvä suorituskyky, joissakin tapauksissa jopa parempi kuin nykyisillä jäsenvaltioilla. Lisäksi uusilla jäsenvaltioilla on suurempi kehityspotentiaali – eli paremmat mahdollisuudet eron kiinni kuromiseen –, sillä niiden talouskasvu on nopeampaa ja investoinnit suurempia kuin nykyisissä jäsenvaltioissa. **Uudistuksista saamiensa kokemusten sekä etenemishalunsa ansiosta uudet jäsenmaat tuovat arvokkaan panoksen** Lissabonin strategiaan ja sen poliittiseen dynamiikkaan.

Laajentuminen sekä talouden elpymisen tarjoavat unionille mahdollisesti suotuisan tilanteen, jota sen on hyödynnettävä kaikilta osin. **Jäsenvaltioiden – nykyisten ja uusien – sitouduttava entistä tiukemmin** panemaan täytäntöön Lissabonin strategia ja saavuttamaan strategian mukaiset tavoitteet.

Edistyminen Lissabonin tavoitteiden saavuttamisessa

Lissabonin strategia on tarjonnut maaliskuusta 2000 lähtien tehokkaan hallintovälineen ja tarkoituksenmukaiset toimintapuitteet strategian mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten neljän vuoden aikana saavutettu yleinen edistyminen osoittaa.

VUODESTA 2000 ALKAEN TAPAHTUNUT YLEINEN EDISTYMINEN	
–	Vuodesta 1999 alkaen on luotu yli 6 miljoonaa uutta työpaikkaa , minkä ansiosta kokonaistyöllisyysaste on noussut 62,5 prosentista 64,3 prosenttiin (2002). Lisäksi pitkäaikaistyöttömyys on vähentynyt Euroopassa selvästi: se laski vuosien 1999 ja 2002 välisenä aikana 4 prosentista 3 prosenttiin. Myös työmarkkinauudistukset alkavat tuottaa tuloksia, sillä talouskasvun hidastumiseen suhteutettuna työllisyyskehitys on pysynyt hyvänä.
–	Useita keskeisiä markkinoita on voitu kokonaan tai osittain avata kilpailulle: televiestintä, rautateiden rahtiliikenne, postipalvelut, sähkö- ja kaasumarkkinat. Sen ansiosta on mahdollista nykyaikaistaa ja tehostaa näitä markkinoita, parantaa palvelun laatua ja pienentää kustannuksia ilman että työllisyyteen aiheutuisi kielteisiä vaikutuksia. Lisäksi tänä vuonna otetaan käyttöön yhtenäinen eurooppalainen ilmatila, jonka avulla voidaan vähentää lentoliikenteen myöhästymisiä ja ruuhkautumista.
–	Osaamistalous alkaa olla käytännössä totta : Internetin käyttö on yleistynyt voimakkaasti kouluissa (93 prosentilla kouluista on Internet-yhteys), mutta myös yrityksissä, julkishallinnossa ja kotitalouksissa; toisaalta on kehitetty asteittain eurooppalaista tutkimusaluetta.
–	Kestävään kehitykseen tähtäävä toimintamalli on alettu ottaa huomioon poliittisessa päätöksenteossa . Monet jäsenvaltiot ovat esimerkiksi alkaneet uudistaa eläkejärjestelmiään ratkaista kseen väestön ikääntymisen muodostaman ongelman. Lisäksi yhteisön toimissa kiinnitetään yhä enemmän huomiota ympäristönsuojeluun.
–	Viimeksi kuluneiden neljän vuoden aikana toteutettujen toimien perusteella on voitu hyväksyä noin sata eri alojen asetusta, direktiiviä ja ohjelmaa , jotka kytkeytyvät eri tavoin kaikkiin Lissabonin tavoitteisiin.

Vaikka ensimmäiset tulokset ovat myönteisiä ja kannustavia, on vielä tehtävä paljon työtä, jotta unionin vuodeksi 2010 asettamat tavoitteet saadaan saavutettua. Tähänastista edistymistä koskevasta selvityksestä² käy ilmi, että kehitys on ollut suhteellisen myönteistä, mutta siinä tuodaan esille myös huomattavia vaikeuksia, jotka olisi ratkaistava viipymättä. Näitä näkökohtia korostetaan myös kertomuksissa, jotka koskevat talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen sekä työllisyyden suuntaviivojen täytäntöönpanoa³, sekä lausunnossa, jonka Euroopan talous- ja sosiaalikomitea antoi viime joulukuussa⁴.

² Kyseinen analyysi perustuu osittain 14 rakenneindikaattoriin, joita komissio ehdotti (KOM(2003) 585) ja jotka hyväksyttiin neuvostossa 8. joulukuuta 2003. Rakenneindikaattoreihin voi tutustua Internet-osoitteessa <http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/structind/info/data/index.htm>.

³ KOM(2004) 20 lopullinen ja KOM(2004) 24 lopullinen.

⁴ Ks. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto 1698/2003.

Komission laatima analyysi jakautuu neljään osaan. Ne ovat julkisen talouden kestävyys, työllisyyden ja tuottavuuden riittämätön vaikutus kasvuun, epätyytyttävä sisämarkkinoiden kehittyminen ja riittämätön kasvun kestävyys.

Julkisen talouden kestävyys takaaminen

Jotta vältettäisiin horjuttamasta alkavaa kasvua ja jotta luotaisiin kasvua edistävä taloudellinen ympäristö, on tärkeää **pitää yllä vakaat makrotalouden puitteet**. Vakaas- ja kasvusopimuksen on edelleen ohjattava unionissa sovellettuja finanssipolitiikkoja. Tällainen finanssipolitiikan ohjaus voi osaltaan tukea kasvua, sillä se vakauttaa inflaatiota, vähentää julkista velkaa ja edistää kuluttajien ja investoijien luottamusta.

Talousarviota ja verotusta koskevaa kurinalaisuutta ei ole noudatettu samalla tavoin kaikissa jäsenvaltioissa. Siksi unionin keskimääräinen alijäämä oli heikon taloussuhdanteen, mutta joissakin tapauksissa myös kasvuhakuisten finanssipolitiikkojen, vuoksi 2,7 prosenttia BKT:sta vuonna 2003. On myös huomattava, että tällaiset finanssipolitiikat ovat lisänneet säästämistä sen sijaan että ne olisivat tavoitteensa mukaisesti tukeneet kulutusta.

Samanaikaisesti kuluttajien ja investoijien luottamus on heikentynyt.

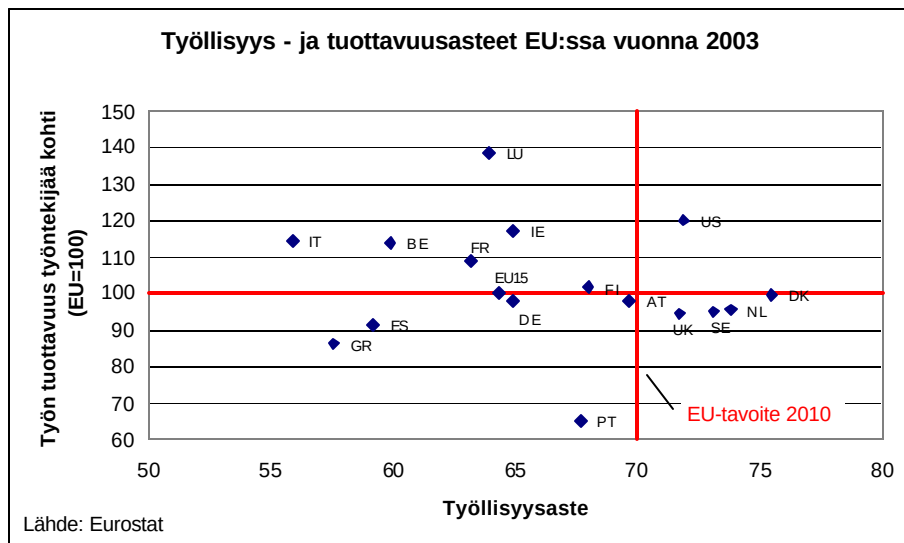
Jäsenvaltioiden julkisen talouden kestävyys keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä on taattava paremmin, jotta voidaan varmistaa unionin talouden kestävä kehitys ottaen huomioon väestökehitys. Jos maahanmuutto pysyy vakaana, työssäolevan väestön supistuminen ja ikääntymisen kustannukset saattavat ajaa takaisin tilanteeseen, jossa talouskasvu on pitkällä aikavälillä alle 2 prosenttia. Ainakin puolet jäsenvaltioista kuuluu riskiryhmään: vuonna 2003 unionin keskimääräinen julkinen velka on arvioiden mukaan 64,1 prosenttia BKT:sta, ja kuusi jäsenvaltiota ylittää viitearvon, joka on 60 prosenttia BKT:sta.

Useissa jäsenvaltioissa on viime kuukausina alettu uudistaa **eläke-** ja **terveydenhuoltojärjestelmiä**, jotta ne olisivat asianmukaisia ottaen huomioon yhteiskunnalliset näkökohdat sekä taloudellinen tehokkuus ja kestävyys. Näitä oikeasuuntaisia ponnisteluja on jatkettava.

Työllisyyden ja tuottavuuden vaikutus kasvuun edelleen riittämätön

Euroopan talouskasvu on ollut vähäistä viimeksi kuluneiden kolmen vuoden ajan. Henkeä kohden laskettu bruttokansantuote pysyi unionissa vuonna 2003 muuttumattomana. Unioni ei pysty kuroma kiinni Yhdysvaltojen etumatkaa: unionin henkeä kohden laskettu BKT on suuruudeltaan 72 prosenttia Yhdysvaltojen BKT:sta.

Riittämättömän kasvun syyt ovat tiedossa: toisin kuin Yhdysvalloissa, Euroopassa työllisyydellä ja tuottavuudella on yhä liian vähäinen vaikutus kasvuun.

Tanska, Alankomaat, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat jo ylittäneet vuodeksi 2010 asetetun kokonaistyöllisyystavoitteen, kun taas niiden tuottavuus on lähellä eurooppalaista keskiarvoa tai vähän sen alle. Saksassa, Itävallassa ja Suomessa työllisyysaste on vielä tavoitetta alhaisempi, mutta tuottavuus on lähellä unionin keskiarvoa. Belgiassa, Ranskassa, Irlannissa, Italiassa ja Luxemburgissa on suhteellisen korkea tuottavuus, mutta maiden työllisyysaste alittaa vielä selvästi vuoden 2010 tavoitteen. Kreikassa, Espanjassa ja Portugalissa työllisyysaste on vielä alle asetetun 70 prosentin EU:n tavoitteen, ja työn tuottavuus on unionin keskiarvoa alhaisempi. Tätä tilannetta tarkasteltaessa on kuitenkin otettava huomioon Espanjassa ja Kreikassa viime vuosina tapahtunut huomattava edistyminen⁵.

Työllisyyden vaikutus edelleen vähäinen

Hitaan kasvun jakson alussa **työllisyys pysyi melko vakaana** ja työttömyysasteen nousu pysyi vähäisenä. Tämä selittyy osaksi palvelualojen työllisyyden suhteellisella vakaudella sekä ensimmäisillä vaikutuksilla, joita saatiin tietyissä jäsenvaltioissa käynnistetyistä tai jatketuista työmarkkinauudistuksista.

Talouden taantumien vaikutukset ovat kuitenkin alkaneet tuntua työllisyyden alalla. Vuonna 2003 euroalueella menetettiin noin 200 000 työpaikkaa (nettomääräisesti). Tämä on ensimmäinen kerta, kun työpaikat vähenevät vuoden 1994 jälkeen. Elpymisen hitauden ja tiettyjen pysyvien jäykkyyksien vuoksi vuonna 2004 ei todennäköisesti synny paljon uusia työpaikkoja. Työttömyysasteen ennustetaan jatkavan hienoista nousuaan **8,2 prosenttiin vuonna 2004** (euroalueella 9,1 prosenttia), **kunnes se kääntyy laskuun vuonna 2005⁶**.

On tärkeää, että työllisyys vaikuttaa entistä enemmän Euroopan talouskasvuun, kuten vuodesta 2000 lähtien vahvistetuissa tavoitteissa todetaan. Työllisyysasteet ovat kuitenkin vielä liian alhaiset, ja siksi jäsenvaltioiden on tehostettava alan toimia.

- **Kokonaistyöllisyysaste oli 64,3 prosenttia vuonna 2002**, kun se oli 62,5 prosenttia vuonna 1999. Vaikka työllisyysaste on noussut 1,8 prosenttiyksikköä kolmessa vuodessa, vuodeksi 2005 asetettuun 67 prosentin välitavoitteeseen ei liene mahdollista päästä koko unionin tasolla. Vuodeksi 2010 asetettua 70 prosentin tavoitetta voidaan kuitenkin pitää realistisena, mikäli talouden elpymisen myötä päästään yhtä suuriin lukemiin kuin 1990-luvun lopulla. Uusissa jäsenvaltioissa ei pystytty luomaan tarpeeksi uusia työpaikkoja, ja lähinnä siitä syystä niiden keskimääräinen työllisyysaste oli vain 57 prosenttia vuonna 2001; Tšekin, Kyproksen ja Slovenian työllisyysasteet ovat kuitenkin jo ylittäneet yhteisön nykyisen keskiarvon. Tämä kaiken kaikkiaan epätydyttävä tilanne johtuu pääasiassa ikääntyvien työntekijöiden liian heikosta osallistumisesta työmarkkinoille sekä siitä, että työmarkkinoilla on edelleen rakenteellisia esteitä.
- **55–64-vuotiaiden työntekijöiden työllisyysasteen kehitys on huolestuttava.** Vaikka työllisyysaste on vuodesta 1999 noussut 3 prosenttiyksiköllä ja saavuttanut 40,1 prosentin tason vuonna 2002, tälle työntekijäryhmälle tarvittaisiin vielä noin 7 miljoonaa uutta työpaikkaa, jotta vuodeksi 2010 asetettu 50 prosentin tavoite saavutettaisiin. Belgian, Luxemburgin ja Italian tulokset ovat huonoimmat. Kehitystä tarkasteltaessa on myös otettava huomioon, että keskimääräinen työmarkkinoilta poistumisikä nousi vuosien 2001 ja 2002 välisenä aikana 60,4 vuodesta 60,8 vuoteen. Tilanteen tekee vielä huolestuttavammaksi se, että uusien jäsenvaltioiden vastaava työllisyysaste on vain 30 prosenttia. On varsin epätodennäköistä, että näihin kahteen tavoitteeseen päästään, mikäli kehitys jatkuu nykyisellä tahdilla. Tavoitteisiin päästäkseen unionin on **tauttava työvoiman aktiivinen ikääntyminen ja edistettävä sitä.**

⁵ Ks. kaavio 3.3, liite 1.

⁶ Syksyn talousennusteet vuosiksi 2003–2005, SEK(2003) 1222 lopullinen.

- **Naisten työllisyysaste** kasvaa suhteellisesti nopeammin kuin keskimääräinen työllisyysaste, mikä auttaa jossain määrin kuromaan kiinni huomattavaa rakenteellista jälkeenjääneisyyttä. Naisten työllisyysaste on noussut 2,7 prosenttiyksikköä kolmessa vuodessa ja saavuttanut 55,6 prosentin tason vuonna 2002. Vuodeksi 2010 asetettu 60 prosentin tavoite on siis realistinen. Uusien jäsenvaltioiden keskiarvo oli 50,1 prosenttia vuonna 2001. Alle 3-vuotiaille lapsille järjestetyn hoidon tarjonnassa ja saatavuudessa on saatu aikaan jonkin verran edistymistä. Kuten kevään Eurooppa-neuvostolle esitetystä naisten ja miesten yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevassa kertomuksessa todetaan, naiset ovat edelleen alttiimpia työttömyydelle ja työvoiman ulkopuolella olemiselle. Sukupuoleen perustuva syrjintä työmarkkinoilla, varsinkin tuloerojen kannalta, on vähentynyt vain hieman viime vuosien aikana.
- Euroopan työllisyysryhmä, jonka puheenjohtajana toimii Wim Kok, esitti samanlaisia näkemyksiä komissiolle viime marraskuussa antamassaan raportissa.

Tuottavuus edelleen liian alhainen

Kasvun toisen osatekijän, tuottavuuden, vaikutus ei myöskään ole riittävä. **Palkattua työntekijää kohden lasketun tuottavuuden** kasvu on heikentynyt Euroopassa 1990-luvun puolestavälistä alkaen. Se **vaihtelee nykyisin 0,5 ja 1 prosentin välillä** (Yhdysvaltojen vastaava luku on 2 prosenttia). Yhdysvaltojen etumatkan kiinni kurominen on tämän vuoksi pysähdyksissä. Parhaimpiin tuloksiin on päästy Luxemburgissa, Irlannissa ja Belgiassa. Tuntia kohden laskettu tuottavuus on kaiken kaikkiaan pysynyt vakaana. Se on edelleen noin 90 prosenttia Yhdysvaltojen vastaavasta luvusta. Portugalissa, Kreikassa, Espanjassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa tuottavuus on erityisen heikko. On myös syytä huomata, että työntekijää kohden laskettu tuottavuus on uusissa jäsenvaltioissa alle puolet unionin nykyisestä keskiarvosta, mutta siitä huolimatta tuottavuuden kasvu on kaikissa näissä valtioissa voimakasta ja yli yhteisön keskiarvon.

Euroopan heikkoon kokonaistuottavuuden kasvuun on kaksi olennaista syytä: tieto- ja viestintätekniikan liian heikko vaikutus ja riittämätön investointitoiminta Unionin onkin keskityttävä tuottavuuden lisäämiseen tähtäävissä toimissaan näihin ensisijaisiin aloihin, jotta se voi säilyttää kilpailukykynsä Yhdysvaltoihin ja yleisesti ottaen myös muihin yhteistyökumppaneihin, kuten Kiinaan ja Intiaan, nähden.

Tieto- ja viestintätekniikan vaikutus liian vähäinen

Tieto- ja viestintätekniikan vaikutus tuottavuuden kasvuun on yli puolta pienempi kuin Yhdysvalloissa. Tämä johtuu lähinnä siitä, että **tämän tekniikan käyttöönotto ja hyödyntäminen on vielä liian hidasta** tietyillä palvelualoilla (rahoituspalvelut sekä tukku- ja vähittäiskauppa) ja teollisuudenaloilla. Ilmiö tulee selvästi esiin varsinkin Belgiassa, Espanjassa ja Ranskassa, kun taas Tanskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa on päästy parempiin tuloksiin. Uusissa jäsenvaltioissa sitä vastoin tähän alaan investoidaan huomattavasti, minkä ansiosta tieto- ja viestintätekniikan levittäminen on niissä laajempaa. Heikko vaikutus johtuu tieto- ja viestintätekniikan investointivajeesta sekä riittämättömistä liitännäistoimenpiteistä ammatillisen koulutuksen sekä yritysten organisaatiouudistusten alalla.

Investoinnit kaiken kaikkiaan vähentyneet...

Kaikkien alojen yhteenlasketut investoinnit ovat avainasemassa keskipitkän ja pitkän ajan kasvunäkymien kannalta. **Yritysten investoinnit ovat kuitenkin vähentyneet** siten, että niiden osuus BKT:sta oli 18,3 prosenttia vuonna 2000 ja 17,2 prosenttia vuonna 2002. Takertelemaan investointitoiminnan vaikutukset tulevat esiin myös uusissa jäsenvaltioissa, vaikka niihin tehdään edelleen varsin huomattavia ulkomaisia suoria sijoituksia. Uusiin jäsenvaltioihin tehtyjen ulkomaisten suorien investointien osuus BKT:sta vaihtelee Liettuan 1,5 prosentista Viron 5 prosenttiin.

Samaa kehityssuuntaa ovat noudattaneet myös julkiset investoinnit, joiden prosenttiosuus BKT:sta väheni unionissa 1990-luvulla ja on nyt selvästi pienempi kuin Yhdysvalloissa (3,3 prosenttia vs. 2,4 prosenttia vuonna 2003). Tämän kokonaiskehityksen tekee vielä huolestuttavammaksi se, että **investointien vähenemisestä kärsivät Lissabonin strategiaan kuuluvat ensisijaiset alat** : Euroopan yhteistä etua koskevat hankkeet, kuten rajatylittävät verkkoinfrastruktuurit ja osaamisen ala (tutkimus- ja innovaatiotoiminta, yleissivistävä ja ammatillinen koulutus).

Eurooppa -neuvoston vahvistaman **Euroopan kasvualoitteen ja pikakäynnistysohjelman** on määrä johtaa merkittäviin kerrannaisvaikutuksiin ja saada käyntiin investointeja infrastruktuurin ja osaamisen alalla.

PIKÄKÄYNNISTYSOHJELMA

Pikäkäynnistysohjelma on Euroopan kasvualoitteen ydinkysymys. Sen tavoitteena on saada Euroopan kannalta tärkeimpien investointihankkeiden tueksi poliittinen sitoumus ja varat. Ohjelma voi kehittyä, mikäli muissa hankkeissa noudatetaan määritettyjä perusteita. Ohjelmassa on **54 rajatylittävää investointihanketta, jotka voidaan heti käynnistää**. Hankkeet valitaan yhteistyössä Euroopan investointipankin kanssa sen jälkeen kun on tehty painopisteiden ja tarpeiden perinpohjainen arviointi objektiivisin ja selkein perustein, ja huomioon otetaan yh teison ja jäsenvaltioiden tason rahoitusresurssit.

- 31 hanketta, joihin on osoitettu 38 miljardia euroa vuoteen 2010 asti ja jotka koskevat TEN-liikenneverkkojen rajatylittäviä osia. Ei uusia painopisteitä, mutta määritetyt osat on voitava saada käyntiin 3 vuoden kuluessa.
- 15 hanketta, joihin on osoitettu 10 miljardia euroa vuoteen 2010 asti ja jotka koskevat keskeisiä TEN-energiահankkeita.
- 8 hanketta, joihin on osoitettu 14 miljardia euroa ja jotka koskevat nopean viestinnän ja matkaviestinnän alan verkkoja, tutkimus- ja kehitystoimintaa sekä innovaatiotoimintaa.
- Yhteensä 10 miljardia euroa vuodessa (6 miljardia unionilta ja kansallisista määrärahoista eli noin 0,05 prosenttia unionin BKT:sta). 60/40-jako julkisen ja yksityisen rahoituksen välillä. Yksityinen rahoitus edellyttää lainsäädännöllisiä uudistuksia ja innovatiivisia rahoitusvälineitä EY:n talousarviosta sekä EIP-ryhmältä. Nykyisten rahoitusnäköymien rajoissa ei ole kovin paljon mahdollisuuksia uudelleenallokointiin.

...varsinkin tutkimus- ja innovaatiotoiminnan alalla...

Toimenpiteet tutkimusinvestointien lisäämiseksi ja alan investointiedellytysten parantamiseksi ovat yleensä olleet hajanaisia, ja niitä on toteutettu verkkaisesti. Uusimpien saatavilla olevien lukujen (2001) mukaan unionin tutkimus- ja kehitysinvestoinnit ovat yhteensä noin 2 prosenttia BKT:sta. Siitä huolimatta 4 prosentin keskimääräisellä vuosikasvulla (1997–2002) ei läheskään saavuteta 3 prosentin tavoitetta vuoteen 2010 mennessä. Useimmat jäsenvaltiot ja liittymässä olevat maat ovat vahvistaneet tavoitteita tutkimusmenojen lisäämiseksi, mutta vain harvat niistä ovat pystyneet siirtämään tavoitteet käytännössä budjetteihinsa, ja siksi rahoituksen tehokkuutta olisi useissa tapauksissa parannettava.

Vaikka toiminnassa on edistytty vakaasti, muun muassa perustamalla useita eurooppalaisia teknologiayhteisöjä, eurooppalaisen tutkimusalueen kehitystyö on vielä joiltakin osin kesken. Neuvosto hyväksyi tutkimusinvestointeja käsittelevän toimintasuunnitelman vuonna 2003, mikä on ensimmäinen tärkeä askel kohti tätä tavoitetta⁷. Jos nykyinen kehityssuunta jatkuu, Euroopassa tulee olemaan suuri pula korkeasti koulutetusta tutkimushenkilöstöstä.

Tutkijoiden määrä 1 000:tta työntekijää kohden kasvoi **unionissa** vuosien 1999 ja 2001 välillä vain vähän: 5,4:stä 5,7:ään. Tämä on selvästi vähemmän kuin maissa, jotka ovat lähellä EU:n 3 prosentin T&K-investointitavoitetta tai saavuttaneet tavoitteen (Yhdysvallat 8,1/1 000; Japani 9,1/1 000)⁸.

...sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla

Osaamis pääomaan tehdyt – julkiset ja yksityiset – investoinnit ovat yhä riittämättömät.

Yleissivistävään koulutukseen suunnattujen julkisten menojen osuus BKT:sta on unionissa (4,9 prosenttia) samaa luokkaa kuin Yhdysvalloissa (4,8 prosenttia) ja jopa vähän suurempi kuin Japanissa (3,6 prosenttia), kun taas yksityisten investointien osuus on selvästi pienempi⁹. Yksityissektorin investoinnit ovat Yhdysvalloissa unioniin verrattuna viisinkertaiset ja Japanissa kolminkertaiset. Viimeaikaisten selvitysten mukaan yhden vuoden lisäopinnot

⁷ Tutkimusinvestoinnit: toimintasuunnitelma Euroopalle, KOM (2003) 449 lopullinen.

⁸ Lähteet: *Third European Report on Science ja Technology Indicators ja Key Figures 2003*.

⁹ Koulutus 2010 – Lissabonin strategian toteuttamisen edellyttämät kiireelliset uudistukset (luonnos yhteiseksi väliraportiksi), KOM(2003) 685 lopullinen.

voivat lisätä kokonaistuottavuutta 6,2 prosenttia tyypillisessä Euroopan maassa. Tämä lisäys on erityisen suuri Etelä-Euroopassa, esimerkiksi Portugalissa se on 9,2 prosenttia¹⁰.

Henkilöresursseihin tehtyjen investointien kokonaismäärän lisääminen ei yksin riitä, vaan on selvästi **tarpeen lisätä investointien vaikuttavuutta** eli investoida kartoituksen perusteella sellaisiin yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen aloihin, joilla saadaan parhaimmat tulokset¹¹. Neuvosto vahvistikin toukokuussa 2003 viitearvoja antaakseen rakenteelliset linjat yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen järjestelmien uudistamiselle. Alustava yhteinen raportti, joka neuvoston ja komission on määrä esittää kevään Eurooppa -neuvostolle, osoittaa, että unionissa on tällä alalla paljon parantamisen varaa.

OSAAMISEEN PERUSTUVA EUROOPPA : YLEISSIVISTÄVÄ JA AMMATILLISEN KOULUTUKSEN VIITEARVOT

- Keskiasteen koulutuksen suorittaneiden **25–64-vuotiaiden aikuisten osuus** kasvoi 55,4 prosentista 64,6 prosenttiin vuosien 1995 ja 2002 välisenä aikana. Uusien jäsenvaltioiden keskiarvo on 20–24-vuotiaiden ryhmässä selvästi suurempi kuin nykyisessä unionissa (uudet jäsenvaltiot: 86 prosenttia; nykyinen EU: 73 prosenttia).
- **Koulutusjärjestelmästä ilman tutkintoa poisjääneiden** osuus oli 18,1 prosenttia vuonna 2003. Vuodeksi 2010 asetettu 10 prosentin tavoite on vielä kaukana, ja Portugalissa kyseinen osuus on varsin suuri (41,1 prosenttia vuonna 2003), minkä vuoksi tarvitaan kiireellisiä toimia.
- Aikuisten osallistuminen **elinikäiseen oppimiseen ja ammatilliseen koulutukseen** on lisääntynyt huomattavasti viime vuosien aikana. Se oli 8,5 prosenttia 2002. Jotta tämä luku nousisi vuoteen 2010 mennessä 12,5 prosenttiin, jäsenvaltioiden on toteutettava merkittäviä toimia varsinkin mukautettujen kansallisten strategioiden pohjalta.
- 17,2 prosenttia eurooppalaisista 15-vuotiaista nuorista on vailla **tarvittavia vähimmäistaitoja** (luku-, kirjoitus ja laskutaito).

Unionin sisämarkkinoiden ja kilpailukyvyyn heikkoudet

Olenmaisille tutkimus- ja innovaatiotoiminnan aloille suunnattujen investointien riittämättömyys heikentää myös unionin kilpailukykyä. Sisämarkkinoiden moitteeton toiminta on toisaalta välttämätöntä, jotta voidaan luoda suotuisa ympäristö yritystoiminnalle ja parantaa unionin talouden kilpailukykyä. Viime vuosikymmenen hyvistä tuloksista huolimatta **sisämarkkinoiden kaikkia etuja ei ole vielä saavutettu**. On havaittavissa useita varoittavia merkkejä, joihin on puututtava viipymättä¹².

- **Tuotemarkkinoiden integroituminen hidastuu** unionissa. Teollisuuden rajatylittävä kauppa on taantunut: se kasvoi vuonna 2001 vain 2,5 prosenttia ja väheni sitten 0,3 prosenttia vuonna 2002. Lisäksi hintojen lähentyminen on pysähtynyt unionissa viimeksi kuluneiden 5–6 vuoden aikana. Myös rajatylittävät investoinnit ovat vähäisiä. Tavaroiden vapaata liikkuvuutta heikentäviä teknisiä esteitä on edelleen liikaa. Kuluttajat eivät luota tarpeeksi rajatylittävään kauppaan eivätkä sähköiseen kaupankäyntiin, mikä heikentää vapaan rajatylittävän kilpailun mahdollisuuksia lisätä unionin kilpailukykyä.
- **Sisämarkkinat ovat yhä varsin hajanaiset palvelualalla**, erityisesti jakelusektorilla sekä vähittäiskaupassa. Palvelualan osuus BKT:sta on 70 prosenttia. Yritysten ja kuluttajien toimintaa hankaloittavat kuitenkin yhä lukuisat rajoitukset, jotka koskevat yritysten sijoittautumista sekä rajatylittäviä palveluhankintoja. Tämä on vakava ongelma Euroopan talouden kilpailukyvyyn kannalta.

¹⁰ Lähde: A. de la Fuente ja A. Ciccone, *Human Capital in a global and knowledge-based economy*, työllisyyden ja sosiaaliasioiden pääosaston toimeksiannosta tehty selvitys, 2003.

¹¹ Tehokas investoiminen koulutukseen tärkeää Euroopalle, KOM(2002) 779 lopullinen, ja *The EU Economy: 2003 Review* (Luku 4, jossa käsitellään yleissivistävää ja ammatillista koulutusta sekä kasvua), ECFIN/391/03.

¹² Raportti sisämarkkinastrategian täytäntöönpanosta (2003–2006), KOM(2004) 22 lopullinen.

- Markkinoiden avaaminen **verkkotoimialoilla** on vielä joiltakin osin saamatta päätökseen, joten tehokkuuteen, yhteenliitettävyyteen ja toimitusvarmuuteen liittyviä etuja ei ole unionissa vielä saavutettu. Unioniin liittymässä olevissa maissa tilanne vaihtelee huomattavasti. Useimmat kyseisistä maista ovat vapauttaneet televiestintämarkkinansa. Slovenia ja Puola ovat jo avanneet yli puolet sähkömarkkinoistaan kilpailulle. Monissa unioniin liittymässä olevissa maissa ei kuitenkaan ole riittävästi todellista kilpailua näillä aloilla.
- Lisäksi **poliittisen tahdon puuttuminen estää useita unionin kilpailukykyä edistäviä olennaisia toimenpiteitä**. Esimerkkeinä voidaan mainita uudistuksia, jotka koskevat yhteisöpatenttia, ammattitutkintojen tunnustamista, teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanoa sekä yhtenäistetyn veropohjan määrittämistä yhtiöiden voitoille; näiden uudistusten puuttuminen haittaa nykyisin sisämarkkinoiden kehittymistä.
- **Sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanoaste on laskenut huomattavasti viime kuukausien aikana:** toukokuussa 2002 se oli 98,2 prosenttia, ja marraskuussa 2003 97,3 prosenttia. Irlanti ja Portugali ovat edistyneet eniten, kun taas Belgiassa täytäntöönpanovaje on lisääntynyt huomattavasti. Vain Tanska, Espanja, Suomi, Irlanti ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat saavuttaneet Barcelonassa asetetun 98,5 prosentin täytäntöönpanoasteen. Belgiassa, Ranskassa ja Saksassa täytäntöönpanoaste on 96,5 prosenttia; yli 53 direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on niissä myöhässä. Tanska, Suomi ja Portugali ovat ainoat jäsenvaltiot, joissa ei ole yli kahden vuoden täytäntöönpanoviivästyksiä. Tilanne on vielä huonompi Lissabonin strategiaan kuuluvien direktiivien osalta.

"LISSABONIN" DIREKTIIVIEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

Unioni on antanut yli 70 Lissabonin strategiaan kuuluvaa direktiiviä¹³, minkä ansiosta pitäisi olla mahdollista lisätä yhtenäistämistä ja luoda yhteinen sääntelykehys, joka lujittaa sisämarkkinoita ja kohentaa unionin kilpailukykyä ja kasvupotentiaalia. **Vuoden 2003 loppuun mennessä olisi pitänyt panna täytäntöön neljäkymmentä direktiiviä.**

- **Jäsenvaltioiden keskimääräinen täytäntöönpanoaste on vain 58,3 prosenttia kyseisten 40 direktiivin osalta**, eli suoritusta voidaan pitää varsin heikkona.
- Parhaimpiin tuloksiin on päästy Tanskassa, Espanjassa ja Italiassa (85–75 prosenttia "Lissabonin" direktiiveistä saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä), kun taas **Ranskassa, Saksassa ja Kreikassa on eniten myöhästymisiä** (42–35 prosenttia).
- **Vain 7 kyseisistä 40 direktiivistä on pantu täytäntöön kaikissa jäsenvaltioissa.**
- **Täytäntöönpanon laiminlyönti viivästyttää unionin kannalta olennaisia uudistuksia** muun muassa sähköisen kaupankäynnin, sähköisen viestinnän, postipalvelujen, ensimmäisen rautatiepaketin ja sähkömarkkinoilla käytettävien uusiutuvien energialähteiden alalla.

- Direktiivien saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä on välttämätön vähimmäisedellytys, mutta sen lisäksi jäsenvaltioiden on pantava konkreettisesti täytäntöön nämä säännökset, jotta voidaan taata uudistusten vaikuttavuus. Rikkomisesta johtuvia menettelyjä on kuitenkin edelleen käynnissä yli tuhat, ja viime vuosina niiden määrää on voitu supistaa vain 3 prosenttia.

On kuitenkin tuotava esiin myös aloja, joilla on saatu aikaan oikeasuuntaista kehitystä. Sitä on aiheellista tukea ja vahvistaa.

- Unionin rahoitusmarkkinoiden pirstoutuneisuus kuuluu tärkeimpiin tekijöihin, jotka haittaavat yritystoimintaa unionissa, varsinkin kun tilannetta verrataan Yhdysvaltoihin. **Rahoituspalvelujen toimintasuunnitelman** alalla on kuitenkin edistytty hyvin, ja sen **toteutus on nyt loppusuoralla**. Joitakin keskeisiä toimenpiteitä on kuitenkin vielä hyväksyttävä pikaisesti, jotta täytetään Eurooppa-neuvoston sitoumus, jonka mukaan toimintasuunnitelma on toteutettava vuoteen 2005 mennessä. On tärkeää toteuttaa toimenpiteet oikea-aikaisesti ja moitteettomasti ja soveltaa niitä tehokkaasti, jotta niiden avulla päästään täysimääräisiin etuihin.
- **Verotuksellisten vääristymien poistaminen** on edelleen ensisijaisen tärkeää, jotta voidaan parantaa yritysten kilpailukykyä. Tällä alalla on edistytty jonkin verran. On hyväksytty veropaketti, jonka tarkoituksena on vähentää vääristymiä sisämarkkinoilla. Lisäksi on muutettu emo- ja tytäryhtiöiden välisiin osinkoihin sovellettavaa verojärjestelmää kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi ja rajatylittäviä toimia hankaloittavien veroesteiden karsimiseksi.
- **Suotuisa sääntely-ympäristö** on myös tärkeä kilpailukyvyn kehittymisen kannalta. Vuonna 2003 tehdyn, lainsäädännön parantamista käsittelevän toimielinten välisen sopimuksen pitäisi osaltaan tehostaa, joustavoittaa ja yksinkertaistaa yhteisön sääntelykehystä. Komissio on ottanut käyttöön vaikutustenarviointiin tarkoitetun välineen, ja lisäksi on määritetty vaihtoehtoisia sääntelyvälineitä, kuten itsesääntely ja yhteissääntely. Myös näitä merkittäviä edistysaskeleita olisi hyödynnettävä.
- On välttämätöntä **jatkaa tiukkaa kilpailupolitiikkaa** sisämarkkinoilla, jotta unionin kilpailukyky voidaan taata ja jotta sitä voidaan vahvistaa. Tällä alalla on edistytty muun muassa pienentämällä valtiontukien keskimääräistä suuruusluokkaa (joka näyttää vakaantuvan 0,7 prosenttiin BKT:sta) ja suuntaamalla valtiontukia uudelleen kohti

¹³ Direktiiviluettelo ja täytäntöönpanoa koskeva jäsenvaltiokohtainen tulostaulu ovat Lissabonin strategiaa käsittelevässä Internet-sivustossa http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/index_en.html.

horisontaalisia tavoitteita. Lisäksi neuvostossa on lopulta päästy poliittiseen yhteisymmärrykseen lainsäädäntöpaketista, joka koskee yrityskeskittymiä ja niiden valvontaa. Paketti on nyt pantava nopeasti täytäntöön jäsenvaltioissa.

Kasvun kestävyys vielä riittämätön

Korkeampaan työllisyyteen ja tuottavuuteen perustuvan voimakkaan kasvun on myös oltava kestävä. Lissabonin strategia edistää kehitysmallia, jonka avulla voidaan parantaa kestäväällä tavalla eurooppalaisten elintasoja ja elämän laatua vahvan talouskasvun ansiosta ja takaamalla sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja ympäristönsuojelun korkea taso. Tässä keskipitkän ja pitkän aikavälin toimintamallissa korostetaan toimintalinjojen keskinäistä riippuvuutta ja täydentävyyttä: kestävä kehitys edellyttää, että talouskasvu tukee sosiaalista kehitystä ja on ympäristöä säästävää, että sosiaalipolitiikka tukee talouden suorituskykyä ja että ympäristöpolitiikka on taloudellisesti järkevää.

Sosiaalisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen

Eurooppa -neuvosto on asettanut tavoitteen, jonka mukaan on saatava aikaan huomattavaa edistystä köyhyyden vähentämisessä vuoteen 2010 mennessä. **Köyhyyden lisääntyminen on kuitenkin todellinen vaara useissa jäsenvaltioissa**, kun otetaan huomioon työttömyyden lisääntyminen ja varsinkin sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmien kestävämyys. 1990-luvulla aikaan saadusta kehityksestä huolimatta köyhyysriskin alaisten henkilöiden määrä oli unionissa vielä vuonna 2001 varsin suuri: 55 miljoonaa eli 15 prosenttia kokonaisväestöstä, ja yli puolet tästä osuudesta oli pysyvästi köyhyysriskin uhkaama. Riski oli suurempi Etelä-Euroopan maissa ja Irlannissa, ja se oli suurin vuonna 2001 (21 prosenttia).

Tämä ilmiö kytkeytyy varsin tiiviisti työttömyyteen, sillä köyhyysriskin piiriin kuuluu 38 prosenttia työttömistä. Riski kohdistuu myös monilapsisiin perheisiin, yksin eläviin iäkkäisiin naisiin sekä yksinhuoltajaperheisiin (joista 71 prosentissa huoltaja on nainen). Viimeksi mainitussa tapauksessa riski on erittäin suuri Yhdistyneessä kuningaskunnassa (50 prosenttia) ja Alankomaissa (45 prosenttia).

Lissabonin strategian yhteydessä ja yhteisten tavoitteiden pohjalta jäsenvaltiot ovat kehittäneet ja panneet vuodesta 2001 alkaen täytäntöön **sosiaalista osallisuutta edistäviä strategioita**, jotka liittyvät sosiaalista osallisuutta käsittelevään neuvoston ja komission yhteiseen raporttiluonnokseen¹⁴. Kansallisten toimintasuunnitelmien uusi kierros on osoittanut, että **useimmat jäsenvaltiot ovat toteuttaneet merkittäviä toimia kansallisten tavoitteiden asettamiseksi**.

Ympäristökysymysten parempi huomioon ottaminen

Ympäristön alalla **jäsenvaltioiden suorituskyky on kaiken kaikkiaan riittämätön**. Ne eivät ole tarpeeksi tiedostaneet sitä, että kasvu voi vahingoittaa ympäristöä ja johtaa keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä epätoivottuihin tuloksiin.

Toisaalta tehokkaampi luonnonvarojen käyttö edistää osaltaan talouden tuottavuutta vähentämällä ympäristön pilaantumista; ilman saastumista ja melua vähentämällä voidaan välttää merkittäviä terveydelle aiheutuvia vaikutuksia; liikenneuhkia vähentämällä saadaan ajansäästöjä samoin kuin kustannussäästöjä sekä ihmisille että liike-elämälle. Toisaalta entistä dynaamisempi talous voi johtaa parempaan ympäristöön, mikäli nopeampaan kasvuun liittyvä pääomakierron nopeutuminen johtaa uuden tekniikan laajempaan leviämiseen, sillä uusi tekniikka on usein energialla säästävää ja vähemmän saastuttavaa kuin tekniikka, jolla ne korvataan.

Euroopan unionin kasvihuonekaasupäästöt vähenivät 1990-luvulla 3,5 prosenttia eli lähes puolet unionin sitoumuksesta, jonka mukaan se vähentää kaudella 2008–2012 päästöjä

¹⁴ KOM(2003) 773 lopullinen.

8 prosenttia vuoden 1990 tasosta. Myönteinen kehitys kuitenkin kääntyi vuonna 2001. **Viisi maata, joiden osuus on yli 50 prosenttia EU:n päästöistä, saavuttavat näillä näkymin Kioton taakanjakosopimuksen mukaiset tavoitteet** (Luxemburg, Saksa, Yhdistynyt kuningaskunta, Ranska ja Ruotsi). Jotkin muut maat (Itävalta, Belgia, Italia ja Alankomaat) eivät ole vielä lähelläkään tavoitteita, vaan niiden päästöt ovat korkeammat kuin vuonna 1990. **Huolestuttavin suuntaus on Irlannissa, Espanjassa ja Portugalissa.** Vaikka taakanjakosopimuksessa sallitaankin näiden maiden kasvattaa päästöjään 13–27 prosenttia vuoden 1990 tasosta, nämäkin tasot on jo ylitetty.

Unionin talouden **energiatehokkuuden** parantumisen myötä energiavaltaisuus pieneni 11 prosenttia 1990-luvulla. Vaikka tämä kehitys selittyy suurelta osin poikkeuksellisilla tapahtumilla, kuten Saksan yhdistymisellä, on huomattava, että **energiavaltaisuus on vähenyt tai pysynyt muuttumattomana kaikissa jäsenvaltioissa** kyseisenä aikana. Taloudellinen “kiinnikuromisprosessi” ei nähtävästi väistämättä johda yhtä suureen energiantarpeen kasvamiseen; tästä on osoituksena Irlanti, jossa viime vuosina tapahtuneen taloudellisen kasvun ohella on myös saatu aikaan huomattavia parannuksia energiavaltaisuuden alalla. Näistä myönteisistä tuloksista huolimatta energian kokonaiskulutus kasvoi 1990-luvulla keskimäärin prosentin vuodessa. Uusiutuvien energialähteiden osuus on edelleen pieni (6 prosenttia). Uusimpien suunnitelmien perusteella on selvää, että EU ei pysty saavuttamaan 12 prosentin viitteellistä tavoitetta vuoteen 2010 mennessä, mikäli ei toteuteta uusia poliittisia toimenpiteitä. On myös epätodennäköistä, että EU pystyy saavuttamaan asettamansa tavoitteen, jonka mukaan 22 prosenttia sähkön bruttokulutuksesta on oltava peräisin uusiutuvista energialähteistä. Vuoden 2002 lukujen perusteella ei ole vielä nähtävissä merkkejä **BKT:n kasvun ja liikenteen määrän kasvun välisen yhteyden purkamisesta**. Joissakin maissa liikenteen määrän kasvu on hidastunut suhteellisesti, mutta on mahdollista, että kyseessä on tilapäinen ilmiö ja että odotettavissa olevan talouden elpymisen myötä myös liikenteen ala lähtee jälleen kasvuun. Monissa maissa liikenteen määrän kasvu on edelleen suurempi kuin BKT:n kasvu. Myös muut suuntaukset ovat huolestuttavia, kuten maaperän eroosio, biologisen monimuotoisuuden katoaminen sekä ilman- ja vedenlaatu.

Kestävän kehityksen strategian täytäntöönpano puutteellista

Kestävän kehityksen politiikan toteuttamiseen tärkeäviä ponnisteluja on jatkettu unionin ja jäsenvaltioiden tasolla. Göteborgin Eurooppa-neuvoston päätelmien tavoin myös Lissabonin strategiassa korostetaan, että taloudelliset, yhteiskunnalliset ja ympäristönäkökohdat on otettava toimivalla ja johdonmukaisella tavalla huomioon toimintalinjoja kehitettäessä ja että näiden kolmen tekijän välisiä synergiavaikutuksia on hyödynnettävä täysimääräisesti.

Kaikki jäsenvaltiot ja valtaosa liittymässä olevista maista ovat vahvistaneet kestävän kehityksen strategioita. Niiden olisi tehostettava toimiaan näiden strategioiden kehittämiseksi ja soveltamiseksi. Ensi näkemältä vaikuttaa siltä, että nykyiset strategiat ovat luonteeltaan erittäin vaihtelevia ja kuvastavat kansallisten olojen erityispiirteitä. Monissa niistä kestävä kehitys nähdään ennen kaikkea ympäristökysymyksenä. Useimmissa strategioissa kestävä kehitys kuitenkin tarkastellaan sen kaikkien kolmen ulottuvuuden osalta ja asetetaan myös selkeitä yhteiskunnallisia ja taloudellisia tavoitteita. Samoin maantieteelliset painopisteet vaihtelevat laajalti strategiasta toiseen, sillä jotkin keskittyvät ensisijaisesti tai yksinomaisesti kotimaan tarpeisiin, kun taas muutamissa muissa tarkastellaan näiden lisäksi myös kansainvälisiä asioita. Joissakin strategioissa on etusijalla alueellinen ulottuvuus ja joissakin ei. Jotkin strategiat on järjestetty alakohtaisesti (esim. liikenne, maatalous, kalastus jne.) ja jotkin tavoitteittain (esim. ilmastonmuutos, biologisen monimuotoisuuden suojeleminen, luonnonvarojen käyttö jne.).

Göteborgin kestävän kehityksen strategian arviointi on määrä tehdä EU:n tasolla tämän vuoden loppuun mennessä. Se tarjoaa tilaisuuden arvioida tähänastista edistymistä, tarkastella vuoden 2002 kestävän kehityksen huippukokouksen tulosten sekä EU:n ja jäsenvaltioiden

kestävän kehityksen strategioiden välisiä kytköksiä ja yksilöidä uudistuksen nopeuttamiseksi tarvittavia ensisijaisia toimia.

KESTÄVÄ KEHITYS JA YHTEISÖN POLITIIKAT VUONNA 2003

Euroopan tasolla on toteutettu merkittäviä toimia politiikan ja pitkän aikavälin kestävyuden välisten synergiavaikutusten edistämiseksi.

- **Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus, jossa tuet ohjattiin uudelleen kestäväan maatalouden edistämiseen** otettiin käyttöön yksi tilakohtainen maksu, joka on kokonaan tai osaksi riippumaton tuotantotoiminnasta ja joka perustuu velvollisuuteen noudattaa hyvää viljelykäytäntöä ja ympäristöstä huolehtimista koskevia sääntöjä.
- **Energiatuotteita koskevan verolainsäädännön** vahvistaminen.
- **Komissio on ottanut käyttöön vaikutustenarviointivälineen**, jota sovelletaan asteittain kaikkiin merkittäviin ehdotuksiin. Väline kattaa taloudellisia, yhteiskunnallisia ja ympäristönäkökohtia käsittävän analyysin, ja sitä on jo sovellettu tärkeisiin lainsäädäntöehdotuksiin vuonna 2003.
- Näkyvin toimi on uutta **kemikaalien** sääntelykehystä koskeva ehdotus. Ehdotettu järjestelmä on kustannustehokas ja tasapainoinen, sillä ehdotusta laadittaessa käytiin läpi mahdolliset taloudelliset, yhteiskunnalliset ja ympäristöön kohdistuvat vaikutukset ja toteutettiin avoin ja laaja kuulemismenettely.
- Unioni on myös asettanut lukumääräisiä tavoitteita **uusiutuvien energialähteiden** alalla (22 prosenttia vihreän sähkön osalta ja 5,75 prosenttia biopolttoaineiden osalta vuonna 2010).

Nykyinen tilanne

Nykytilannetta tarkasteltaessa jäsenvaltiot voidaan jakaa maihin, joiden **tähänastiset tulokset ovat kaiken kaikkiaan suhteellisesti paremmat (Tanska, Luxemburg, Alankomaat, Itävalta, Ruotsi ja Yhdistynyt kuningaskunta)**, ja maihin, jotka – tuoreimpien käytettävissä olevien tietojen mukaan – ovat suoriutuneet suhteellisen huonosti (Kreikka, Espanja, Italia Portugali)¹⁵. Lissabonin strategian neljän täytäntöönpanovuoden jälkeen on myös tärkeää verrata **jäsenvaltioiden edistymistä vuodesta 1999. Belgia, Ranska ja Kreikka ovat edistyneet varsin hyvin**, kun taas Saksassa, Luxemburgissa, Itävallassa ja Portugalissa kehitys on aiheuttanut jossakin määrin pettymyksiä¹⁶. Yksityiskohtainen analyysi osoittaa selvemmin, että **kaikissa jäsenvaltioissa on yhä ongelmia** ja että kaikissa niissä on lisättävä ponnisteluja tulosten saavuttamiseksi.

Liitteestä 2 käy ilmi, miten kukin jäsenvaltio on edistynyt ja mitkä ovat tärkeimmät alat, joilla uudistuksia on vielä jatkettava.

Lissabonin strategian mukaisten uudistusten toteuttaminen – vaikka se on vielä kesken – näyttää alkavan tuottaa tuloksia **työllisyyden** alalla. Vaikka vuodeksi 2005 asetettua välitavoitetta ei saavuteta, vuodeksi 2010 asetettu tavoite säilyy realistisena, mikäli työllisyysaste nousee vuotta 2010 edeltävinä seitsemänä vuotena samaan tahtiin kuin 1990-luvun lopulla. Espanjassa ja vähäisemmässä määrin myös Italiassa on onnistuttu säilyttämään uusien työpaikkojen perustamisvauhti suhteellisen nopeana vuodesta 1999. Naisten työllisyysaste on kehittynyt melko hyvin, mikä johtuu osaksi lastenhoitopalvelujen parantumisesta. Ikääntyvien työntekijöiden työllisyysaste ei sitä vastoin ole kehittynyt yhtä hyvin, vaan vuodeksi 2010 asetettu tavoite jää todennäköisesti tavoittamatta, vaikka varsinkin Suomessa, Ranskassa ja Alankomaissa on onnistuttu nostamaan tämän ryhmän työllisyysastetta vuodesta 1999. Itävallan ja Portugalin suorituskyyky työllisyyden alalla vuodesta 1999 lähtien on sitä vastoin ollut epätydyttävä.

Tuottavuus on kehittynyt suhteellisen myönteisesti tieto- ja viestintätekniikan alalla, kun taas perinteisillä palvelu- ja teollisuudenaloilla sen kehitys antaa aiheuta huoleen. Kun komissio kävi läpi tuottavuuden kehittämiseen vaikuttavat tekijät, tarkastelussa tuli työvoiman

¹⁵ Ks. liitteessä 1 oleva kaavio 15, jossa on yhteenvedo kaikkien jäsenvaltioiden suorituskyyvystä neljänätoista rakenteellisen indikaattorin osalta.

¹⁶ Ks. liite 1, kaavio 16.

ikäntymisen lisäksi esiin neljä alaa, joiden vaikutukset ovat huomattavia Euroopan unionissa. Kyseessä ovat sääntelytaso, rahoitusmarkkinoiden rakenne, tuotemarkkinoiden integroitumisaste ja osaamisen alan investointiaste. Työn tuottavuus on kasvanut erityisen nopeasti Kreikassa ja Irlannissa vuodesta 1999 lähtien, kun taas Italiassa ja Luxemburgissa kehitys on valitettavan riittämätöntä vastaavana ajanjaksona.

Edellä mainittujen indikaattoreiden analyysin mukaan rahoitusmarkkinoiden uudistukset ovat kehittyneet melko vakaasti, ja tuotemarkkinoiden integroituminen on pysähtynyt. Osaamisen alan investoinnit ovat kehittyneet huolestuttavalla tavalla: ne eivät ole lisääntyneet samassa tahdissa kuin pääkilpailijoidemme investoinnit, vaan ovat jopa pienentyneet viime vuosina (vaikka Italian, Espanjan ja Kreikan yritysinvestoinnit ovat lisääntyneet suhteellisen nopeasti vuodesta 1999).

Analyysi osoittaa lisäksi, että on tärkeää panna aktiivisesti täytäntöön kokonaisvaltaisia uudistusstrategioita eri aloilla. Jos Lissabonin strategian täytäntöönpano on riittämätöntä, Euroopalle saattaa aiheutua merkittäviä nettokustannuksia: kasvu saattaa supistua, työllisyysasteiden kohentuminen saattaa viivästyä ja jotkin huomattavat teollisuuden alan yhteistyökumppanimme saattavat saada lisää etumatkaa yleissivistävässä koulutuksessa ja tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Jos näitä uudistuksia jatketaan samanaikaisella ja integroidulla tavalla, unionin potentiaalinen kasvu voi komission suorittamien selvitysten ja simulaatioiden mukaan lisääntyä noin 0,50–0,75 prosenttiyksikköä BKT:sta seuraavien 5–10 vuoden aikana.

Vaikka **kestävän kehityksen** alalla on tapahtunut paljon edistymistä ja vaikka ympäristönäkökohdat otetaan nykyisin paljon paremmin huomioon yhteisön toiminnassa muun muassa lainsäädännöllisten toimien ansiosta, unionilla on kuitenkin yhä vaikeuksia hyödyntää eri politiikanalojen välisiä synergiavaikutuksia, varsinkin ympäristön, tutkimustoiminnan ja kilpailukyvyyn kohdalla. Jäsenvaltioiden suorituskyky ympäristönsuojelun alalla on kaiken kaikkiaan aiheuttanut pettymyksen, ja eräissä tapauksissa niiden suorituskyky on jopa heikentynyt vuodesta 1999 alkaen. Espanjassa ja Ranskassa on edistytty varsin hyvin sosiaalisen yhteenkuuluvuuden alalla, kun taas Portugalissa kehitys on ollut riittämätöntä.

Vuoden 2004 painopisteet: korostetaan investointeja, kilpailukykyä ja työllisyyttä

Unioni ei vielä ole onnistunut saavuttamaan kaikkia tavoitteitaan lähinnä siksi, että jäsenvaltiot eivät ole toteuttaneet uudistuksia riittävän tehokkaasti. Lissabonin strategian mahdollisuudet perustuvat sen lähestymistapaan, jossa toimeenpantavat toimintalinjat ja uudistukset on koottu kokonaisvaltaiseksi ja kohdennetuksi yhdistelmäksi, jonka kaikki osa-alueet tukevat toisiaan. Parhaisiin mahdollisiin tuloksiin voidaan päästä ainoastaan kyseisen kokonaisvaltaisen, koordinoitun ja synkronoidun lähestymistavan avulla. Edistyäkseen unionin on siis toimittava johdonmukaisesti usealla ensisijaisella alalla. Unionin on saavutettava kehitystä tarkastellen kartoitettava **alat, joilla uudistusvauhtia on pidettävä yllä, koska niillä aikaansaatu kehitys on kohtuullisen rohkaisevaa, sekä alat, joilla on toimittava kiireesti kielteisen kehityksen korjaamiseksi**.

Jo käynnissä olevien uudistusten jatkaminen

Tämä edellyttää erityisesti kehitystä sen osalta, miten varsinkin ne jäsenvaltiot, joilla on liiallinen budjettialijäämä, **noudattavat vakausta- ja kasvusopimusta** vuosina 2004 ja 2005.

Eurooppalainen työllisyysstrategia tukee jäsenvaltioita näiden pyrkiessä toteuttamaan rakenneuudistuksia työmarkkinoillaan. Komissio hyväksyi tässä yhteydessä yhteisen työllisyysraportin luonnoksen, joka perustuu jäsenvaltioiden työllisyyttä koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien analyysiin ja pohjautuu voimakkaasti **Wim Kokin**

puheenjohtaman työllisyystyöryhmän myönteiseen kannanottoon. Euroopan unionin tasolla olisi nyt korostettava jäsenvaltioiden toteuttamien uudistusten tehokkaampaa seuranta. Tehostaakseen tuottavuutta ja parantaakseen työllisyyttä jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten tulisi panna toimeen eurooppalainen työllisyysstrategia ja asettaa välittömästi ensisijalle työntekijöiden ja yritysten sopeutumiskyvyn parantaminen, uusien työntekijöiden houkuttelevuus työmarkkinoille, huomattavampi ja tehokkaampi investoiminen osaamispolitiikkaan ja uudistusten tehokkaamman toteuttamisen varmistaminen parantamalla hallintoa.

Tukeakseen **tieto- ja viestintätekniikan** kehittämistä jäsenvaltioiden on pantava toimeen laajakaistaverkkoja koskevat kansalliset strategiat e-Europe 2005 –toimintasuunnitelman puitteissa.

Sisämarkkinoiden osalta on olennaisen tärkeää, että noudatetaan Eurooppa-neuvoston tekemiä sitoumuksia saattaen yhteisön lainsäädäntö osaksi kansallisia lainsäädäntöjä. Sama koskee lukuisia rikkomismenettelyjä.

Atlantin molemmin puolin tapahtuneiden viimeaikaisten yritysskandaalien (Parmalat, Enron jne.) vuoksi on syytä asettaa etusijalle myös **yhtiöoikeutta ja omistajaohjausta (corporate governance) koskevan toimintasuunnitelman** ripeä toimeenpano. Suunnitelmalla pyritään vahvistamaan osakkeenomistajien oikeuksia, parantamaan työntekijöiden ja velkojien suojaa ja lisäämään luottamusta pääomamarkkinoihin. Unionin tulisi hyväksyä nopeasti lakisäädöksiä tilintarkastusta koskeva direktiivi tilintarkastajien valvonnan tehostamiseksi.

Komissio tekee lisäksi edelleen tiivistä yhteistyötä Yhdysvaltain pörssiyritysten tilintarkastuksen valvontalautakunnan (Public Company Accounting Oversight Board) kanssa kehittääkseen tehokkaan yhteistoiminnallisen lähestymistavan tilintarkastusyriyten kansainvälistä sääntelyä varten.

Jäsenvaltioiden on myös jatkettava pyrkimyksiään vähentää ja suunnata uudelleen **valtion tukia** ja vahvistaa ennen 1. toukokuuta oikeudellinen kehys, jonka puitteissa kansalliset viranomaiset ja tuomioistuimet voivat panna täysimääräisesti toimeen kilpailuoikeutta koskevat unionin toimintalinjat.

Kun jäsenvaltiot määrittelevät kokonaismenojen prioriteetteja rakennerrahastojen menot mukaan luettuina, niiden on pidettävä mielessä työllisyyttä koskevissa kansallisissa toimintasuunnitelmissa esitetyt **sosiaalisen osallisuuden edistämistä** koskevat tavoitteet. Lisätoimia on toteutettava myös sen varmistamiseksi, että talous-, työllisyys- ja sosiaalipolitiikka tukevat toisiaan.

Ympäristöalalla neuvoston ja Euroopan parlamentin olisi viipymättä hyväksyttävä direktiivi, jolla muutetaan kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kaupan järjestelmän toteuttamisesta yhteisössä annettua direktiiviä Kioton pöytäkirjaluonnoksen puitteissa. Unionin ja jäsenvaltioiden on lisäksi Johannesburgissa annettujen sitoumusten mukaisesti tehostettava toimintaansa kestävien tuotanto- ja kulutusmallien edistämiseksi erityisesti ympäristöteknologian alalla.

Oli myös toteutettava Lissabonin strategian ulkoiseen ulottuvuuteen liittyviä toimenpiteitä, joilla lisätään vientivetoista kasvua erityisesti jatkamalla toimia, joilla pyritään varmistamaan Dohan prosessin tuloksekas onnistuminen sekä laajentamaan ja vahvistamaan Yhdysvaltojen kanssa sovittua positiivista taloudellista toimintaohjelmaa.

Samaan aikaan unionin on viipymättä korjattava negatiivinen kehitys useilla aloilla, joita ovat investoinnit verkkoihin ja osaamiseen, teollisuuden ja palvelujen kilpailukyky ja aktiivinen ikääntyminen. Komissio kehottaakin keväällä kokoontuvaa Eurooppa -neuvostoa keskittymään seuraaviin kolmeen: **investoinnit, kilpailukyky ja uudistukset.**

Investointien lisääminen kasvun tueksi

Koska **investointien kokonaistaso on heikko**, Euroopan talous tarvitsee uuteen nousuun lähteäkseen julkisten ja yksityisten investointien uudelleensuuntaamista, lisäämistä ja tehostamista monilla keskeisillä aloilla. Tämä ei ole ristiriidassa vakaus- ja kasvusopimuksen

eikä talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen kanssa. Eurooppa -neuvoston olisikin vahvistettava kokonaisvaltainen ja johdonmukainen lähestymistapa investointien määrän ja tehokkuuden lisäämiseksi.

Unioni on jo hyödyntänyt osan käytettävissään olevista rahoitusvälineistä suunnatakseen uudelleen investointimenoja Lissabonin strategiassa yksilöityihin tavoitteisiin. Pyrkimyksiä jatketaan vuonna 2004 erityisesti rakennerahastojen väliarvioinnin sekä vuoden 2006 jälkeisten rahoituspuitteiden yhteydessä.

RAKENNERAHASTOJEN VAIKUTUKSET LISSABONIN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISEEN

- Vuodesta 2000 lähtien on käytetty lähes 80 miljardia euroa kolmen Lissabonin strategiaan kuuluvan tavoitteen tukemiseen: investoinnit osaamispääomaan (20 miljardia), innovaatiot ja yrittäjyys (22 miljardia) sekä Euroopan laajuisten liikenne-, energia- ja televerkkojen liittäminen (37 miljardia).
- Rakennerahastojen väliarvioinnin yhteydessä myönnetään ennen vuoden 2004 maaliskuun loppua suoritusvarauksesta peräisin oleva 8 miljardin euron lisämääräraha (erityisesti laajakaistainfrastruktuureihin liittyviin) menestyksellisiin ohjelmiin Lissabonin strategian prioriteettien mukaisesti.
- Rakennerahastot edistävät myös huomattavasti kasvualoitteen täytäntöönpanoa varsinkin koulujen ja sairaaloiden käyttöön saatavien nopeiden verkkojen osalta.
- Uudet jäsenvaltiot ovat saaneet tulevien ohjelmien valmistelua varten suuntaviivat, joissa korostetaan verkkojen nykyaikaistamista, ympäristöä, työllisyyttä, tutkimusta ja innovointia.

Euroopan kasvualoitteen täytäntöönpano

Unioni voi antaa **vahvan signaalin käynnissä olevien uudistusten tueksi** vauhdittamalla vakaan makrotalouden puitteissa investointeja kahdella Lissabonissa korostetulla keskeisellä – verkkojen ja osaamisen – alalla. Joulukuussa 2003 kokoontunut Eurooppa-neuvosto otti myönteisesti vastaan pikakäynnistysohjelman.

Uusien investointien avulla on keskipitkällä aikavälillä mahdollista säästää tuotanto- ja kuljetusajoissa, parantaa laatua, nopeuttaa innovaatiotahtia, tehostaa kilpailua ja laajentaa yritysten sijoittautumismahdollisuuksia. Laajakaistaviestintäverkkojen – tutkimusta palvelevat nopeat verkot (GEANT) mukaan luettuina – kehittäminen edistää osaltaan lisäarvoa tuovia verkkopalveluja ja osaamisen levittämistä, mikä puolestaan vauhdittaa talouskasvua. Tästä olisi hyötyä myös laajentuneen unionin yhteenkuuluvuuden kannalta, sillä sellaiset maat ja alueet, joilla on riittämättömät infrastruktuurit tai joilla on käytettävissään vain vähän osaamista ja innovaatioita, saisivat tilaisuuden integroitua uuden osaamisen talousalueeseen. Verkkojen ja osaamisen alalla tehtävien investointien lisääminen tuonee kaiken kaikkiaan unionille huomattavia etuja tuottavuuden kasvun ja työpaikkojen lisääntymisen muodossa. Kaikkien asianomaisten toimijoiden olisikin nyt pantava pikakäynnistysohjelma täytäntöön.

Jäsenvaltiot

- panevat vuodesta 2004 lähtien täytäntöön liikennettä, tutkimusta ja laajakaistaverkkoja koskevat Euroopan kasvualoitteen kansalliset suunnitelmat.
- nopeuttavat tässä yhteydessä tutkimuksen ja kehityksen sekä laajakaistaverkkojen aloja koskevia pikäkäynnistysaloitteiden valmistelevia toimia vuoteen 2004 mennessä ja laativat ennen vuoden loppua riittävän hyvin edenneitä projekteja varten rahoitussuunnitelmat, jotka ovat tarpeen projektien toteuttamiseksi.
- poistavat julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien toteuttamisen tekniset, oikeudelliset ja hallinnolliset esteet.

Euroopan investointipankki

- ottaa käyttöön riittävät rahoitusvälineet lisätäkseen yksityisen pääoman käyttämistä ja perustaa arvopaperistamisrahastoja.

Euroopan parlamentti ja neuvosto

- hyväksyvät toisen rautatiepaketin ennen kevään Eurooppa-neuvoston kokousta.
- hyväksyvät ennen vuoden 2004 toukokuuta Euroopan laajuisia liikenneverkkoja sekä ennen vuoden 2005 maaliskuuta energiaa koskevat tarkistettut suuntaviivat.
- hyväksyvät ennen vuoden 2005 maaliskuuta muutetun direktiivin raskailta tavarankuljetusajoneuvoilta perittävistä maksuista ("eurovinjetti").

Komissio

- tarkastelee tarvetta luoda yhteisön erityinen vakuusväline ja esittää tarvittaessa lainsäädäntöehdotuksen asiasta.
- nimeää jäsenvaltioita kuultuaan Euroopan tason koordinaattorit tietyille kasvualoitteeseen liittyville rajatylittävälle hankkeille.
- esittää vuoden 2004 ensimmäisellä vuosipuoliskolla ehdotuksen kolmanneksi rautatiepaketiksi, joka koskee kansainvälisen henkilöliikenteen palvelujen avaamista ja palvelujen laadun parantamista.
- esittää vuoden 2004 ensimmäisellä vuosipuoliskolla vihreän kirjan julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksista.
- arvioi Euroopan investointipankin kanssa pikäkäynnistysohjelman täytäntöönpanon vuoteen 2007 saakka kevään Eurooppa-neuvostolle annettavan vuosikertomuksen puitteissa.

Osaamiseen tehtävien investointien lisääminen

Kasvualoite tukee osaltaan aktiivisesti osaamistalouden kehittämistä. Toiminnan jatkoksi on lisättävä ponnisteluja tutkimuksen sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alalla, sillä nämä alat eivät tue riittävästi kasvua ja unionin kilpailukykyä. On tärkeää edistyä tutkimusinvestointeja koskevan toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa. Komissio esittää suunnitelmaa koskevan tilannekatsauksen ennen vuoden loppua. Jäsenvaltioiden olisi ensisijaisesti parannettava tutkimusinvestointien puite-ehtoja ja julkista tukea ja taattava Euroopan tasolla toiminnan johdonmukaisuus ja synergia avoimen koordinoitimenetelmän avulla. Samalla niiden olisi varmistettava, että tutkijoiden palkkaamiseen, tutkimus- ja kehitysalan urakehitykseen ja tutkijoiden viralliseen tunnustamiseen liittyvät toimet toteutetaan nopeasti, kuten neuvostossa sovittiin vuonna 2003. Komissio on antanut tähän liittyvän direktiiviehdotuksen, ja se esittää toimintasuunnitelman kolmansista maista peräisin olevien tutkijoiden pääsystä unioniin ja oleskelusta siellä, jotta korkeasti koulutettujen tutkijoiden tarjontaa Euroopassa saataisiin lisättyä. Kevään Eurooppa-neuvoston olisi annettava ratkaiseva sysäys yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen alan investoinneille, jotta tuettaisiin osaamistalouden kehittymistä keskipitkällä aikavälillä. Toimien olisi painottuttava joihinkin keskeisiin aloihin: yksityisen sektorin osallistumisen lisääminen erityisin kannustimin, elinikäisen oppimisen lisääminen sekä

kansallisten koulutusjärjestelmien tehokkuuden parantaminen. Tässä voitaisiin hyödyntää myös rakennerahastoissa – esimerkiksi Euroopan sosiaalirahastossa – ja Euroopan investointipankissa käytettävissä olevia resursseja. Näitä prioriteetteja painotettiin myös Euroopan työllisyistyöryhmän raportissa.

INVESTOINNIT OSAAMISEEN

Jäsenvaltiot

- parantavat tutkimusinvestointien puite-ehtoja ja julkista tukea varmistaen Euroopan tasolla toiminnan johdonmukaisuuden ja synergian avoimen koordinoitumisen avulla.
- lisäävät julkisen tuen kannustavaa vaikutusta yksityisiin investointeihin käyttämällä ja yhdistelemällä tehokkaammin eri rahoitusvälineitä (tukia, verokannustimia, takuumekanismeja ja riskipääoman tukea) ja vahvistavat yhteyksiä julkisen tukimuksen ja teollisuuden välillä.
- lisäävät pyrkimyksiään parantaa tutkijoiden rekrytointia ja urakehitystä avoimen koordinoitumisen avulla.
- esittävät säännöllisesti raportteja koulutusjärjestelmien tavoitteiden toteutumisesta kansallisella tasolla.
- määrittelevät ja panevat vuoteen 2005 mennessä täytäntöön kansallisia strategioita elinikäisen oppimisen edistämiseksi.

Euroopan parlamentti ja neuvosto

- hyväksyvät ennen vuoden 2005 maaliskuuta ehdotuksen ammattipätevyyden tunnustamisesta. Kilpailukykyä käsittävän neuvoston olisi tämän vuoksi päästävä poliittiseen sopimukseen ennen toukokuuta 2004.
- hyväksyvät ennen vuoden 2005 loppua ehdotuksen elinikäistä oppimista koskevaksi puiteohjelmaksi, jotta ohjelma voidaan panna täytäntöön 1. tammikuuta 2007.

Komissio

- saattaa päätökseen ensimmäisten eurooppalaisten teknologiayhteisöjen perustamisen.
- valmistelee tutkimukseen ja kehitykseen suunnatun yhteisön valtioneuvostojärjestelmän tarkistamisen.
- esittää ehdotuksen direktiiviksi kolmansista maista peräisin olevien tutkijoiden pääsystä unionin alueelle ja oleskelusta siellä sekä direktiiviin liittyvän toimintaohjelman.
- tekee ehdotuksen yhdenmukaistetusta eurooppalaisten rahastojen oikeudellisesta rakenteesta riskipääoman yhteydessä, jotta varmistetaan verotuksellinen avoimuus kaikkialla Euroopassa.

Työmarkkinaosapuolet

- edistävät elinikäisen osaamisen kehittämistä koskevien toimien toteuttamista kansallisella tasolla.

Kilpailukyvyn parantaminen kestävässä taloudessa

Kilpailukyky on yksi Lissabonin strategian avaintekijöistä. Se on edelleen keskeinen kysymys jäsenvaltioille ja yrityksille.

Unionilla on jo nyt käytössään kilpailukyvyn lisäämiseen tähtäävä strategia. Sen täytäntöönpanoa on kuitenkin tehostettava, ja lisäksi on määritettävä ensisijaiset toimet. Ensimmäisenä ensisijaisena toimenä on hyväksyttävä vireillä olevat ehdotukset mahdollisimman pian, jotta yrityksille ja investoijille annettaisiin vahva sysäys ja myönteinen signaali. On tärkeää, että ”kilpailukypaketti” etenee ensimmäisessä ja toisessa käsittelyssä ennen kuin nykyisen parlamentin vaalikausi päättyy toukokuussa 2004. Komissio on antanut uuden huomattavan **palveluja** koskevan ehdotuksen¹⁷, jonka tarkoituksena on helpottaa valtioiden rajat ylittävää kauppaa ja yksinkertaistaa sitä koskevaa sääntelykehystä. Juuri palvelusektori tarjoaa sisämarkkinoiden suurimmat mahdollisuudet. Tehokkaiden ja kilpailukykyisten palveluiden avulla voidaan lisätä muiden sektorien tuottavuutta. Kuten puheenjohtajavaltio Irlanti on ilmoittanut, on ensisijaisen tärkeää, että tähän ehdotukseen liittyvässä lainsäädäntötyössä edetään.

KILPAILUKYKYÄ KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNTÖPAKETIN KÄSITTELYN NOPEUTTAMINEN ENNEN TOUKOKUUTA 2004

- Hyväksytään **yhteisön patenttia** koskeva asetus ja saadaan aikaan poliittinen sopimus lainkäyttöön liittyvistä näkökohdista.
- Päästään neuvostossa poliittiseen sopimukseen **ammattipätevyyden tunnustamisesta**.
- Edetään **rahoituspalvelujen toimintasuunnitelmassa**: hyväksytään investointipalveluja ja avoimuutta koskevat direktiiviehdotukset.
- Päästään neuvostossa poliittiseen sopimukseen **teollis- ja tekijänoikeuksien täytäntöönpanon vahvistamisesta**.
- Aloitetaan viipymättä keskustelut **palveluita koskevasta puitedirektiivistä**.

On myös olennaisen tärkeää, että unioni hyväksyy mahdollisimman pian yritysten voittojen verotusta koskevan yhteisen vahvistetun määritelmän, joka kattaa kaiken yritystoiminnan. Jos asiassa ei edistytä koko unionin osalta, olisi mahdollista soveltaa tiiviimpää yhteistyötä koskevia perustamissopimuksen määräyksiä.

Teollisuuden kilpailukyvyn parantaminen

Euroopan **teollisuuden kilpailukyky** kuuluu palvelujen tavoin unionin talouden keskeisiin kysymyksiin. Maailmanlaajuisesti kiristynyt kilpailu, siirtyminen kohti osaamistaloutta ja unionin laajentuminen uusiin maihin herättävät kysymyksen siitä, mikä on teollisuuden asema unionin taloudessa. Teollisuuden taantumisilmiö, jota viime lokakuussa kokoontunut Eurooppa-neuvosto korosti, voi muodostua yhä ajankohtaisemmaksi ongelmaksi. Komissio on käsitellyt tätä kysymystä¹⁸ ja jatkaa selvitystyötä. Ensimmäisten tulosten mukaan unionin taloudessa ei kuitenkaan ole havaittavissa yleistä teollisuuden taantumista. Päätöstentekijöiden on silti seurattava tarkoin tätä kysymystä.

Tässä yhteydessä on syytä panna merkille **kilpailukyvyn – ja samalla työpaikkojen – menetykset eräillä teollisuudenaloilla**, esimerkiksi tekstiilialalla ja muiden kuin rautametallien ja hiilen kaivostoimintasektorilla. Sen sijaan kemian, toimisto- ja sähkölaitteiden sekä televiestinnän sektorit ovat olleet vahvempia. Tämä osoittaa unionin talouden olevan siirtymässä kohti uusia sektoreita. Samalla käy myös korostetusti ilmi, että kyseisten toimijoiden on viipymättä ryhdyttävä toimiin Lissabonin strategian toteuttamiseksi ja nykyaikaistettava Euroopan teollisuuden rakenteita myös uusissa jäsenvaltioissa. Tässä yhteydessä on parannettava eurooppalaista tuotantoa ja yritysten ja työntekijöiden

¹⁷ Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi sisämarkkinoiden palveluista, KOM(2004)2 lopullinen.

¹⁸ Eräitä Euroopan kilpailukyvyn avainkysymyksiä – tavoitteena kokonaisvaltainen lähestymistapa, KOM(2003) 704 lopullinen.

sopeutumiskykyä varsinkin vaikeuksissa olevilla sektoreilla sekä kuroa kiinni Euroopan välimatka muihin tieto- ja viestintätekniikan levinneisyydessä, jotta erityisesti yritysten kilpailukykyä ja työntekijöiden tuottavuutta voitaisiin lisätä. Alalla tehtävien investointien rinnalla on parannettava organisaatiota ja koulutusta. Tällaisten kehityssuuntauksien ennakoiminen ja kyky sopeutua muutoksiin tuodaan esiin myös Euroopan työllisyystyöryhmän raportissa.

KILPAILUKYKY JA TEOLLISUUSPOLITIikka

Komissio

- kehittää kilpailukyvyn analysoinnin laatua varsinkin teollisuussektoreiden tasolla. Kaikkien teollisuuden kilpailukyvyn parantamiseen tähtäävien toimien tulisi perustua tilanteen ennakkoarviointiin, jossa pyritään tuomaan esiin ongelmat sekä vastaamaan selkeästi yksilöityihin tarpeisiin. Tämä työ on tehtävä tiiviissä yhteydessä kyseisiin sektoreihin työmarkkinaosapuolet mukaan luettuina.
- kehittää uudistettua teollisuuspolitiikan lähestymistapaa. Se syventää keväästä lähtien analyysia, joka käynnistettiin joulukuussa 2002 annetussa tiedonannossa teollisuuspolitiikasta laajentuneessa Euroopassa, ja pohtii edelleen teollisuuden taantumiseen liittyviä kysymyksiä Eurooppa-neuvoston lokakuussa 2003 antamiin päätelmiin liittyvästi.
- keskittyy vuonna 2004 muutamiin keskeisiin teollisuuden kilpailukykyä parantaviin toimenpiteisiin yrittäjyyden toimintasuunnitelman ja innovointia koskevan toimintasuunnitelman kautta.
- varmistaa, että toimintasuunnitelman "e-Europe 2005 – Tietoyhteiskunta kaikille" väliarvioinnin perusteella laadittuja suuntaviivoja noudatetaan ja toimintaa alalla tehostetaan.

Työmarkkinaosapuolet

- pyrkivät edelleen saamaan aikaan teollisuuden rakenneuudistusta koskevan sopimuksen, joka perustuu työmarkkinaosapuolten vuoden 2003 jälkipuoliskolla toimittamaan yhteiseen asiakirjaan.

Kilpailukyvyyn ja ympäristön välisen synergian parantaminen

Talouden kasvua on tuettava hyödyntämällä täysimääräisesti yritysten ja ympäristön välistä synergiaa. Näin saadaan ratkaisevia etuja ja minimoidaan ympäristölle aiheutuvat haitat. Tämän vuoksi on lujitettava poliittisia ja sääntelypuutteita, jotka antavat selkeitä signaaleita kaikille talouden toimijoille, ja puitteisiin on sisällytettävä innovatiivisia välineitä, joilla sovitetaan yhteen tiettyjen liikesektorien huolenaiheet ja ympäristön suojeluun liittyvät näkökohdat.

Kyseiset puitteet voivat edistää ekologisesti tehokasta taloutta tukevien innovaatioiden kehittämistä ja markkinointia, mikä puolestaan pitkällä aikavälillä voi viedä Euroopan talouden strategiseen johtoasemaan ja lisätä tuottavuutta.

Tämä on pääasiallisena vaikuttimena myös **ympäristöteknologiaa koskevassa toimintasuunnitelmassa**, jonka komissio esitteli Euroopan parlamentille ja neuvostolle. Toimintasuunnitelman tavoitteena on vahvistaa riittävät puitteet puhtaan teknologian edistämiseen. Unionista on tullut joidenkin keskeisten ympäristöteknologian – esimerkiksi aurinkosähköön, tuulivoimaan ja veteen liittyvien – tuotteiden ja palveluiden johtava tuottaja ja viejä. OECD :n määrittelemän ekoteollisuuden alan nykyinen markkinakehitys on selkeä osoitus näistä suuntauksista. Alan kokonaisliikevaihto ja uusien työpaikkojen määrä ovat viimeisen vuosikymmen ajan olleet jatkuvasti keskiarvon yläpuolella, ja ala työllistää tällä hetkellä yli 2,5 miljoonaa työntekijää.

KILPAILUKYVYN JA YMPÄRISTÖN VÄLISEN SYNERGIAN PARANTAMINEN

Euroopan parlamentti ja neuvosto

- luovat vaikutustenarviointiin käytettävän välineen, jolla tärkeimmät muutosehdotukset arvioidaan säädoskäytännön parantamista koskevan toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti. Tämän kokonaisvaltaisen välineen olisi katettava taloudelliset ja erityisesti kilpailukykyyn kohdistuvat vaikutukset sekä vaikutukset työpaikkoihin ja ympäristöön.
- hyväksyvät ympäristövastuuta koskevan ehdotuksen ennen nykyisen parlamentin toimikauden päättymistä.
- hyväksyvät ja panevat täytäntöön ympäristöteknologiaa koskevan toimintasuunnitelman.
- hyväksyvät ennen vuoden 2005 maaliskuuta ehdotukset, jotka koskevat raskailta tavarankuljetusajoneuvoilta perittäviä maksuja (eurovignette), kemikaaleja (REACH), energiaa käyttävien tuotteiden ekologista suunnittelua koskevaa puitedirektiiviä ja direktiiviä energian loppukäytön tehokkuudesta ja energiapalveluista.

Keskittyminen aktiivista ikääntymistä edistäviin uudistuksiin

Euroopan väestön ikääntyminen asettaa keskipitkällä aikavälillä huomattavia paineita yhteiskunnalle, työmarkkinoille, unionin tuottavuudelle ja sen julkisen talouden elinkelpoisuudelle. Tätä taustaa vasten on tuettava ikääntyneiden työntekijöiden aktiivista ikääntymistä uudistamalla voimakkaammin työmarkkinoita ja nykyaikaistamalla eläkejärjestelmien lisäksi myös ennaltaehkäisy- ja terveydenhuoltojärjestelmiä ihmisten hyvän terveyden säilymistä varmistamiseksi.

Aktiivisen ikääntymisen edistäminen

Jotta vältetään työvoiman tarjonnan nopea pieneneminen, joka vaikuttaa kielteisesti taloudelliseen kasvuun ja sosiaalisen suojelun järjestelmien kestävyYTEEN, on toteutettava tarmokkaasti toimia *aktiivisen ikääntymisen* edistämiseksi varsinkin niissä jäsenvaltioissa, joissa ikääntyneiden työntekijöiden työllisyysaste ja työmarkkinoilta poistuvien keski-ikä ovat alhaisia. Työelämän pidentämiseksi on eläkeuudistusten lisäksi toimittava kolmella rintamalla: poistetaan tekijät, jotka kannustavat työntekijöitä jättämään työelämän, ei kannusteta varhaiseläkkeelle jäämistä, tuetaan elinikäistä oppimista taitojen vanhentumisen

välttämiseksi ja pidetään yllä ikääntyneen väestön yleistä terveydentilaa. Komissio ehdotti tämän analyysin mukaisesti seuraavassa esitettyjä toimia.

AKTIIVISEN IKÄÄNTYMISEN EDISTÄMINEN

Jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten

- olisi poistettava taloudellisia **tekijöitä, jotka estävät työntekijöitä jäämstä eläkkeelle myöhemmin ja työnantajia palkkaamasta ja pitämässä palveluksessaan iäkkäämpiä työntekijöitä.** Tähän sisältyy tiettyjen veroetuuksien sekä työllisyyttä ja eläkkeitä koskevan lainsäädännön mukauttaminen tarkoituksena vähentää säännöksiä, jotka ehkäisevät ikääntyneiden työntekijöiden pysymistä pitempään työelämässä. Tarkoituksena on myös ehkäistä työntekijöiden poistumista työmarkkinoilta aikaisessa vaiheessa. Kaikissa jäsenvaltioissa olisi pyrittävä siihen, että varhaiseläkkeelle siirtymistä ei kannusteta.
- olisi **edistettävä kaikkien koulutukseen pääsyä ja elinikäisen oppimisen strategioiden kehittämistä** erityisesti ikääntyneiden työntekijöiden kohdalla, jotka ovat aliedustettuina koulutukseen osallistumisessa.
- olisi **kehitettävä työn laatua**, jotta työntekijöille voidaan tarjota viihtyisiä, turvallinen ja mukautuva työympäristö koko työelämän ajan sekä mahdollisuudet osa-aikatyöhön ja työuran väliaikaisiin keskeyttämisiin.

Euroopan työllisyystyöryhmän suositukset ovat johdonmukaisia näiden ehdotusten kanssa.

Terveydenhuoltojärjestelmien nykyaikaistaminen

Jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmien eroista huolimatta kaikilla jäsenvaltioilla on edessään väestön ikääntymiseen liittyviä haasteita ja jatkuvia talousarviopaineita, ja monet jäsenvaltiot ovatkin ryhtyneet merkittäviin uudistuksiin.

Kun otetaan huomioon a voimen koordinoinnin selkeyttämistä sosiaalisen suojelun alalla koskeva komission tiedonanto – jossa esitettyä lähestymistapaa neuvosto piti hyvänä – sekä tarve tukea tällaisia pyrkimyksiä, edistää hyvien toimintatapojen vaihtoa ja parantaa terveydenhuoltojärjestelmien suorituskykyä niiden laadun, saatavuuden ja taloudellisen elinkelpoisuuden osalta, unionin tason koordinoinnin olisi oltava jäsennellympää ja virallisempaa. Näiden pyrkimysten liittäminen nykyisiin sosiaalisen suojelun ja eläkealan prosesseihin johtaisi laajempaan terveystalan pohdintaprosessiin, johon sisältyisi myös kansanterveyden ala ja joka voisi olla hyödyksi Lissabonin strategian väliarvioinnin yhteydessä.

Lisäksi olisi tarkasteltava perusteellisemmin tieto- ja viestintätekniikan asemaa terveydenhuoltojärjestelmien uudistuksissa ja hoidon parantamisessa sekä ”sähköisen terveydenhuollon” kehittämiseen liittyvää tehokkuuden kasvua erityisesti *e-Europe 2005* – toimintasuunnitelman yhteydessä.

TERVEYDENHUOLLON NYKYAIKAISTAMINEN

Eurooppa-neuvosto

- ulottaa **sosiaalisen suojelun alan avoimen koordinoitimenetelmän terveydenhuoltojärjestelmien nykyaikaistamiseen.**

Neuvosto

- **hyväksyy** ennen kevään Eurooppa-neuvoston kokousta avoinna olevat ehdotukset, jotka koskevat **sosiaaliturvajärjestelmien koordinoitua ja erityisesti oikeuksien yhdenmukaistamista, jotta eurooppalainen sairaanhoitokortti voidaan ottaa käyttöön 1. kesäkuuta 2004.**

Komissio

- tarkastelee mahdollisuuksia sisällyttää Lissabonin strategiaan kansanterveys vuoteen 2005 mennessä kasvua ja kestävästä kehityksestä edistävänä tekijänä.
- esittää tiedonannon potilaiden liikkuvuudesta ja terveydenhuollon kehittämisestä unionissa.
- esittää vuonna 2004 tiedonannon terveydenhuollon nykyaikaistamisesta ja

Valmistautuminen vuoden 2005 väliarviointiin

Unionin toimielinjärjestelmää muutetaan perinpohjaisesti keväällä 2005 pidettävään Eurooppa -neuvoston kokoukseen mennessä erityisesti toimielinten uudistusprosessin ja unionin perustuslain hyväksymisen myötä.

KESKEISET PÄIVÄMÄÄRÄT VUOSINA 2004–2005

- Helmikuu 2004: komissio esittää tiedonannon rahoitusnäkömystä vuoden 2006 jälkeen; Irlannin puheenjohtajakauden ensimmäinen yleiskeskustelu.
- 26. maaliskuuta 2004: kevään Eurooppa-neuvosto
- **1. toukokuuta 2004: unionin laajentuminen, kymmenen uuden jäsenvaltion liittyminen**
- 10.–13. kesäkuuta 2004: Euroopan parlamentin vaalit
- Kesä–heinäkuu 2004: komissio hyväksyy rahoitusnäkömisiä koskevat lainsäädäntöehdotukset
- 1. marraskuuta 2004: uusi komissio ottaa tehtävänsä vastaan
- Vuoden 2004 loppu: kestävän kehityksen strategian tarkistaminen
- **Maaliskuu 2005: kevään Eurooppa-neuvosto, Lissabonin strategian puoliväli .**

Vuonna 2005 ollaan siis Lissabonin strategian toteutuksen puolivälissä. Vuonna 2005 ohjelmaa myös sovelletaan ensimmäistä kertaa laajentuneeseen unioniin ja uusi komissio ja uusi Euroopan parlamentti aloittavat työnsä. Tämä raportti on näin ollen viimeinen raportti nykyiseltä komissiolta, joka on kehittänyt ja noudattanut Lissabonin strategiaa vuodesta 2000 lähtien.

Nyt kun Lissabonin strategia on saavuttanut puolivälinsä, strategiaa olisi tarkistettava, jotta sen toiseen toteutusvaiheeseen saadaan uutta voimaa. Samassa yhteydessä on myös mahdollisuus keskustella siitä, olisiko tavoitteita ja välineitä niiden saavuttamiseksi sovitettava yhteen toteuttamiseen eri tasolla osallistuviin toimijoihin nähden. Seuraavassa **Eurooppa-neuvoston kokouksessa olisi aloitettava toiminta tämän asian tiimoilta määrittelemällä arvioinnin puitteet ja yleinen suuntaus, jotta asia voidaan valmistella perusteellisesti vuoden 2005 maaliskuuhun mennessä.**

Strategian ensimmäiseen vaiheeseen sisältyi merkittävä lainsäädäntörupeama, jossa luotiin puitteet uudistusten toteuttamiselle. Toisessa vaiheessa olisi keskityttävä uudistusten aktiiviseen ja kohdennettuun toteuttamiseen. Koska uudistusten toteuttamisessa ei ole edetty riittävän hyvin, väliarvioinnissa olisi määriteltävä johdonmukainen menetelmä tilanteen korjaamiseksi ja toteuttamisen tueksi.

Kun komissio esittää vuoden 2006 jälkeisiä rahoitusnäkömisiä koskevan ehdotuksensa, se aikoo nostaa Lissabonin strategian toteuttamisen keskeiselle sijalle unionin tulevien vuosien toiminnassa. Ehdotusta tukeakseen komissio aikoo tehdä ehdotuksen **toimintaohjeiksi, joissa annetaan ohjeita ja puitteet unionin ja jäsenvaltioiden toteutustoimien tueksi.**

Tavoitteen 92 yhteydessä käytetty menetelmä mahdollisti sisämarkkinoiden toteuttamisen, ja tämän menetelmän mukaisesti toimintaohjeissa voitaisiin vahvistaa välitavoitteet, keinot ja tehokkaat välineet sekä selkeä toteutusaikataulu.

VÄLIARVIOINNIN (2005) PUITTEET

Kevään 2004 Eurooppa-neuvosto

- määrittelee toiminnan linjauksen ja käytännön puitteet erityisesti komission ja muiden toimintaan osallistuvien toimielinten valmistelutoimia varten.

Komissio

- **laatii** vuodesta 2002 saavutettua edistystä sekä käytettyä lähestymistapaa ja välineitä ja erityisesti avoimen koordinoitimenetelmän käyttöä koskevan **perusteellisen tilannekatsauksen**. Komissio ottaa tässä erityisesti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston eri kokoonpanojen, Euroopan talous - ja sosiaalikomitean sekä alueiden komitean lausunnot.
- esittelee tältä pohjalta seuraavassa kevätraportissaan **vuosien 2005–2010 strategian keskeiset tekijät** sekä vahvistaa strategian peruseriaatteet ja tavoitteet.
- ehdottaa toimintaohjeisiin perustuvaa toimintamenetelmää **uudistusten toteuttamisen tueksi**.

Euroopan parlamentti ja neuvosto

- hyväksyvät vielä avoinna olevat noin 30 lainsäädäntöehdotusta (liite 3).
- osallistuvat hyvissä ajoin vuodesta 2000 saavutetun edistyksen arviointiin.

Työmarkkinaosapuolet

- toteuttavat käytännössä sitoumuksensa uuteen eurooppalaiseen muutokumppanuuteen, jolla edistetään kasvua ja lisätään työllisyyttä ja tuottavuutta.

Maaliskuun 2005 Eurooppa-neuvosto

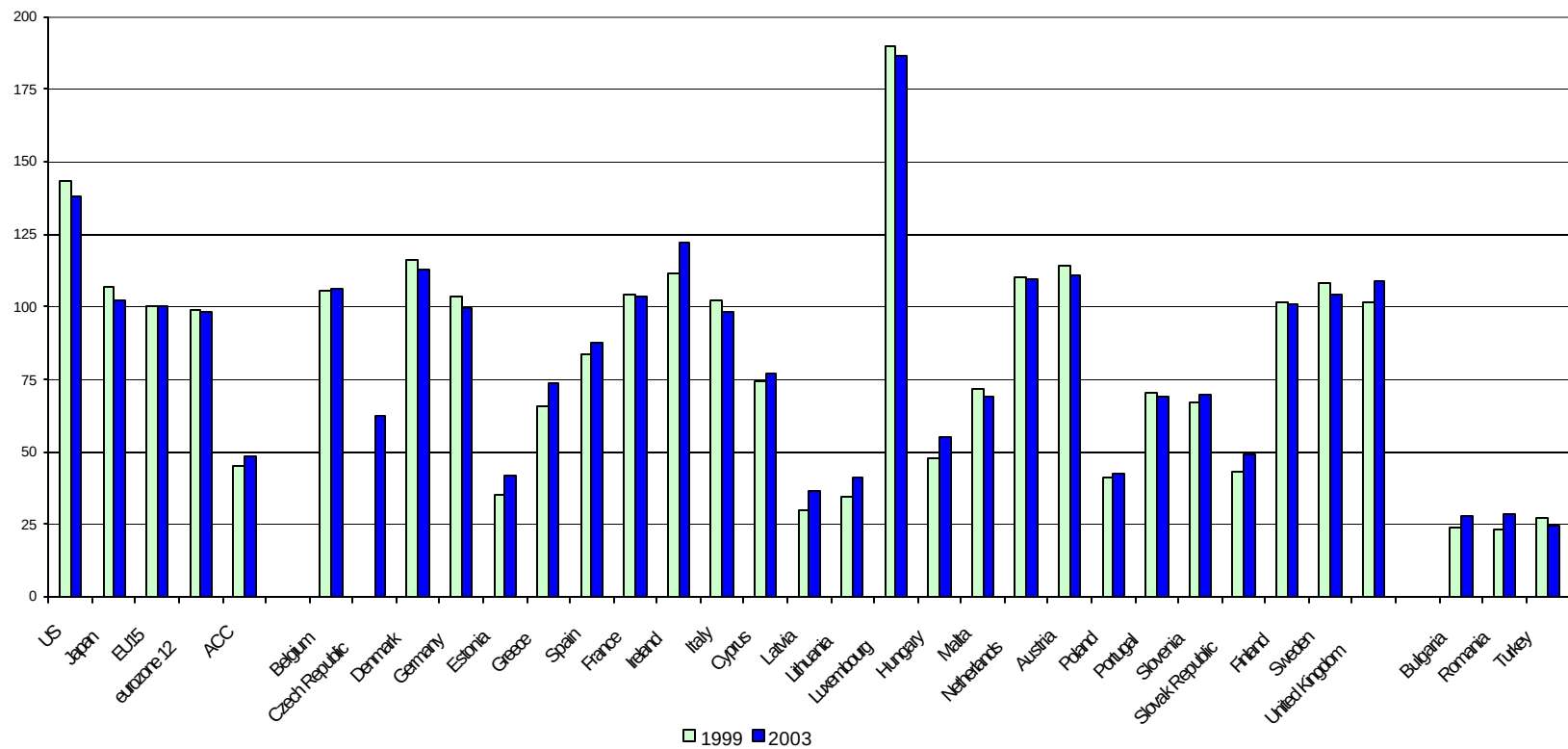
- antaa vuoden 2005 kevätraportin pohjalta toiminnalle uuden **poliittisen sysäyksen vuosiksi 2005–2010**.

LIITE 1

RAKENNEINDIKAATTORIEN ESITTELY

Euroopan vapaakauppaliittoon kuuluvia maita koskevat tiedot sekä rakenneindikaattorit ovat tällä hetkellä voimassa olevien säännösten mukaisesti saatavilla ranskaksi, englanniksi ja saksaksi tilastotoimiston (Eurostat) Europa-sivustolla: <http://europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators>

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND
Indicator 1 GDP per capita in PPS
 GDP per capita in Purchasing Power Standards (PPS), (EU-15=100)

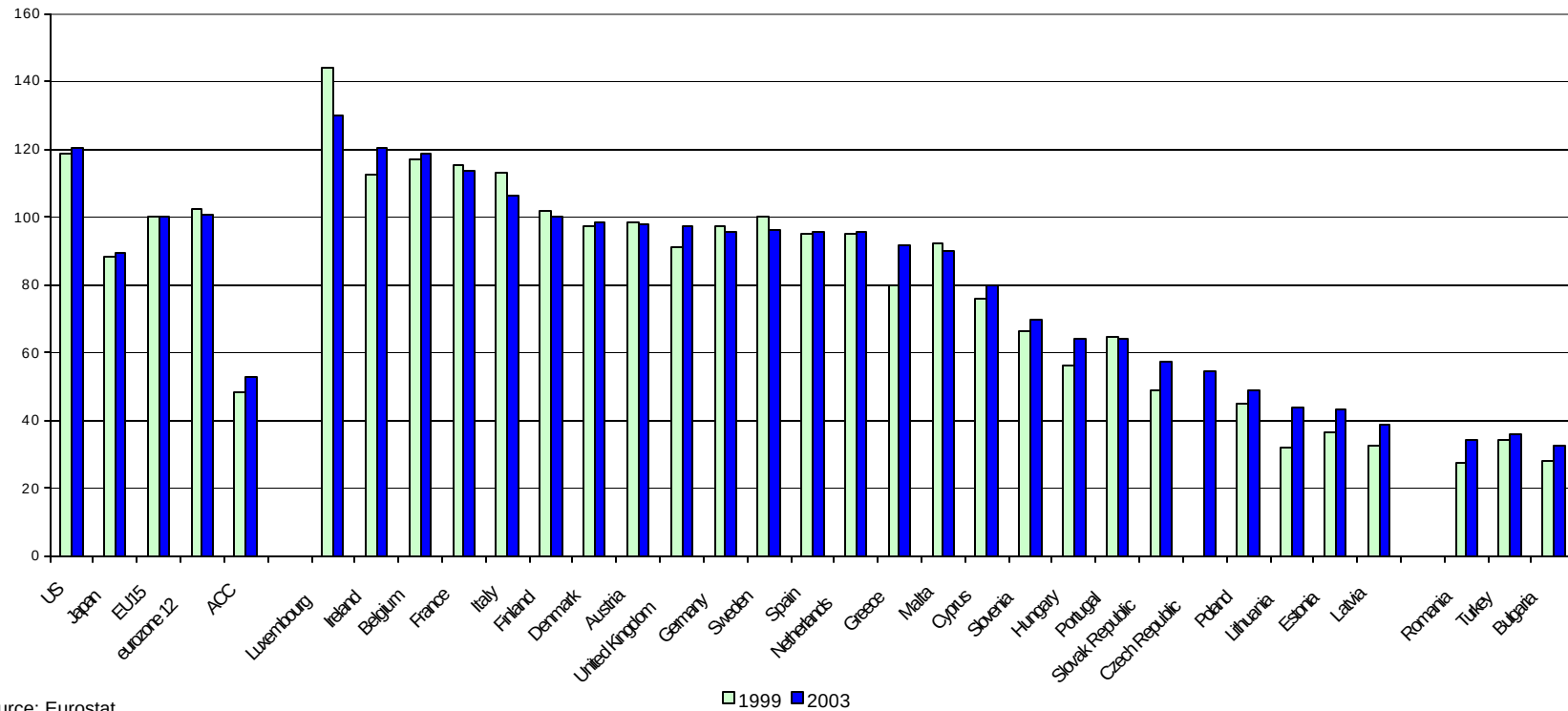
Source: Eurostat

Notes:

2003: forecast

ACC: Eurostat estimate for 1999

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND
Indicator 2 Labour productivity per person employed
 GDP in PPS per person employed relative to the EU-15 (EU-15=100)

Source: Eurostat

Notes:

2003: forecast

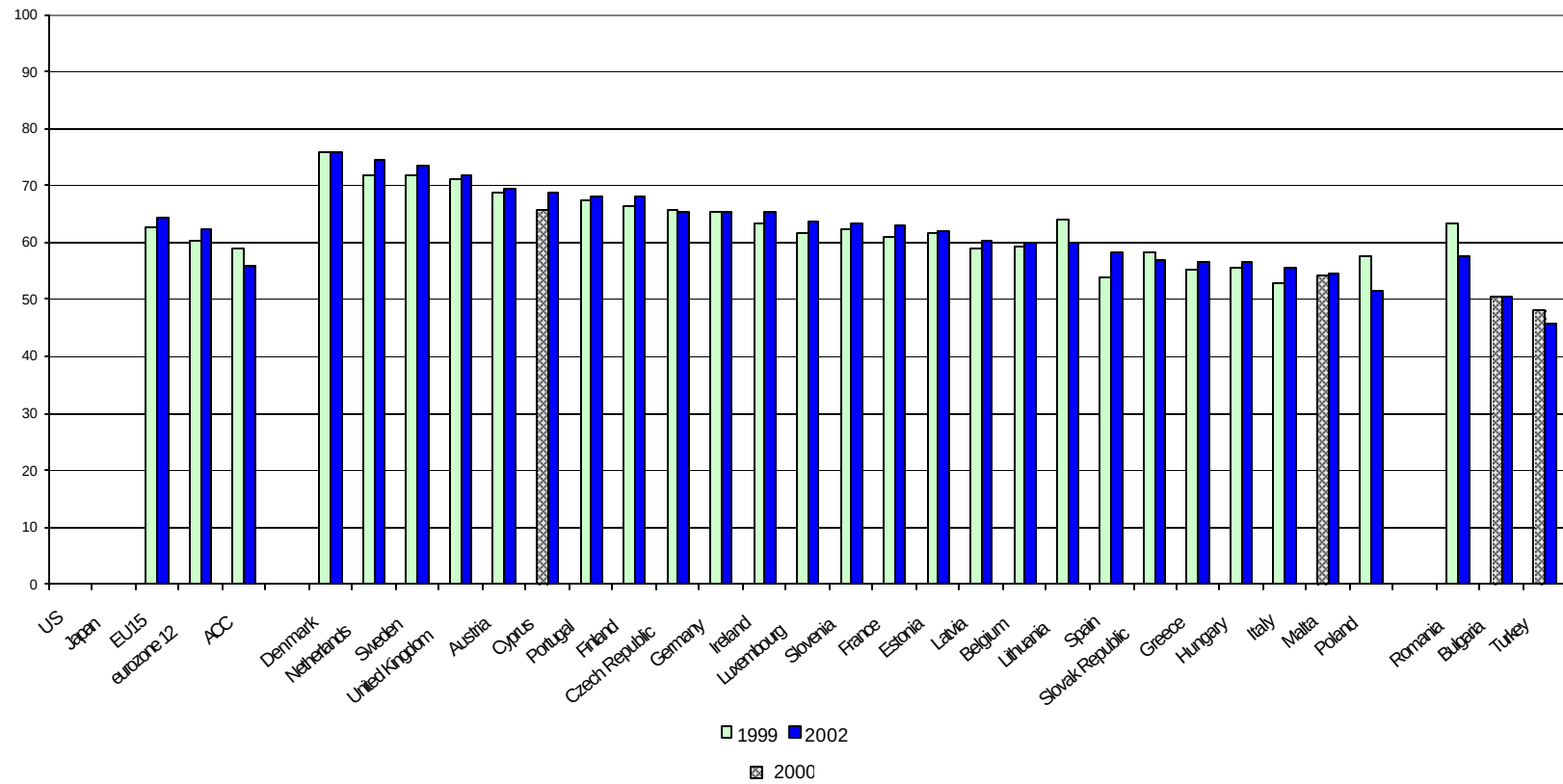
ACC: Eurostat estimate for 1999

Japan, Portugal : forecast for 1999

EMPLOYMENT

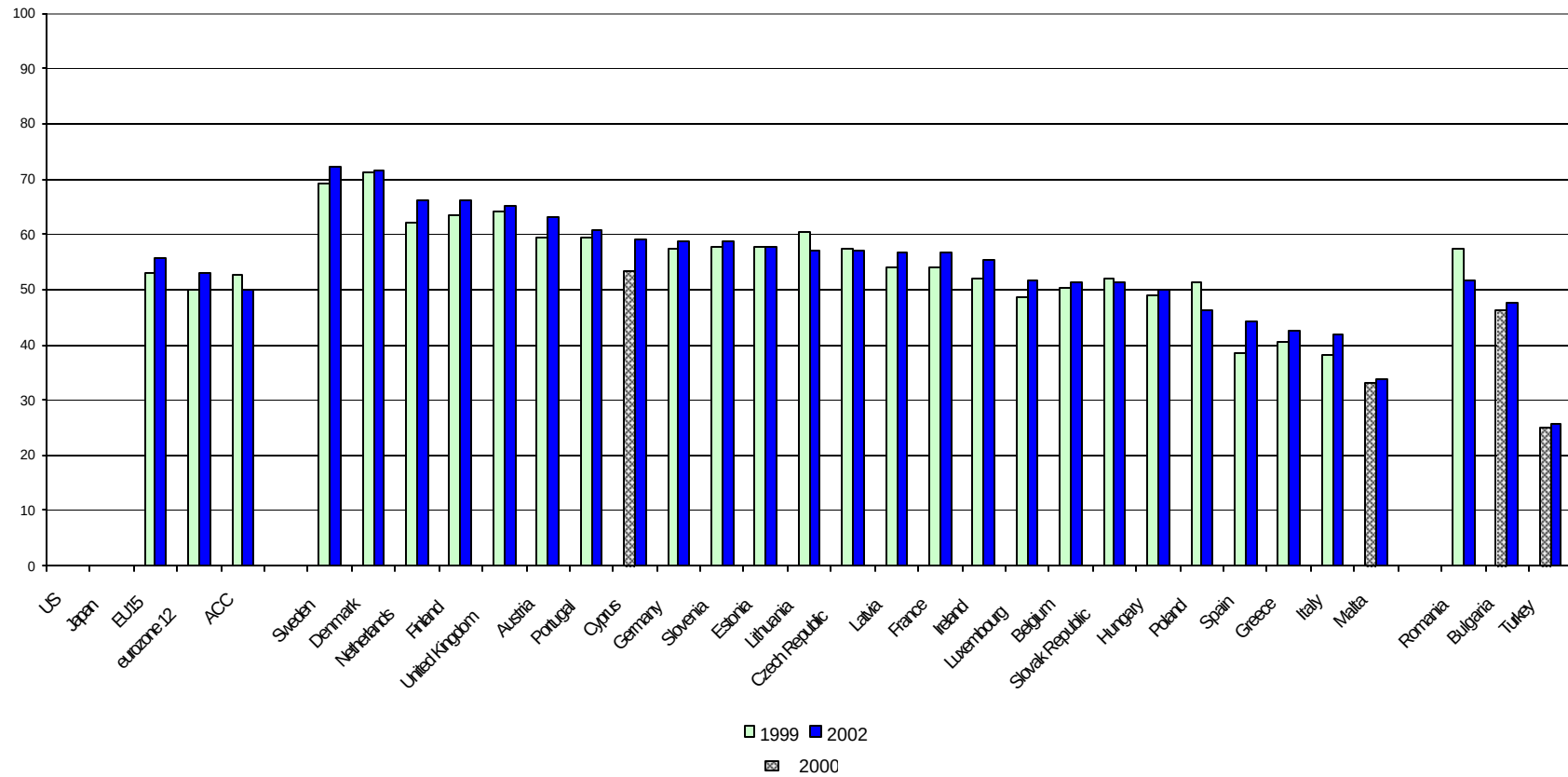
Indicator 3.1 Total employment rate

Employed persons aged 15-64 as a share of the total population of the same age group

Source: Eurostat

EMPLOYMENT
Indicator 3.2 Employment rate – females
 Employed women aged 15-64 as a share of the total female population of the same age group

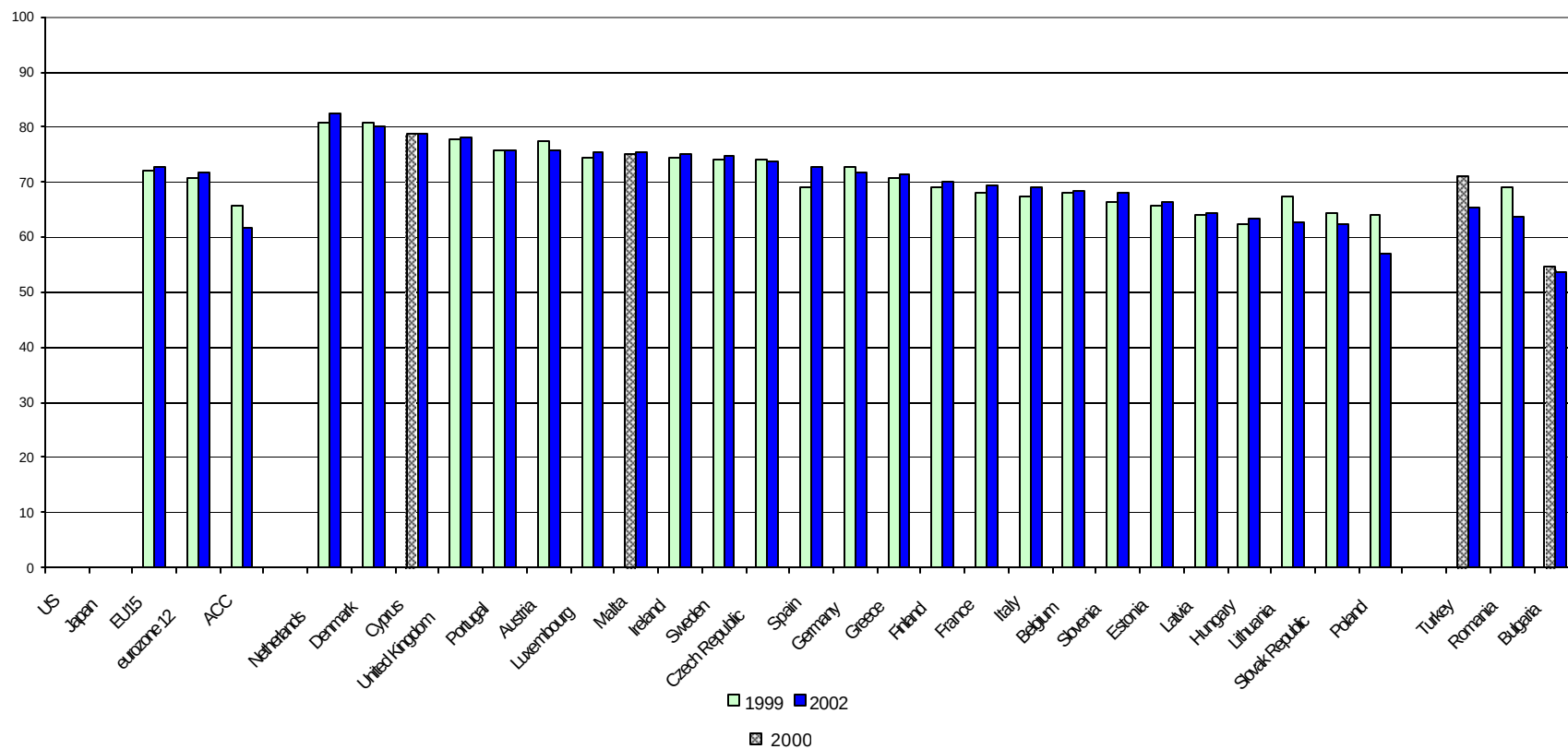

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

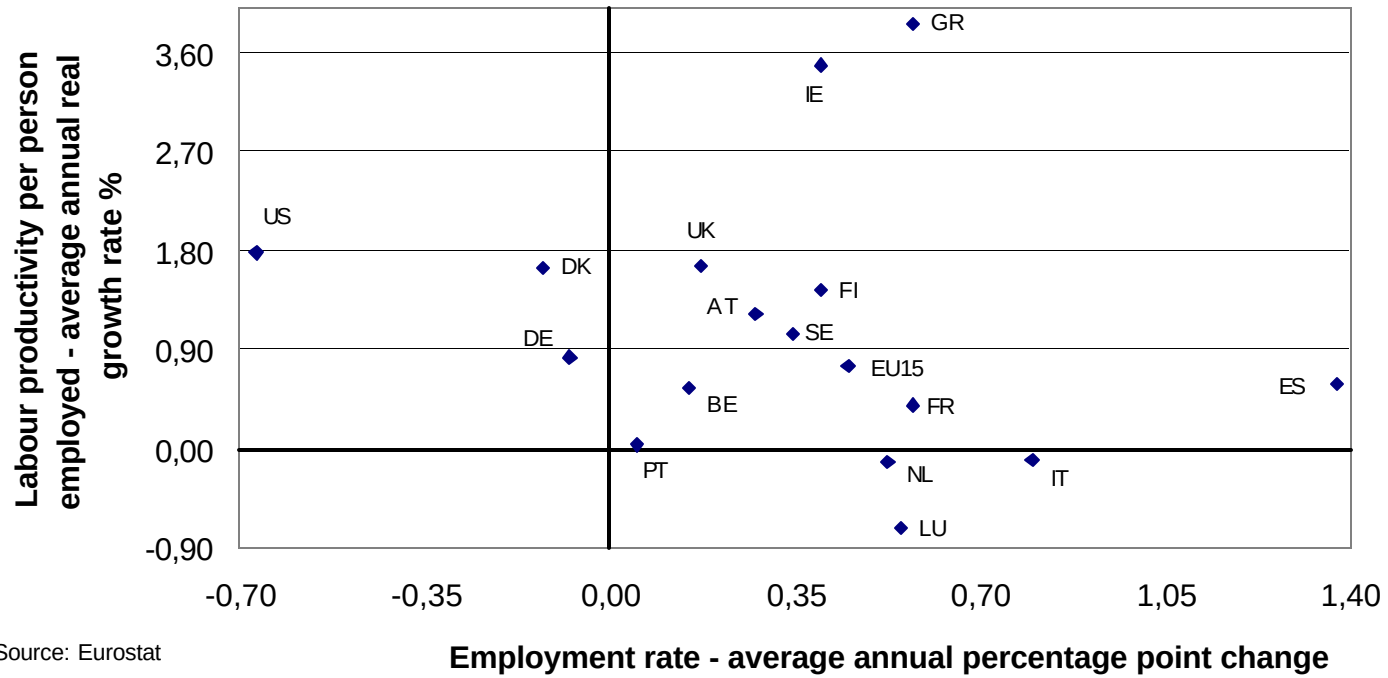
Indicator 3.3 Employment rate – males

Employed men aged 15-64 as a share of the total male population of the same age group

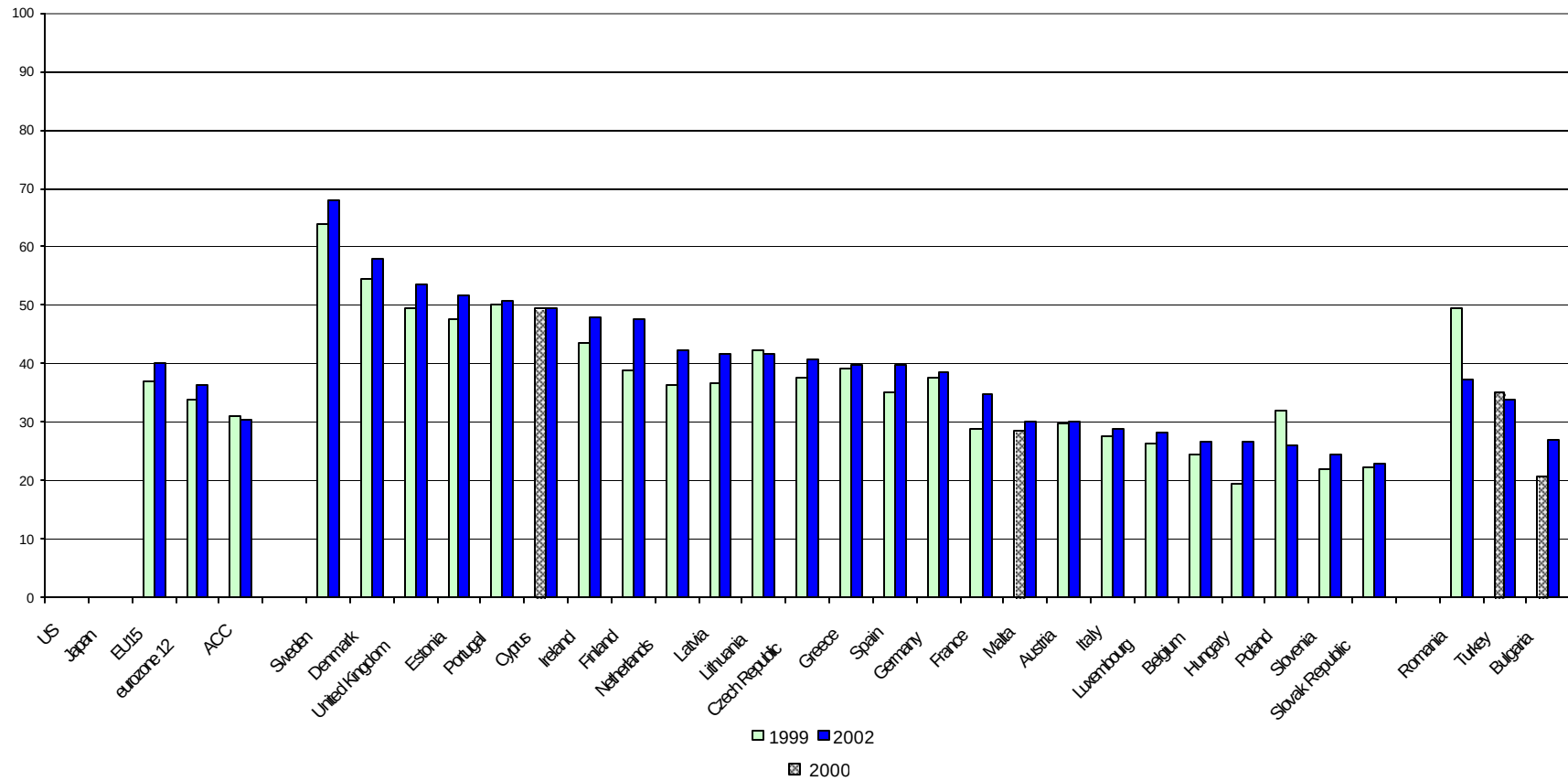

Source: Eurostat

Employment and productivity developments in the EU - 1999-2003

EMPLOYMENT
Indicator 4.1 Total employment rate of older workers
 Employed persons aged 55-64 as a share of the total population of the same age group

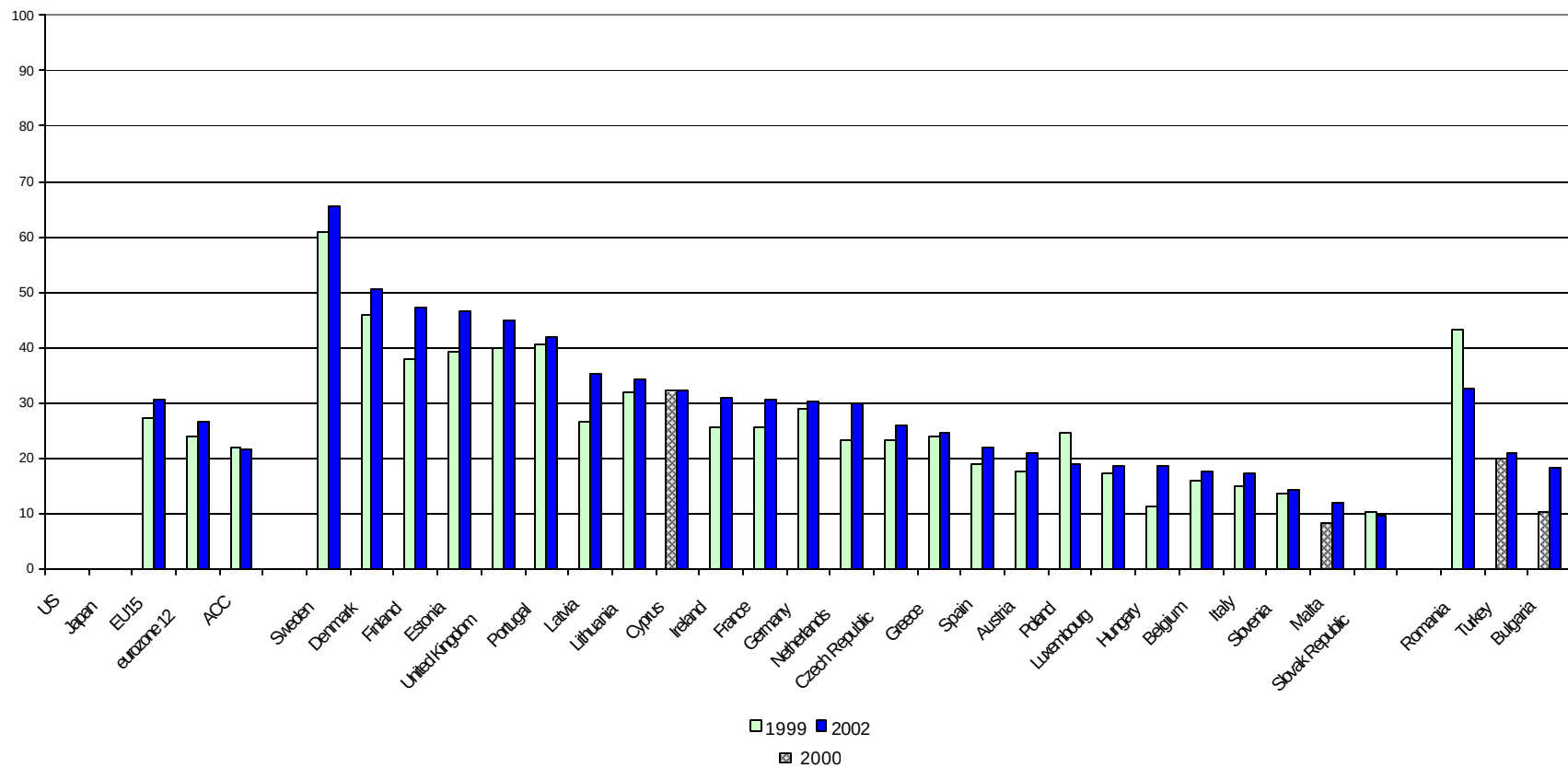

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

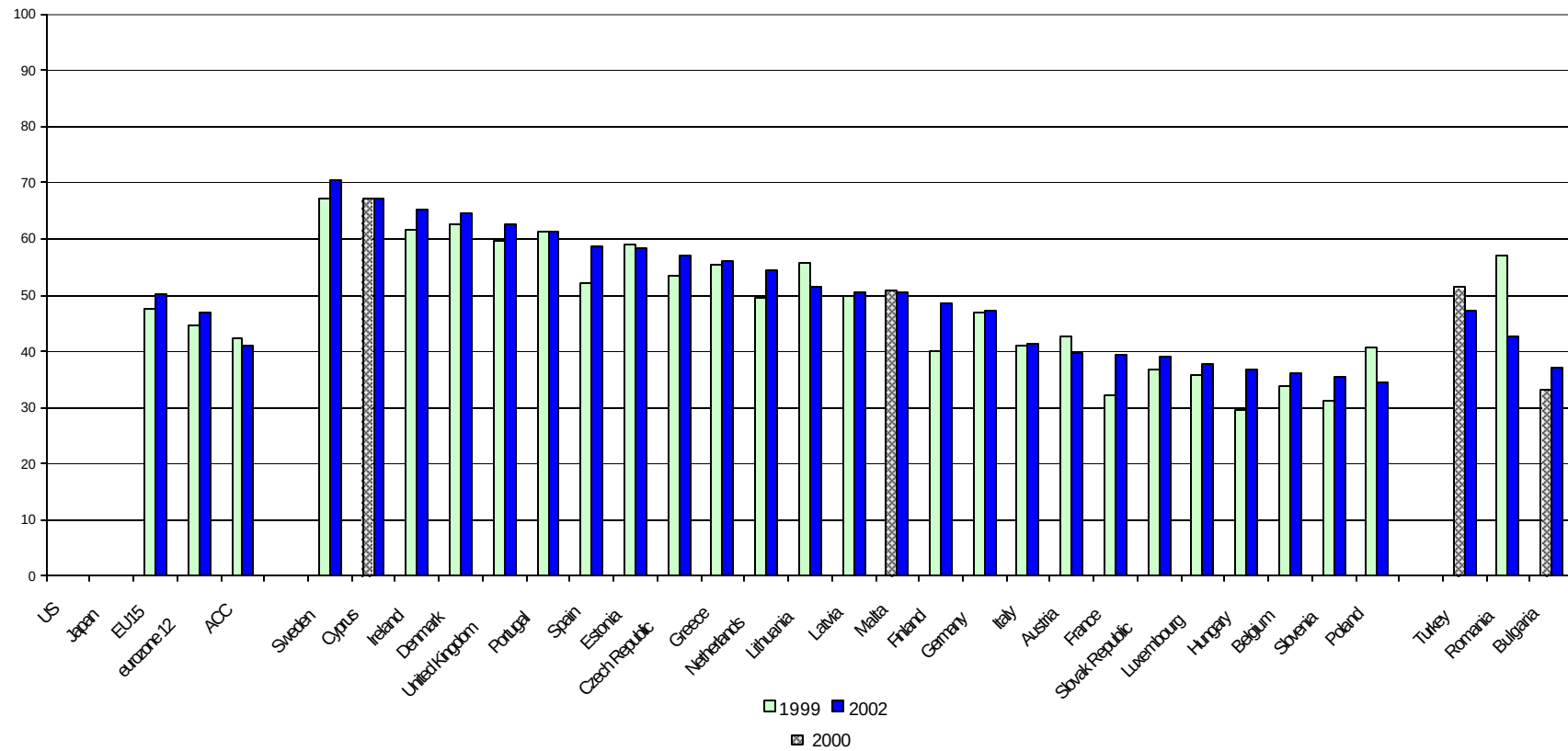
Indicator 4.2 Employment rate of older workers – females

Employed women aged 55-64 as a share of the total female population of the same age group

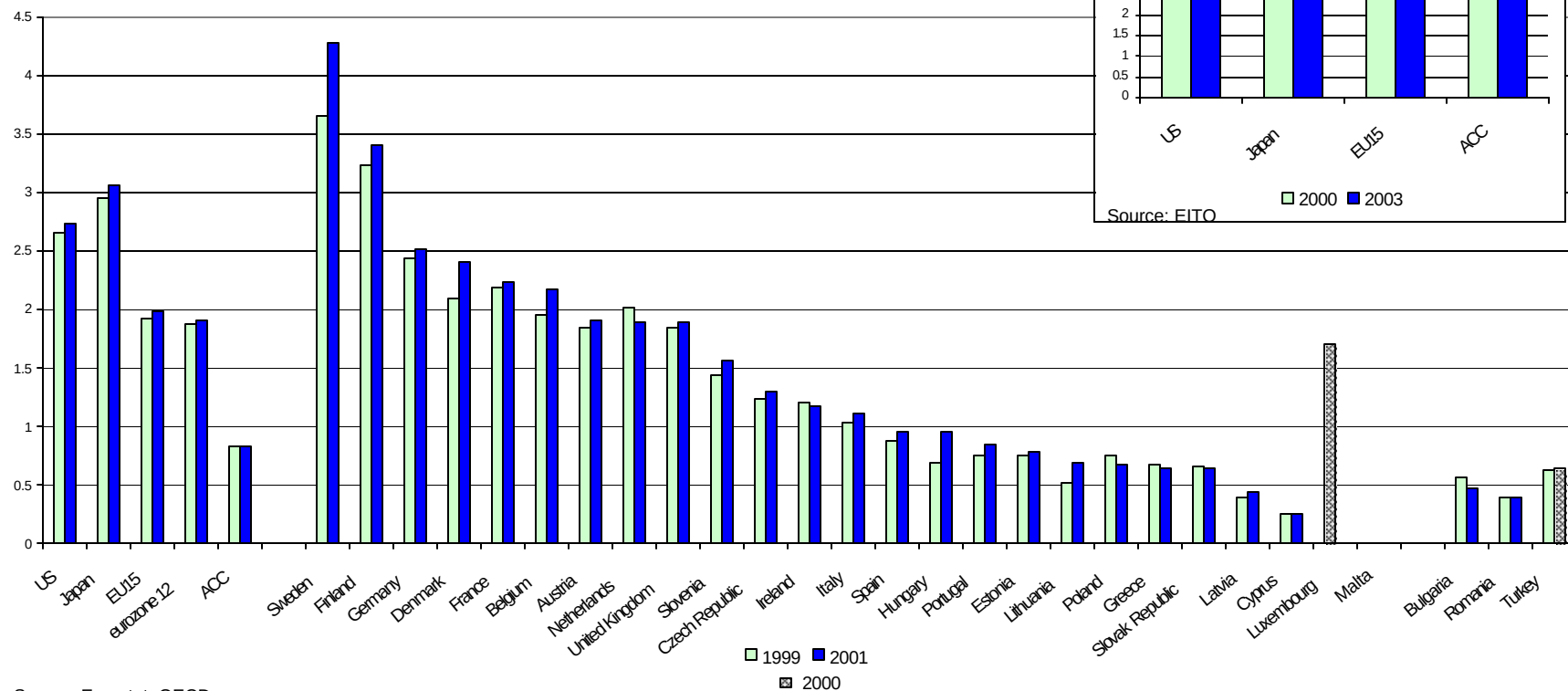
Source: Eurostat

EMPLOYMENT
Indicator 4.3 Employment rate of older workers – males
 Employed men aged 55-64 as a share of the total male population of the same age group

Source: Eurostat

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 5 GERD (Gross domestic expenditure on R&D)
As a percentage of GDP

Source: Eurostat, OECD

Notes:

US: excludes most or all capital expenditure.

EU15, Eurozone12, ACC (without Malta): OECD estimate

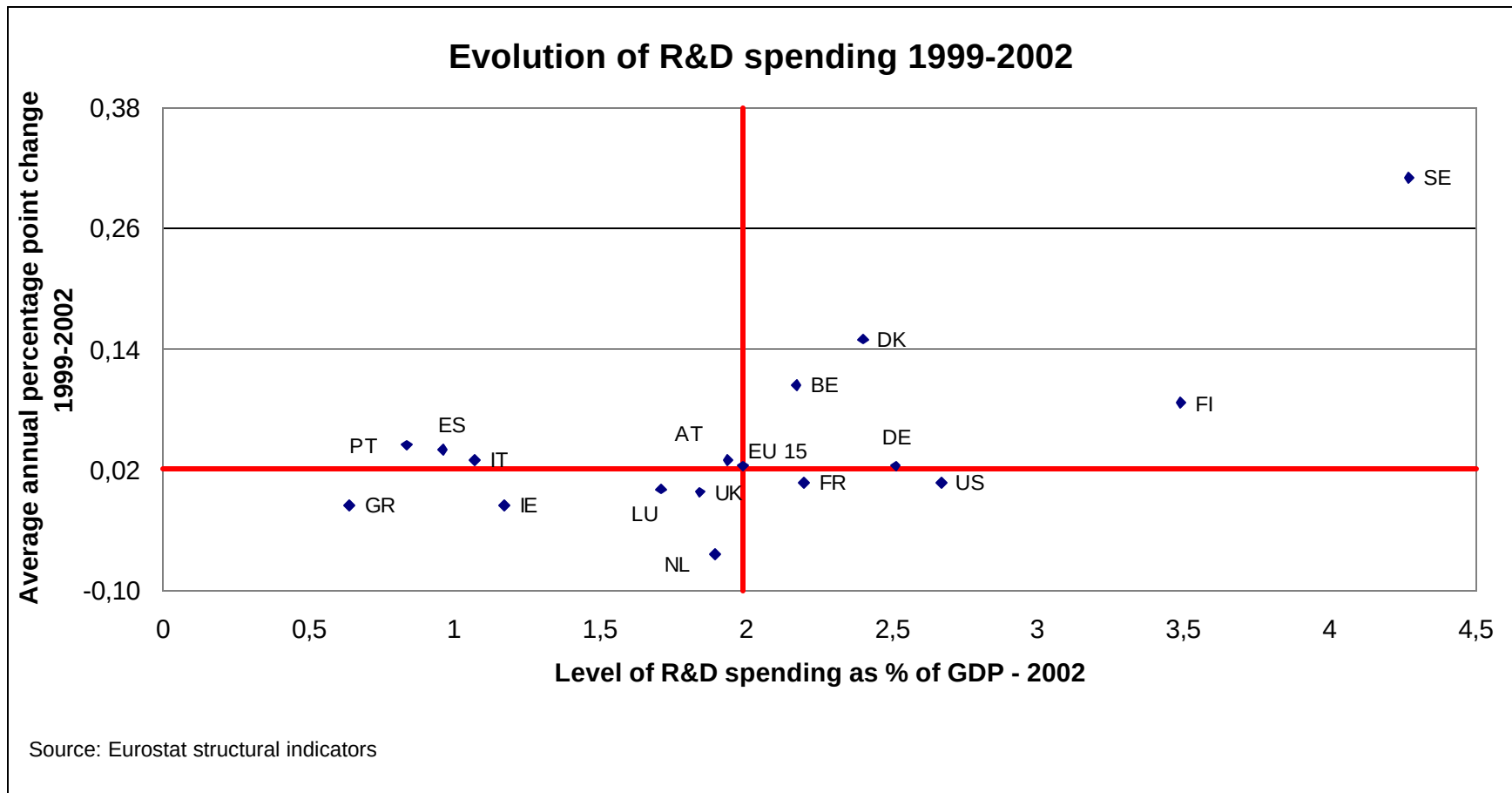
Austria: provisional estimate for 2001, 1999; Belgium, Greece: estimate for 2001, 1999

France: provisional for 2001; Portugal: estimate for 2001

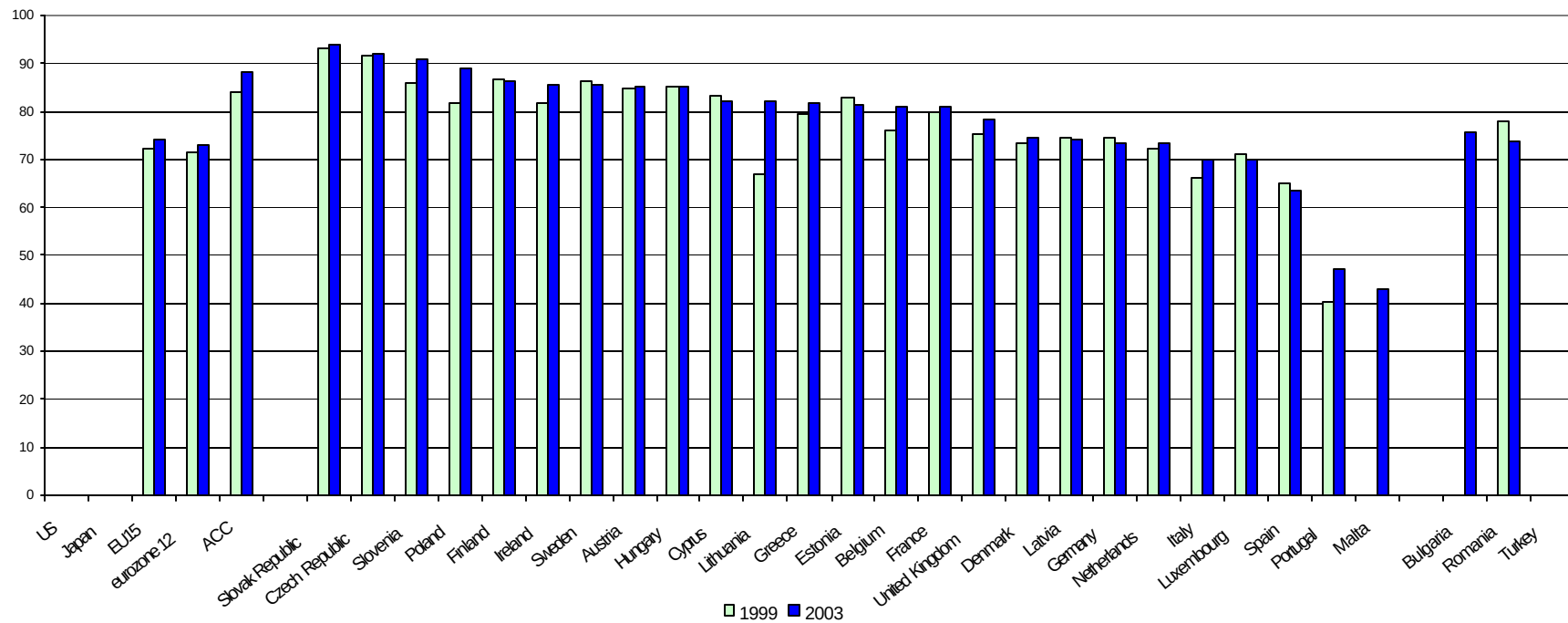
Ireland: estimate for 1999

2002 available for US (OECD estimate): 2.67; EU-15 (OECD estimate): 1.99; Austria (provisional estimate): 1.94; Finland (forecast): 3.49; France (estimate): 2.2;

Germany (estimate): 2.51; UK (forecast): 1.84; Slovak Republic 0.59

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.1 Youth education attainment level - total
 Percentage of the population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

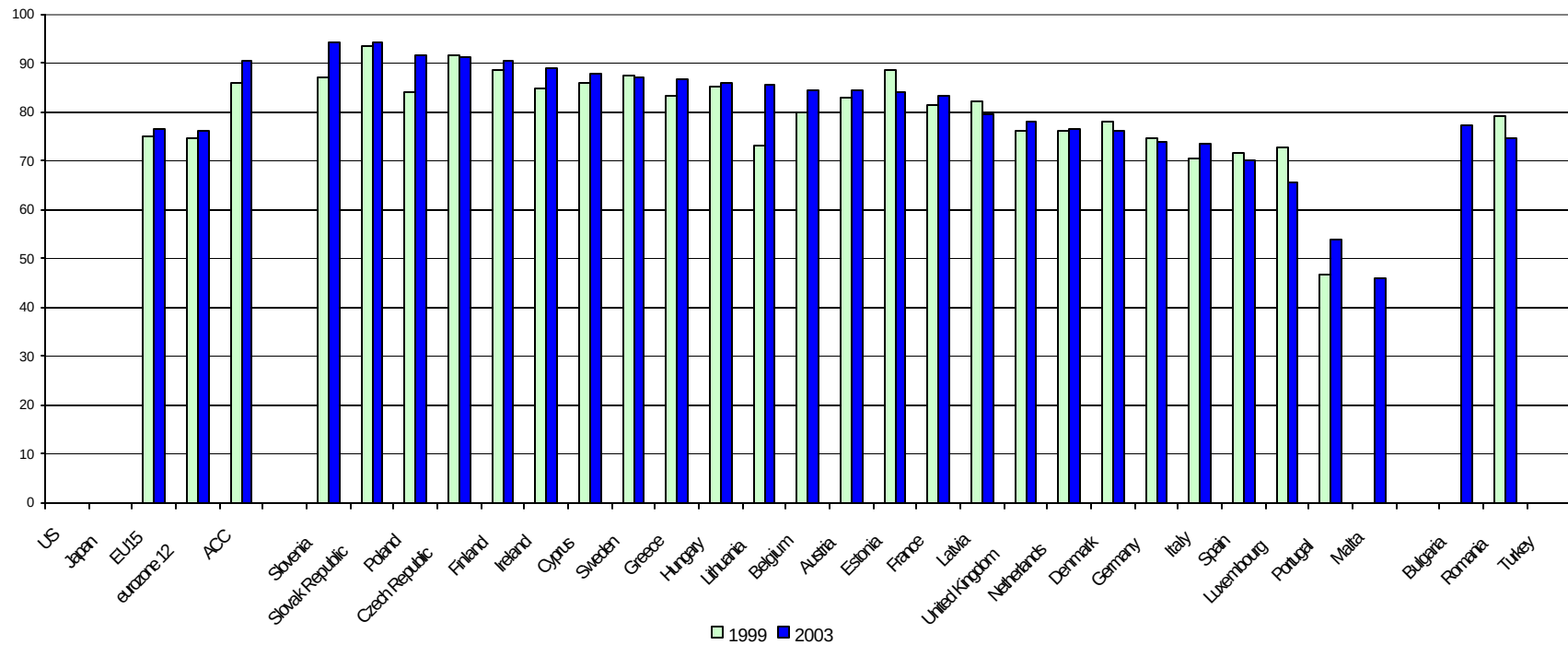
ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH

Indicator 6.2 Youth education attainment level - females

Percentage of the female population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

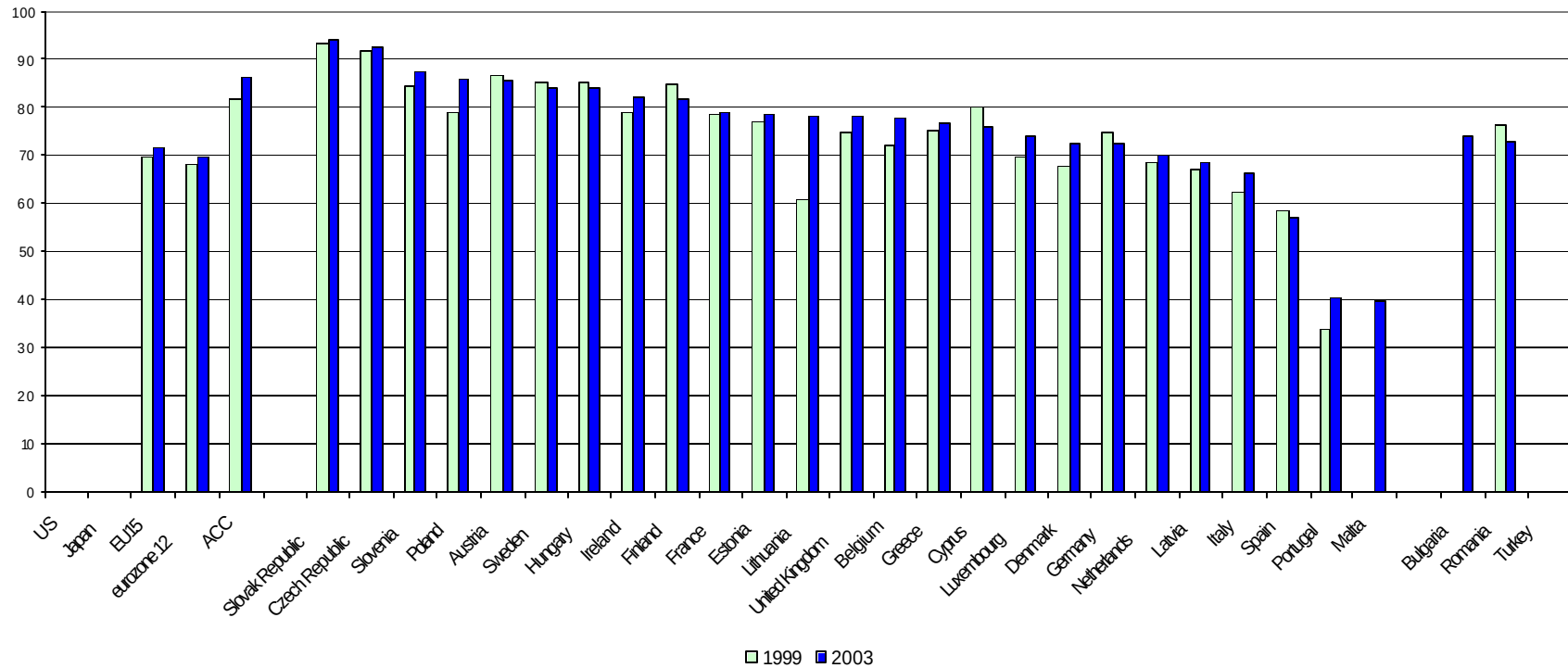
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.3 Youth education attainment level - males
 Percentage of the male population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

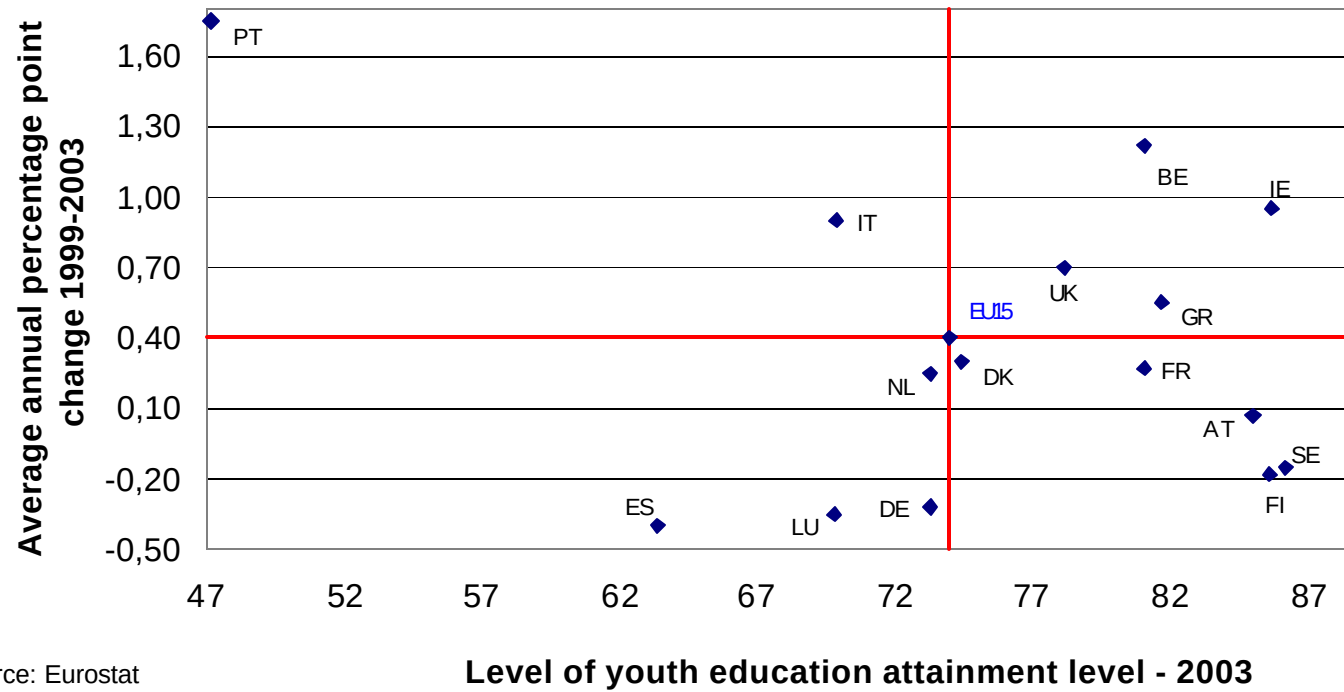
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

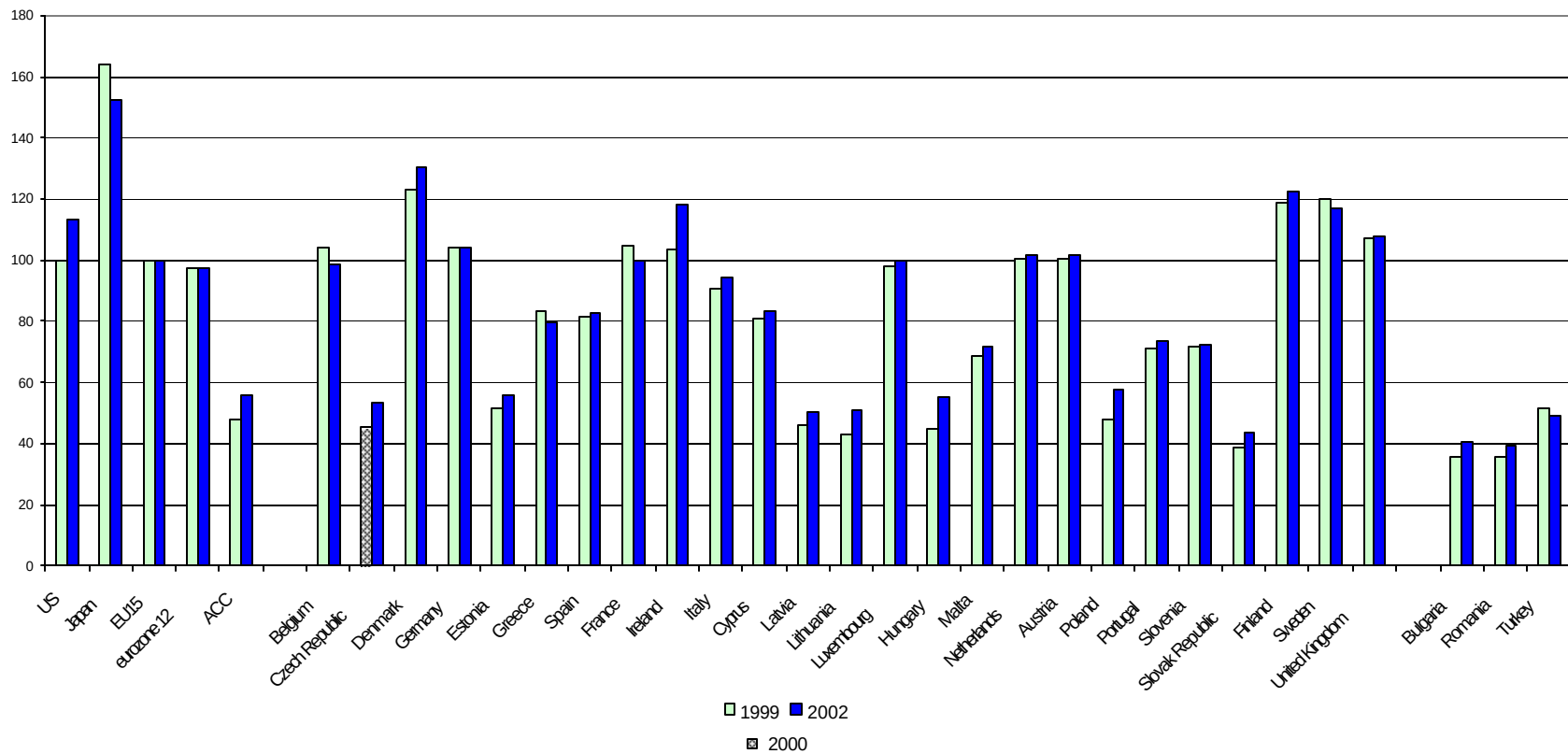
Cyprus: students studying abroad are not covered

Evolution of youth education attainment level 1999-2003

Source: Eurostat

ECONOMIC REFORM
Indicator 7 Comparative price levels
 Comparative price levels of final consumption by private households including indirect taxes (EU-15=100)

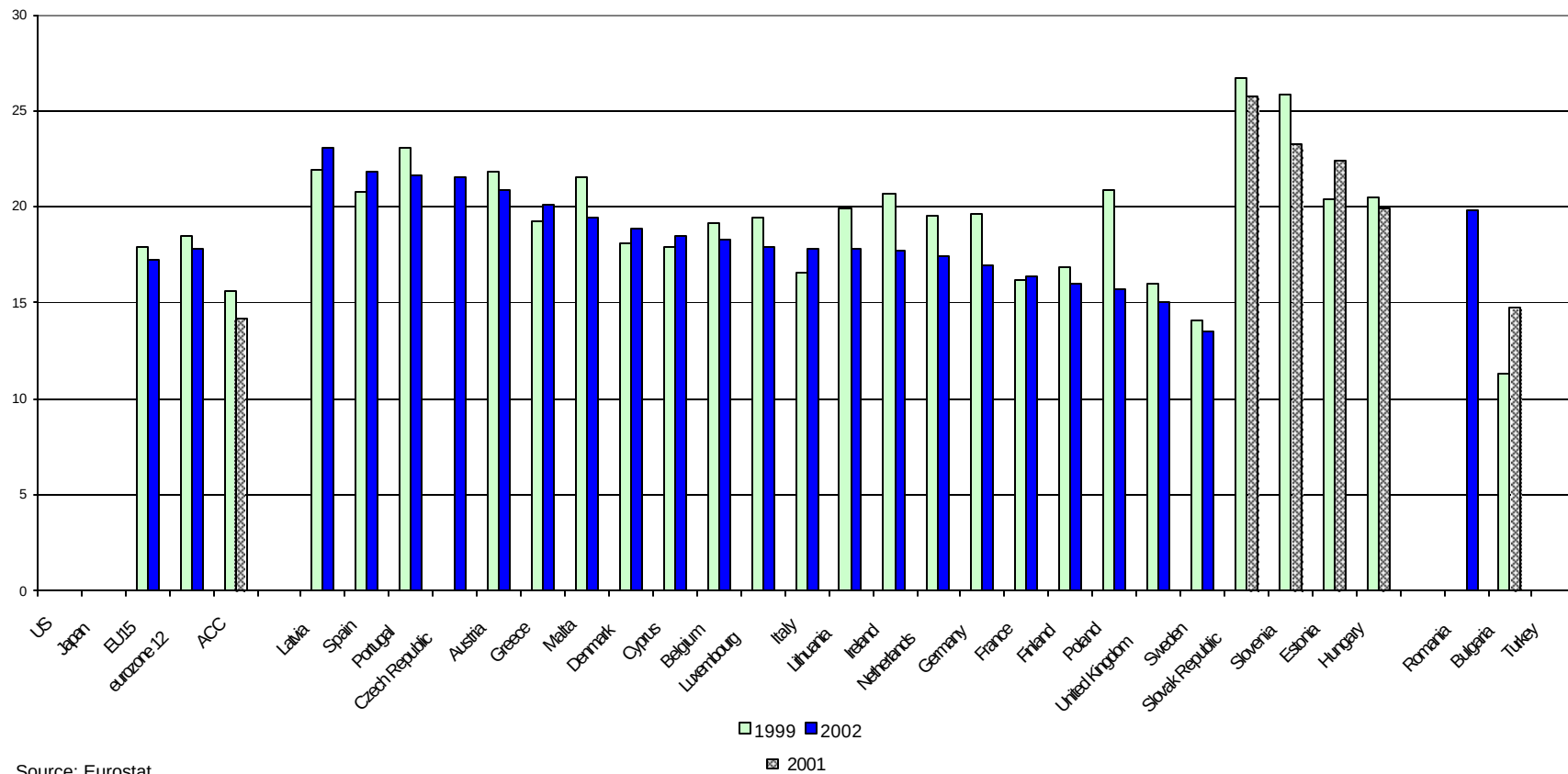

Source: Eurostat, OECD

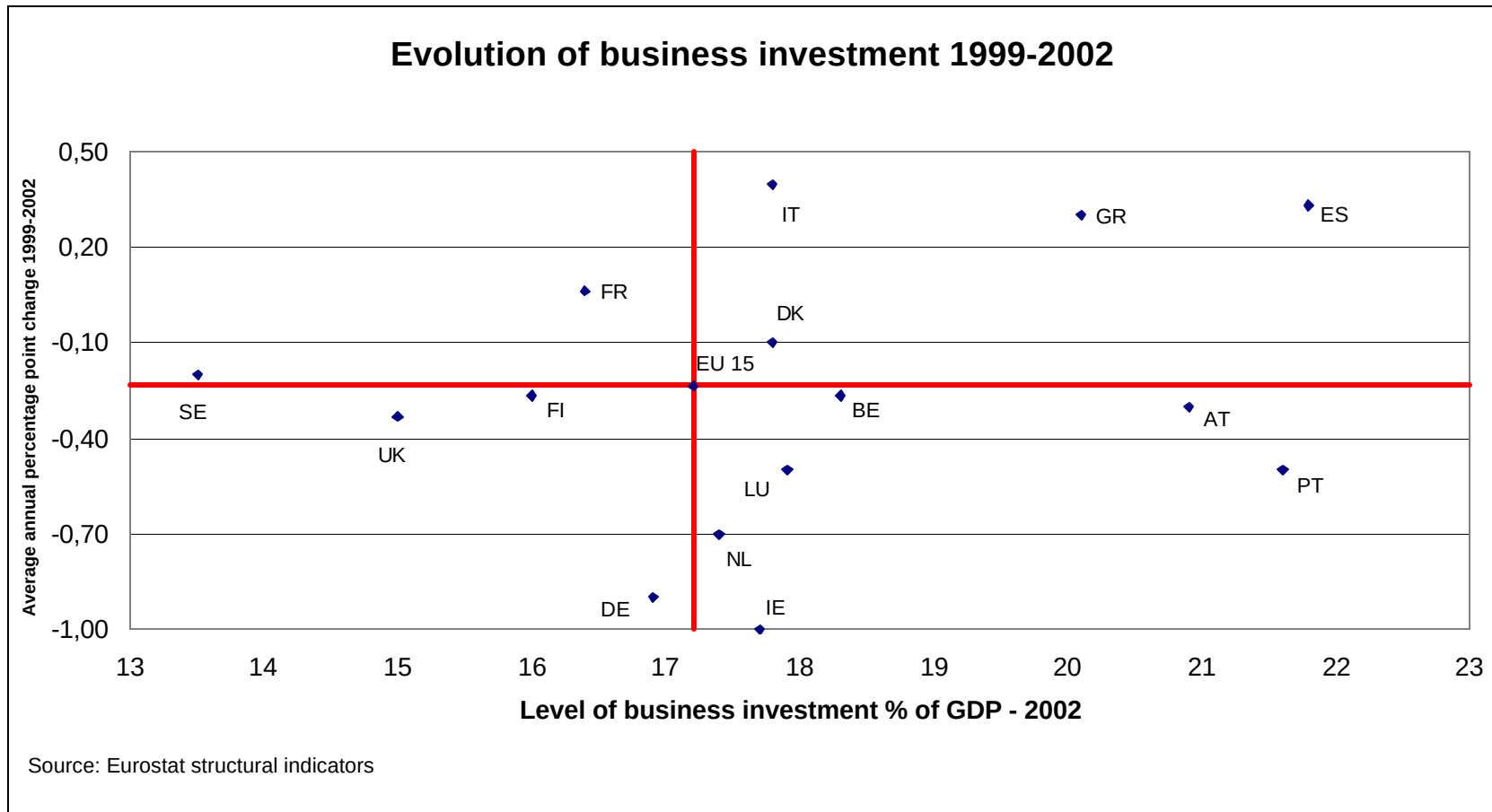
Notes:

2002: provisional

ECONOMIC REFORM
Indicator 8 Business investment
 Gross fixed capital formation by the private sector as a percentage of GDP

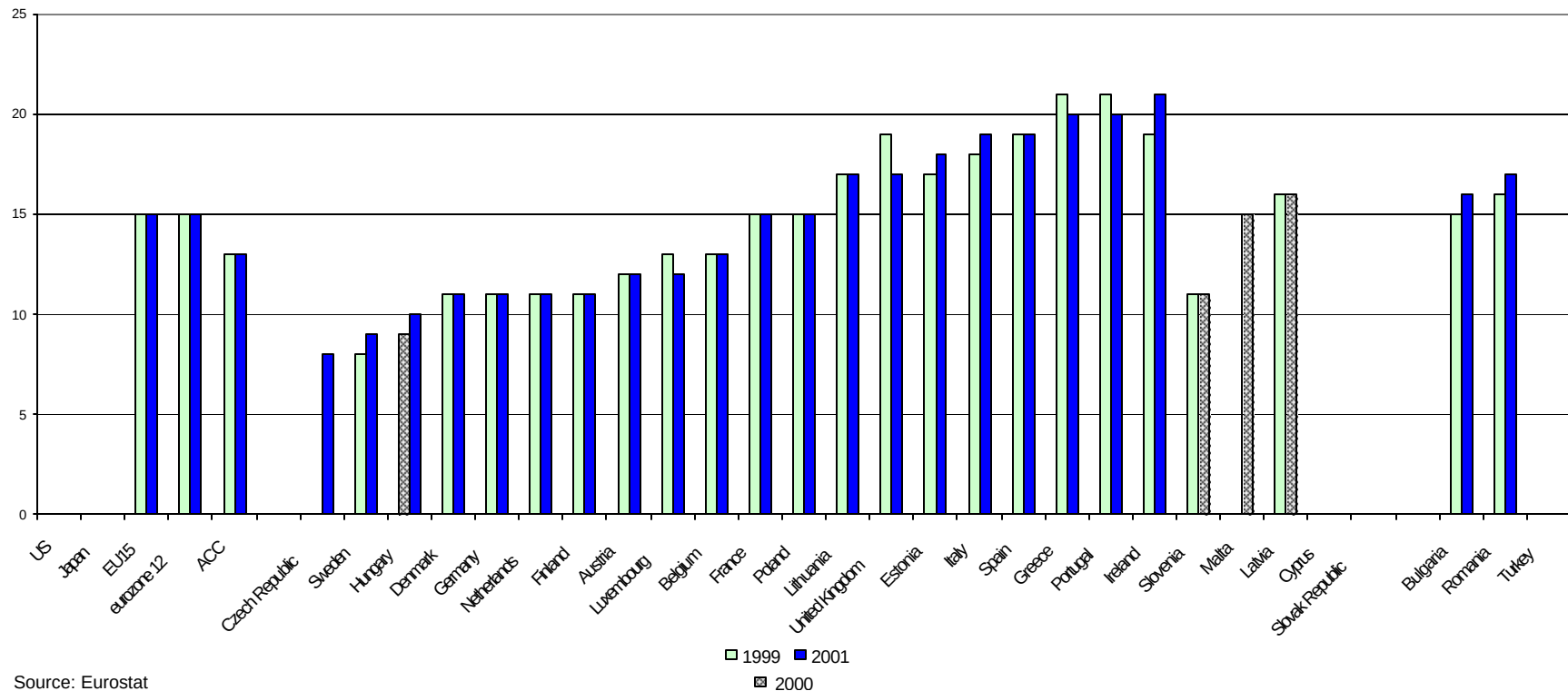
Source: Eurostat
 Notes:
 ACC: Eurostat estimate for 1999

SOCIAL COHESION

Indicator 9.1 At-risk-of-poverty rate after social transfers – total

The share of persons with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 16

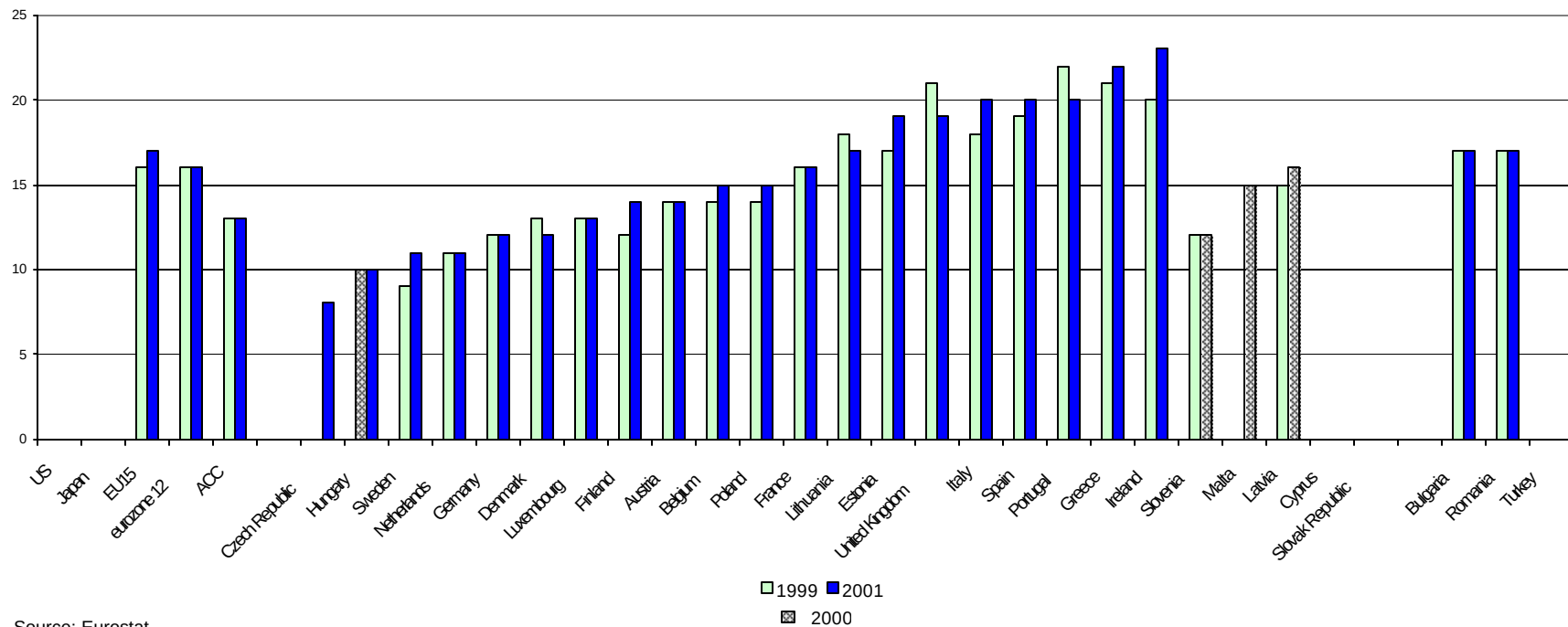
Slovak Republic: figure for 1996: 11, figure for 2003: 5

Turkey: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

SOCIAL COHESION

Indicator 9.2 At-risk-of-poverty rate after social transfers – females

The share of women with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 18

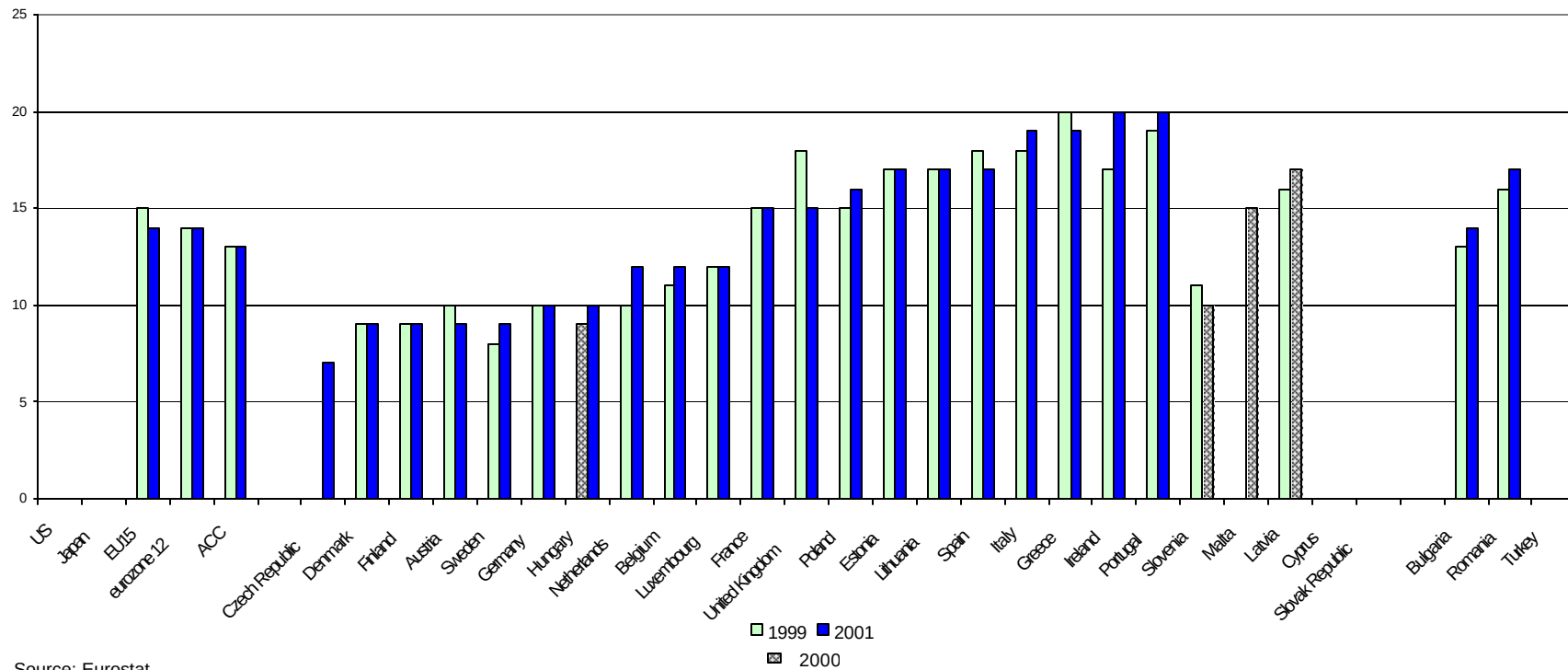
Slovak Republik: figure for 1996: 16, figure for 2003: 12

Turkey: figure for 1994: 24, figure for 2002: 26

SOCIAL COHESION

Indicator 9.3 At-risk-of-poverty rate after social transfers – males

The share of men with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

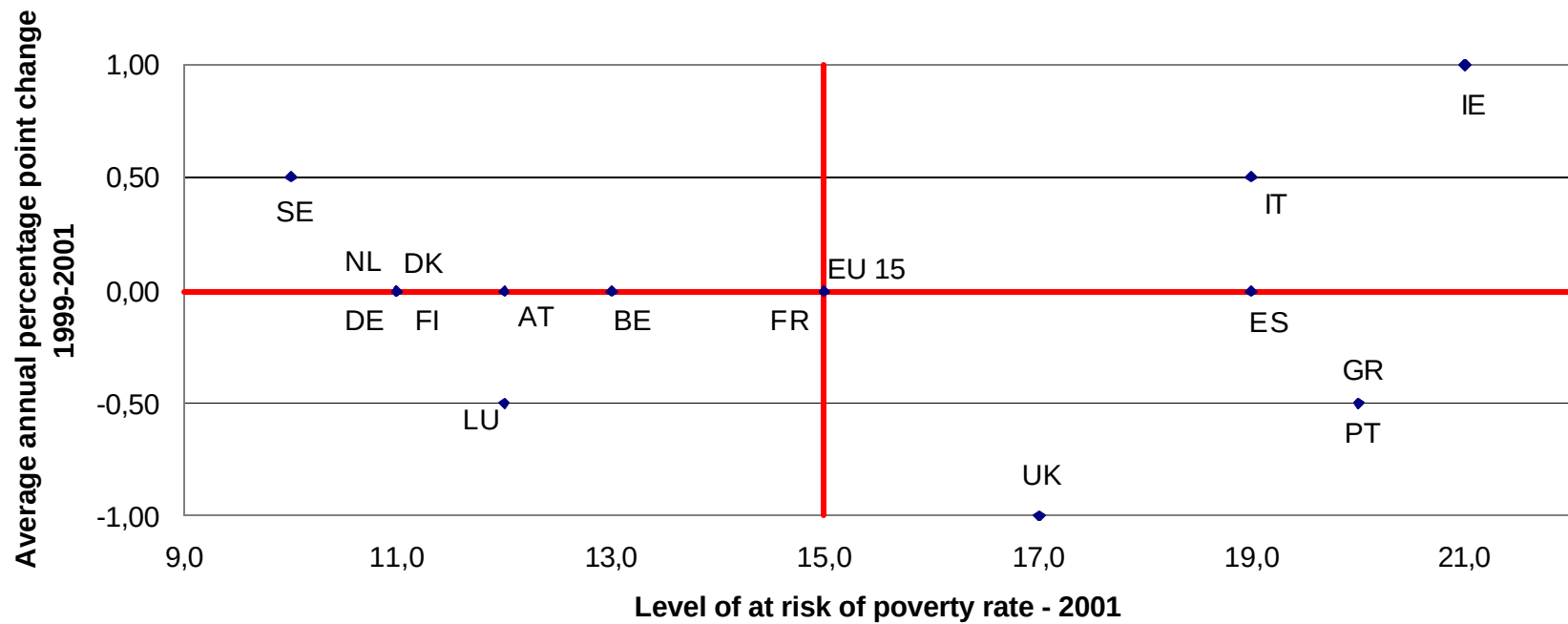
EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 15

Slovak Republic figure for 1996: 10, figure for 2003: 3

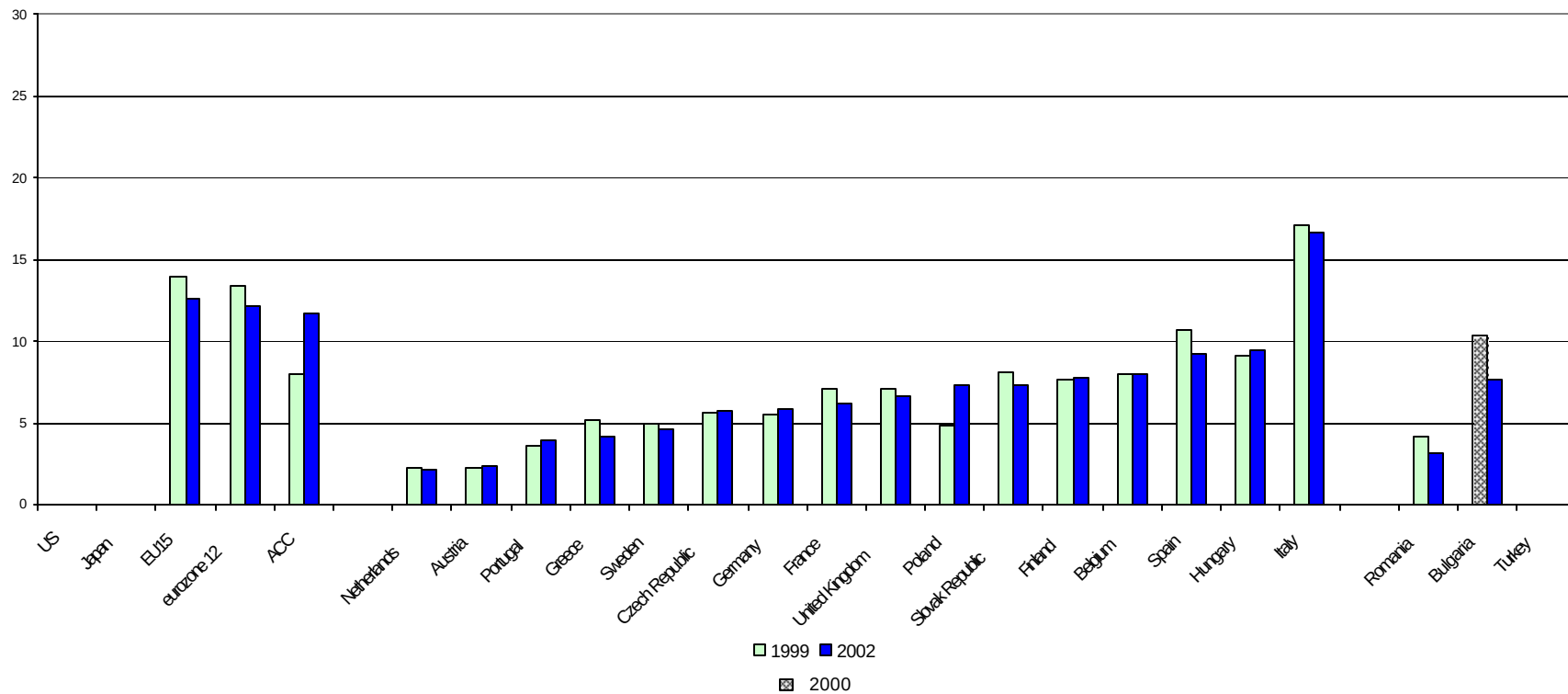
Turkey: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

Evolution of the at risk of poverty rate 1999-2001

Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION
Indicator 10.1 Dispersion of regional employment rates - total
 Coefficient of variation of employment rates across regions (NUTS 2 level) within countries

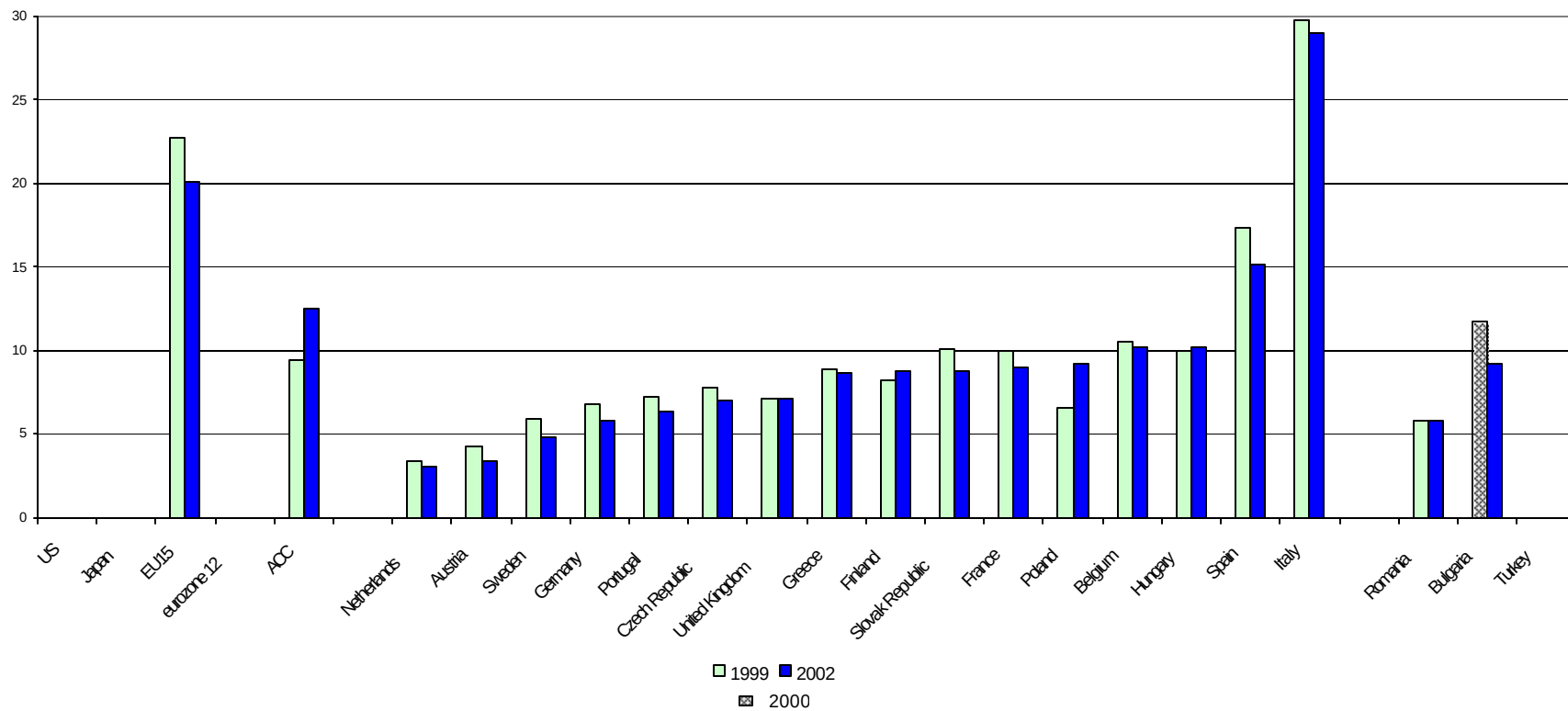

Source: Eurostat

Notes:

Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.2 Dispersion of regional employment rates - females
 Coefficient of variation of employment rates of women across regions (NUTS 2 level) within countries

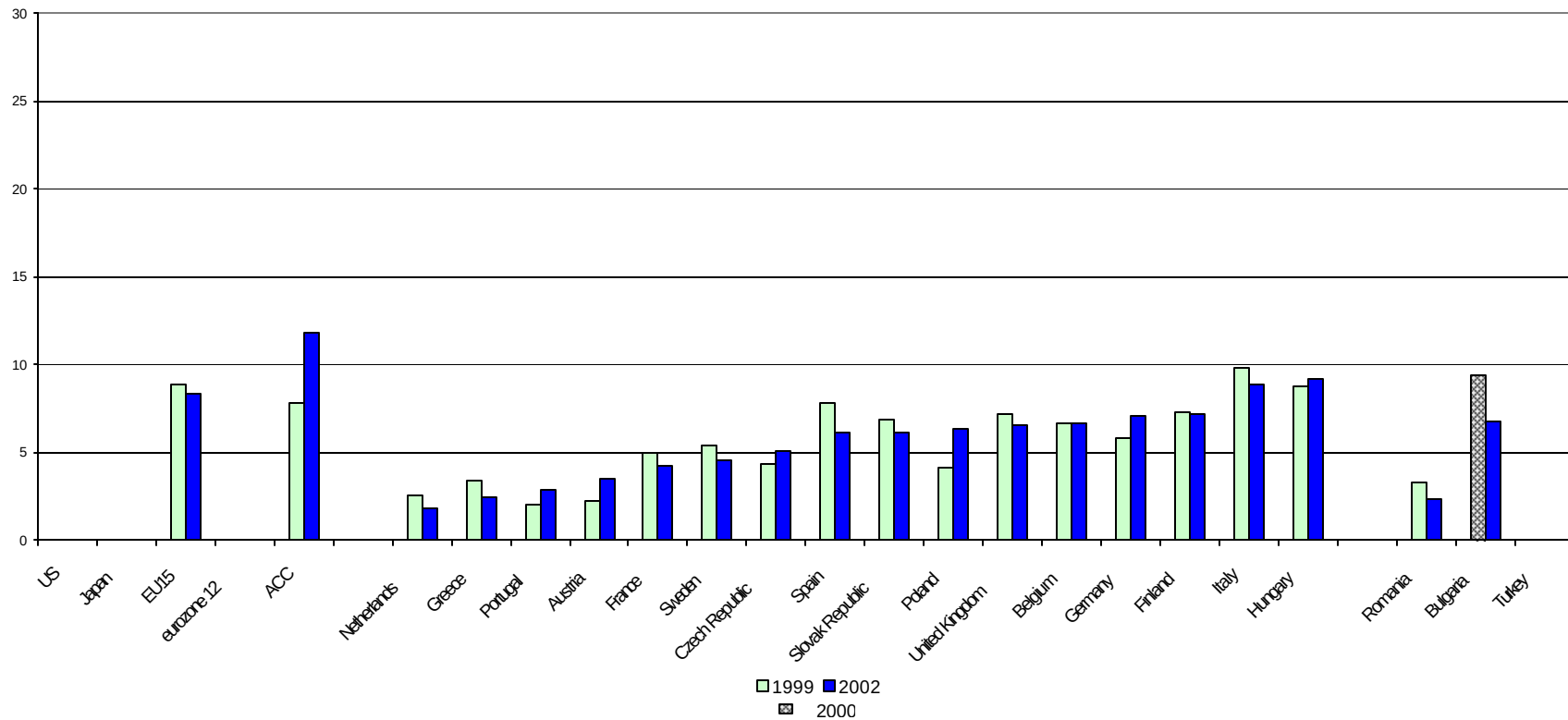

Source: Eurostat

Notes:

Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.3 Dispersion of regional employment rates - males
 Coefficient of variation of employment rates of men across regions (NUTS 2 level) within countries

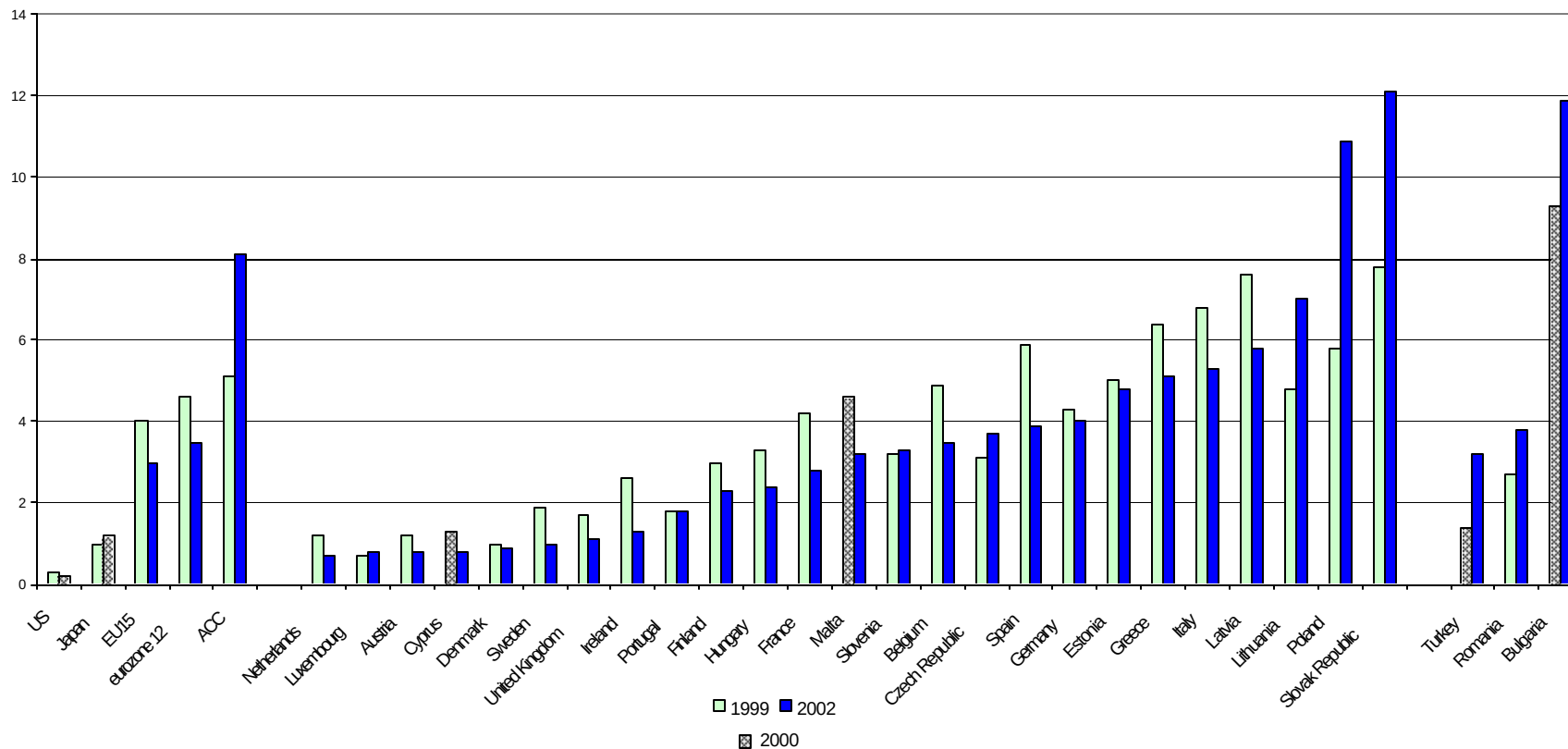

Source: Eurostat

Notes:

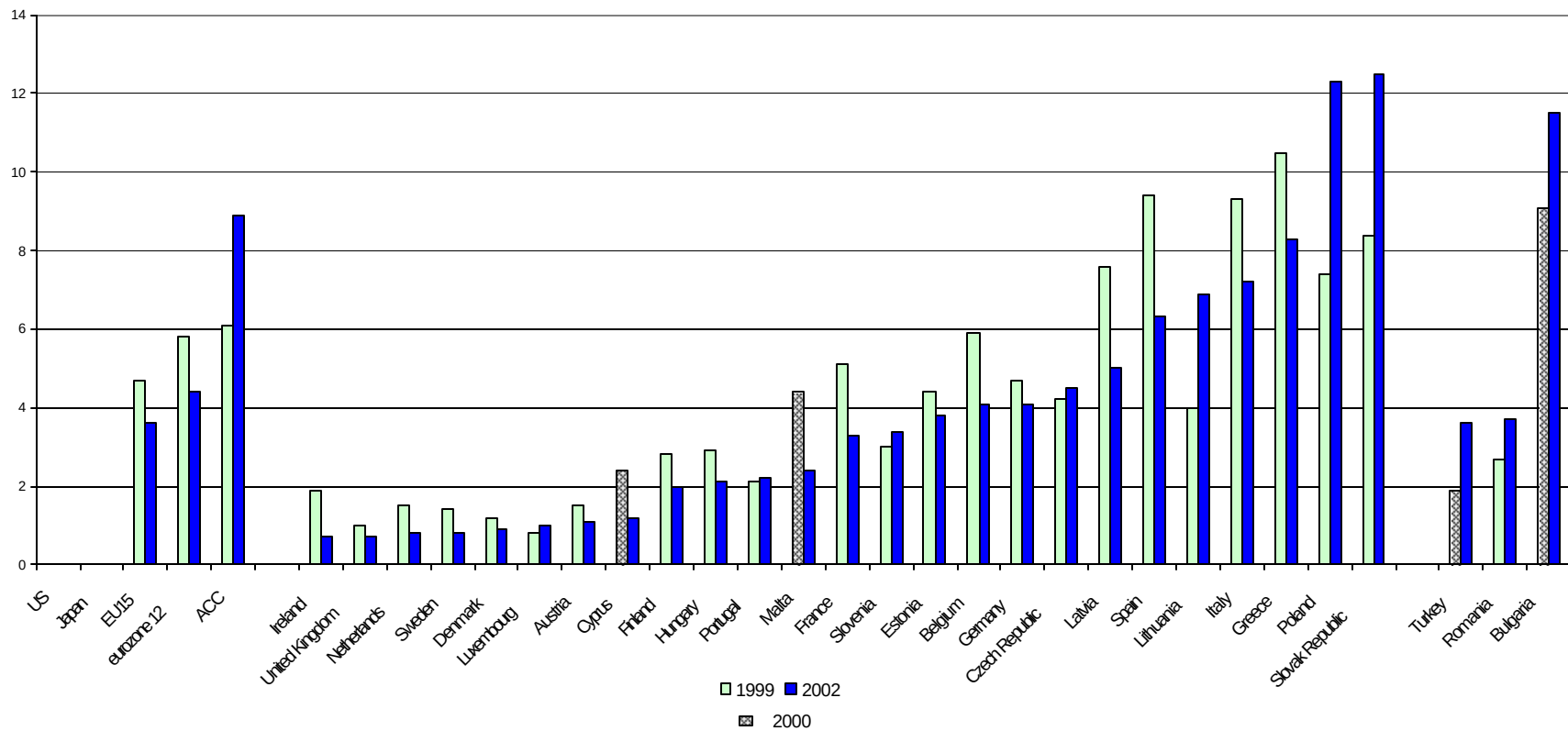
Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 11.1 Total long-term unemployment rate
 Long-term unemployed (12 months and more) as a percentage of the total active population

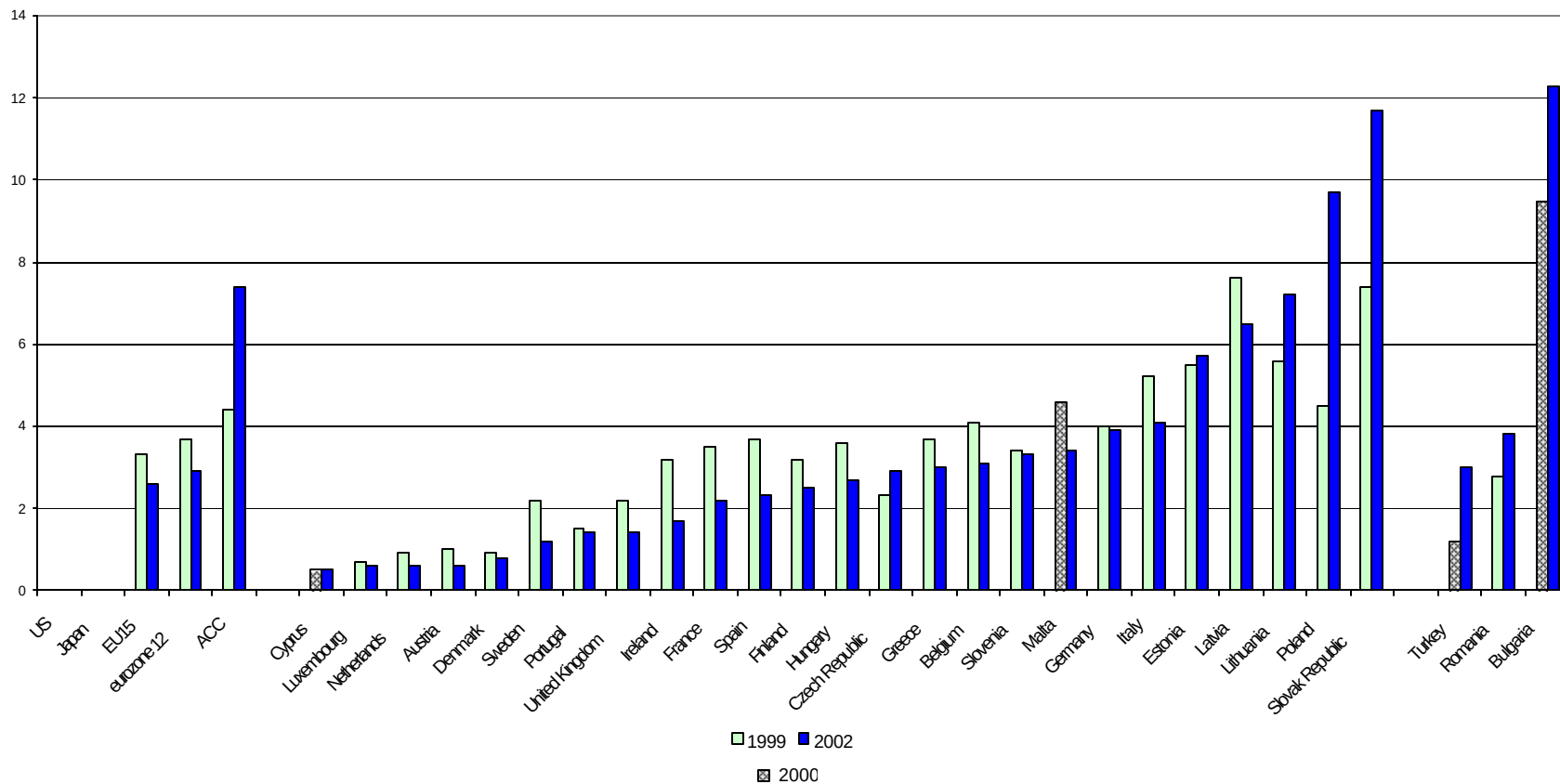
Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.2 Long-term unemployment rate - females
 Long-term unemployed women (12 months and more) as a percentage of the female active population

Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.3 Long-term unemployment rate - males
 Long-term unemployed men (12 months and more) as a percentage of the male active population

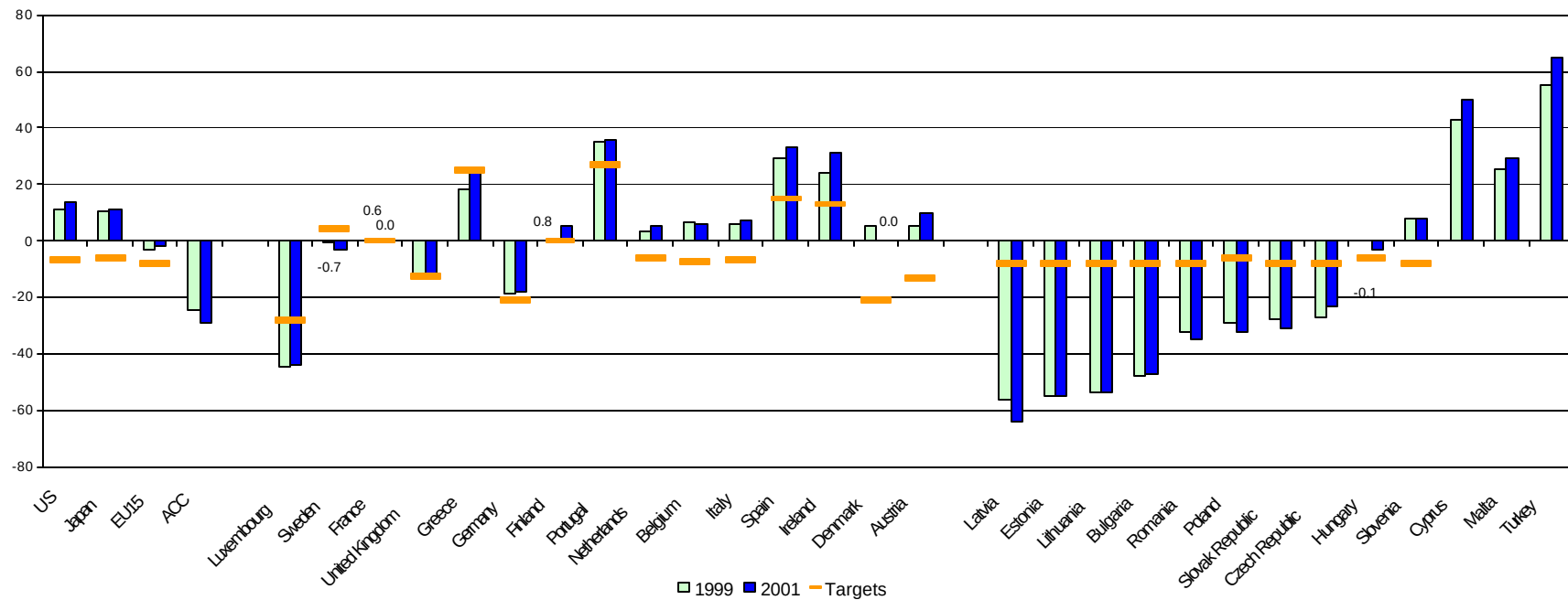

Source: Eurostat

ENVIRONMENT

Indicator 12 Total greenhouse gas emissions

Percentage change since base year and targets according to Kyoto Protocol/EU Council Decision for 2008-2012 (in CO₂ equivalents). Indexed on actual base year=100

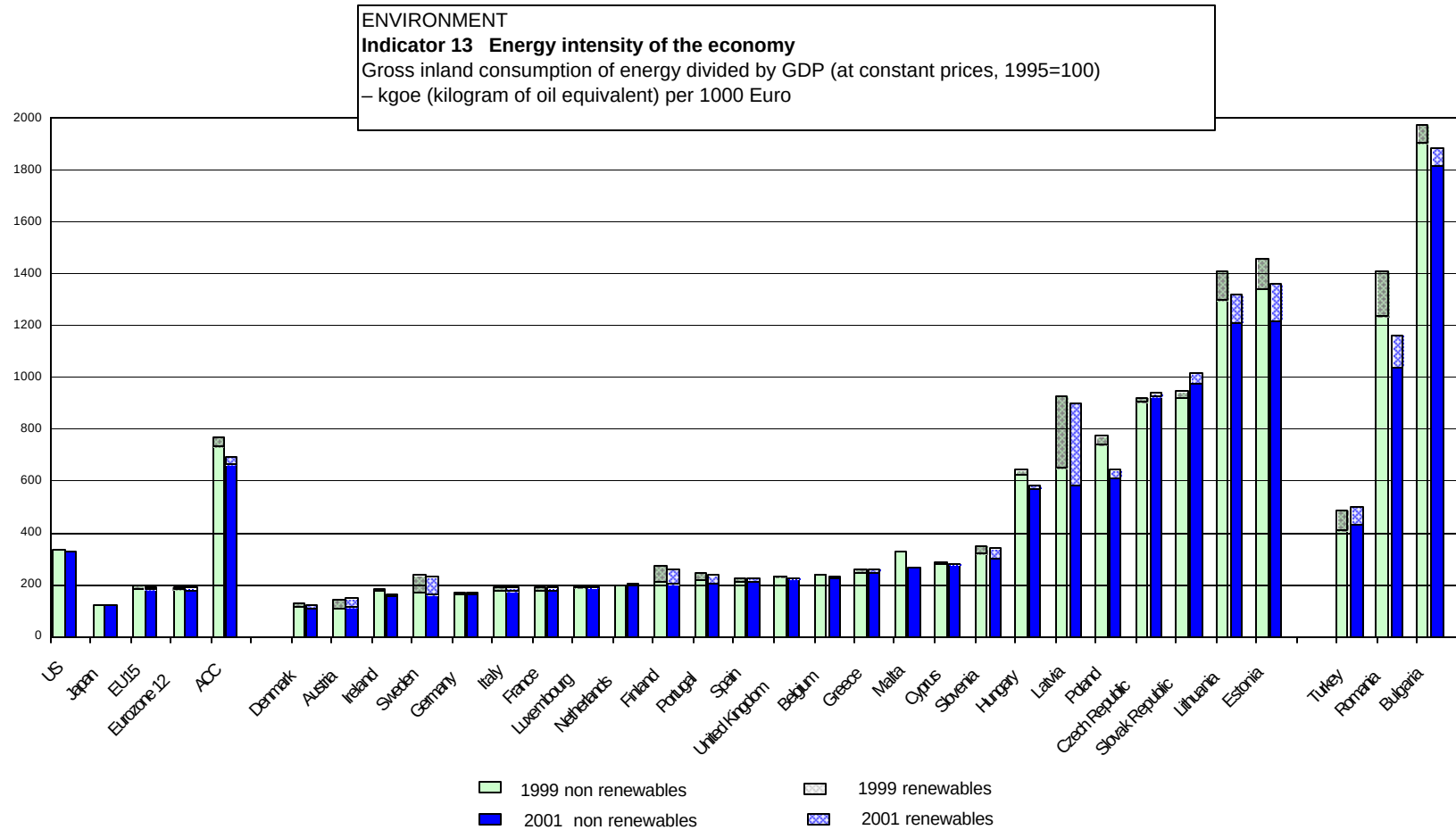
Sources: European Environment Agency, European Topic Centre on Air and Climate Change

Notes:

Countries are sorted according to the distance to their targets. For Member States targets are established under the EU Burden Sharing Agreement (Council Decision 2002/358/EC).

Total GHG emissions comprise the Kyoto basket of 6 greenhouse gases; CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs and SF₆.

Data exclude emissions and removals due to land use change and forestry (LUCF).

Source: Eurostat

Notes:

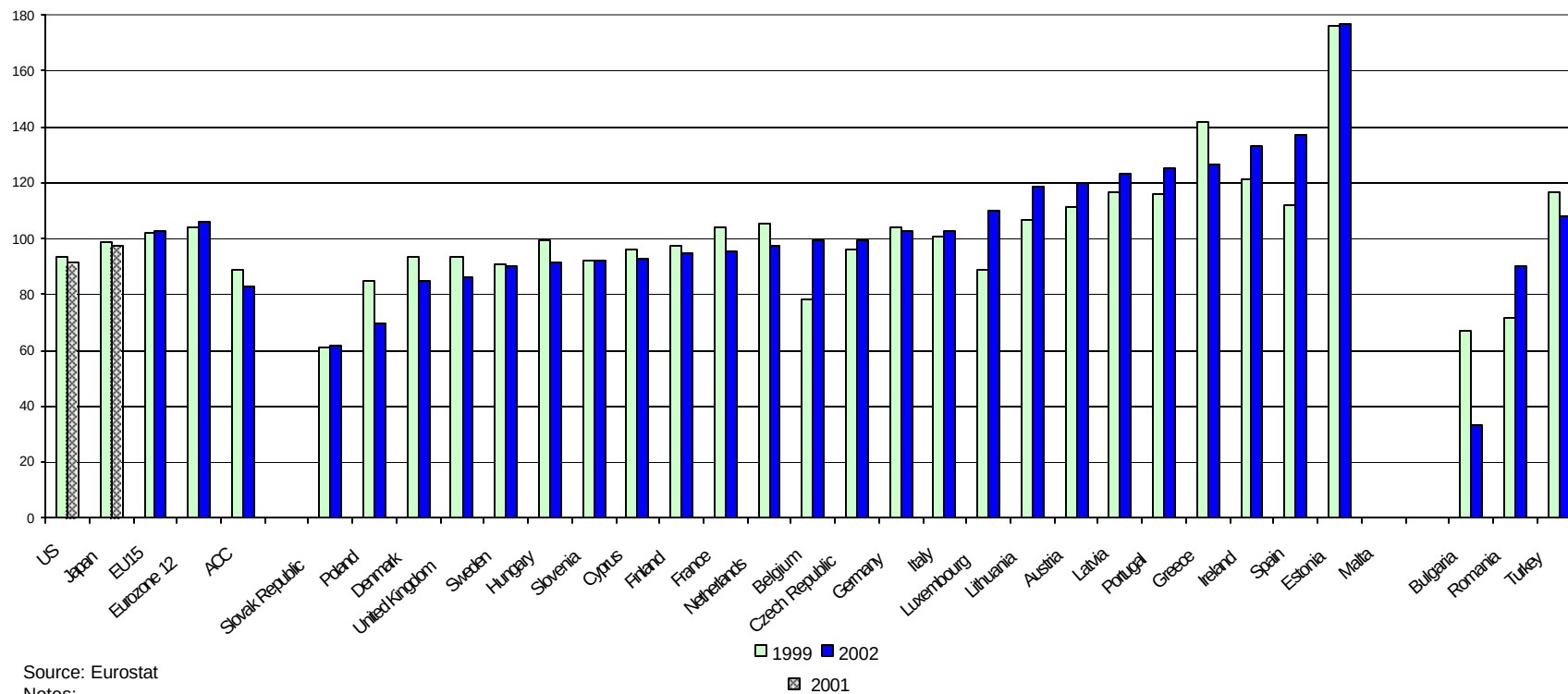
EU15, Eurozone 12, Germany, Italy, Netherlands, Spain: provisional for 2001

ACC : provisional for 1999

ENVIRONMENT

Indicator 14 Transport - Volume of freight transport relative to GDP

Index of inland freight transport volume relative to GDP, measured in tonne-km / GDP (in constant 1995 Euro), 1995=100

Graph 15: Relative performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Levels		at	be	de	dk	es	fi	fr	gr	ie	it	lu	nl	pt	se	uk	eu15	us
GDP per capita in PPS (EU 15 = 100)	2003	110,9	106,5	99,3	112,6	87,3	101	103,5	73,5	121,9	98,4	186,5	109,4	69,2	104,4	108,7	100	138,5
Labour productivity (EU 15 = 100)	2003	97,9	118,5	95,7	98,3	95,7	100,1	113,6	91,8	120,4	106	129,7	95,6	63,8	96,1	97	100	120
Employment rate (%)	2002	69,3	59,9	65,3	75,9	58,4	68,1	63	56,7	65,3	55,5	63,7	74,4	68,2	73,6	71,7	64,3	71,9
Employment rate of older workers (%)	2002	30	26,6	38,6	57,9	39,7	47,8	34,8	39,7	48,1	28,9	28,3	42,3	50,9	68	53,5	40,1	59,5
Educational attainment (20-24) (%)	2003	85	81,1	73,3	74,4	63,4	86,2	81,1	81,7	85,7	69,9	69,8	73,3	47,2	85,6	78,2	74	:
Research and development expenditure (% of GDP)	2002	1,9	2,2	2,5	2,4	1,0	3,5	2,2	0,6	1,2	1,1	1,7	1,9	0,8	4,3	1,8	2,0	2,7
Business investment (% GDP)	2002	20,9	18,3	16,9	17,8	21,8	16	16,4	20,1	17,7	17,8	17,9	17,4	21,6	13,5	15	17,2	:
Comparative price levels (EU 15 =100) ¹	2002	102	99	104	131	82	123	100	80	118	95	100	102	74	117	107	100	113
At-risk-of-poverty rate (%)	2001	12,0	13,0	11,0	11,0	19,0	11,0	15,0	20,0	21,0	19,0	12,0	11,0	20,0	10,0	17,0	15,0	:
Long-term unemployment (%)	2002	0,8	3,5	4	0,9	3,9	2,3	2,8	5,1	1,3	5,3	0,8	0,7	1,8	1	1,1	3	0,3
Dispersion of regional employment rates	2002	2,4	8	5,9	n.r	9,2	7,8	6,2	4,2	n.r	16,6	n.r	2,2	3,9	4,6	6,6	12,6	:
Greenhouse gases emissions (Index base year=100) ²	2001	110	106	82	100	133	105	100	126	131	107	56	105	136	97	88	98	114
Energy intensity of the economy	2001	146	228	168	125	227	263	189	261	161	188	191	201	238	229	225	194,2	330,1
Volume of transport	2002	120	100	102	85	137	95	96	127	133	103	110	97	126	90	86	102,4	91,3

1. Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels. 2. Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden sharing targets of the EU Member States. N.r.: not relevant.

Graph 16: Relative improvement in the performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Evolution		at	be	de	dk	es	fi	fr	gr	ie	it	lu	nl	pt	se	uk	eu15	us
GDP per capita	Average annual real growth rate 1999-2003 (%)	1,4	1,1	0,8	1,2	2,1	2,3	1,3	3,9	4,8	1,2	2,1	0,3	0,6	1,8	2,5	1,4	1,2
Labour productivity	Average annual real growth rate 1999-2003 (%)	1,2	0,6	0,8	1,6	0,6	1,4	0,4	3,9	3,5	-0,1	-0,7	-0,1	0,0	1,0	1,7	0,7	1,8
Employment rate	Average annual percentage point change 1999-2002	0,2	0,2	0,0	0,0	1,6	0,6	0,7	0,5	0,7	0,9	0,7	0,9	0,2	0,6	0,2	0,6	-0,7
Employment rate of older workers	Average annual percentage point change 1999-2002	0,1	0,7	0,3	1,1	1,6	2,9	2,0	0,2	1,5	0,4	0,6	2,0	0,2	1,4	1,3	1,0	0,6
Educational attainment (20-24)	Average annual percentage point change 1999-2003	0,1	1,2	-0,3	0,3	-0,4	-0,1	0,3	0,6	0,9	0,9	-0,4	0,3	1,8	-0,2	0,7	0,4	:
Research and development expenditure	Average annual percentage point change 1999-2002	0,03	0,11	0,02	0,15	0,04	0,09	0,01	-0,02	-0,02	0,03	0,00	-0,07	0,05	0,31	0,00	0,02	0,01
Business investment	Average annual percentage point change 1999-2002	-0,30	-0,27	-0,90	-0,10	0,33	-0,27	0,07	0,30	-1,00	0,40	-0,50	-0,70	-0,50	-0,20	-0,33	-0,23	:
Comparative price levels ¹	Average annual percentage point change 1999-2002	0,4	-1,8	0,0	2,5	0,4	1,2	-1,7	-1,2	4,9	1,3	0,5	0,4	0,8	-0,9	0,0	0,0	4,4
At-risk-of-poverty rate	Average annual percentage point change 1999-2001	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,5	1,0	0,5	-0,5	0,0	-0,5	0,5	-1,0	0,0	:
Long-term unemployment	Average annual percentage point change 1999-2002	-0,1	-0,5	-0,1	0,0	-0,7	-0,2	-0,5	-0,4	-0,4	-0,5	0,0	-0,2	0,0	-0,3	-0,2	-0,3	0,0
Dispersion of regional employment rates	Average annual percentage point change 1999-2002	0,0	0,0	0,1	n.r	-0,5	0,1	-0,3	-0,3	n.r	-0,2	n.r	0,0	0,1	-0,1	-0,2	-0,5	:
Greenhouse gases emissions ²	Average annual percentage point change 1999-2001	2,4	-0,1	0,5	-2,6	2,0	2,1	-0,3	4,0	3,5	0,5	0,3	1,0	0,5	-1,2	0,5	0,6	1,3
Energy intensity of the economy	Average annual percentage point change 1999-2001	1,4	-7,8	-0,6	-3,6	0,2	-6,5	-1,3	-0,6	-10,2	-2,9	-0,9	-0,5	-4,7	-4,5	-4,8	-2,0	-4,1
Volume of transport	Average annual percentage point change 1999-2002	3,0	7,0	-0,6	-2,8	8,6	-0,9	-2,8	-5,0	3,9	0,6	7,1	-2,6	3,2	-0,3	-2,5	0,0	-0,8

1. Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels. 2. Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden sharing targets of the EU Member States. N.r: not relevant.

LIITE 2

JÄSENVALTIOIDEN ERITYISET SAAVUTUKSET JA PUUTTEET LISSABONIN TAVOITTEIDEN SUHTEEN

* Seuraavissa taulukoissa esitetään lyhyt kuvaus jäsenvaltioiden suoritustasosta – sekä saavutuksista että puutteista – Lissabonin strategian tavoitteiden suhteen. Jäsenvaltion kohdalla mainitaan, onko sen suoritus yksi kolmesta parhaasta tai kolmesta heikoimmasta EU:ssa liitteessä 1 esitetyn 14 rakenneindikaattorin luettelon mukaan. Muut tiedot perustuvat seuraavissa raporteissa tehtyihin maakohtaisiin arvioihin: *talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen täytäntöönpanoa koskeva kertomus (KOM(2004) 20) ja maakohtaiset selvitykset (SEK(2004) 44), sisämarkkinastrategian täytäntöönpanoa koskeva kertomus ja varsinkin tulostaulu (KOM(2004) 22), ”Koulutus 2010” –työohjelmaa koskeva raportti (KOM(2003) 685) sekä ympäristöpolitiikkaa koskeva katsaus (KOM(2003) 745).*

BELGIA		TANSKA	
Saavutukset	❖ Tasaisesti laskeva julkisen velan suhde BKT:hen ja suuret (vaikka vähenevät) ylijäämät ❖ Nuorten koulutustason suurin nousu (1999–2003) ❖ Tutkimus- ja kehitysmenojen merkittävä kasvu (vuonna 2001) ja pyrkimyksiä saavuttaa 3 prosentin tavoite ❖ Toteuttanut aloitteita hallinnollisten rasitteiden vähentämiseksi ja yrittäjyyden rohkaisemiseksi		❖ Toteuttanut uudistustoimia työvoiman tarjonnan lisäämiseksi, kuten alentanut työvoimaverotusta ❖ EU:n korkein kokonaistyöllisyysaste (76 %), EU:n korkein naisten työllisyysaste (71 %) ja toiseksi korkein ikääntyvien työntekijöiden työllisyysaste (58 %) (luvut vuodelta 2002) ❖ Pienin yleinen täytöntöönpanovaje, korkein täytöntöönpanoaste Lissabonin direktiivien osalta (85 %) eikä yhtään direktiiviä täytöntöönpanematta kauempaa kuin kaksi vuotta ❖ Suurin kotimaisten T&K -bruttomenojen kasvu vuonna 2001
	➤ EU:n alin 55–64-vuotiaiden työllisyysaste (25 %) ➤ Suurin sisämarkkinadirektiivien täytöntöönpanovajeen kasvu vuoden 2003 toukokuun jälkeen, mistä tuloksena suurin täytöntöönpanovaje (54 direktiiviä) ➤ Energiamarkkinoiden kilpailu ei ole kovin tehokasta ➤ Alhainen osallistumisaste yleissivistävään ja ammatilliseen koulutukseen		➤ EU:n korkein hintataso, joka on noussut merkittävästi vuosien 2000 ja 2002 välillä ➤ Julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategia vaarassa julkisen kulutuksen määrän vuoksi ➤ Kioton tavoitteiden heikko toteuttaminen ➤ Nuorten koulutustaso valitettavan alhainen

SAKSA		KREIKKA
Saavutukset	❖ Agenda 2010 – sosiaaliturvajärjestelmän laaja rakenneuudistus, jolla on huomattava vaikutus työvoima- ja tuotemarkkinoihin ❖ Huomattavaa edistystä vuoden 2003 työmarkkinasuositusten täytäntöönpanossa sekä ammatillista koulutusta koskevan järjestelmän nykyaikaistamisessa ❖ Uudistuksia yrittäjyyden parantamiseksi ❖ EU:n kolmanneksi suurimmat kotimaiset T & K -bruttomenot vuonna 2001 ❖ Yksi parhaista suorituksista Kioton tavoitteiden ja taakanjakoon liittyvien indikaattorien osalta	❖ Työn tuottavuuden osalta EU:n korkein kasvuvauhti (1999–2003) ❖ Toteuttanut toimenpiteitä, joilla pyritään lisäämään kannustimia työhön ja kehittämään työttömien ammattitaitoa; myös nuorten koulutustaso noussut merkittävästi (1999–2003) ❖ Toiseksi eniten yritysinvestointeja (1999–2002) sekä aloitteita tieto- ja viestintätekniikan käytön ja T & K -menojen sekä innovaatioiden tukemiseksi, lisäksi pyrkimyksiä yksinkertaistaa yritysten toimintaolosuhteita
Puutteet	➤ Liiallinen alijäämä usean vuoden ajan sekä toistuvia menojen poikkeamia vakaussopimuksen suunnitelmiin verrattuna ➤ Eläkejärjestelmän kauaskantoisten uudistusten puute ➤ Työmarkkinoiden suuri jäykkyys sekä korkea työttömyys ➤ Nuorten koulutustaso valitettavan alhainen ➤ Toiseksi suurin täytäntöönpanovaje sisämarkkinadirektiivien osalta (yli kaksinkertainen 1,5 %:n tavoitteeseen nähden)	➤ Korkea velka-aste, joka alenee hitaasti huolimatta korkeasta nimellisen BKT:n kasvuvauhdista viime vuosina ➤ EU:n toiseksi alhaisin naisten työllisyysaste ja toiseksi korkein pitkäaikaistyöttömyysaste ➤ Sosiaaliturva- ja eläkejärjestelmien uudistusten seuranta viivästynyt ➤ Energia-alan tehokas kilpailu ei ole vielä turvattu ➤ Suuri täytäntöönpanovaje sisämarkkinadirektiivien osalta

ESPANJA		RANSKA	
Saavutukset	❖ Työllisyysaste kasvanut eniten vuoden 1999 jälkeen, ja pitkäaikaistyöttömyys alentunut eniten (1999–2002); toimenpiteitä toteutettu naisten työllisyysasteen nostamiseksi ❖ Toiseksi pienin sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanovaje (selvästi 1,5 %:n tavoitteen alapuolella) ❖ Hyväksynyt ”España.es 2004–2005” -ohjelman eli toimenpidepaketin tietoyhteiskunnan edistämiseksi ja kehittämiseksi, jonka yhteydessä tuetaan kansalaisten ja pk-yritysten Internet-yhteyksiä ❖ Hyväksynyt osakeyhtiölain, jolla luodaan yksinkertaistetut oikeudelliset puitteet pienten ja keskisuurten yritysten perustamiselle		❖ Kattavan eläkeuudistuksen täytäntöönpano ❖ Ikääntyvien työntekijöiden työllisyysaste kasvanut merkittävästi (1999–2002), vaikka ikääntyvien työntekijöiden työllisyysaste onkin yksi EU:n alhaisimmista ❖ Suhteellinen hintataso laskenut merkittävästi vuodesta 1999 vuoteen 2002 ❖ Nuorten koulutustaso selvästi EU:n keskiarvon yläpuolella ❖ Kioton tavoitteiden hyvä toteuttaminen
	➤ EU:n korkein työttömyysaste, 11,3 % vuonna 2002, naisten työttömyysaste yli 10 prosenttiyksikköä EU:n keskiarvon alapuolella vuonna 2002 ja määräraikaisten sopimusten liiallinen käyttö, mikä vaikeuttaa liikkuvuutta ➤ Ei uusia eläkejärjestelmän uudistuksia suunnitteilla lähitulevaisuudessa ➤ Nuorten koulutustaso laskenut (1999–2003) ➤ Vähittäiskaupan tehokas kilpailu vielä riittämätöntä ➤ Yksi huonoimmista suorituksista Kioton tavoitteiden ja taakanjakoon liittyvien indikaattorien osalta		➤ Liiallinen alijäämä usean vuoden ajan sekä toistuvia menojen poikkeamia vakaussopimuksen suunnitelmiin verrattuna; julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys ei taattu ➤ Työmarkkinauudistukset tässä vaiheessa todennäköisesti riittämättömiä ➤ Kaasun ja sähkön markkinat avautuneet hyvin vähän ➤ Suurin sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanovaje sekä suuri määrä rikkomistapauksia

IRLANTI		ITALIA	
Saavutukset	❖ Keskipitkän aikavälin kasvu 5 % ❖ Korkea ja kasvava työn tuottavuus – paljon EU:n keskiarvon yläpuolella ❖ Pitkäaikaistyöttömyys laskenut huomattavasti (1999–2002) ❖ Nuorten koulutustaso noussut selvästi (1999–2003) ❖ Kilpailu lisääntynyt televiestinnän ja julkisen liikenteen aloilla sekä uudet kilpailusäännöt sähkö- ja kaasumarkkinoilla ❖ Täytäntöönpanematta olevien sisämarkkinadirektiivien määrä vähentynyt eniten toukokuun 2003 jälkeen (32 direktiiviä)		❖ Korkein yritysinvestointien kasvu (1999–2002) ❖ Keskipitkän aikavälin eläkeuudistussuunnitelma esitelty syksyllä 2003 ❖ Toimenpiteitä toteutettu työmarkkinoiden joustavuuden lisäämiseksi ❖ Perus- ja keskiasteen koulutusjärjestelmän uudistus pantu täytäntöön ja nuorten koulutustaso noussut (1999–2003) ❖ Sisämarkkinasääntöjen täytäntöönpanovaje pienentynyt, ja yksi kolmesta parhaasta ”Lissabonin” direktiivien täytäntöönpanijasta
	➤ Yksi EU:n heikoimmista suorituksista Kioton tavoitteiden ja taakanjakoon liittyvien indikaattorien osalta ➤ Hintatason suurin nousu vuosien 1999 ja 2002 välillä ➤ Kotimaiset T & K -bruttomenot EU:n keskiarvon alapuolella ➤ Yritysinvestoinnit vähentyneet eniten (1999–2002)		➤ EU:n alhaisin kokonaistyöllisyysaste (55,5 %) ja naisten työllisyysaste (42 %), ja korkein pitkäaikaistyöttömyysaste, 5,3 % ➤ Työn tuottavuus alentunut merkittävästi vuosien 1999 ja 2003 välillä ➤ Kestävään julkisen talouden vakauttamiseen ei vielä päästy, ja julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys epävarmaa ➤ Palvelualan ja energiamarkkinoiden hidas vapauttaminen ➤ Suuri määrä sisämarkkinasääntöjen virheellistä soveltamista koskevia rikkomuksia ja suuri sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanovaje

LUXEMBURG		ALANKOMAAT	
Saavutukset	❖ EU:n korkein – vaikka aleneva – suhteellinen työn tuottavuus ❖ Hyvin alhainen pitkäaikaistyöttömyys ❖ EU:n paras suoritus Kioton tavoitteiden ja taakanjakoon liittyvien indikaattorien osalta ❖ Korkein yritysten Internet-yhteyksien kasvu vuonna 2002 ❖ Aloitteita toteutettu yrittäjyyden rohkaisemiseksi		❖ Merkittäviä pyrkimyksiä julkisen talouden vakauden ja kestävyysden lisäämiseksi tämänhetkisen äkillisen talouskasvun hidastumisen aikana ❖ Erittäin alhainen pitkäaikaistyöttömyys ❖ Toteutettu toimenpiteitä työmarkkinoiden joustavuuden lisäämiseksi, kuten perustettu innovaationeuvosto ❖ Alankomaiden kilpailuviranomaiselle on annettu lisää valtaa, jotta päästäisiin tehokkaampaan kilpailuun ❖ Kioton tavoitteiden saavuttamisessa ollaan oikealla suunnalla
	➤ Nuorten koulutustaso EU:n kolmanneksi alhaisin ja suoritustasot laskussa (1999–2003) ➤ Erittäin alhainen 55–64-vuotiaiden työllisyysaste, eikä mitään konkreettisia poliittisia toimenpiteitä toteutettu ➤ Kilpailulainsäädännön uudistamisessa on viivytyksiä ➤ Suuri sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanovaje ja eniten yli 2 vuotta myöhässä olevia täytäntöön pantavia säädöksiä		➤ Työn heikko tuottavuus viime vuosina, mikä johtuu osittain kilpailukyvyn heikkenemisestä mutta myös kilpailun puuttumisesta erällä abilla ja erikoistumisen vähenemisestä huipputeknologia-teollisuudessa ➤ Sukupuolten välinen palkkaero julkisella ja yksityisellä sektorilla yli EU:n keskiarvon ➤ Kotimaiset T & K -bruttomenot laskeneet vuonna 2001 ➤ Toiseksi suurin sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanovajeen kasvu toukokuun 2003 jälkeen

ITÄVALTA		PORTUGALI
Saavutukset	❖ Kattava julkisen eläkejärjestelmän uudistus hyväksytty ❖ Erittäin alhainen pitkäaikaistyöttömyys ❖ Nuorten koulutustaso paljon EU:n keskiarvon yläpuolella (85 %) (1999–2003) ❖ Pk-yrityksiä ja yritysten perustamista koskevia sääntelypuitteita yksinkertaistettu ❖ Sisämarkkinadirektiivejä koskeva täytäntöönpanovaje pienentynyt merkittävästi	❖ Toteutettu toimia, joilla edistetään tieto- ja viestintätekniikan käyttöä ja T & K -menoja sekä innovaatioita ❖ Nuorten koulutustaso noussut merkittävästi (1999–2003) ❖ Sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanovaje pienentynyt huomattavasti, eikä yhtään direktiiviä myöhässä enempää kuin kaksi vuotta ❖ Quadros-ohjelma tarjoaa taloudellista korvausta pienille yrityksille ja mikroyrityksille
Puutteet	➤ Kotimaiset T & K -bruttomenot EU:n keskiarvon alapuolella ➤ Ikääntyvien henkilöiden työllisyysaste merkittävästi EU:n keskiarvon alapuolella ➤ Sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanovaje pysynyt suurena ➤ Heikko suoritus Kioton tavoitteiden ja taakanjakoon liittyvien indikaattorien osalta ➤ Yritysinvestoinnit vähentyneet merkittävästi (1999–2002)	➤ Liiallinen alijäämä ja julkisen talouden kestävyys kyseenalaista tulevien eläkemenojen vuoksi ➤ Koulutusalan saavutukset heikkoja (vaikka viime aikoina onkin toteutettu aloitteita koulutuksen laadun parantamiseksi) ja EU:n korkein koulunkäynnin varhain päättävien prosenttiosuus (kaksi kertaa EU:n keskiarvon verran) ➤ Sähkömarkkinoiden tehokas kilpailu ei vielä ole taattu, ja kaasun ja sähkön hinta EU:n korkeimpia ➤ Heikko suoritus Kioton tavoitteiden ja taakanjakoon liittyvien indikaattorien osalta

SUOMI		RUOTSI	
Saavutukset	❖ Jatkovasti johtavassa asemassa tietoperustaiseen talouteen siirtymisessä ❖ Toteutettu uudistustoimia työllisyyden lisäämiseksi ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisemiseksi; 55–64-vuotiaiden työntekijöiden työllisyysastetta koskeva tavoite on saavutettavissa ❖ Nuorten koulutustaso EU:n korkein (1999–2003) ❖ Sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanovaje pienempi kuin 1,5%:n tavoite, eikä yhtään yli 2 vuotta myöhässä olevaa direktiiviä ❖ Kioton tavoitteet toteutettu suhteellisen hyvin		❖ Korkein kotimaisten T & K -bruttomenojen taso ja kasvu vuonna 2001 ❖ Toimenpiteitä toteutettu ikääntyvien työntekijöiden pitämiseksi töissä sekä nuorten työelämään osallistumisen tukemiseksi ❖ 55–64-vuotiaiden työntekijöiden korkein työllisyysaste EU:ssa ja toiseksi korkein naisten työllisyysaste (1999–2002) ❖ Jatkovasti johtavassa asemassa tietoperustaiseen talouteen siirtymisessä ❖ Hyvä suoritus Kioton tavoitteiden ja taakanjakoon liittyvien indikaattorien osalta
	➤ Hinnat EU:n korkeimpia ja hintataso noussut (1999–2002) ➤ Kilpailu vähäistä suljetulla sektorilla ➤ Jatkuva korkea rakenteellinen työttömyys ➤ Kolmanneksi vähiten yritysinvestointeja, ja niiden määrä laskussa (1999–2002)		➤ Hinnat EU:n korkeimpia, vaikka hintataso onkin laskenut (1999–2002) ➤ EU:n alhaisin ja vielä laskeva yritysinvestointien määrä (1999–2002) ➤ Heikko kilpailu eräillä aloilla, varsinkin julkisen sektorin palveluissa

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA	
Saavutukset	❖ Alhainen pitkäaikaistyöttömyys ja nuorten koulutustaso noussut (1999–2003) ❖ Julkisten menojen laatu parantunut (koulutuksen ja liikenteen osalta) ja tehty uudistusaloite koulutuksen ja perustaitojen edistämiseksi ❖ Hyvä suoritus Kioton tavoitteiden ja taakanjakoon liittyvien indikaattorien osalta ❖ Sisämarkkinadirektiivien täytäntöönpanovaje pienempi kuin 1,5 %:n tavoite ❖ T & K -investointien verohyvitysten ulottaminen suuriin yrityksiin sekä ensisijaisten alojen nimeäminen tutottavuuden lisäämiseksi
Puutteet	➤ Työn tuottavuus valitettavan alhainen, vaikka noussut hiljattain (1999–2003) ➤ Kasvava julkistalouden alijäämä ➤ Postimarkkinoiden avaaminen kilpailulle viivästynyt ➤ Valitettavan alhainen kotimaisten T & K -bruttomenojen taso vuonna 2001 ja yritysinvestointien määrä EU:n toiseksi alhaisin (1999–2002)

LIITE 3

LISSABONIN TOIMINTAOHJELMAN MUKAISET EHDOTUKSET, JOTKA KÄSITELLÄÄN MAALISKUUHUN 2005 MENNESSÄ

LISSABONIN STRATEGIA: LAINSÄÄDÄNTÖSUUNNITELMA		
Neuvosto	Ennen parlamentin vaalikauden loppua (huhtikuu 2004)	Ennen väliarviointia (maaliskuu 2005)
Kilpailukyky	▪ Yhteisöpatentti	▪ Ammattipätevyyden tunnustaminen* ▪ Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattaminen* ▪ Kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanoa koskeva yhteistyö* ▪ Sopimattomat kaupalliset menettelyt* ▪ Yhteisöpatentti (toimivaltaa koskeva ehdotus ja Münchenin yleissopimus) ▪ Ohjelmistojen patentoitavuus ▪ Palveluita koskeva puitedirektiivi ▪ REACH
ECOFIN	▪ Avoimuutta koskeva direktiivi ▪ Sijoituspalveludirektiivi	
Liikenne, televiestintä ja energia	▪ Toinen rautatiepaketti ▪ Meriturvallisuus ▪ TEN – liikenne	▪ Puitedirektiivi energiaa käyttäviä tuotteita koskevista ekologisen suunnittelun vaatimuksista* ▪ Energiahuolto ja -tehokkuus ▪ Kolmas rautatiepaketti ▪ Raskaiden tavarankuljetusajoneuvojen tiemaksut (Eurovinjetti) ▪ e-Content ▪ Internetin käyttöturvallisuutta koskeva toimintasuunnitelma ▪ TEN – energia
Työllisyys, sosiaalipolitiikka, terveys ja kuluttaja-asiat	▪ Asetus 1408/71 ▪ Eurooppalainen sairaanhoitokortti ▪ Vuokratyö	▪ 13 artiklaa koskeva direktiivi (ei sisällä asiantuntijoita)
Koulutus ja kulttuuri		▪ Elinikäistä oppimista koskeva puiteohjelma ▪ Uuden sukupolven ohjelmat vuoden 2006 jälkeen
Ympäristö	▪ Ympäristövastuu ▪ Kioton joustomekanismi	▪ Århusin yleissopimus

* Yhteinen kanta ennen kesäkuuta 2004.

**EUROPEISKA
UNIONENS RÅD**

**Bryssel den 23 januari 2004 (2.2)
(OR. fr)**

5615/04

ECOFIN	19
SOC	26
AG	3
MI	16
COMPET	6
IND	9
RECH	10
EDUC	13
ENER	22
ENV	44

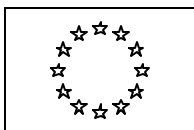
FÖLJENOT

från: Patricia BUGNOT, direktör, för Europeiska kommissionens generalsekreterare
mottagen den: 22 januari 2004
till: Javier SOLANA, generalsekreterare/hög representant

Ärende: Rapport från kommissionen till Europeiska rådets vårmöte:
"Genomförande av Lissabonstrategin – reformer för det utvidgade EU"

För delegationerna bifogas kommissionens dokument – KOM(2004) 29 slutlig.

Bilaga: KOM(2004) 29 slutlig

EUROPEISKA KOMMISSIONS GEMENSKAPER

Bryssel den 21.1.2004
KOM(2004) 29 slutlig

**RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN
TILL EUROPEISKA RÅDETS VÅRMÖTE**

GENOMFÖRELSE AV LISSABONSTRATEGIN

REFORMER FOR DET UTVIGADE EU

SV

ominaisuuden nimi.

SV

Virhe. Tuntematon asiakirjan

SAMMANDRAG

Sedan fyra år arbetar EU med att genomföra Lissabonstrategin och arbetet mot en konkurrenskraftig, sysselsättningsskapande kunskapsbaserad ekonomi kännetecknad av tillväxt, social sammanhållning och miljöhänsyn går utan tvekan framåt, via en nödvändig övergångsfas.

Denna fjärde rapport visar de framsteg som gjorts sedan 2000. Europeiska rådet uppmanas att ta till vara de möjligheter som skapas av den ekonomiska återhämtningen och den förestående östutvidgningen och ge Lissabonstrategin en kraftfull skjuts framåt.

Framsteg

Analysen av EU:s och medlemsstaternas framsteg grundar sig på de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och sysselsättningsriktlinjerna samt på de strukturiellindikatorer som kommissionen föreslagit och rådet godkänt.

I analysen framhålls särskilt att det krävs krafttag för att genomföra reformerna inom olika områden, genom en integrerad strategi. Om Lissabonstrategin inte genomförs i tillräcklig utsträckning kan detta leda till stora nettokostnader för EU i form av sämre tillväxt, försenade öknings i sysselsättningsgraden och ett växande gap gentemot EU:s stora industripartnerländer på områdena utbildning och FoTU.

Enligt undersökningar och simuleringar som kommissionen gjort kan reformerna ge EU en potentiell extra BNP-tillväxt på 0,5–0,75 procentenheter under de kommande fem till tio åren, förutsatt att reformerna genomförs samtidigt, genom en integrerad strategi.

Bortsett från framryckningar inom särskilda områden **visar rapporten tydligt att de åtgärder som vidtagits på EU-nivå bara är en del av arbetet på Lissabonstrategin, och att många reformer och investeringar som är medlemsstaternas ansvar återstår.**

På vissa områden finns det väsentliga problem som håller tillbaka strategin och bromsar en återgång till stark tillväxt. De största eftersläpningarna finns på tre strategiska områden som är avgörande för tillväxt: kunskap och nätverk, konkurrenskraft i industrin och tjänstesektorn samt aktivt åldrande.

Prioriteringar 2004

På grund av eftersläpningen i genomförandet **måste medlemsstaterna nu engagera sig kraftigare i arbetet på de reformer** som har beslutats sedan Europeiska rådets möte i Lissabon. Kommissionen föreslår att Europeiska rådets möte fattar nödvändiga beslut på följande tre prioriterade områden, samt betonar att det är nödvändigt att agera skyndsamt:

- **Investeringar i kunskap och nätverk:** Tillväxtinitiativet bör genomföras. Större prioritet bör ges åt investeringar, både storlek och kvalitet, i forskning och utbildning.
- **Konkurrenskraften i EU:s näringsliv:** Det krävs bättre regelverk, särskilt för industrisektorn. Ramdirektivet om tjänster liksom handlingsplanen om miljöteknik bör antas.
- **Aktivt åldrande:** Äldre arbetstagare bör uppmuntras att stanna kvar på arbetsmarknaden. Metoderna för livslångt lärande, arbetets organisation och hälso- och sjukvården bör moderniseras.

Inför halvtidsöversynen 2005

Kommissionen uppmanar också Europeiska rådets möte att ange ramar och en metod inför **halvtidsöversynen av Lissabonstrategin 2005**. I huvudsak bör översynen fokusera på genomförandet och baseras på budgetplanen för tiden efter 2006.

INNEHÅLL

Sammandrag.....	2
1. Tillvarata möjligheterna att fortsätta framåt	5
1.1. Med hjälp av den ekonomiska återhämtningen.....	5
1.2. Med hjälp av EU-utvidgningen	5
2. Analys av framstegen mot Lissabonmålen.....	6
2.1. Säkerställa hållbara offentliga finanser.....	7
2.2. Fortsatt otillräcklig sysselsättning och produktivitet för god tillväxt	7
2.2.1. Fortsatt blygsamt bidrag från sysselsättningen	8
2.2.2. Produktiviteten är fortfarande för låg.....	9
2.3. Brister i den inre marknaden och i EU:s konkurrenskraft.....	12
2.4. Fortsatt otillräcklig hållbar tillväxt	14
2.4.1. Bättre social sammanhållning.....	14
2.4.2. Bättre miljövard	14
2.4.3. Begränsat genomförande av strategin för hållbar utveckling	15
2.5. Lägessammanfattning.....	16
3. Prioriteringar 2004: betoning på investeringar, konkurrenskraft och sysselsättning.....	17
3.1. Fortsatt reformarbete i oförändrad takt.....	17
3.2. Ökade investeringar för att stödja tillväxten.....	19
3.3. Stärkt konkurrenskraft i en hållbar ekonomi.....	21
3.4. Fokus på aktivitetsfrämjande reformer för äldre	24
4. Inför halvtidsöversynen 2005	26
 BILAGA 1: STRUKTURINDIKATORER	 28
 BILAGA 2: MEDLEMSSTATERNAS RESULTAT I FÖRHÅLLANDE TILL LISSABON- MÅLEN.....	 63
 BILAGA 3: FÖRSLAG I DAGORDNINGEN FRÅN LISSABON SOM SKA VARA FÄRDIGBEHANDLADE I MARS 2005.....	 72

Tillvarata möjligheterna att fortsätta framåt

I fyra år har EU arbetat på att genomföra Lissabonstrategin. Viktiga framsteg har gjorts på väg mot en konkurrenskraftig kunskapsekonomi inriktad på tillväxt, sysselsättning, social sammanhållning och miljöhänsyn.

Men medlemsstaterna har inte nått tillräckligt långt när det gäller att uppfylla målen och genomföra strategin. På vissa områden finns allvarliga problem som bromsar strategin och kan motverka målet att återfå stark tillväxt.

Europeiska kommissionen uppmanar därför Europeiska rådets vårmöte att **ge en ny skjuts** åt Lissabonstrategin och fatta ändamålsenliga beslut på strategiska områden. Alla måste hjälpa till om förändringen ska lyckas. EU måste dra nytta av de möjligheter som 2004 erbjuder för att fortsätta framåt.

Med hjälp av den ekonomiska återhämtningen

År 2003 var EU:s ekonomiska tillväxt nedslående (0,8 %) för tredje året i rad. Under de tre senaste åren har tillväxten på årsbasis pendlat kring 1,25 %, vilket ska jämföras med 2,7 % under senare hälften av 90-talet.

Men tack vare politiken på det makroekonomiska planet, den låga inflationen, det stabila ränteläget, vissa strukturreformer och minskande geopolitisk osäkerhet håller gynnsamma förhållanden på att växa fram och skapa ny tillförsikt hos marknadsaktörerna samt bättre internationella förhållanden och investeringsklimat.

Den **återhämtning som startade under andra halvåret 2003 lär fortgå och ta fart under 2004**. Real BNP-tillväxt kan stiga till 2 % i år och närma sig 2,5 % 2005¹⁹. EU-ekonomin återgår därmed till en bättre tillväxt på kort sikt, vilket kan sätta fart på sysselsättningen.

Med hjälp av EU-utvidgningen

Europeiska rådets vårmöte hålls mindre än 40 dagar innan EU utvidgas den 1 maj 2004. Då kommer **Lissabonstrategin att omfatta tio nya medlemsstater**. Dessa ingår alltså i denna rapport och omfattas av strukturindikatorerna tillsammans med de nuvarande medlemsstaterna.

Utvidgningen bör emotes med tillförsikt. De nya medlemsstaterna kommer att göra EU-ekonomin mer dynamisk, främst på grund av deras tillväxtpotential (4 % i årsmedeltal), utrymme för produktivitetsförbättringar och förmåga att dra till sig investeringar. Med dem skapas en inre marknad som omfattar 450 miljoner människor, där 300 miljoner använder samma valuta. Den kommer dels att framkalla ett ökat EU-internt handelsutbyte, dels att innebära nya möjligheter att investera och att organisera näringsverksamhet för att dra nytta av fördelarna i både de nuvarande och de blivande medlemsstater.

De gemensamma mål som ingår i **Lissabonstrategin bidrar med kraft till den ökande konvergens och integrering som är ett led i utvidgningen**. Lissabonstrategins målsättningar är alltså högst relevanta som övergripande utvecklingsmål för EU.

På flera sätt är Lissabonstrategin en fortsättning på strukturreformer som dragits igång för över tio år sedan i de anslutande länderna och samtidigt ett rättesnöre inför det arbete som återstår innan man har uppnått gängse EU-standard. De nya ländernas eftersläpning på flera områden får inte dölja att de redovisar goda resultat på andra områden, ibland bättre resultat än de nuvarande medlemsstaterna. De nya medlemsstaterna har vidare en stor inhämtningspotential, eftersom tillväxten och investeringarna där är större. **De nya ländernas erfarenheter av reformarbetet och vilja att fortsätta är ett värdefullt tillskott** till Lissabonstrategin och dess politiska dynamik.

¹⁹ SEC(2003)1222 slutlig., "Autumn Economic Forecasts 2003-2005".

Den ekonomiska återhämtningen i kombination med utvidgningen ger således ett potentiellt gynnsamt läge som EU har all anledning att utnyttja så långt det går. **Detta betyder dock att nuvarande och blivande medlemsstater måste engagera sig med större kraft** i arbetet med att genomföra Lissabonstrategin och uppnå målsättningarna.

Analys av framstegen mot Lissabonmålen

Lissabonstrategin är sedan mars 2000 ett effektivt styrinstrument för EU och en lämplig ram för åtgärder som främjar Lissabonmålen. De övergripande framstegen under de senaste fyra åren visar på detta.

ÖVERGRIPANDE FRAMSTEG SEDAN 2000

- **Över sex miljoner nya arbetstillfällen har skapats** sedan 1999, vilket har lyft den totala sysselsättningsgraden från 62,5 % till 64,3 % 2002. Långtidsarbetslösheten har vidare gått tillbaka kraftigt från 4 % 1999 till 3 % 2002. De arbetsmarknadsreformer som inletts börjar bära frukt, vilket framgår av att sysselsättningen upprätthölls relativt väl när tillväxten började avmattas.
- **Flera viktiga marknader har öppnats helt eller delvis** för konkurrens: Telekom, godstransporter på järnväg, posttjänster, el- och gasmarknaderna. Avregleringen har lett till modernare och reaktivarer marknader, bättre kvalitet på tjänsteutbudet, lägre kostnader, och detta har skett utan att sysselsättningen påverkats negativt. Vidare kommer det gemensamma europeiska luftrummet att verkställas i år, vilket torde leda till färre förseningar och mindre trängsel i flygtrafiken.
- **Kunskapsekonomin är på väg att bli verklighet**, något som framgår dels av att skolorna är Internetanslutna till 93 % och även företag, förvaltningar och hushåll har Internet, dels av att det europeiska området för forskningsverksamhet håller på att etableras.
- **Synsättet hållbar utveckling får allt större betydelse vid politikutformningen**. T.ex. har flera medlemsstater börjat reformera sina pensionssystem för att angripa problemen med åldrande befolkning. EU-politiken tar allt större miljöhänsyn.
- Slutligen har dessa fyra års arbete mynnat i **ca 100 förordningar, direktiv och program**, av varierande betydelse men alltid med siktet inställt på Lissabonmålen.

Men trots dessa lovande och positiva resultat återstår mycket att göra för att uppnå de mål EU fastställt till 2010. En analys av framstegen²⁰ visar på ganska positiva framgångar, men också på allvarliga problem som måste åtgärdas omgående. Denna uppfattning bekräftas vidare genom dels de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken, dels riktlinjerna för sysselsättningen²¹, samt av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande från december²².

Mot den bakgrunden behandlar kommissionens analys nedan fyra områden: hållbara offentliga finanser, sysselsättnings- och produktivitetsstöd för tillväxten, den inre marknadens brister samt uthålligare tillväxt.

Säkerställa hållbara offentliga finanser

Det är viktigt att **säkerställa en stabil makroekonomisk inramning** som stöttar och främjar den spirande tillväxten snarare än undergräver den. Särskilt måste skattepolitiken i EU-länderna även framöver underordnas stabilitets- och tillväxtpakten. En sådan inramning för budgetpolitiken kan stötta tillväxten genom att hålla tillbaka inflationen, motverka offentlig upplåning och stärka förtroendet för ekonomin hos konsumenter och investerare. Budget- och skattedisciplinen har inte iakttagits på samma sätt i alla medlemsländer. Främst på grund av lågkonjunkturen men också till följd av några fall av vidlyftig förvaltning låg

²⁰ Analysen baseras delvis på de 14 strukturindikatorer som kommissionen har föreslagit (KOM(2003)585) och som rådet godkände den 8 december i fjol. Indikatorerna finns på <http://forum.europa.eu.int/irc/dsis/structind/info/data/index.htm>

²¹ KOM(2004)20 och KOM(2004)24.

²² Se Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande 1698/2003.

EU:s budgetunderskott på i medeltal 2,7 % av BNP 2003. Det bör vidare noteras att detta ledde till ökat sparande i stället för det eftersträlvade målet som var att stödja konsumtionen, vilket samtidigt förde med sig sviktande förtroende.

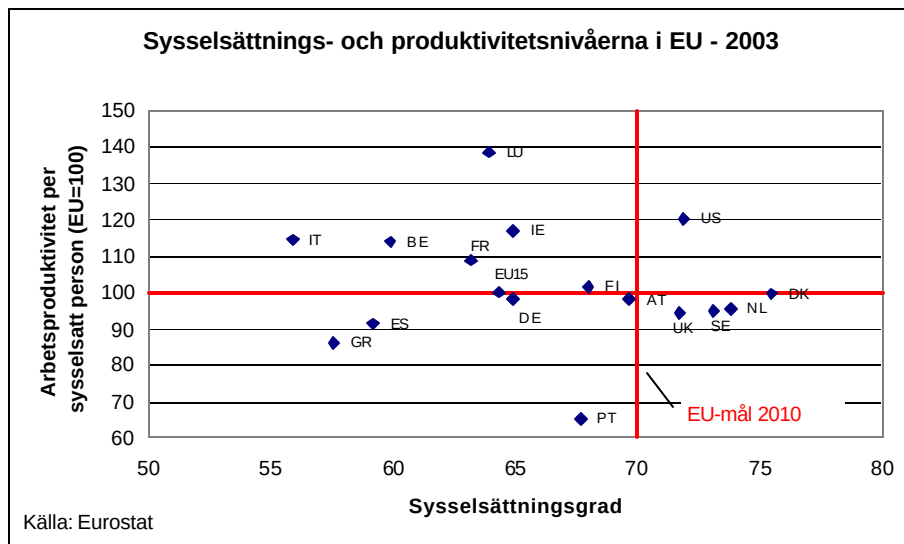
Vidare bör **de offentliga finanserna konsolideras** bättre på medellång och lång sikt så att EU-ekonomin kan utvecklas hållbart med hänsyn till befolkningsutvecklingen. Om invandringen ligger konstant kan en krympande sysselsättningsgrad i kombination med ökade kostnader på grund av att befolkningen åldras dra ner tillväxten på längre sikt till under 2%. Ett uppenbart hot finns i minst hälften av EU-länderna: 2003 torde statsskulderna i EU ligga på i medeltal 64,1 % av BNP och sex medlemsstater lär passera referensvärdet på 60 % av BNP.

Mot denna bakgrund har flera medlemsstater börjat reformera **pensionssystemen** och hälso- och sjukvården för att se till att systemen är såväl socialt godtagbara som ekonomiskt effektiva och bärkraftiga. Detta arbete går i rätt riktning och måste drivas vidare.

Fortsatt otillräcklig sysselsättning och produktivitet för god tillväxt

Tillväxten i EU har varit svag under de tre senaste åren. Den relativa BNP-nivån per capita i EU var därmed oförändrad under 2003. EU lyckas inte hämta in USA:s försprång, BNP per capita ligger på 72 % av amerikanernas.

Orsakerna till detta är kända: i motsats till vad som gäller i USA bidrar sysselsättningen och produktiviteten för lite till tillväxten.

Danmark, Nederländerna, Sverige och Förenade kungariket har redan passerat 2010 års målsättning för sysselsättningsgrad och har en produktivitet som ligger på eller strax under EU:s medeltal. Tyskland, Österrike och Finland har inte nått sysselsättningsmålet, men deras produktivitet ligger nära EU:s medeltal. Belgien, Frankrike, Irland, Italien och Luxemburg är länder med förhållandevis hög produktivitet, men deras sysselsättningsgrader ligger en bra bit under målsättningen för 2010. I Grekland, Spanien och Portugal ligger sysselsättningsgraden fortfarande under EU-målet på 70 %, och arbetsproduktiviteten är dessutom lägre än EU:s medeltal. Bilden bör dock nyanseras med information om att Spanien och Grekland²³ är på stark frammarsch sedan några år.

Fortsatt blygsamt bidrag från sysselsättningen

I början av lågkonjunkturen **bjöd sysselsättningen visst motstånd** och arbetslösheten steg långsamt. Detta förklaras delvis av att sysselsättningen i tjänstesektorn låg ganska stilla och av att de första resultaten av medlemsstaternas arbetsmarknadsreformer gav sig till känna.

²³ Jfr tabell 3.3, bilaga 1.

Men så småningom blev den ekonomiska tillbakagången kännbar. År 2003 backade sysselsättningen i euroområdet för första gången sedan 1994 och 200 000 arbetstillfällen (netto) försvann. Återhämtningen har gått långsamt och hämmas av att vissa stelheter på arbetsmarknaderna kvarstår. Därför förväntas mycket få nya arbetstillfällen under 2004 och arbetslösheten torde snarast öka något till **8,2 % 2004** (9,1 % i euroområdet) **för att sedan vända neråt 2005**²⁴.

Sysselsättningen måste bidra mycket mer till tillväxten i EU enligt de mål som fastställdes 2000. Sysselsättningsgraden är för låg, och medlemsstaterna måste göra mer för att höja den.

- Den **totala sysselsättningsgraden låg på 64,3 % 2002** mot 62,5 % 1999. Trots en förbättring med 1,8 procentenheter på tre år lär delmålet 67 % för 2005 knappast gå att uppfylla i hela EU. Men slutmålet 70 % för 2010 är fortfarande realistiskt om den ekonomiska återhämtningen höjer sysselsättningsgraden till de nivåer som uppnåddes i slutet på 90-talet. Främst på grund av svårigheter att skapa nya arbetstillfällen hade de nya medlemsländerna en genomsnittlig sysselsättningsgrad på bara 57 % 2001. Dock ligger Tjeckien, Cypern och Slovenien redan över nuvarande EU-medeltal. Situationen är nedslående och beror särskilt på strukturproblem på arbetsmarknaderna och de äldre arbetstagarnas låga sysselsättningsgrad.
- **Utvecklingen när det gäller sysselsättningsgrad för arbetstagare 55–64 år är oroande.** Trots en ökning på 3 procentenheter sedan 1999, vilket ger en total sysselsättningsgrad på 40,1 % 2002, skulle det behövas 7 miljoner arbetstillfällen för denna kategori om man ska nå målsättningen på 50 % 2010. Belgien, Luxemburg och Italien har de sämsta siffrorna. Detta bör utredas tillsammans med genomsnittlig ålder för utträde från arbetsmarknaden, som steg från 60,4 år 2001 till 60,8 år 2002. Situationen är desto mer oroande som de nya medlemsstaterna ligger på 30 %. Dessa två mål lär inte uppfyllas med nuvarande takt. Om EU ska lyckas krävs en kraftansträngning för att **främja och trygga förvärvsverksamhet för en åldrande arbetskraft.**
- **Sysselsättningsgraden för kvinnor** stiger förhållandevis snabbare än den genomsnittliga sysselsättningsgraden och hämtar därmed i någon mån in en kraftig strukturell eftersläpning. Kvinnlig förvärvsverksamhet har stigit med 2,7 procentenheter på tre år och låg på 55,6 % 2002. Målsättningen 60 % 2010 framstår alltså som realistisk. De nya EU-länderna låg i genomsnitt på 50,1 % 2001. Parallellt har omsorgen för barn under tre år byggts ut något och blivit lite lättare att få. Såsom framhålls i rapporten om jämställdhet till Europeiska rådets vårmöte löper kvinnor dock fortfarande större risk att drabbas av arbetslöshet eller överksamhet. Vidare har könsdiskrimineringen på arbetsmarknaden, t.ex. löneskillnader, knappast minskat under de senaste åren.
- Arbetsgruppen för sysselsättningen i EU, ledd av Wim Kok, gav uttryck för liknande åsikter i sin rapport till kommissionen från november i fjol.

Produktiviteten är fortfarande för låg

Tillväxtens andra komponent, produktiviteten, tillför inte heller tillräckligt mycket.

Produktivitetsökningen per anställd i EU sjunker sedan mitten av 90-talet och **pendlar idag mellan 0,5 % och 1 %** (mot 2 % i USA). Detta betyder att EU inte längre hämtar in USA:s försprång. Luxemburg, Irland och Belgien har de bästa resultaten.

Produktiviteten per arbetstimma ligger i stort sett stilla på nära 90 % av den i USA, men den är låg i Portugal, Grekland, Spanien och Förenade kungariket. Intressant är för övrigt att de nya medlemsländerna visserligen har en produktivitet per anställd på hälften av vad

²⁴ SEC(2003)1222 slutlig., "Autumn Economic Forecasts 2003-2005".

nuvarande EU presterar i genomsnitt, men att länderna sammantaget uppvisar en stark produktivitetsökning som ligger över EU-genomsnittet.

EU:s svaga totala produktivitetsökning har särskilt två viktiga orsaker: dels bristande utnyttjande av informations- och kommunikationsteknik, dels sviktande investeringar.

EU:s arbete med att förbättra produktiviteten bör först inriktas på dessa brister, så att EU kan hävda sig i konkurrensen med USA, men också gentemot andra handelspartner på det internationella planet, särskilt Kina och Indien.

Svagt bidrag från informations- och kommunikationstekniken

Informations- och kommunikationsteknikens del i produktivitetsökningen är endast hälften av den i USA. Detta torde främst bero på att **informations- och kommunikationstekniken används för lite och tas upp för långsamt** i vissa delar av tjänsteverksamheten (finanssektorn, parti- och minuthandel) och vissa delar av tillverkningsindustrin. Detta gäller särskilt Belgien, Spanien och Frankrike, medan Danmark och Förenade kungariket uppvisar bättre resultat. I gengäld investerar man kraftigt i de anslutande länderna, vilket ger bättre spridning åt informations- och kommunikationstekniken.

Att informations- och kommunikationstekniken inte bidrar mer beror på att det inte satsas tillräckligt på den tekniken och på kringåtgärder, t.ex. utbildning och organisationsreformer i företagen.

Sjunkande investeringar...

Den allmänna investeringsnivån är en central faktor när man tittar på medel och långsiktig tillväxt. **Företagens investeringar går tillbaka**, de svarade för 18,3 % av BNP 2000 och sjönk till 17,2 % 2002. Backande investeringar är ett fenomen som också berör de nya medlemsländerna, men där är direktinvesteringarna från utlandet fortfarande mycket stora. De svarar för mellan 1,5 % av BNP i Litauen och 5 % i Estland.

Samma gäller de offentliga investeringarna uttryckt i procent av BNP, vilka minskar i EU sedan 90-talet och har fallit till en mycket lägre nivå än den i USA (3,3 % mot 2,4 % 2003).

Kraftgången är oroande eftersom den **drabbar områden som prioriteras av**

Lissabonstrategin: allmännyttiga EU-projekt som infrastruktur till transnationella nät och kunskapsområdet (forskning, innovation, utbildning).

Här utgör **EU:s tillväxtinitiativ och snabbstartprogrammet**, som båda tillstyrkts av Europeiska rådet, viktiga insatser för att locka investeringar till satsningar på infrastruktur och kunskap.

SNABBSTART PROGRAMMET

Snabbstartprogrammet är kärnan i EU:s tillväxtprogram. Det ska mobilisera politisk vilja och ekonomiska resurser kring prioriterade EU-nyttiga investeringsprojekt. Programmet kan växa om fler projekt som uppfyller kraven anmäls, men det omfattar nu **54 startklara transnationella investeringsprojekt** som valts ut tillsammans med EIB (Europeiska investeringsbanken) efter en grundlig nytto- och prioritetsbedömning på grundval av objektiva och tydliga kriterier som tar hänsyn till potentiella finansieringskällor på EU-nivå och nationell nivå.

- 31 projekt på 38 miljarder euro fram till 2010 för transnationella TEN-transportnätverk. Ingen nyprioritering, utan gäller projekt som är startklara inom tre år.
- 15 projekt på 10 miljarder euro fram till 2010 för centrala TEN-energiprojekt.
- 8 projekt på 14 miljarder euro för höghastighets- och mobilkommunikationsnätverk, FoTU och innovation.
- Totalt 10 miljarder euro per år (6 miljarder euro i anslag från EU och medlemsstaterna, dvs. ca 0,05 % av EU:s BNP). Uppdelning 60/40 mellan offentlig och privat finansiering. Den privata finansieringen kräver regeländringar och innovativa finansieringsinstrument från EU:s budget och EIB-gruppen. Det finns mycket litet utrymme för ytterligare anslag inom gällande budgetplan.

... särskilt inom forskning och innovation ...

I allmänhet har åtgärder inriktade på att öka investeringarna i forskning och skapa goda förutsättningar för sådana investeringar varit splittrade och oengagerade. Enligt de senaste siffrorna (2001) närmar sig EU-investeringarna i FoU 2 % av BNP, men med en ökningstakt per år på 4% (1997-2002), vilket inte på långa vägar räcker för att nå målet på 3% 2010. De flesta av medlemsstaterna och de anslutande staterna har visserligen satt upp mål för ökade anslag till forskningen, men få har lyckats förverkliga dem och ytterligare insatser för att förbättra kostnadseffektiviteten i satsningarna behövs.

Trots att det går stadigt framåt, t.ex. har flera europeiska teknikplattformar inrättats, har det europeiska området för forskningsverksamhet ännu inte utvecklats helt. Handlingsplanen Investering i forskning som rådet antog 2003 är ett första viktigt steg mot detta mål²⁵.

Slutligen kommer EU att konfronteras med allvarlig brist på högt kvalificerade forskare om den nuvarande trenden håller i sig. I EU steg antalet forskare måttligt från 5,4 per 1000 arbetstagare 1999 till 5,7 2001. Siffrorna ligger långt under nivåerna i de länder som är nära eller matchar EU:s mål på 3% för investeringar i FoU (USA 8,1/1000, Japan 9,1/1000)²⁶.

... och inom utbildning

De **privata och offentliga investeringarna i humankapital är fortfarande otillräckliga**. De offentliga investeringarna i utbildning uttryckt som andel av BNP i EU (4,9%) ligger i nivå med USA (4,8 %) och över Japan (3,6%), men den privata investeringsnivån är märkbart lägre²⁷. I Japan bidrar den privata sektorn med tre gånger så mycket och i USA med fem gånger så mycket som i EU. Ett extra utbildningsår kan höja aggregerad produktivitet med 6,2 % i ett representativt EU-land. Denna höjningspotential är särskilt stor i Sydeuropa, där Portugal toppar med 9,2 %²⁸.

Men det räcker inte att helt sonika öka investeringarna i mänskliga resurser: Det behövs **effektiva satsningar**, dvs. man måste hitta och satsa på sådan utbildning som ger bäst utbyte²⁹. Här kan nämnas att rådet antog referensvärden i maj förra året för att strukturera reformen av utbildningssystemen. Av det gemensamma rapportförslaget, som rådet och kommissionen ska underställa Europeiska rådets vårmöte, framgår det att EU har allvarliga brister.

KUNSKAPS-EU: REFERENSVÄRDEN FÖR UTBILDNING

- **Andelen vuxna 25–64 år** med gymnasieutbildning har stigit från 55,4 % 1995 till 64,6 % 2002. För vuxna 20–24 år är medeltalet i de anslutande länderna mycket högre än i nuvarande EU (86 % mot 73 %).
- **Unga människor som slutar utan färdig utbildning** uppgick till 18,1 % 2003. Detta är långt från målsättningen på 10 % till 2010, och Portugal har en mycket hög procentsats (41,1 % 2003), här behövs omedelbara insatser.
- Andelen vuxna i **vidare- eller fortbildning** har ökat kraftigt de senaste åren och uppgår till 8,5 % 2002. Men målsättningen att nå 12,5 % till 2010 kräver större insatser, bl.a. med hjälp av lämpliga strategier på nationsnivå.
- 17,2 % av all 15-åriga ungdomar i EU har inte **nödvändiga baskunskaper** (läsa, skriva, räkna).

Brister i den inre marknaden och i EU:s konkurrenskraft

Konkurrenskraften tar skada av att det inte investeras tillräckligt på de strategiska områdena forskning och innovation. Samtidigt är det viktigt att den inre marknaden fungerar bra och stimulerar näringslivet så att dynamiska företag gynnas och ekonomins konkurrenskraft

²⁵ KOM(2003)449 slutlig. Investering i forskning: en handlingsplan för Europa.

²⁶ Källor: "Third European Report on Science and Technology Indicators and Key Figures 2003".

²⁷ KOM(2003)685 slutlig. "Utbildning 2010: För att Lissabonstrategin ska lyckas krävs det omedelbara reformer" (utkast till gemensam delrapport).

²⁸ Källa: "Human Capital in a global and knowledge-based economy" A. de la Fuente och A. Ciccone. Studie åt GD Sysselsättning och socialpolitik 2003.

²⁹ Se Effektiva utbildningsinvesteringar: en nödvändighet för EU, KOM(2002)779, och "The EU Economy : 2003 Review", (Kapitel 4: "Education, Training and Growth"), ECFIN/391/03.

förbättras. Men trots alla framgångar det senaste decenniet har den **inre marknaden ännu inte utvecklats hela sin potential**. Flera oroande signaler finns. Problemen bör angripas utan dröjsmål³⁰.

- EU upplever en **avmattning i integreringen av varumarknaderna**. Transnationell tillverkningsvaruhandel har gått i stå, en liten ökning på 2,5 % 2001 blev en minskning på 0,3 % 2002. Vidare har priserna i EU slutat att konvergera sedan en fem, sex år tillbaka. De transnationella investeringarna ligger också på en låg nivå. Dessutom begränsas den fria varurörligheten fortfarande av alltför många tekniska barriärer. Slutligen hämmar konsumenternas tveksamhet när det gäller transnationella transaktioner och näthandel den fria transnationella konkurrensen och dess möjligheter att driva på konkurrenskraften.
- Den **inre marknaden är fortfarande mycket splittrad i tjänstesektorn**, särskilt i detaljvaruhandeln. Tjänstesektorn uppgår till 70 % av BNP. Men företagen och konsumenterna möter fortfarande många begränsningar när det gäller att etablera företag eller tillhandahålla tjänster över gränserna. Detta håller tillbaka konkurrenskraften i EU-ekonomin.
- Avregleringen inom **nätverksindustrierna** är inte helt fullföljd och det positiva utfallet när det gäller effektivitet, samtrafik och försörjningstrygghet i EU har ännu inte blivit verklighet. Situationen verkar variera mellan de anslutande länderna. De flesta av de anslutande länderna har avreglerat telemarknaderna. Slovenien och Polen har redan öppnat över halva elmarknaden för konkurrens. Men i flera anslutande länder saknas fortfarande verksam konkurrens på dessa marknader.
- Samtidigt har flera **strategiska åtgärder inriktade på att förbättra konkurrenskraften kört fast på grund av att den politiska viljan saknas**. Sådana reformer som gemenskapspatent, ömsesidig yrkesekvivalens, verksamt försvar för immaterialrätter samt gemensam beräkningsgrund för beskattning av företagsvinster behövs för att fullborda den inre marknaden.
- **Genomförandegraden för inre marknadsdirektiv har sjunkit betydligt under de senaste månaderna**, från 98,2 % i maj 2002 till 97,3 % i november 2003. Irland och Portugal har gått framåt snabbast, medan Belgien har låtit eftersläpningen växa kraftigt. Endast Danmark, Spanien, Finland, Irland och Förenade kungariket har lyckats uppfylla målsättningen från Barcelona på 98,5 %. Belgien, Frankrike och Tyskland ligger på 96,5 % med fler än 53 försenade direktiv. Danmark, Finland och Portugal är ensamma om att inte ha någon längre genomförandeförsening än två år. Situationen är sämre för de direktiv som ingår i Lissabonstrategin.

³⁰ KOM(2004)22 slutlig., ”Report on the implementation of the Internal Market Strategy (2003-2006)”.
10

GENOMFÖRANDE AV LISSABONDIREKTIVEN

EU har antagit över 70 direktiv som ett led i Lissabonstrategin³¹. Avsikten är att åstadkomma större harmonisering och ett gemensamt regelverk som kan stärka den inre marknaden, konkurrenskraften och slutligen EU:s förmåga att växa ekonomiskt. **40 direktiv skulle ha varit genomförda vid årsskiftet 2003.**

- **Medlemsstaternas genomsnittliga genomförandegrad ligger på bara 58,3 %** av de 40 direktiven, dvs. ett medelmåttigt resultat.
- Danmark, Spanien och Italien ligger i topp (85–75 % av Lissabondirektiven genomförda), medan **Frankrike, Tyskland och Grekland ligger längst efter** (42–35 %).
- **Endast sju av de 40 direktiven har genomförts av alla medlemsstater.**
- **Förseningarna bromsar viktiga EU-reformer:** e-handel, elektronisk kommunikation, posttjänster, det första järnvägspaketet, förnybar energi på elmarknaden osv.

- Förutom minimikravet att införliva direktiven i nationell rätt är medlemsstaterna också skyldiga att tillämpa bestämmelserna praktiskt så att reformerna får verkan och blir effektiva. Antalet pågående förfaranden om fördragsbrott är dock fler än 1000 och de har bara minskat med 3 % under de senaste åren.

Men det finns också tendenser eller framryckningar i positiv riktning som bör stödjas.

- EU:s fragmenterade finansmarknader är en allvarlig nackdel för EU-företagen, särskilt när man jämför med USA. Men arbetet på **handlingsplanen för finansiella tjänster går framåt och är inne på slutspurt**. Ett fåtal centrala åtgärder måste fortfarande antas för att uppfylla Europeiska rådets åtagande att fullfölja handlingsplanen till 2005. Nyckeln till framgång ligger i att genomföra åtgärderna riktigt och i rätt tid och därefter verkligen tillämpa dem.
- Att **avlägsna skattemässiga snedvridningar** för att förbättra företagens konkurrenskraft är fortfarande en prioriterad fråga. Här har arbetet gått framåt. Skattepaketet, som syftar till att begränsa snedvridningarna på den inre marknaden, har antagits. Reglerna för skatt på utdelning mellan moder- och dotterbolag har ändrats för att undanröja eventuell dubbelbeskattning och skattehinder för transnationell verksamhet.
- För att stärka konkurrenskraften är det vidare viktigt med ett **stödjande omgivande regelverk**. EU-institutionernas gemensamma överenskommelse från 2003 ”Bättre lagstiftning” bör bidra till att göra EU:s regelverk effektivare, smidigare och enklare. Att kommissionen har infört konsekvensanalyser och att alternativa regleringsmetoder (t.ex. samreglering, självreglering) tagits fram är också betydelsefulla framsteg som bör utnyttjas.
- En **fortsatt kraftfull konkurrenspolitik** på den inre marknaden behövs slutligen för att trygga och stärka konkurrenskraften. Här kan framsteg noteras, särskilt har genomsnittet för statligt stöd sjunkit (det ser ut att stanna på 0,7 % av BNP) och inriktningen utvecklas mot övergripande ändamål. Vidare har rådet äntligen lyckats nå en politisk överenskommelse om lagstiftningspaketet om koncentrationer och koncentrationskontroll. Nu behövs ett snabbt genomförande från medlemsstaternas sida.

Fortsatt otillräcklig hållbar tillväxt

En stark tillväxt som vilar på uthållig sysselsättning och produktivitet måste också vara hållbar. Lissabonstrategin bygger på en utvecklingsmodell som kan förbättra EU-

³¹ Förteckningen över direktiv och resultattavlan för medlemsstaternas genomförande finns på webbplatsen ”Lissabonstrategin”: http://europa.eu.int/comm/lisbon_strategy/index_en.html

medborgarnas livskvalité och levnadsstandard varaktigt tack vare stark ekonomisk tillväxt i kombination med social sammanhållning och miljövård. På medellång till lång sikt lägger modellen vikt vid samspelet mellan politikområdena: hållbar utveckling förutsätter en tillväxt som stödjer social utveckling och värnar om miljön, en socialpolitik som stödjer ekonomisk utveckling samt en miljöpolitik som är lönsam.

Bättre social sammanhållning

Europeiska rådet har beslutat att bekämpa fattigdomen extra kraftfullt fram till 2010. I flera medlemsstater finns ett reellt **växande hot om fattigdomsrisk** på grund av bl.a. större arbetslöshet, men främst socialförsäkrings- och pensionssystemens bristande hållbarhet. Trots framsteg under 90-talet var antalet personer i EU som riskerar fattigdom fortfarande högt 2001 (55 miljoner, dvs. 15 % av hela befolkningen). Hälften av dessa befinner sig ständigt i riskzonen. Risken var större i länderna i södra EU och Irland, där en topp registrerades 2001 (21 %).

Fattigdomsrisken är särskilt knuten till arbetslöshet, den berör 38 % av de arbetslösa. Vidare berörs stora familjer, äldre, ensamboende kvinnor och ensamstående föräldrar (71 % är kvinnor). I sistnämnda fall är risken hög i Förenade kungariket (50 %) och Nederländerna (45 %).

Enligt Lissabonstrategin och på grundval av gemensamt fastställda mål genomför medlemsstaterna sedan 2001 **strategier för social integration** som ingår i rådets och kommissionens utkast till gemensam rapport³². Den nya omgången nationella handlingsplaner visar på ett **omfattande arbete i de flesta medlemsstater med att sätta nationella mål**.

Bättre miljövård

Allmänt sett är **medlemsstaternas miljövårdsinsatser fortfarande otillräckliga**. Detta tyder på att det inte finns en tillräckligt stor insikt om att tillväxten kan ske på miljöns bekostnad och därför på medellång eller lång sikt bli kontraproduktiv.

Å andra sidan ger effektivare användning av naturresurserna både bättre produktivitet och mindre miljöförstöring, mindre luftföroreningar och buller innebär bättre hälsa, avskaffade trafikstockningar frigör tid och sparar därmed pengar åt både enskilda och företag. Å andra sidan kan en mer dynamisk ekonomi ge bättre miljö om kapitalstocken omsätts snabbare och snabbare tillväxt samtidigt leder till bättre spridning av ny teknik, som ofta är energisnålar och därför belastar miljön mindre än den tidigare utrustningen.

Under 1990-talet föll utsläppen av växthusgaser i EU med 3,5 % eller nästan hälften av EU:s åtagande för perioden 2008-2012 att minska utsläppen med 8 % jämfört med utsläppsnivån 1990. Men denna positiva utveckling vändes till sin motsats 2001. **Fem länder, som tillsammans svarar för över 50 % av utsläppen i EU, är på god väg att uppfylla de utsläppsmål som avtalades för dem i Kyoto** (Luxemburg, Tyskland, Förenade kungariket, Frankrike och Sverige). Flera andra länder (Österrike, Belgien, Italien och Nederländerna) har inte ens börjat och ligger på högre utsläppsnivåer än 1990. **Mest oroande är utvecklingen i Irland, Spanien och Portugal**. Kyoto-avtalet tillåter dessa länder att öka sina utsläpp med mellan 13 % och 27 % i förhållande till nivån 1990, men de har redan överskridit sina extra tilldelningar.

Förbättrad **energieffektivitet** i EU-ekonomin ledde till att energiintensiteten sjönk med 11 % under 1990-talet. En stor del av minskningen beror visserligen på engångshändelser, t.ex. den tyska återföreningen, men **alla medlemsstaterna har sänkt eller hållit sin energiintensitet** under perioden. Inget tyder på att ett ekonomiskt "inhämtningsförlopp" måste åtföljas av en motsvarande ökning i energibehov. Detta visas av Irland, där stark ekonomisk tillväxt under de senaste åren gått hand i hand med påtagliga förbättringar i energiintensitet. Trots dessa

³² KOM(2003)773 slutlig.

positiva resultat fortsatte den totala energiförbrukningen att växa under 1990-talet med i medeltal 1 % per år.

Den förnybara energins andel är fortsatt låg och ligger på ca 6 %. De senaste prognoserna visar tydligt att EU utan extra politiska insatser inte kommer att lyckas uppfylla riktmålet på 12 % 2010. Det är inte heller troligt att EU lyckas nå målet att ta 22 % av den totala energiförbrukningen från förnybara källor 2010.

Siffrorna från 2002 innehåller inga tecken på någon **frikoppling mellan BNP-tillväxt och ökande totala transportvolymerna**. I vissa länder kan en viss minskning i transportvolymerna skönjas, men detta kan vara temporärt och vändas i sin motsats när ekonomin går upp. I många länder ökar transportvolymerna fortfarande snabbare än vad BNP växer. Även på andra områden ger utvecklingen fog för oro, t.ex. jorderosion, biologisk mångfald, luft- och vattenkvalitet.

Begränsat genomförande av strategin för hållbar utveckling

Arbetet med att **genomföra politiken inriktad på hållbar utveckling** fortgår på EU- och nationsnivå. I linje med Europeiska rådet i Göteborg framhålls genom Lissabonstrategin att man måste integrera ekonomiska, sociala och miljörelaterade aspekter effektivt och konsekvent och utnyttja alla synergieffekter mellan dessa tre komponenter.

Alla medlemsstater och flertalet anslutningsländer har antagit strategier för hållbar utveckling. De bör intensifiera sitt arbete på att vidareutveckla och genomföra strategierna. En första genomgång av strategierna visar att de varierar kraftigt och avspeglar ett nationellt sammanhang. Miljöfrågorna dominerar i många strategier. Men de flesta tar ett bredare grepp på hållbar utveckling och inkluderar uttalat socialpolitiska och ekonomiska målsättningar. Det geografiska synfältet varierar också mellan strategierna, vissa fokuserar främst eller uteslutande på inhemska frågor, andra tar med de internationella. Vissa lägger vikt vid geografiska områden, andra gör det inte. Slutligen bygger vissa strategier på branschindelning (t.ex. transporter, jordbruk, fiske, osv.), medan andra är ämnesdisponerade (t.ex. klimatförändring, biologisk mångfald, resursanvändning, osv.).

Strategin för hållbar utveckling från Göteborg kommer att ses över i slutet av året. Då får man en möjlighet att bedöma hur arbetet framskrider, att överväga kopplingar mellan resultaten från det internationella toppmötet 2002 om hållbar utveckling, EU:s och medlemsstaternas strategier för hållbar utveckling samt ange prioriterade insatser för att höja takten i reformarbetet.

Stora ansträngningar har gjorts på EU-nivå för att stärka synergieffekterna mellan olika politikområden och hållbarhet på lång sikt.

- **Reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken stödjer hållbart jordbruk** och inrättar ett gårdsstöd som är helt eller delvis frikopplat från krav på produktion men utgår mot att jorden hålls i gott skick.
- Beslut om **skattelagstiftning för energiprodukter**.
- **Kommissionen har infört en metod för konsekvensanalyser** som efter hand kommer att tillämpas på alla viktigare lagstiftningsförslag. Metoden kombinerar ekonomiska, sociala och miljörelaterade aspekter och har redan använts på viktiga lagförslag under 2003.
- Det viktigaste exemplet är det nya förslaget till regelverk om **kemikalier**. Genom att man redan under beredningsfasen analyserade potentiella ekonomiska, sociala och miljörelaterade aspekter och bedrev brett samråd med alla berörda aktörer kunde man lägga förslag på ett kostnadseffektivt och välavvägt system.
- Slutligen fastställde EU målsättningar i siffror på området **förnybar energi** (22 % för el från förnybara källor och 5,75 % för biobränsle 2010).

Lägessammanfattning

Av en nulägesbedömning framgår att medlemsstaterna kan delas upp på sådana som **hittills lyckats förhållandevis bättre (Danmark, Luxemburg, Nederländerna, Österrike, Sverige och Förenade kungariket)** och sådana som – enligt de senast tillgängliga uppgifterna – presterar förhållandevis sämre (Grekland, Spanien, Italien och Portugal)³³. Efter fyra års arbete med Lissabonstrategin är det också viktigt att jämföra **medlemsstaternas framsteg sedan 1999. Belgien, Frankrike och Grekland har gjort ganska bra framsteg**, medan framstegen i Tyskland, Luxemburg, Österrike och Portugal är ganska nedslående³⁴. Den utförliga analysen visar tydligt att **det fortfarande finns problem i alla medlemsstater** och att alla behöver bjuda till mer för att nå resultat.

I bilaga 2 visas hur stora framsteg varje medlemsstat har gjort på viktiga områden där det fortfarande krävs reformer.

Sysselsättning sreformerna enligt Lissabonstrategin är visserligen bara delvis genomförda men ser ut att bära frukt. Delmålet för 2005 kommer förmodligen inte att nås, men slutmålet gäller och går att klara om sysselsättningen ökar i samma takt som under slutet av 90-talet under de sju år som är kvar till 2010. I Spanien och i viss mån även Italien har man lyckats fortsätta att skapa nya arbetstillfällen ganska snabbt även efter 1999. Sysselsättningsgraden bland kvinnor har ökat relativt bra, delvis på grund av bättre barnomsorg. Detta gäller dock inte sysselsättningsgraden bland äldre arbetstagare, där målet för 2010 troligen ligger utom räckhåll, även om särskilt Finland, Frankrike och Nederländerna har lyckats förbättra den gruppens förvärvsverksamhet sedan 1999. Österrike och Portugal har redovisat nedslående sysselsättningstendenser efter 1999.

Utvecklingen när det gäller **produktivitet** har varit ganska positiv inom informations- och kommunikationsteknik men oroande i traditionell tjänsteverksamhet och industritillverkning. Kommissionens analyser visar att det finns fyra faktorer vid sidan om arbetskraftens åldersförändring som har avgörande betydelse för hur produktiviteten utvecklas i EU. Dessa är regleringsnivå, finansmarknadernas struktur, varumarknadsintegrering och kunskapsinvesteringarnas omfattning. Arbetsproduktiviteten har ökat påfallande snabbt i Grekland och Irland sedan 1999 men varit nedslående i Italien och Luxemburg under samma period.

En undersökning av de faktorer som anges ovan visar att reformarbetet när det gäller finansmarknaderna framskrider i stadig takt, att integreringen av varumarknaderna stagnerar

³³ Se bilaga 1, tabell 15, som är en sammanställning av alla medlemsstaternas resultat för de 14 strukturindikatorerna.

³⁴ Se bilaga 1, tabell 16.

men framför allt en oroväckande trend för kunskapsinvesteringarna som inte bara ökar långsammare än hos EU:s viktigaste konkurrenter utan sjunker sedan några år tillbaka (men investeringar i företagen i Italien, Spanien och Grekland har stigit ganska snabbt sedan 1999). Det framgår också av analysen att det är viktigt att integrerade reformstrategier genomförs beslutsamt på olika områden. Om Lissabonstrategin blir en halvmesyr kan detta leda till väsentliga kostnader för EU i form av sämre tillväxt, försenad återgång till goda sysselsättningsnivåer och växande forsknings- och FoTU-gap gentemot de största av EU:s industripartnerländer. Enligt undersökningar och simuleringar som kommissionen gjort kan reformerna ge EU en potentiell extra BNP-tillväxt på 0,5–0,75 procentenheter under de kommande fem till tio åren om reformerna genomförs samtidigt och på ett integrerat sätt. Slutligen har vissa framsteg gjorts, särskilt inom lagstiftning, mot målsättningarna **hållbar utveckling** och bättre miljöhänsyn i EU-politiken, men EU har fortfarande svårt att dra nytta av synergieffekter mellan olika politikområden, särskilt miljö-, forsknings- och konkurrenskraftspolitiken. Resultaten av miljöpolitiken på nationell nivå är en besvikelse, i vissa fall rör det sig om en försämring sedan 1999. Spanien och Frankrike har gjort framsteg när det gäller social sammanhållning, men i Portugal är resultaten otillräckliga.

Prioriteringar 2004: Betoning på investeringar, konkurrenskraft och sysselsättning

EU har inte lyckats nå de uppställda målen, främst på grund av att medlemsstaterna inte genomfört reformerna i tillräcklig utsträckning. Lissabonstrategins styrka ligger i sättet att angripa politikområdena och bedriva reformarbetet, vilket kännetecknas av att samtidig integrering och målinriktning skapar en växelverkan där de olika komponenterna understödjer varandra. Det är bara om man tillämpar detta integrerade, samordnade och synkroniserade angreppssätt som resultaten av reformerna blir optimala. För att fortsätta framåt måste EU därför arbeta samordnat på dessa olika prioriterade områden.

Med hjälp av lägesinventeringen bör EU klarlägga områden där **reformarbetet bör fortsätta i oförändrad takt, eftersom utvecklingen är positiv, och områden där en negativ utveckling kräver brådskande motåtgärder.**

Fortsatt reformarbete i oförändrad takt

Detta förutsätter i synnerhet förbättringar när det gäller att **iaktta stabilitets- och tillväxtpakten** under 2004 och 2005, särskilt i medlemsstater som har alltför stora budgetunderskott.

Den **europiska sysselsättningsstrategin** stödjer medlemsstaternas ansträngningar att strukturreformera arbetsmarknaderna. I detta sammanhang antog kommissionen utkastet till gemensam sysselsättningsrapport som grundar sig på analyserna i medlemsstaternas nationella handlingsplaner för sysselsättningen men också använder **konstruktiva bidrag från den av Wim Kok ledda arbetsgruppen för sysselsättning**. Här bör tonvikten på EU-nivå nu läggas på bättre uppföljning av medlemsstaternas reformer. Med inriktning på att höja produktiviteten och sysselsättningen bör medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter genomföra den europeiska sysselsättningsstrategin och prioritera insatser på att förbättra arbetstagarnas och företagens anpassningsförmåga, få ut fler på arbetsmarknaden, investera mer och effektivare i humankapital samt effektivisera reformarbetet genom bättre styrelseformer.

Fortsatt utveckling av **informations- och kommunikationstekniken** kräver att medlemsstaterna utformar och genomföra nationella strategier för bredbandsutbyggnad, vilket ingår i handlingsplanen *e-Europa 2005*.

När det gäller den **inre marknaden** måste Europeiska rådets åtaganden att genomföra lagstiftningen uppfyllas och iakttas. Samma sak gäller det stora antalet fördragsbrottsärenden. Med hänsyn till senare tids stora antal skandaler i näringslivet i både USA och EU (Parmalat, Enron, osv.) är det också angeläget att snabbt genomföra **handlingsplanen för bolagsrätt och ägarstyrning**, som är inriktad på att stärka aktieägarnas rättigheter, skydda de anställda och fordringsägarna samt förbättra förtroendet för kapitalmarknaderna. I detta sammanhang bör EU snarast anta direktivet om lagstadgad revision för att förbättra tillsynen över revisorer. Slutligen kommer kommissionens att fortsätta arbetet med *American Public Company Accounting Oversight Board* för att hitta ett effektivt sätt att gemensamt hantera internationell reglering av revisionsföretag.

Medlemsstaterna måste också fortsätta ansträngningarna att sänka och omdirigera **statligt stöd** samt före den 1 maj införa den lagstiftningsram som gör det möjligt för myndigheterna och de nationella domstolarna att tillämpa EU:s antitrustpolitik.

När det gäller **social integrering** måste medlemsstaterna ta större hänsyn till integreringsmålen i de nationella handlingsplanerna när de beslutar om anslagsfördelning, även anslag från strukturfonderna. Och mera behöver göras för att se till att politikområdena ekonomi, sysselsättning och socialfrågor understödjer varandra.

På **miljövårdsområdet** bör rådet och Europaparlamentet utan dröjsmål anta direktivet om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen i överensstämmelse med Kyotoprotokollets projektmekanismer. Dessutom måste EU och medlemsstaterna i linje med åtaganden från Johannesburg intensifiera arbetet på hållbara produktions- och konsumtionsmodeller, särskilt genom större insatser på området miljöteknik.

I anslutning till Lissabonstrategins externa del bör åtgärder också vidtas för starkt exportdriven tillväxt, särskilt genom att försöka återuppta Doha-processen och nå positiva resultat där samt genom att bredda och stärka EU:s och USA:s positiva ekonomiska agenda. Parallellt måste EU omedelbart agera för att vända den negativa utvecklingen på flera områden, t.ex. investeringar i nät och kunskap, konkurrenskraften i tillverknings- och tjänstesektorn, aktivt åldrande. Därför uppmanar kommissionen Europeiska rådets vårmöte att fokusera följande tre områden: **investeringar, konkurrenskraft och reformer**.

Ökade investeringar för att stödja tillväxten

EU-ekonomin lider av en **allmänt sett låg investeringsnivå**. Både de offentliga och de privata investeringarna borde öka och användas på ett effektivare sätt inom olika nyckelområden för att stimulera ekonomin. Detta är inte oförenligt med stabilitets- och tillväxtpakten eller de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken. Med detta för ögonen borde Europeiska rådet besluta om ett samordnat agerande för att öka investeringarna och förbättra deras effektivitet.

EU har redan med hjälp av finansieringsinstrument som den förfogar över styrt investeringsmedel mot projekt som är angelägna enligt Lissabonstrategin. Detta arbete kommer att fortsätta under 2004, särskilt vid halvtidsöversynen av strukturfonderna och i anslutning till budgetramarna för tiden efter 2006.

STRUKTURFONDERNA S BIDRAG TILL LISSABONMÅLEN

- Nästan 80 miljarder euro har använts sedan 2000 till att stödja tre av Lissabonstrategins huvudmål: investeringar i humankapital (20 miljarder), innovation och företagande (22 miljarder) och utbyggnad av EU-nät för transporter, energi och telekom (37 miljarder).
- I samband med halvtidsöversynen av strukturfonderna kommer **ett extra anslag på 8 miljarder euro från resultatreserven** att betalas ut före slutet av mars 2004 till framgångsrika program på områden som Lissabonstrategin prioriterar (särskilt bredbandsinfrastruktur).
- Strukturfonderna kommer också att bidra väsentligt till **genomförandet av tillväxtinitiativet** på området högpresterande nätverk, särskilt för skolor och sjukhus.
- Slutligen när det gäller **kommande program** har de nya medlemsländerna blivit instruerade att

EU:s tillväxtinitiativ

Genom att etablera en stabil makroekonomisk ram och stimulera till investeringar på två centrala Lissabonområden – nät och kunskap – **ger EU en kraftfull signal som uppmuntrar reformarbetet**. Vid Europeiska rådets möte i december förra året välkomnades snabbstartprogrammet.

På medellång sikt kommer sådana investeringar att minska produktions- och transporttider, ge bättre kvalitet, höja innovationstakten, driva på konkurrensen och ge företagen ett större urval lämpliga etableringsställen. Utbyggnaden av bredbandsnät, även högpresterande nätverk för forskning (GEANT), kommer att underlätta tillgången till intressanta nättjänster och främja kunskapsspridning, vilket kommer att stimulera tillväxten. Detta bör också främja sammanhållningen i EU efter östutvidningen, eftersom länder och regioner som saknar lämplig infrastruktur eller har dålig tillgång till kunskap och innovation på detta sätt får en möjlighet att samverka med ett ekonomiskt område som är på väg in i kunskapssamhället. Allmänt sett bör denna extra investeringsansträngning leda till bättre produktivitet och flera arbetstillfällen i EU.

Alla berörda aktörer måste nu genomföra snabbstartprogrammet.

GENOMFÖRANDE AV SNABBSTARTPROGRAMMET

Medlemsstaterna

- Genomför de nationella planerna kopplade till EU:s tillväxtinitiativ på områdena transporter, forskning och bredband med början 2004.
- I detta sammanhang skyndar på förberedelserna för snabbstartsiniciativen på områdena FoTU och bredband 2004 och, om projekten har nått tillräckligt långt, utarbetar de finansieringsplaner som behövs för att genomföra dem före årsskiftet.
- Avlägsnar tekniska, rättsliga och administrativa hinder för offentlig-privata partnerskap.

EIB (Europeiska investeringsbanken)

- Utvecklar finansieringsinstrument som kan ge multiplikatoreffekter på privat kapital och utvecklar värdepapperiseringsfonder.

Europaparlamentet och rådet

- Antar det andra järnvägspaketet före Europeiska rådets vårmöte.
- Antar de ändrade riktlinjerna för transport-TEN före maj 2004 och dem för energi-TEN före mars 2005.
- Antar ändringsdirektivet om avgifter på tunga godsfordon ("eurovignette") före mars 2005.

Kommissionen

- Utreder behovet av ett särskilt EU-garantiinstrument och lägger ett lagförslag om det är lämpligt.
- Utser tillsammans med medlemsstaterna EU-samordnare för vissa transnationella projekt i anslutning till tillväxtinitiativet.
- Läger första halvåret 2004 förslag på det tredje järnvägspaketet för att avreglera transnationella persontransporttjänster och förbättra kvaliteten på tjänsterna.
- Läger första halvåret 2004 fram en grönbok om offentlig-privata partnerskap.
- Utvärderar tillsammans med EIB snabbstartprogrammet fram till 2007 i sin årsrapport till Europeiska rådets vårmöte.

Kunskapsinvesteringar

Tillväxtinitiativet bidrar aktivt till att utveckla kunskapsekonomin. Insatserna bör breddas till att även omfatta extra satsningar på forskning och utbildning som inte bidrar tillräckligt till bättre tillväxt och konkurrenskraft.

Det är nu hög tid att driva på genomförandet av handlingsplanen "Investering i forskning", som kommissionen ska redovisa före årsskiftet. Medlemsstaterna bör högprioritera bättre förhållanden och offentligt stöd för forskningsinvesteringar samt sörja för samverkan och synergieffekter genom den öppna samordningsmetoden. Samtidigt bör de snarast genomföra åtgärder som gäller rekrytering av forskare, FoTU-karriärer och offentligt erkännande av forskarinsatser enligt rådets överenskommelse 2003. Kommissionen har föreslagit ett direktiv och kommer att lägga fram en handlingsplan om inresa och uppehåll för forskare från tredje länder som ska bidra till att öka antalet högt utbildade forskare i EU.

Europeiska rådets vårmöte bör uppmuntra till investeringar i utbildning för att stärka kunskapsekonomin på medellång sikt. Insatserna bör inriktas på flera nyckelområden, t.ex. stimulansåtgärder för att locka privata investeringar, livslångt lärande och insatser för att effektivisera de nationella utbildningssystemen. Medel i strukturfonderna, bl.a. Europeiska socialfonden, och från EIB bör också kunna användas. Detta är prioriterade frågor som också tas upp i rapporten från arbetsgruppen om sysselsättningen i EU.

KUNSKAPSINVESTERINGAR

Medlemsstaterna

- Förbättrar förhållandena och det offentliga stödet för investeringar i forskning och sörjer för samverkan och synergieffekter på EU-nivå med hjälp av den öppna samordningsmetoden.

- Höjer det offentliga stödets förmåga att locka privata investeringar genom att använda det effektivare och kombinera olika finansieringsinstrument (bidrag, skatteincitament, garantier och stöd till riskkapital) och stärker kopplingarna mellan offentlig forskning och näringslivet.
- Intensifierar arbetet med att förbättra rekrytering och karriärmöjligheter för forskare med hjälp av den öppna samordningsmetoden.
- Sammanställer rapporter regelbundet om arbetet med att nå utbildningsmålen på nationell nivå.
- Utarbetar och genomför strategier för livslångt lärande 2005.

Europaparlamentet och rådet

- Antar förslaget om erkännande av yrkeskvalifikationer före mars 2005. Konkurrensrådet bör nå en politisk överenskommelse före maj 2004.
- Antar förslaget till ramprogram för livslångt lärande före utgången av 2005 så att det kan påbörjas den 1 januari 2007.

Kommissionen

- Fullföljer den första uppsättningen europeiska teknikplattformar.
- Bereder EU:s ändrade ram om statligt stöd för FoTU.
- Läger ett förslag till direktiv om inresa och uppehåll för forskare från tredjeländer och lägger fram en kompletterande handlingsplan.
- Föreslår en harmoniserad lagstadgad EU-fondstruktur för riskkapital som ska vara öppen för insyn från skattemyndigheterna i hela EU.

Arbetsmarknadens parter

- Främjar nationellt genomförande av åtgärder inriktade på livslång kompetensutveckling.

Stärkt konkurrenskraft i en hållbar ekonomi

Konkurrenskraft är ett nyckelelement i Lissabonstrategin och står i centrum för medlemsstaternas och företagens intressen.

EU har redan en strategi för att förbättra konkurrenskraften. Den måste nu genomföras med större kraft och prioriteringar måste fastställas. Först och främst måste ett antal liggande lagförslag antas så snart som möjligt för att ge ett kraftigt incitament och en positiv signal till företagen och investerarna. Det är viktigt att ”konkurrenskraftspaketet” avancerar genom beslutsapparaten innan nuvarande parlament avslutar sitt arbete i maj.

Dessutom har kommissionen precis lagt fram ett nytt viktigt förslag om **tjänster**³⁵ för att underlätta transnationell handel och förenkla nuvarande reglering av sektorn. Tjänstesektorn har störst potential för den inre marknaden. Effektiva och konkurrenskraftiga tjänster bidrar till att höja produktiviteten i andra sektorer. Precis som det irländska ordförandeskapet har angett måste förslaget prioriteras så att behandlingen går framåt.

BEHANDLING AV ”KONKURRENSPAKETET” FÖRE MAJ 2004

- Förordningen om **gemenskapspatentet** antas och en politisk överenskommelse om domstolsarrangemangen uppnås.
- Rådet når en politisk överenskommelse om **erkännande av yrkeskvalifikationer**.
- **Handlingsplanen om finansiella tjänster** drivs framåt, dvs. förslagen till direktiv om investeringstjänster och om öppenhet antas.
- Rådet når en politisk överenskommelse om att **stärka försvaret för immaterialrätter**.
- Diskussioner inleds omedelbart om förslaget till **ramdirektiv om tjänster**.

Det är slutligen viktigt att EU så snart som möjligt beslutar om en gemensam definition för beskattning av företagsvinster som täcker alla verksamheter i ett företag. Om det inte går att

³⁵ KOM (2004)2 slutlig., ”Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tjänster på den inre marknaden”.

avancera med hela EU måste möjligheten att använda fördragsbestämmelserna om förstärkt samarbete övervägas.

Stärkt industriell konkurrenskraft

Tillsammans med tjänstesektorn har EU:s **industriella konkurrenskraft** avgörande betydelse för ekonomin. Tuffare konkurrens från konkurrenter över hela världen, övergången mot kunskapsekonomin och östutvidgningen av EU med ett antal nya medlemsstater gör att det åter är befogat att fråga sig vilken roll näringslivet ska spela i ekonomin.

Avindustrialiseringen – som lyftes fram av Europeiska rådet i oktober i fjol – kan bli ett överhängande problem.

Kommissionen har gripit tag i problematiken³⁶ och kommer att fortsätta behandlingen. Än så länge tyder dock inte resultaten på att EU:s ekonomi skulle visa tecken på avindustrialisering. Men vaksamhet är en dygd.

Här måste man notera att **vissa industrisektorer i EU har förlorat konkurrenskraft och arbetstillfällen**. Det gäller t.ex. textilindustrin, gruvnäringen (icke-järnmetaller och kol), men andra näringsgrenar, t.ex. kemisk industri, kontors-, el- och teleutrustning, klarar sig bättre. Detta visar att ekonomin utvecklas på nya områden, men pekar också på att aktörerna måste genomföra Lissabonstrategin och modernisera delar av industrin i EU, även i de nya medlemsstaterna. Det är viktigt att höja produktiviteten och förbättra företagens och arbetstagarnas anpassningsförmåga, särskilt i utsatta branscher, och att komma ikapp när det gäller informations- och kommunikationsteknik för att stimulera företagens konkurrenskraft och höja arbetstagarnas produktivitet genom att komplettera satsningar på området med organisationsreformer och utbildning. God framförhållning och en flexibel inställning har arbetsgruppen för sysselsättning i EU ansett som viktiga faktorer för att klara utvecklingen.

³⁶ KOM(2003)704 slutlig., "Viktiga frågor som rör EU:s konkurrenskraft – på väg mot en integrerad strategi".

Kommissionen

- Utvecklar kvaliteten i undersökningar av konkurrenskraft, särskilt i industrisektorer. Insatser för att förbättra industriell konkurrenskraft måste baseras på en föregående effektbedömning, som ska klargöra situationen, problemen och innehålla lösningar på tydligt avgränsade problem. Arbetet måste bedrivas i nära samarbete med de berörda branscherna, även arbetsmarknadens parter.
- Utarbetar ett nytt industripolitiskt förhållningssätt. I vår kommer kommissionen att vidareutveckla analysen från meddelandet i december 2002 om "industripolitik i ett utvidgat EU" och kommer att fortsätta sin behandling av avindustrialiseringen i anslutning till slutsatserna från Europeiska rådets möte i oktober 2003.
- Fokuserar 2004 på flera nyckelåtgärder med anknytning till industriell konkurrenskraft via handlingsplanerna om företagande och innovation.
- Ser till att synpunkterna från halvtidsöversynen av handlingsplanen E-Europa 2005 – Ett informationssamhälle för alla" följs upp och att insatserna intensifieras.

Arbetsmarknadens parter

- Försöker nå en överenskommelse om industriell omstrukturering baserad på det gemensamma projektet presenterade andra halvåret 2003.

Bättre synergier mellan konkurrenskraft och miljövård

Man måste lyckas med att dra nytta av synergieffekter mellan företag och miljövård så att den ekonomiska tillväxten ger ett bredare utbyte mot minimal miljöförstöring. Därför måste politiken och regleringsramen stärkas så att de ger tydliga signaler till marknadsaktörerna och man måste hitta nya sätt att jämkla ihop företagets intressen med miljöskyddet.

Denna regleringsram kan också driva fram innovationer som bidrar till att ekonomin blir ekoeffektivare, vilket i ett längre perspektiv kan innebära ett strategiskt försteg för EU-ekonomin och ökad produktivitet.

Detta är vidare tyngdpunkten i **handlingsplanen för miljöteknik** som kommissionen har lagt fram för Europaparlamentet och rådet i syfte att ge en lämplig inramning åt arbetet med att främja ren teknik. EU har blivit ledande producent och exportör av vissa centrala miljötekniker, t.ex. solceller, vindenergi samt vattenförsörjning och tjänster.

Marknadsutvecklingen i den ekologiska industrisektorn, enligt OECD:s definition, ger tydliga indikationer på denna tendens. Antingen man ser till total omsättning eller till nyskapade arbetstillfällen i en bransch som sysselsätter över 2,5 miljoner människor har siffrorna alltid legat över genomsnittet det senaste decenniet.

Europaparlamentet och rådet

- Beslutar om en konsekvensanalysmetod för viktiga ändringsförslag. Metoden ska överensstämma med avtalet om "Bättre lagstiftning" mellan EU-institutionerna och täcka in de ekonomiska konsekvenserna, särskilt för konkurrenskraften, och konsekvenserna för sysselsättningen och miljön.
- Antar förslaget om miljöansvar innan nuvarande parlament avslutar sitt arbete.
- Antar och genomför handlingsplanen för miljöteknik.
- Antar före mars 2005 förslagen om avgifter på tunga godsfordon ("eurovignette"), kemikalier (REACH), ramdirektivet om ekodesign för energiförbrukande produkter samt direktivet om effektiv slutanvändning av energi och om energitjänster.

Fokus på aktivitetsfrämjande reformer för äldre

På medellång sikt är EU:s åldrande befolkning en börda för samhället, arbetsmarknaden, produktiviteten och de offentliga finanserna. För att motverka de negativa effekterna måste EU uppmuntra till förvärvsverksamhet för äldre arbetstagare genom att reformera arbetsmarknaderna och modernisera inte bara pensionsystemen utan också hälso- och sjukvård så att människor är friska länge.

Aktivt åldrande

För att inte arbetskraften ska minska i snabb takt, med negativa effekter på ekonomisk tillväxt och socialförsäkringssystemens bärkraft, krävs det kraftfulla insatser för att främja *aktivt åldrande*, särskilt i medlemsstater med låg sysselsättningsgrad för äldre arbetstagare och låg genomsnittlig utträdesålder. För att förlänga den förvärvsverksamma delen av livet måste man kombinera pensionsreformer med insatser på fyra andra områden: avlägsna disincitament att arbeta längre, avskräcka från tidigt pensionsuttag, uppmuntra till livslångt lärande samt förbättra arbetsmiljön och sörja för den medelålders eller äldre befolkningens hälsa. I linje med detta föreslår kommissionen åtgärderna nedan.

AKTIVT ÅLDRA NDE**Medlemsstaterna tillsammans med arbetsmarknadens parter**

- Bör avlägsna ekonomiska **disincitament för arbetstagare att gå i pension senare och för arbetsgivare att anställa och behålla äldre arbetstagare**. Här ingår anpassning av skatte-, sysselsättnings- och pensionsbestämmelser för att avlägsna regler som motverkar förvärvsverksamhet högre upp i åldrarna och att avskräcka från tidigt utträde från arbetsmarknaden. Alla medlemsstater bör försöka motverka tidigt pensionsuttag.
- Bör försöka **ge alla tillgång till utbildning och utveckla strategier för livslångt lärande**; särskilt bör äldre arbetstagare involveras, de är underrepresenterade i utbildning.
- Bör **förbättra kvaliteten på arbetsplatserna** med inriktning på en tilltalande, säker och flexibel arbetsmiljö under hela arbetslivet, inklusive möjlighet till deltid och förvärvsavbrott.

Rekommendationerna från arbetsgruppen för sysselsättning i EU är i linje med dessa förslag.

Modern hälsovård

Medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem varierar kraftigt, men alla länderna måste hantera ökande kostnader för en åldrande befolkning, vilket har fått flera av dem att inleda reformer.

Med hänsyn till kommissionens meddelande om att rationalisera den öppna samordningen inom socialt skydd – kommissionens infallsvinkel tillstyrktes av rådet – och för att stödja sådana insatser, främja utbyte av bra metoder och förbättra hälso- och sjukvårdssystemen när det gäller kvalitet, tillgänglighet och ekonomisk hållbarhet, bör EU använda sig av en mer organiserad och formaliserad samordning. Genom att samordna de modeller som redan existerar för social integrering och pensionsystemen får man en bredare diskussionsbas för

hela hälsoproblematiken, inklusive folkhälsan, och kan bereda ämnesområdet inför halvtidsöversynen av Lissabonstrategin.

Dessutom borde informations - och kommunikationsteknikens roll i hälso- och sjukvården och dess potential att förbättra vården, plus eventuella effektivitetsvinster knutna till ”e-hälsa”, utforskas ytterligare, särskilt i anslutning till handlingsplanen *e-Europa 2005*.

MODERN HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Europeiska rådet

- Utvidgar den öppna samordningsmetoden inom social trygghet till att omfatta modernisering av hälso- och sjukvårdssystemen

Rådet

- **Antar**, före Europeiska rådets vårmöte, de liggande förslagen om samordning **av de sociala trygghetssystemen, särskilt harmonisering av rättigheter, så att det europeiska sjukförsäkringskortet kan börja användas från den 1 juni i år.**

Kommissionen

- Undersöker om det går att inkludera folkhälsofrågorna i Lissabonstrategin 2005 på grund av deras betydelse för tillväxt och hållbar utveckling.
- Läger fram ett meddelande om patientrörlighet och utveckling av hälso- och sjukvårdssystemen i EU.
- Läger 2004 fram ett meddelande om modernisering av hälso- och sjukvård samt om vård av äldre.

Inför halvtidsöversynen 2005

EU-institutionerna kommer att ha förändrats till Europeiska rådets vårmöte 2005, särskilt på grund av det interna reformarbetet och på den nya EU-konstitutionen.

VIKTIGA DATUM 2004/2005

- Februari 2004: Kommissionen lägger fram ett meddelande om EU:s finansiella ramar från 2006. Inledande allmän diskussion under det irländska ordförandeskapet.
- Den 26 mars 2004: Europeiska rådets vårmöte.
- **Den 1 maj 2004: EU utvidgas med tio nya medlemsstater.**
- Den 10–13 juni 2004: Val till Europaparlamentet.
- Juni – juli 2004: Kommissionen antar lagförslag om budgetplanen.
- Den 1 november 2004: En ny kommission tillträder.
- Mot slutet av 2004: Översyn av strategin för hållbar utveckling.
- **Mars 2005: Europeiska rådets vårmöte vid halvtid för Lissabonstrategin.**

År 2005 är alltså halvtid för genomförandet av Lissabonstrategin. Det blir också det första året som programmet tillämpas på ett utvidgat EU. Dessutom kommer EU att ha ett nytt parlament och en ny kommission. Detta är följaktligen den sista rapporten med den nuvarande kommissionen, som har utvecklat och förvaltat Lissabonstrategin sedan 2000.

Nu är därför ett utmärkt tillfälle att se över Lissabonstrategin och ge den en skjuts inför nästa halvlek. Det är också lämpligt att diskutera huruvida uppsatta mål och anvisade medel är i balans samt kring aktörerna på olika nivåer. Nästa **Europeiska rådsmöte bör redan ge sig i kast med att ange en ram och en allmän inriktning så att man hinner bereda frågorna grundligt till mars 2005.**

Strategins första fas har bestått av lagstiftningsarbete inriktat på att lägga fast ramen för reformerna, den andra fasen bör ägnas åt aktiv och riktad tillämpning av lagstiftningen. Med hänsyn till eftersläpningen på genomförandesidan bör halvtidsöversynen användas till att ta fram en konsekvent metod för att åtgärda situationen och stärka det nationella fullföljandet.

I förslaget till budgetplan för tiden efter 2006 tänker kommissionen sätta Lissabonstrategin i centrum för EU:s verksamhet under de närmaste åren. Som komplement till förslaget tänker kommissionen föreslå en **väggkarta som ska ge ledning och struktur åt genomförandearbetet i EU och medlemsstaterna.**

På samma sätt som när Mål 92 hjälpte till att etablera den inre marknaden borde en väggkarta kunna ange delmål, specifika medel och effektiva verktyg samt en tydlig tidtabell för genomförandet.

PLAN FÖR HALVTIDSÖVERSYNEN (2005)

Europeiska rådets vårmöte 2004

- Anger politiska och praktiska ramar för processen, särskilt beredningen i kommissionen och i övriga inblandade EU-institutioner.

Kommissionen

- **Gör en grundlig bedömning** av framstegen sedan 2000 samt av angreppssättet, av de medel och arbetsmetoder som använts, särskilt den öppna samordningsmetoden. Kommissionen kommer särskilt att stödja sig på yttranden från Europaparlamentet, relevanta konstellationer i rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén.
- Läger mot denna bakgrund förslag i nästa vårrapport på **huvudinslag i strategin för 2005-2010** och bekräftar samtidigt grundsatserna och målsättningarna.
- Föreslår en arbetsmetod som ska **främja genomförandet av reformerna** och utgå från en vägkarta.

Europaparlamentet och rådet

- Antar ca trettio liggande lagförslag (Bilaga 3).
- Bidrar i god tid till utvärderingen av resultaten sedan 2000.

Arbetsmarknadens parter

- Konkretiserar sitt engagemang för ett nytt europeiskt partnerskap för förändring i Europa med inriktning på att främja tillväxt och höja sysselsättning och produktivitet.

Europeiska rådets möte i mars 2005

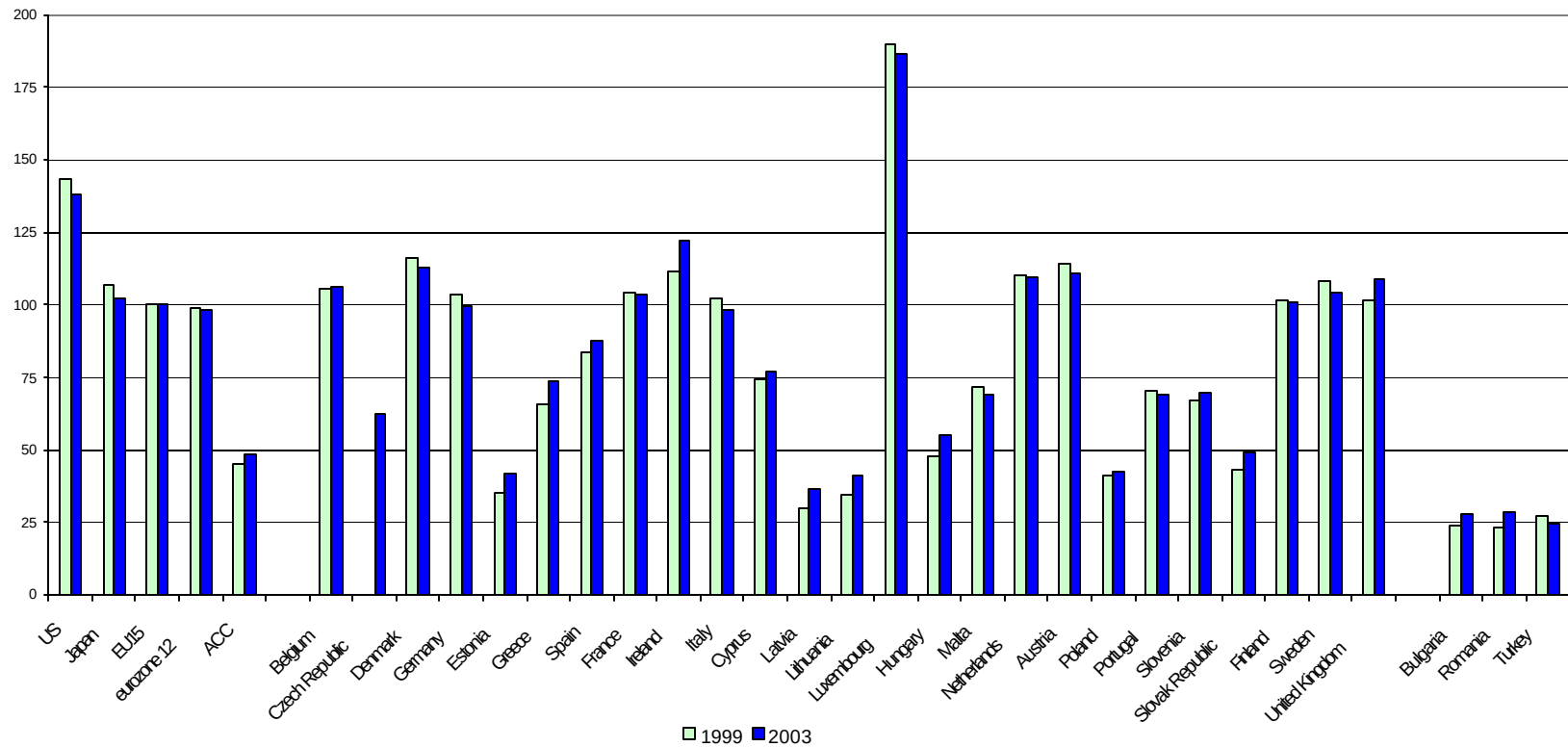
- Ger ny **politisk kraft inför 2005-2010** på grundval av vårrapporten 2005.

BILAGA 1

STRUKTURINDIKATORER

I enlighet med de gällande bestämmelserna finns uppgifterna om Efta-länderna och strukturindikatorerna på franska, engelska och tyska på webbplatsen Europa under Eurostat:
<http://europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators>.

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND
Indicator 1 GDP per capita in PPS
 GDP per capita in Purchasing Power Standards (PPS), (EU-15=100)

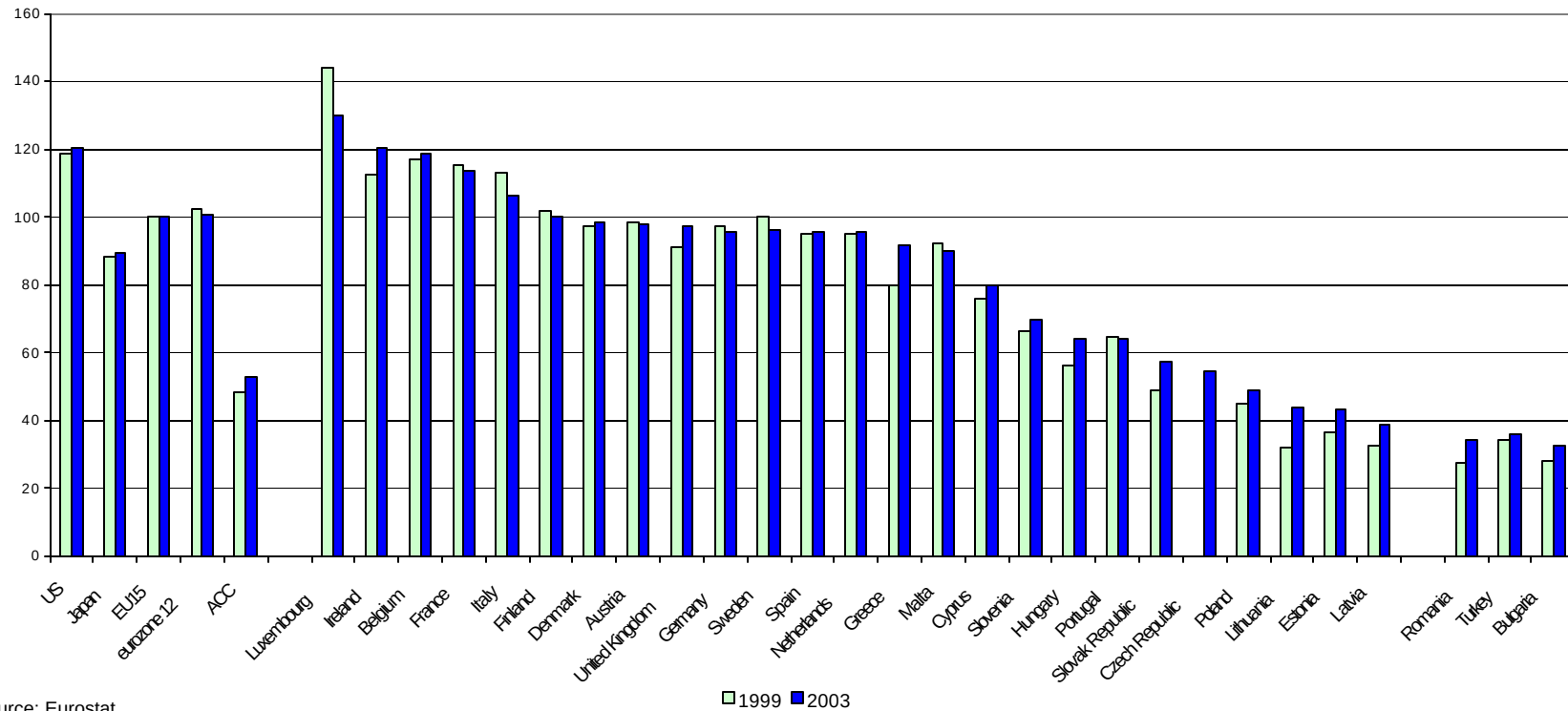
Source: Eurostat

Notes:

2003: forecast

ACC: Eurostat estimate for 1999

GENERAL ECONOMIC BACKGROUND
Indicator 2 Labour productivity per person employed
 GDP in PPS per person employed relative to the EU-15 (EU-15=100)

Source: Eurostat

Notes:

2003: forecast

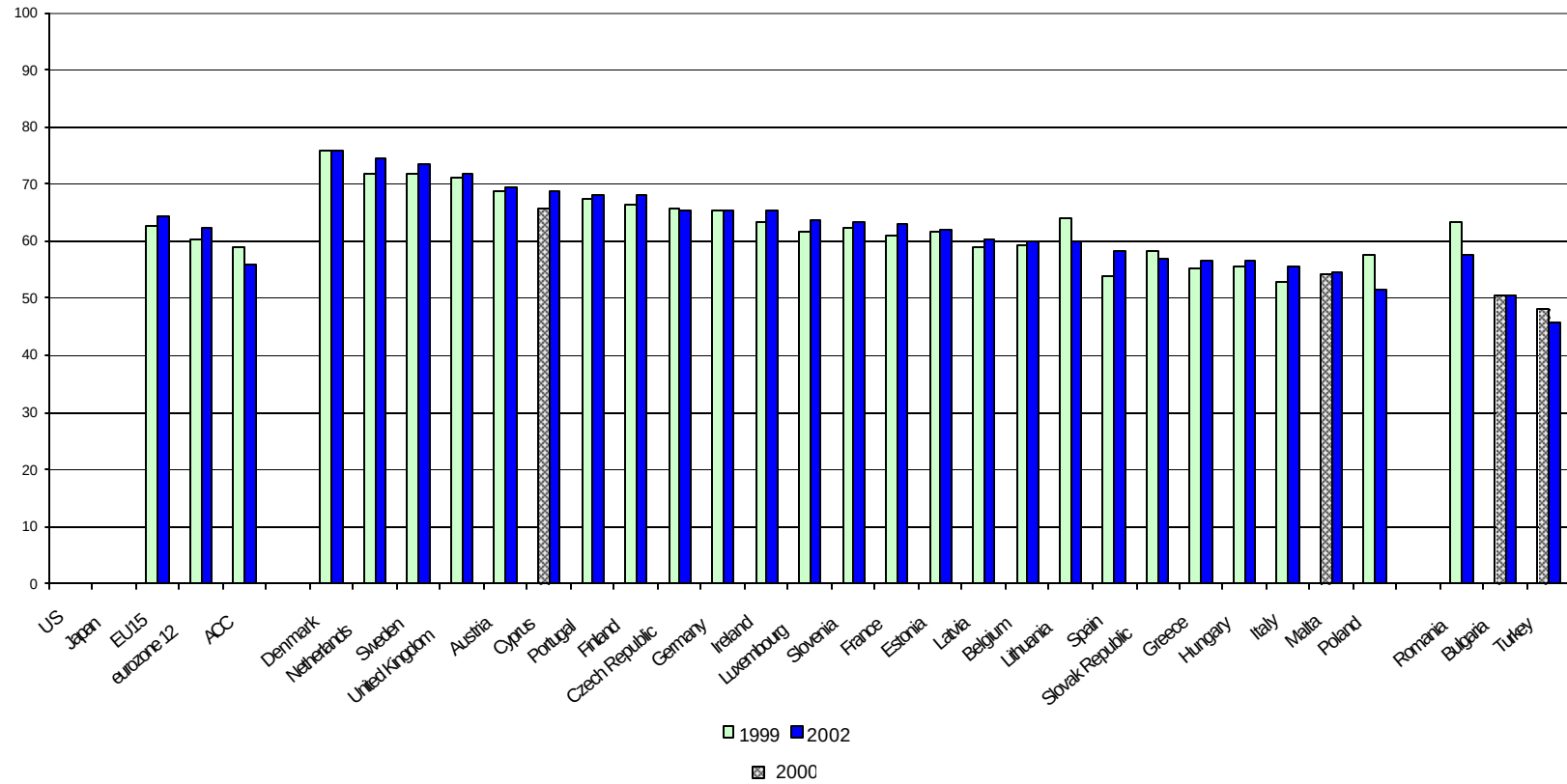
ACC: Eurostat estimate for 1999

Japan, Portugal : forecast for 1999

EMPLOYMENT

Indicator 3.1 Total employment rate

Employed persons aged 15-64 as a share of the total population of the same age group

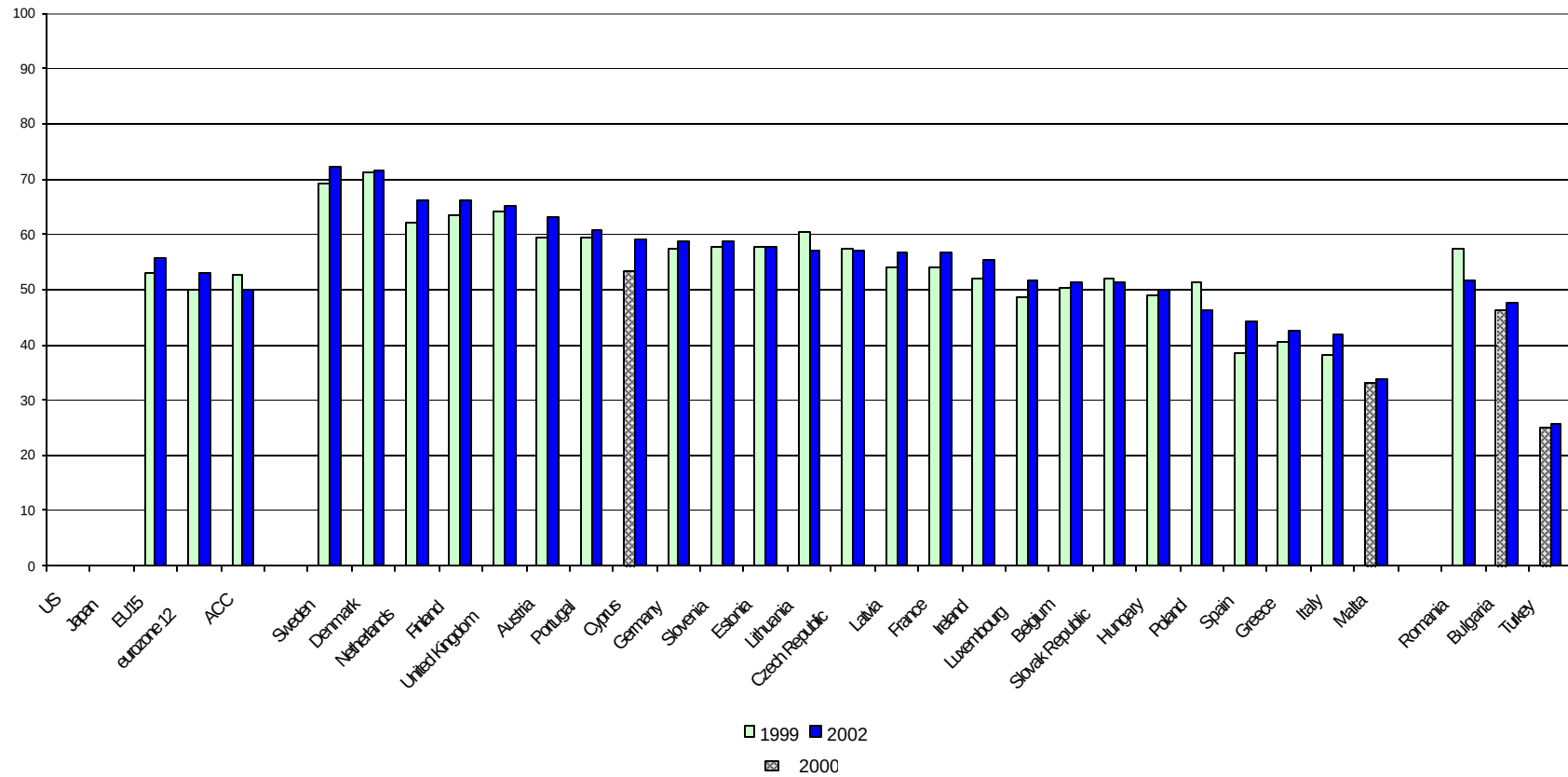

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

Indicator 3.2 Employment rate – females

Employed women aged 15-64 as a share of the total female population of the same age group

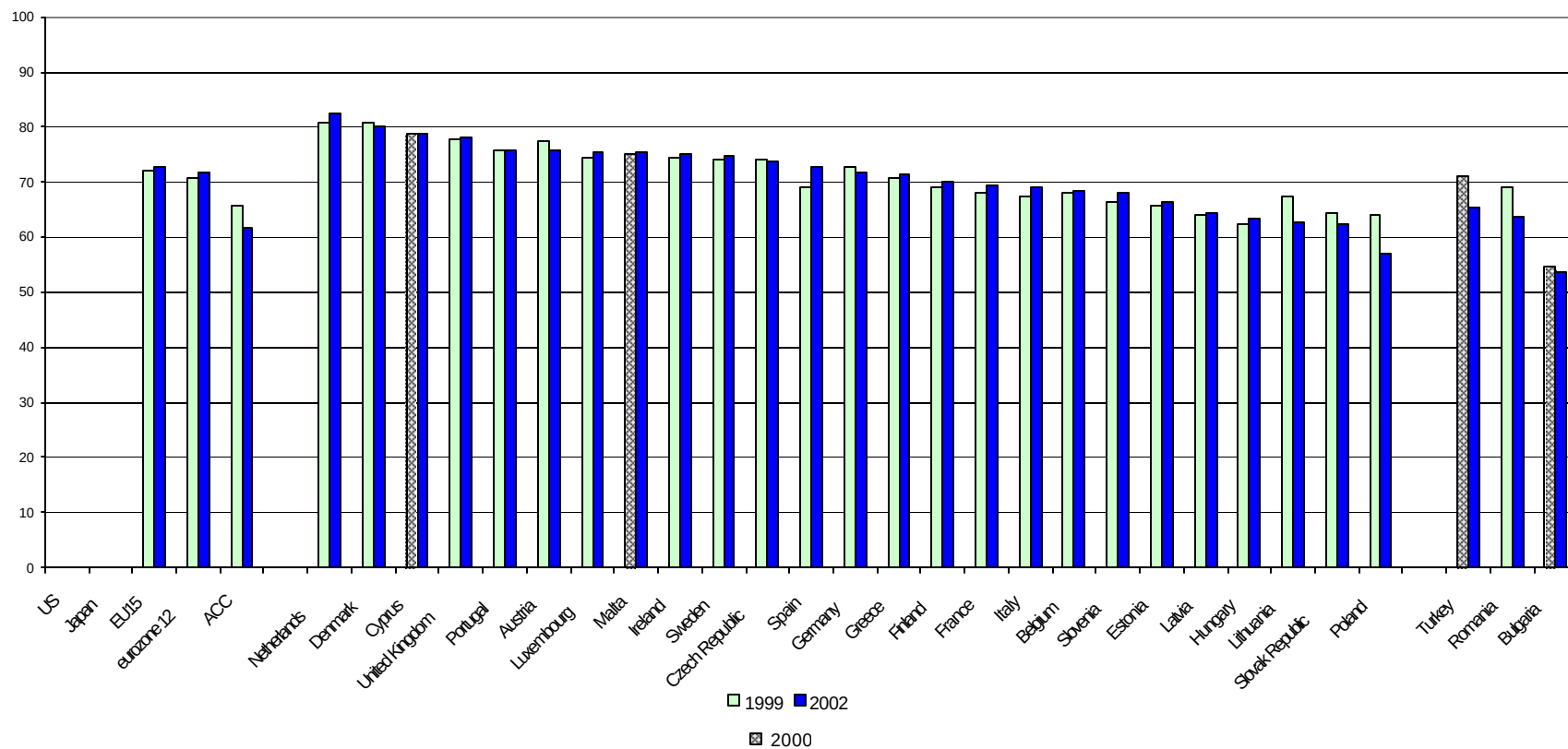

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

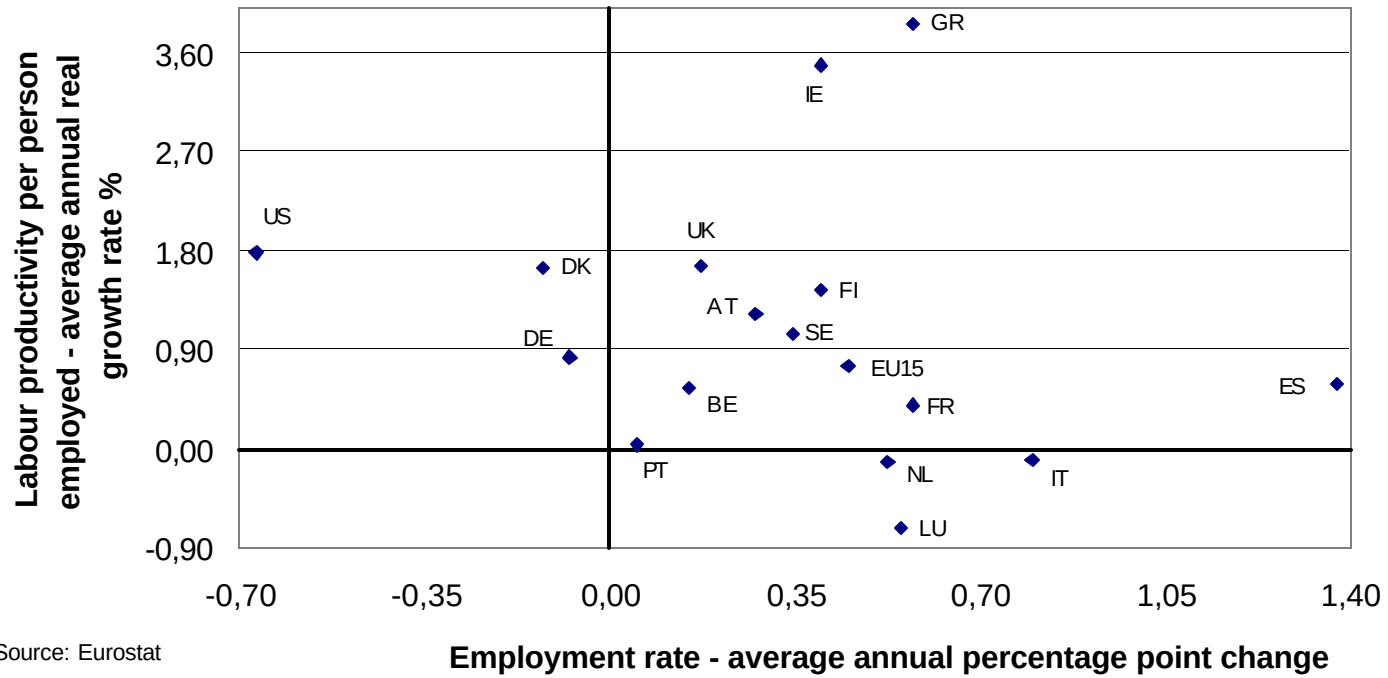
Indicator 3.3 Employment rate – males

Employed men aged 15-64 as a share of the total male population of the same age group

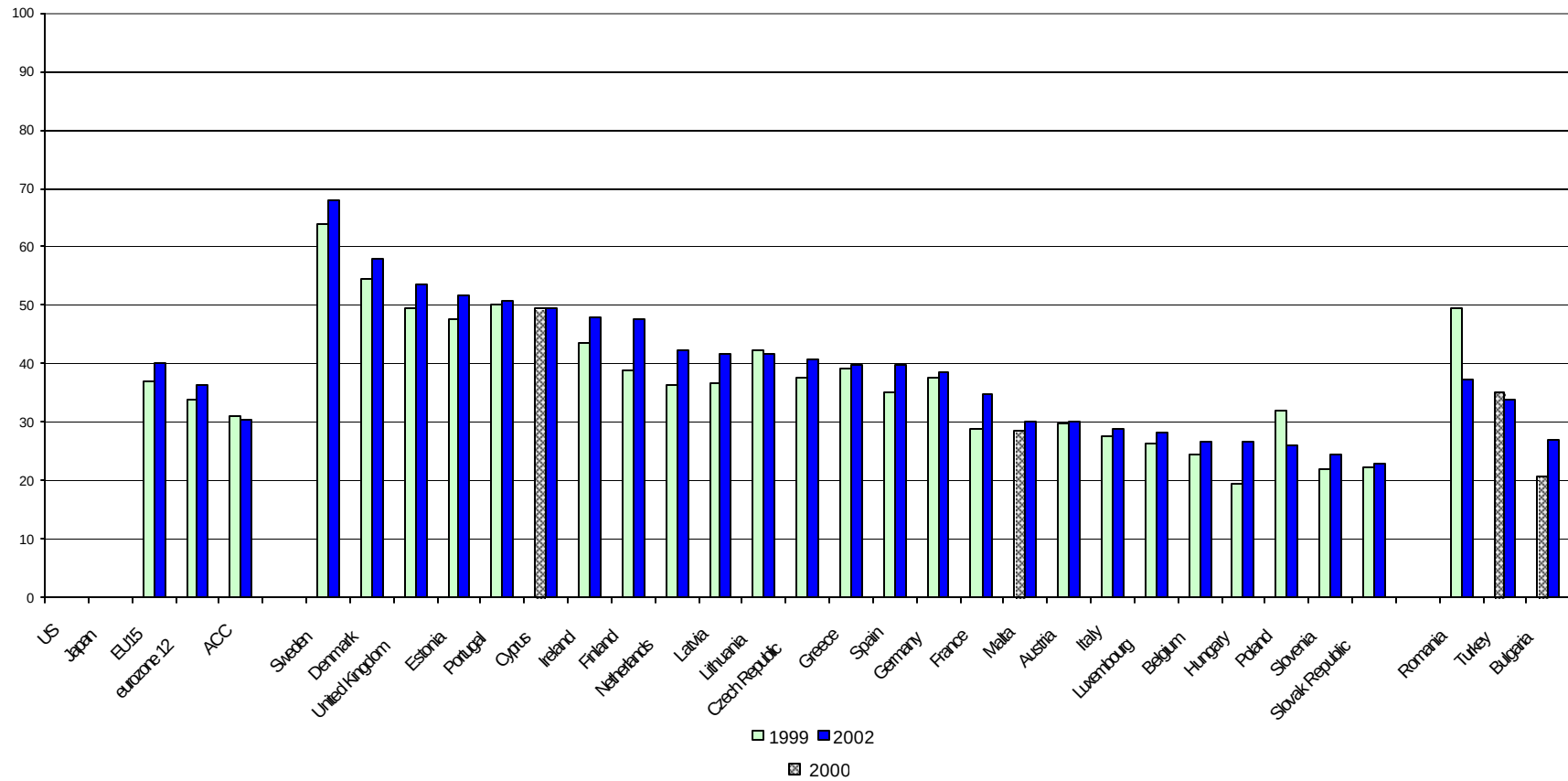

Source: Eurostat

Employment and productivity developments in the EU - 1999-2003

EMPLOYMENT
Indicator 4.1 Total employment rate of older workers
 Employed persons aged 55-64 as a share of the total population of the same age group

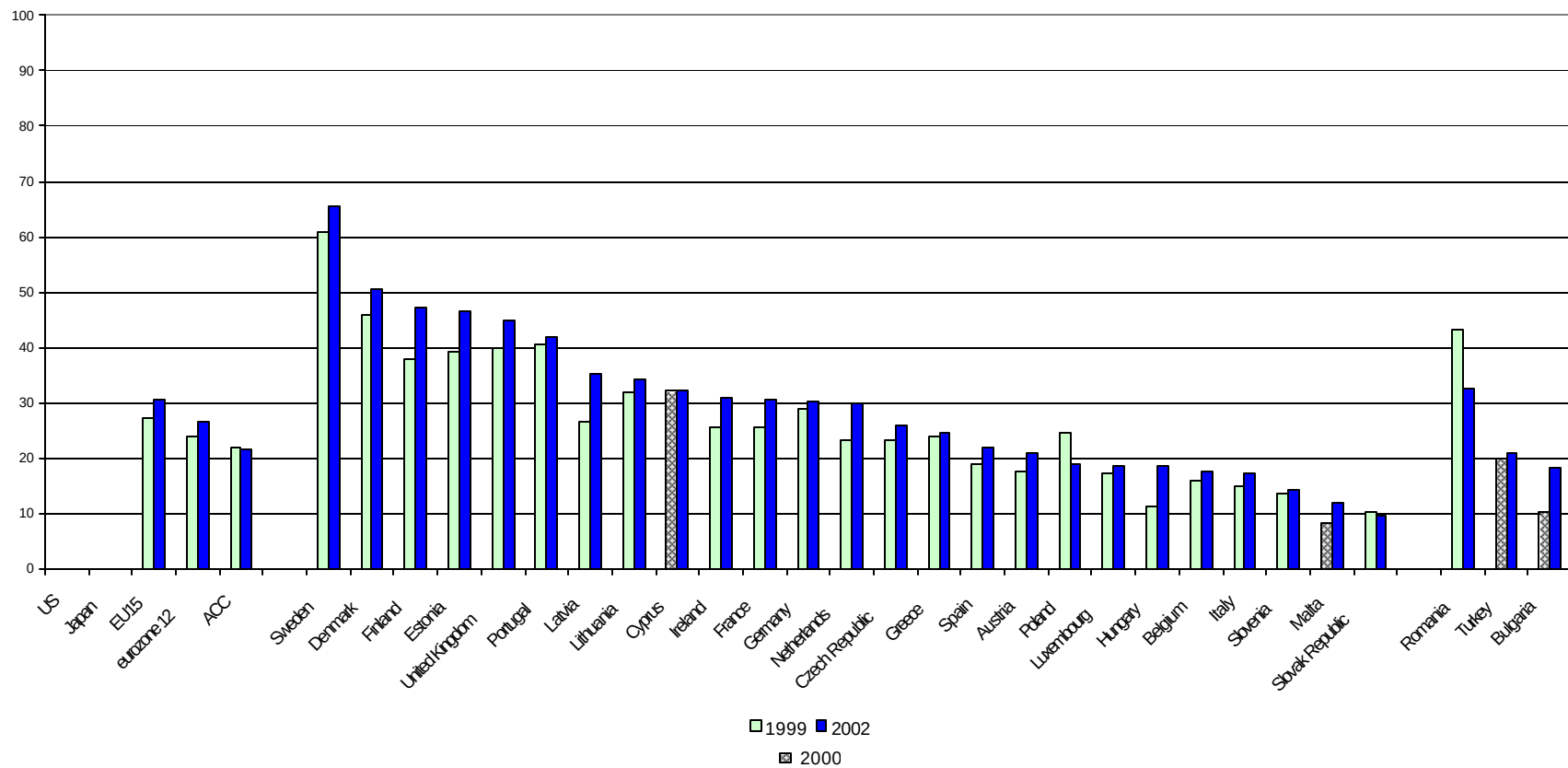

Source: Eurostat

EMPLOYMENT

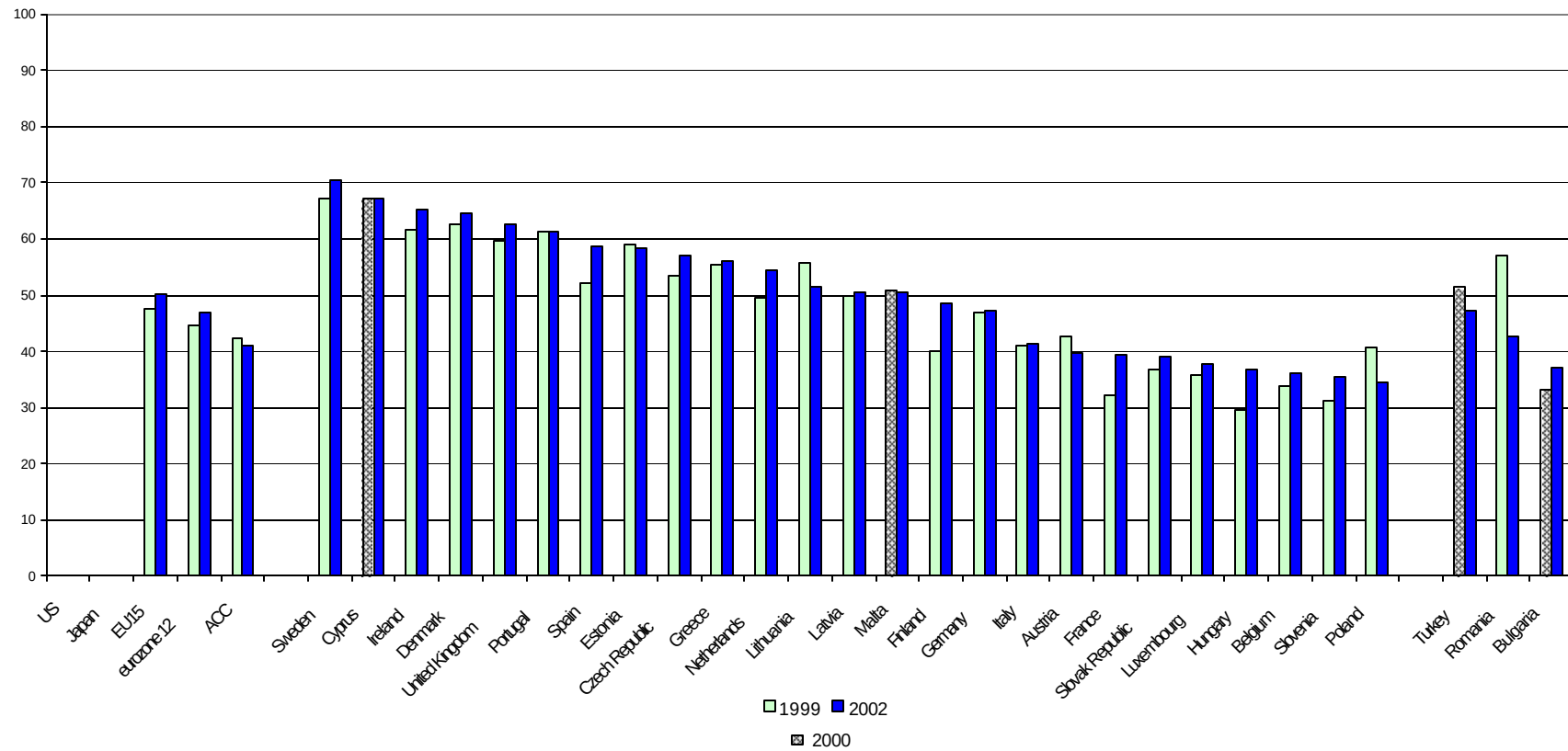
Indicator 4.2 Employment rate of older workers – females

Employed women aged 55-64 as a share of the total female population of the same age group

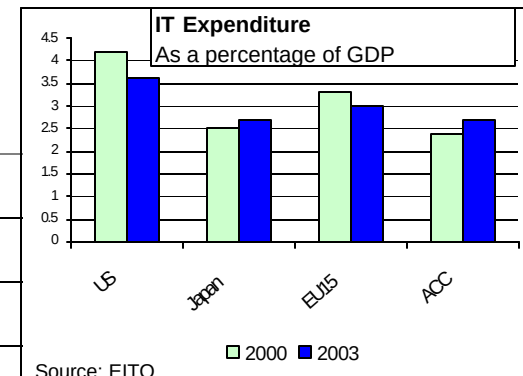
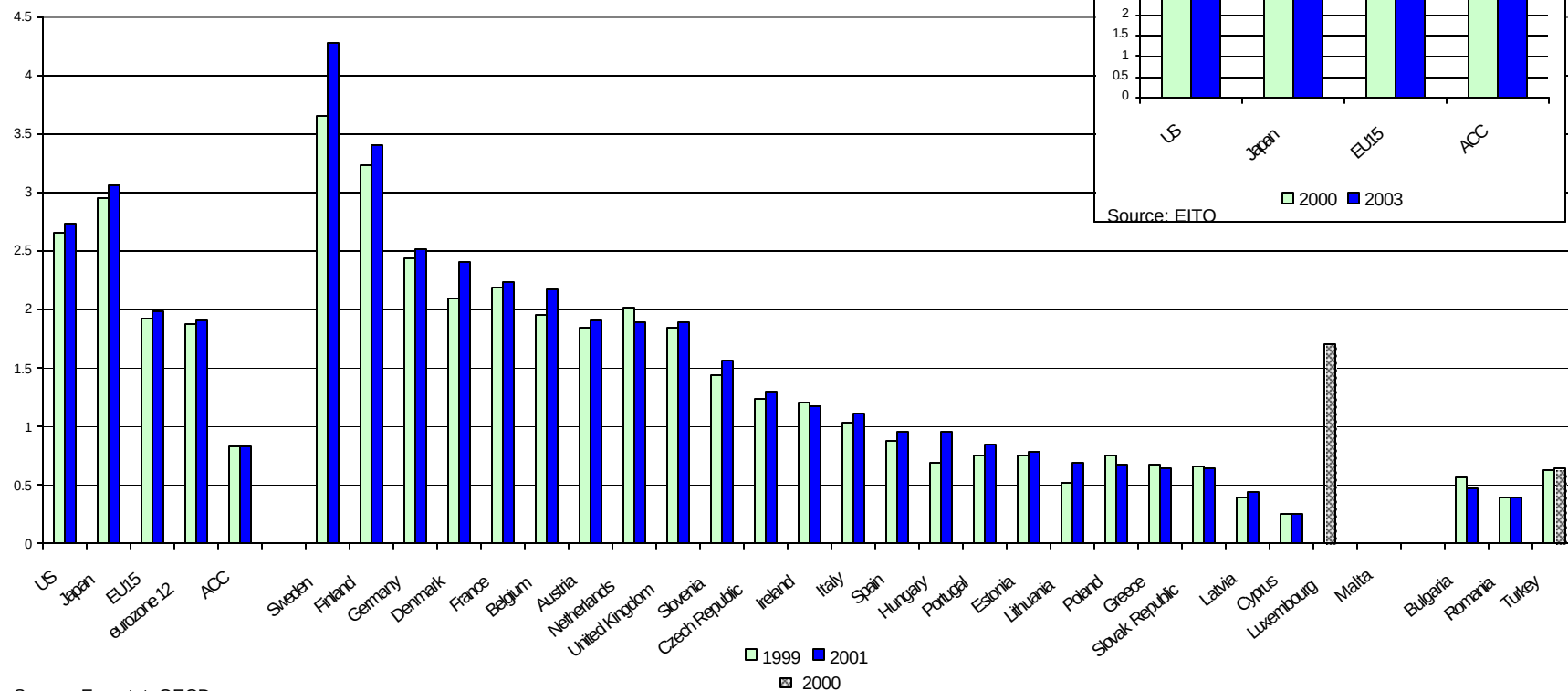
Source: Eurostat

EMPLOYMENT
Indicator 4.3 Employment rate of older workers – males
 Employed men aged 55-64 as a share of the total male population of the same age group

Source: Eurostat

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 5 GERD (Gross domestic expenditure on R&D)
As a percentage of GDP

Source: Eurostat, OECD

Notes:

US: excludes most or all capital expenditure.

EU15, Eurozone12, ACC (without Malta): OECD estimate

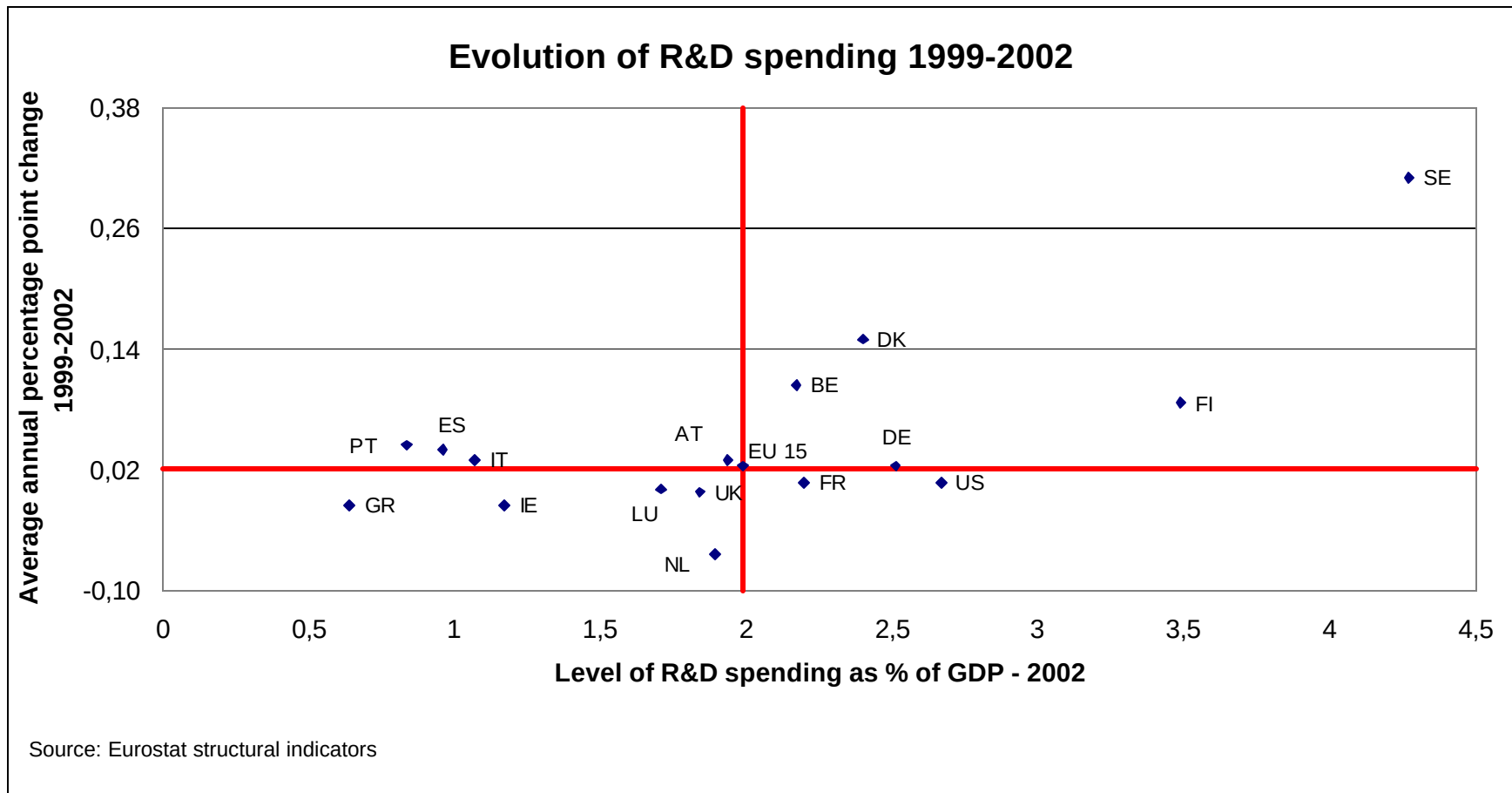
Austria: provisional estimate for 2001, 1999; Belgium, Greece: estimate for 2001, 1999

France: provisional for 2001; Portugal: estimate for 2001

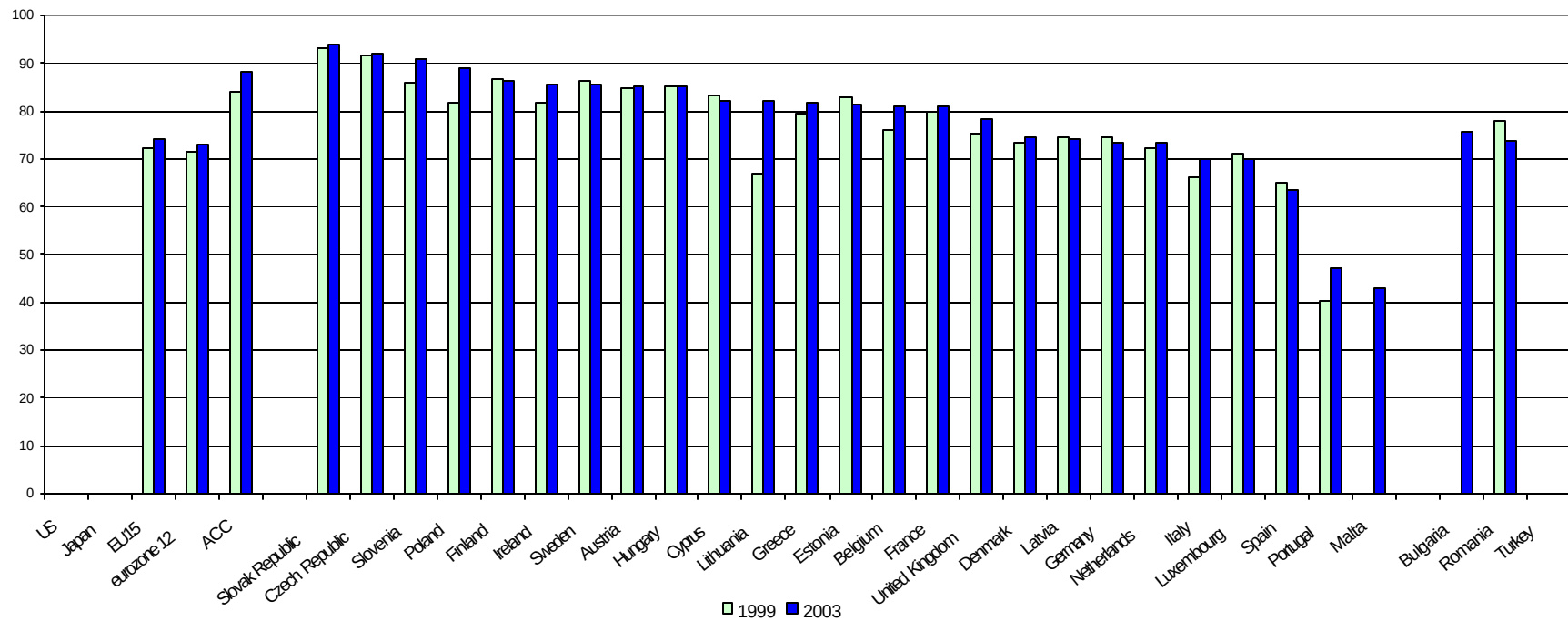
Ireland: estimate for 1999

2002 available for US (OECD estimate): 2.67; EU-15 (OECD estimate): 1.99; Austria (provisional estimate): 1.94; Finland (forecast): 3.49; France (estimate): 2.2;

Germany (estimate): 2.51; UK (forecast): 1.84; Slovak Republic 0.59

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.1 Youth education attainment level - total
 Percentage of the population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

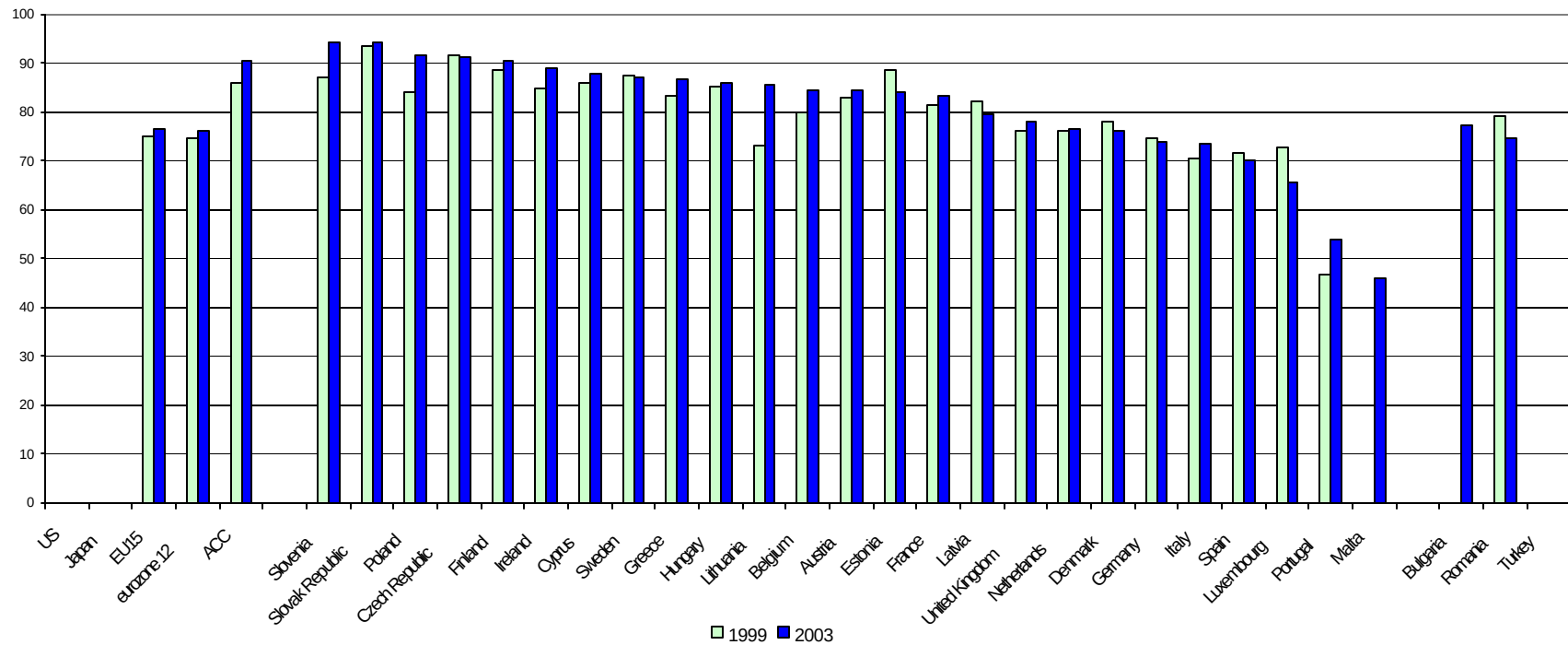
ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH

Indicator 6.2 Youth education attainment level - females

Percentage of the female population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

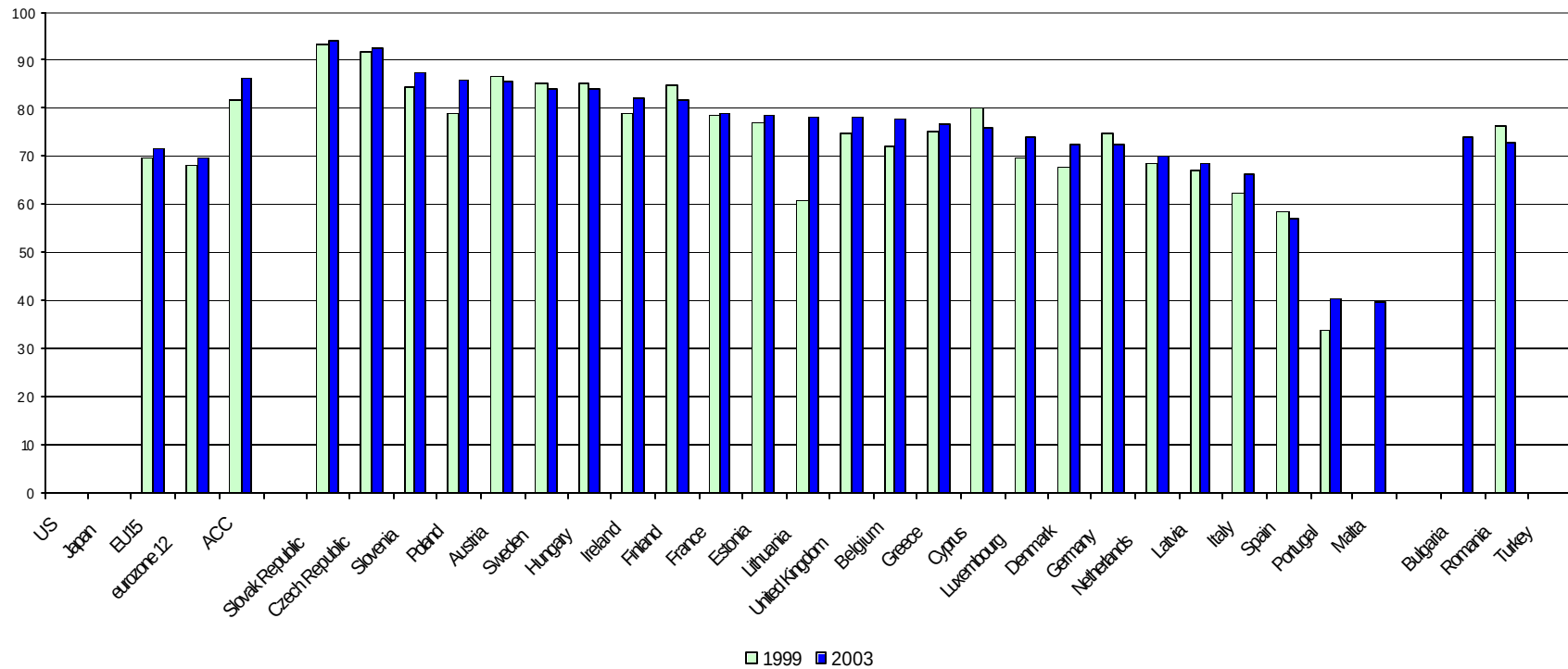
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

INNOVATION AND RESEARCH
Indicator 6.3 Youth education attainment level - males
 Percentage of the male population aged 20 to 24 having completed at least upper secondary education

Source: Eurostat

Notes:

EU15, Eurozone12, ACC, United Kingdom: provisional for 1999 and 2003

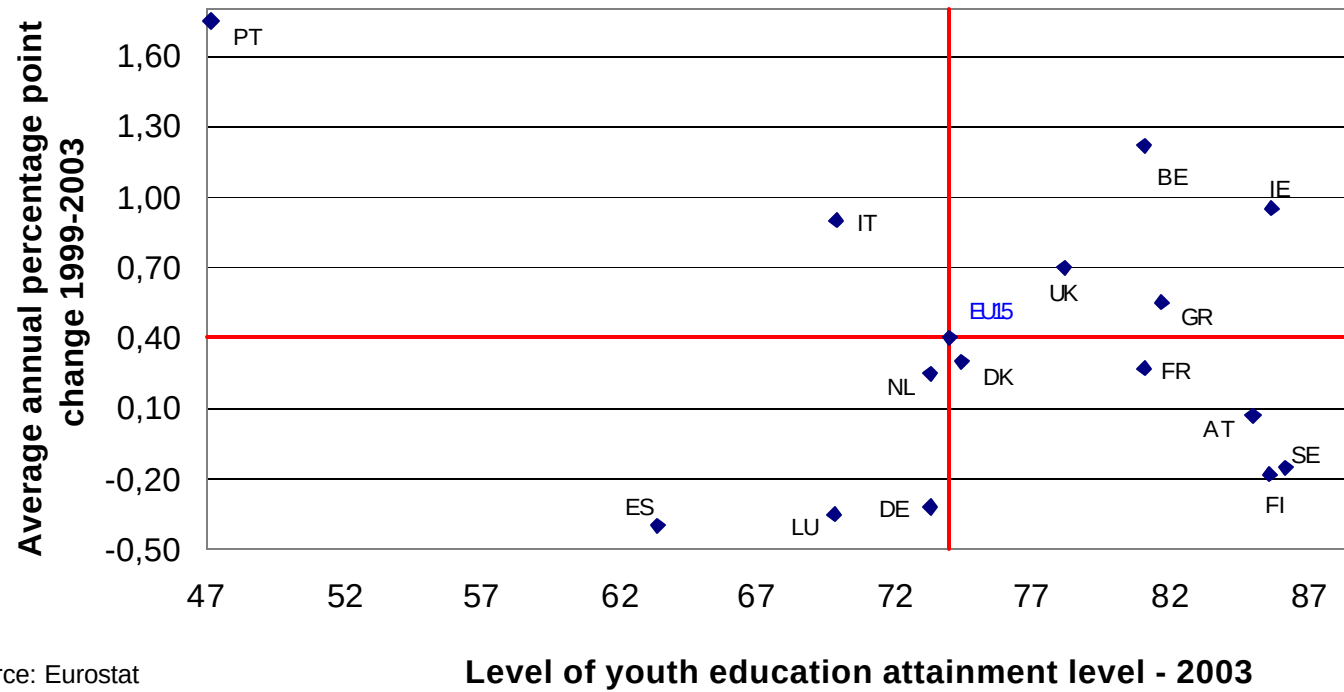
Belgium, Germany, France, Luxembourg, Netherlands, Austria, Finland, Poland: provisional for 2003; Malta: estimates for 2003

Denmark and Hungary: 2003 break in series

ACC and Poland: Poland data for 1999 refer to quarter 1.

Cyprus: students studying abroad are not covered

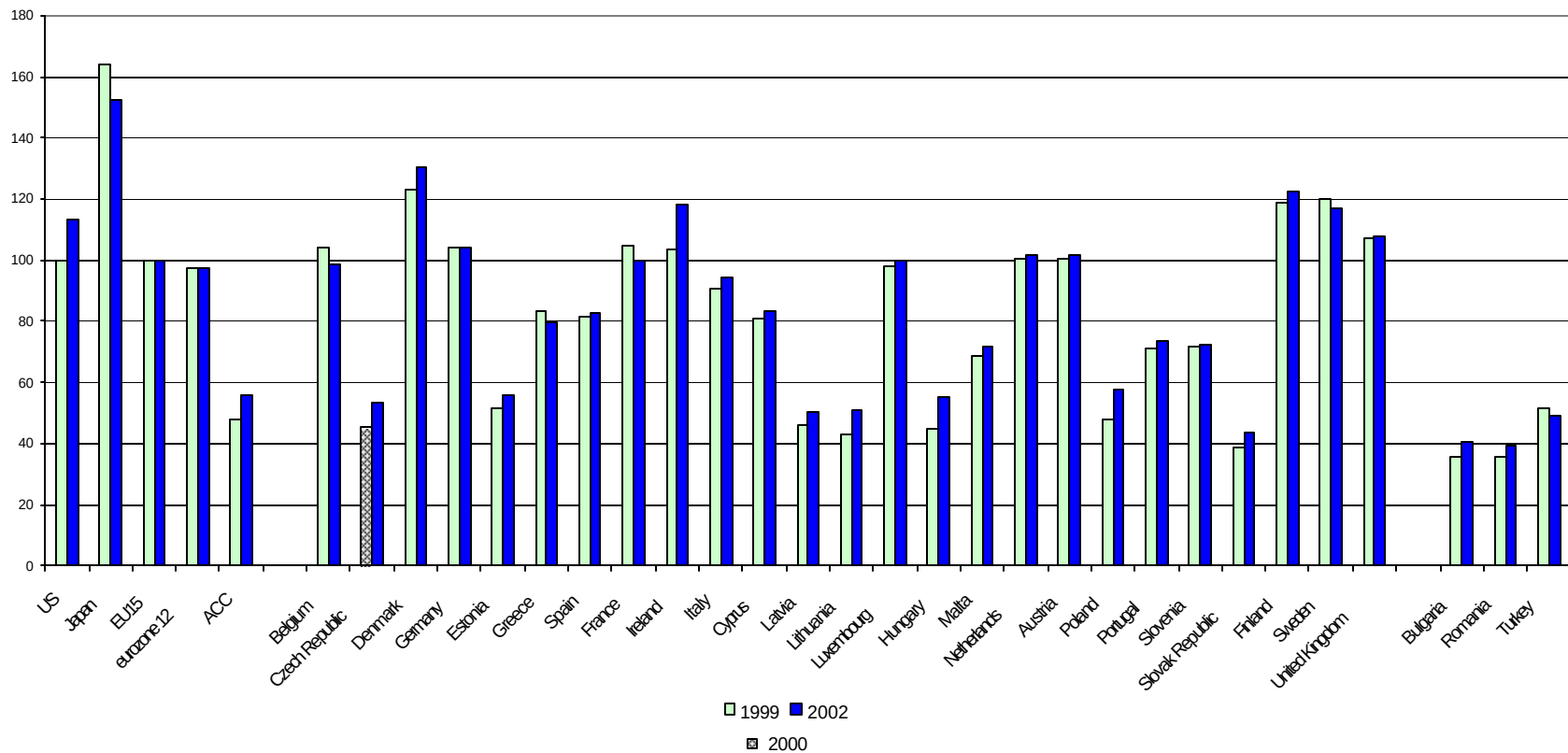
Evolution of youth education attainment level 1999-2003

ECONOMIC REFORM

Indicator 7 Comparative price levels

Comparative price levels of final consumption by private households including indirect taxes (EU-15=100)

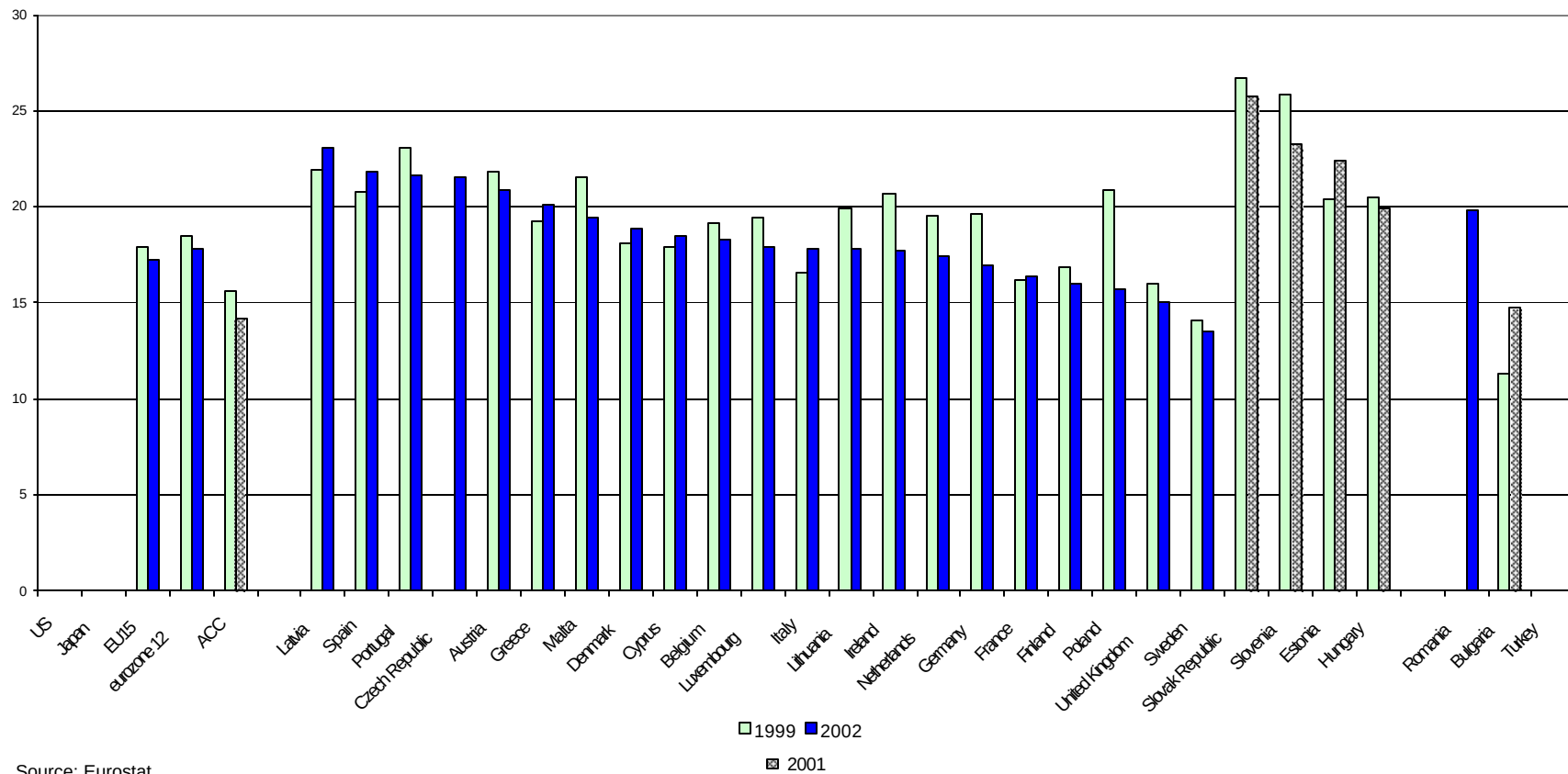

Source: Eurostat, OECD

Notes:

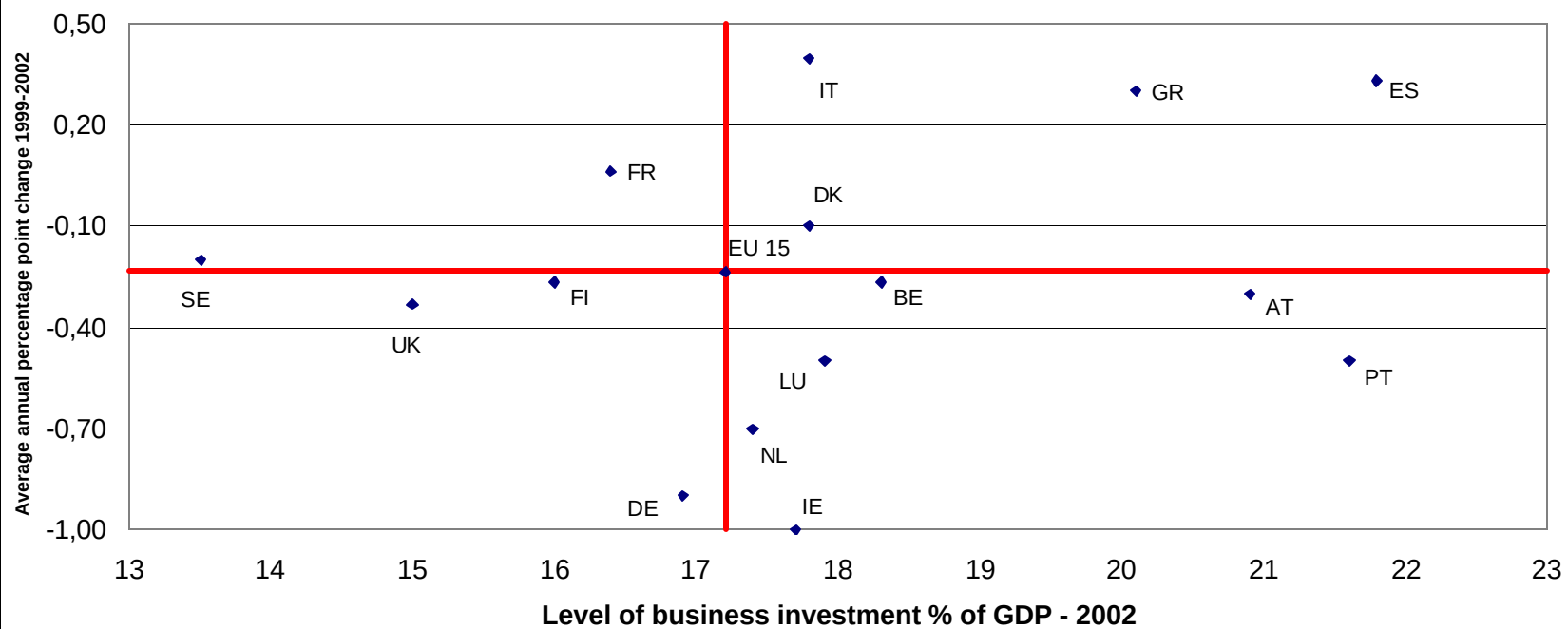
2002: provisional

ECONOMIC REFORM
Indicator 8 Business investment
 Gross fixed capital formation by the private sector as a percentage of GDP

Source: Eurostat
 Notes:
 ACC: Eurostat estimate for 1999

Evolution of business investment 1999-2002

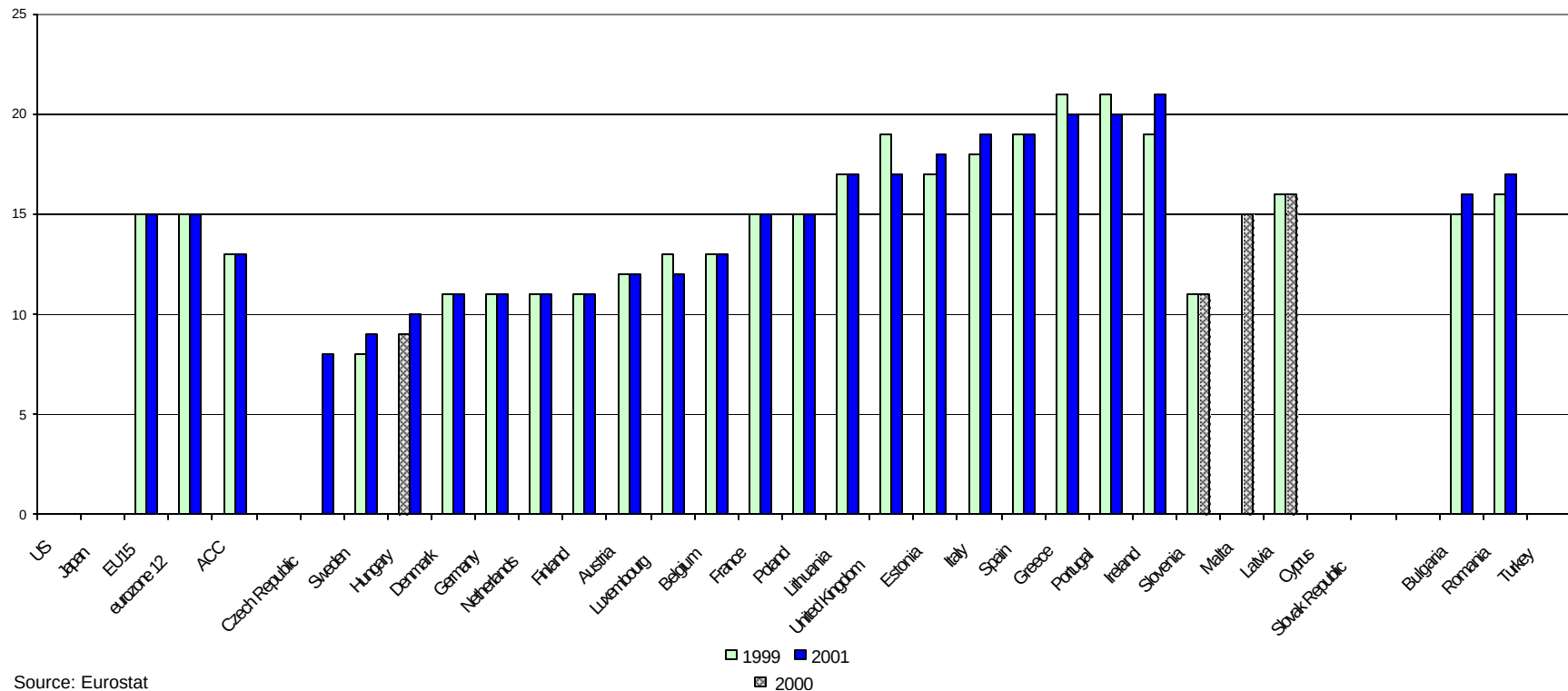

Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION

Indicator 9.1 At-risk-of-poverty rate after social transfers – total

The share of persons with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 16

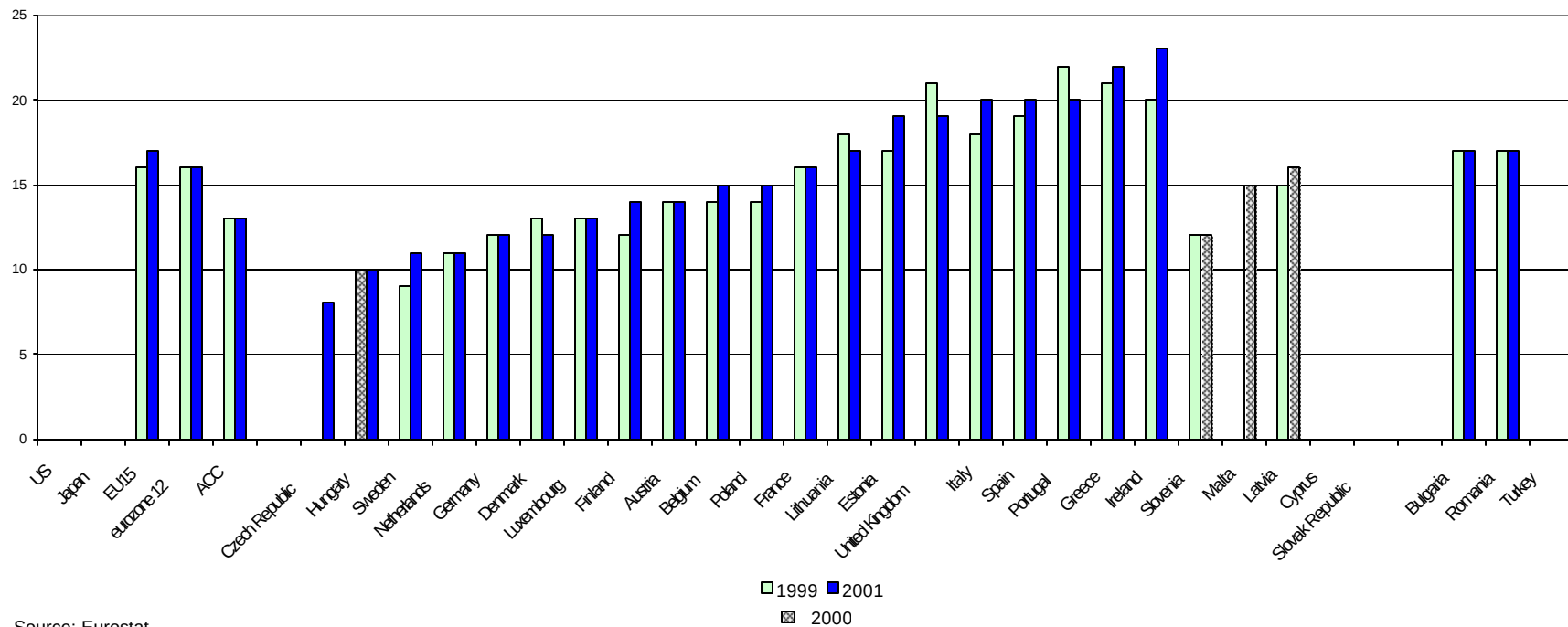
Slovak Republic: figure for 1996: 11, figure for 2003: 5

Turkey: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

SOCIAL COHESION

Indicator 9.2 At-risk-of-poverty rate after social transfers – females

The share of women with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 18

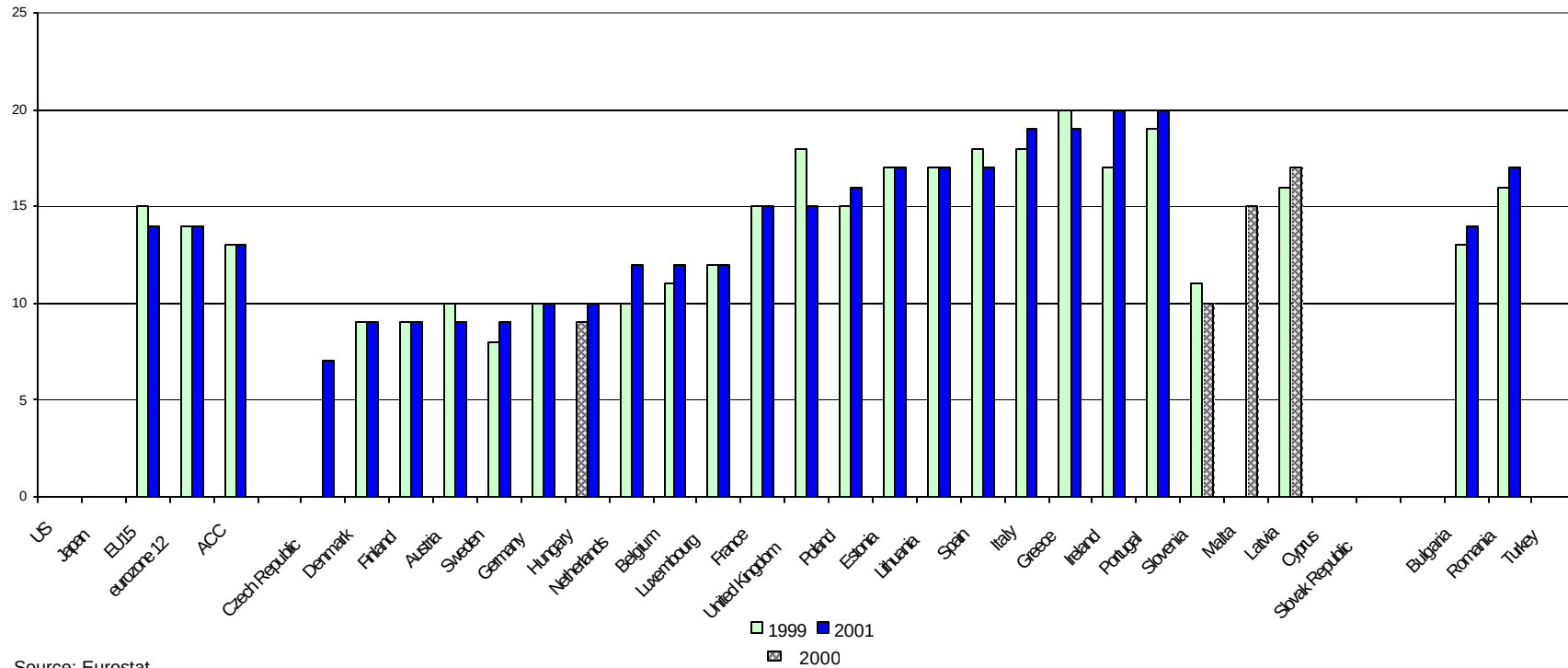
Slovak Republic: figure for 1996: 16, figure for 2003: 12

Turkey: figure for 1994: 24, figure for 2002: 26

SOCIAL COHESION

Indicator 9.3 At-risk-of-poverty rate after social transfers – males

The share of men with an equivalised disposable income below the risk-of-poverty threshold, which is set at 60% of the national median equivalised disposable income

Source: Eurostat

Notes:

The indicator for Sweden may not be fully comparable with those for other EU member states.

The indicator for the Candidate Countries cannot be considered to be fully comparable with the EU ones, or between Candidate Countries due to the differences of underlying data sources.

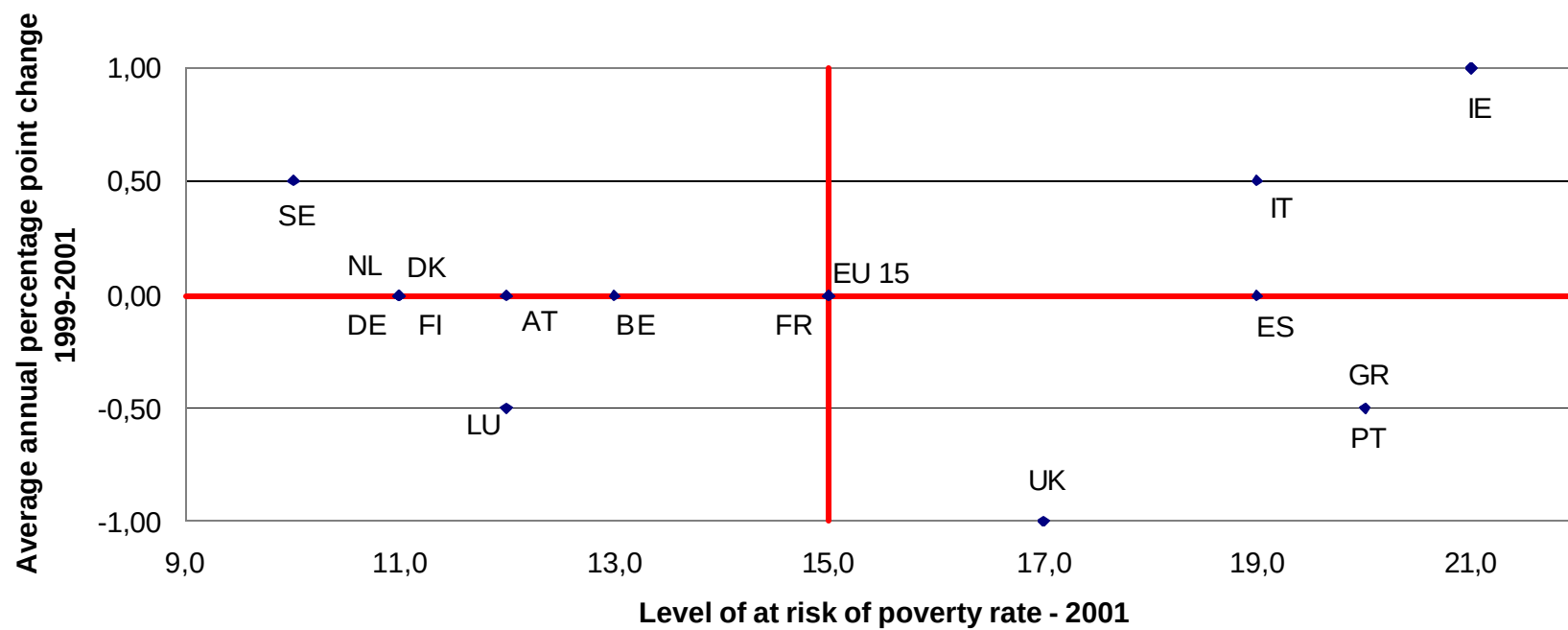
EU15, Eurozone12, ACC: Eurostat estimate

Cyprus: figure for 1997: 15

Slovak Republic figure for 1996: 10, figure for 2003: 3

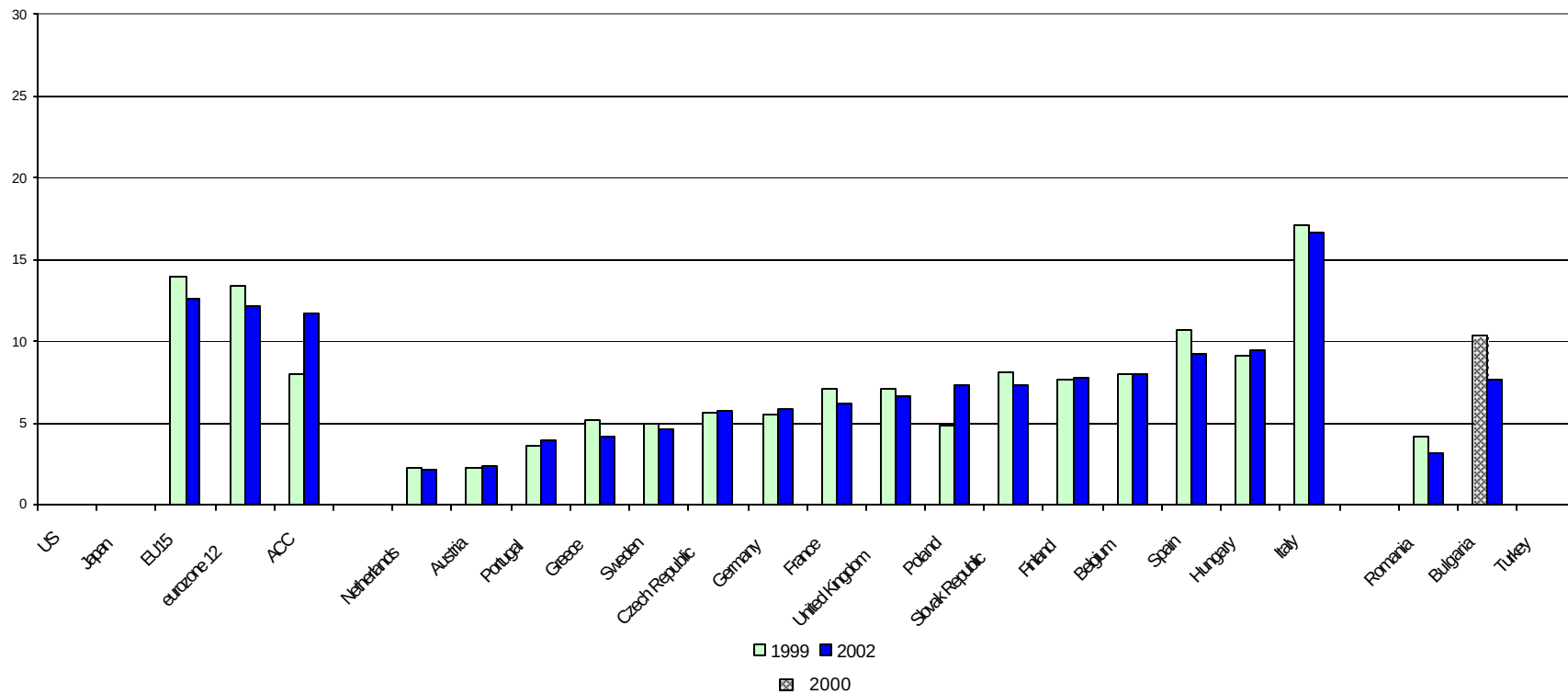
Turkey: figure for 1994: 23, figure for 2002: 25

Evolution of the at risk of poverty rate 1999-2001

Source: Eurostat structural indicators

SOCIAL COHESION
Indicator 10.1 Dispersion of regional employment rates - total
 Coefficient of variation of employment rates across regions (NUTS 2 level) within countries

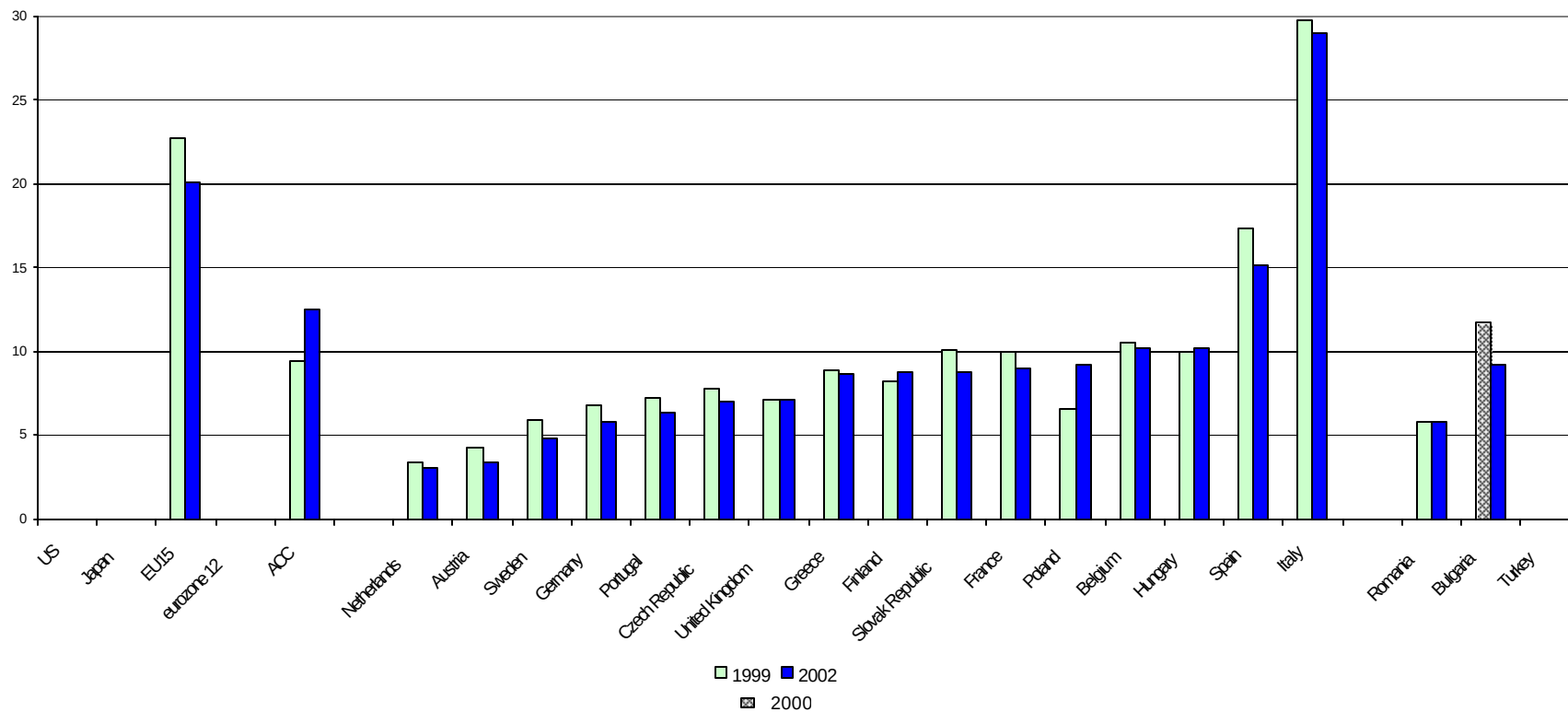

Source: Eurostat

Notes:

Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.2 Dispersion of regional employment rates - females
 Coefficient of variation of employment rates of women across regions (NUTS 2 level) within countries

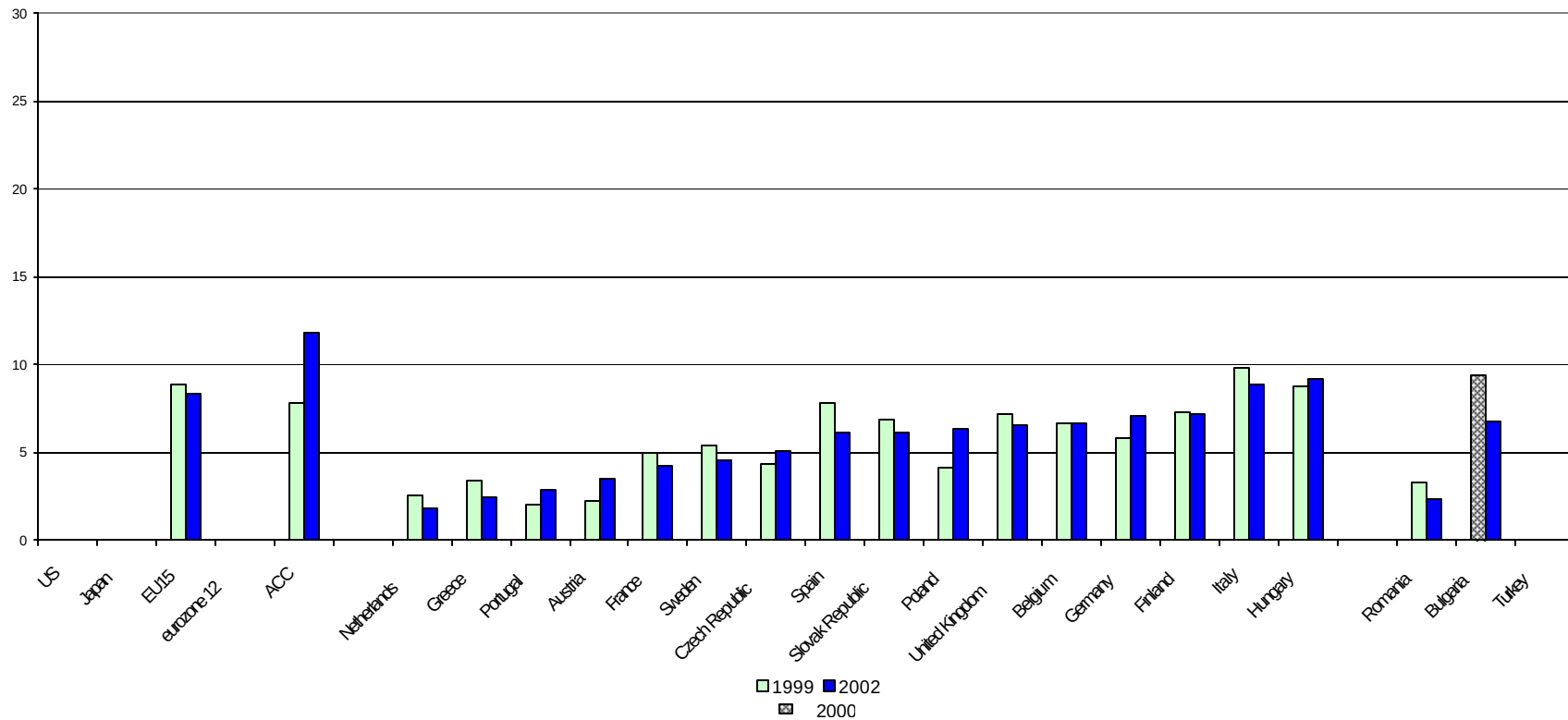

Source: Eurostat

Notes:

Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 10.3 Dispersion of regional employment rates - males
 Coefficient of variation of employment rates of men across regions (NUTS 2 level) within countries

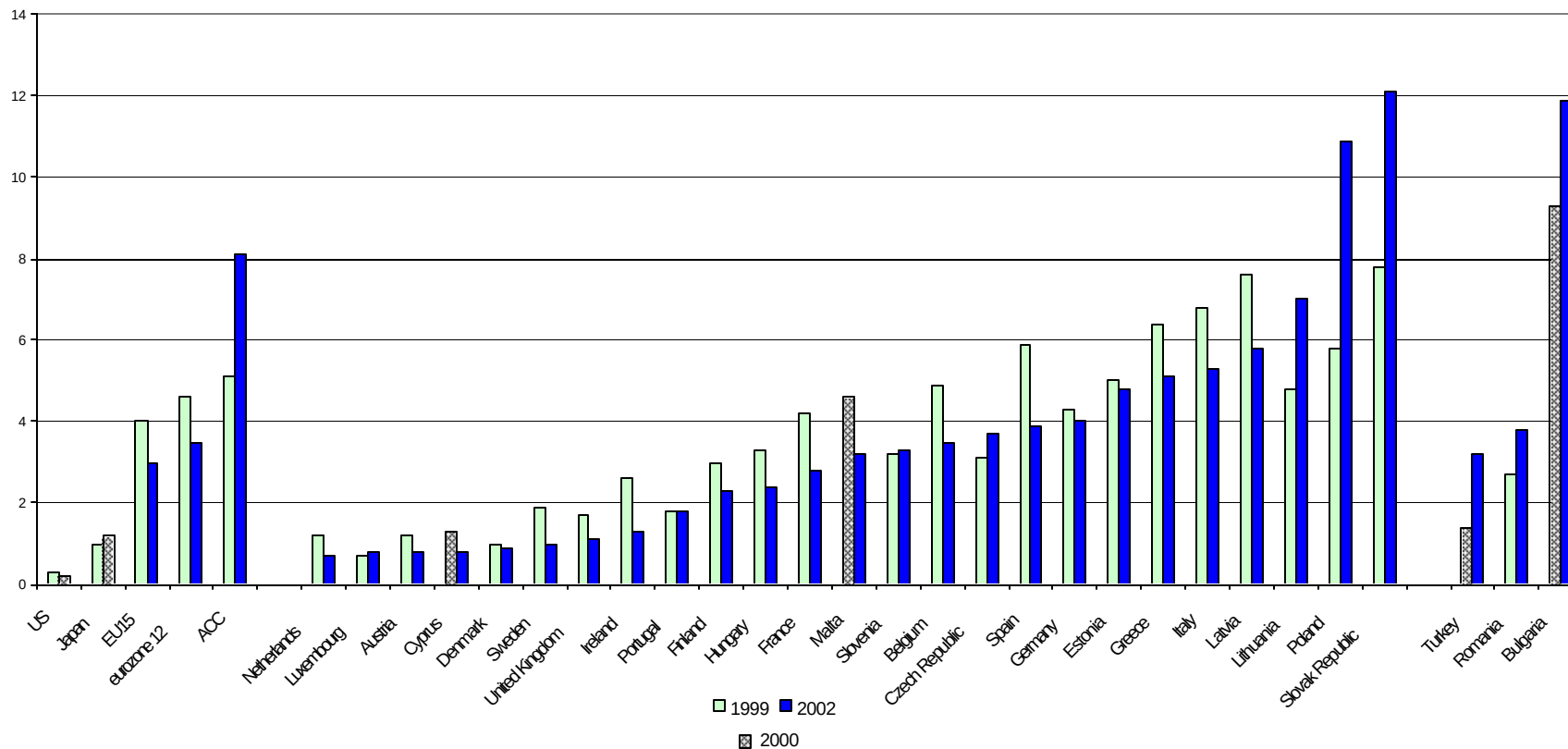

Source: Eurostat

Notes:

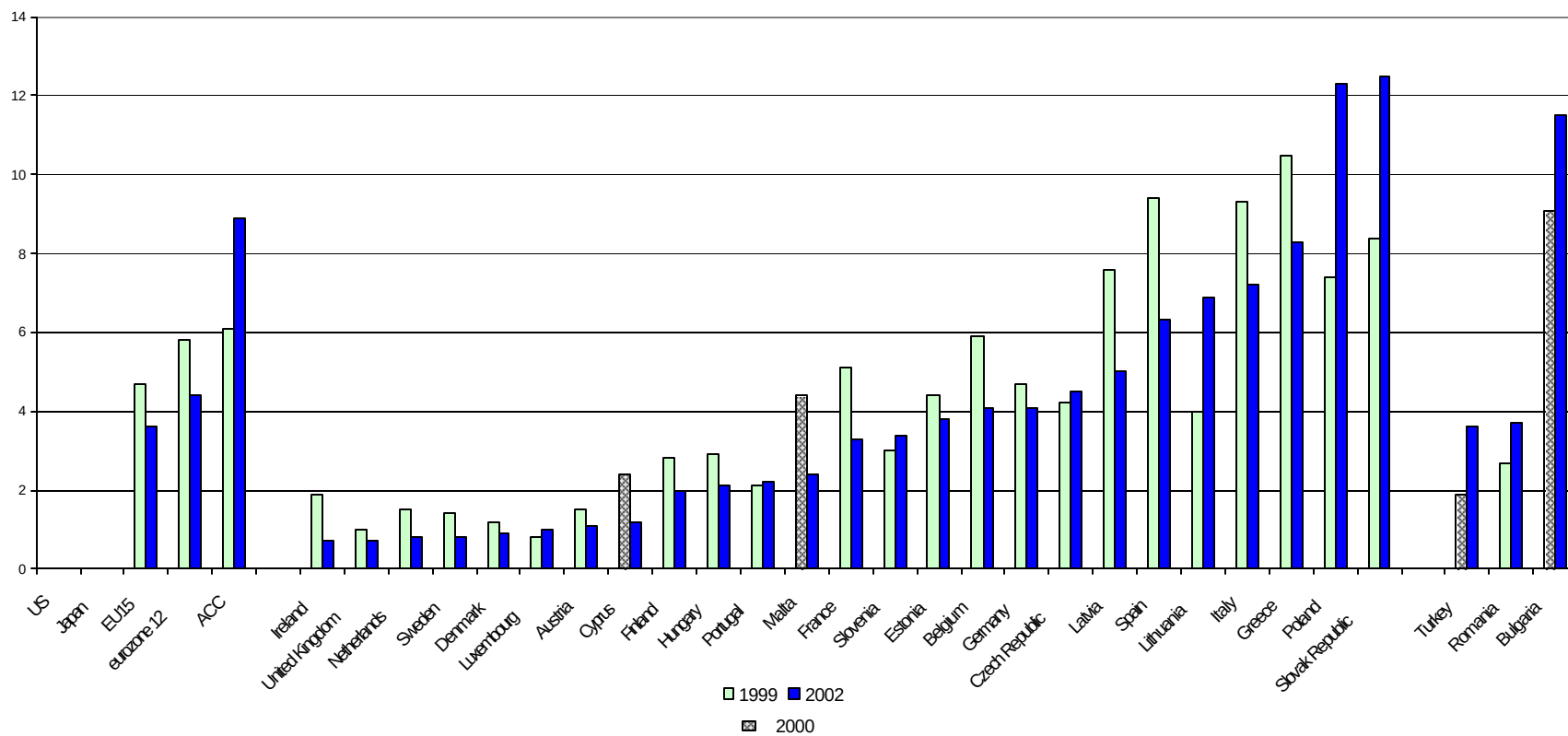
Not relevant for Denmark, Ireland, Luxembourg, Cyprus, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovenia

SOCIAL COHESION
Indicator 11.1 Total long-term unemployment rate
 Long-term unemployed (12 months and more) as a percentage of the total active population

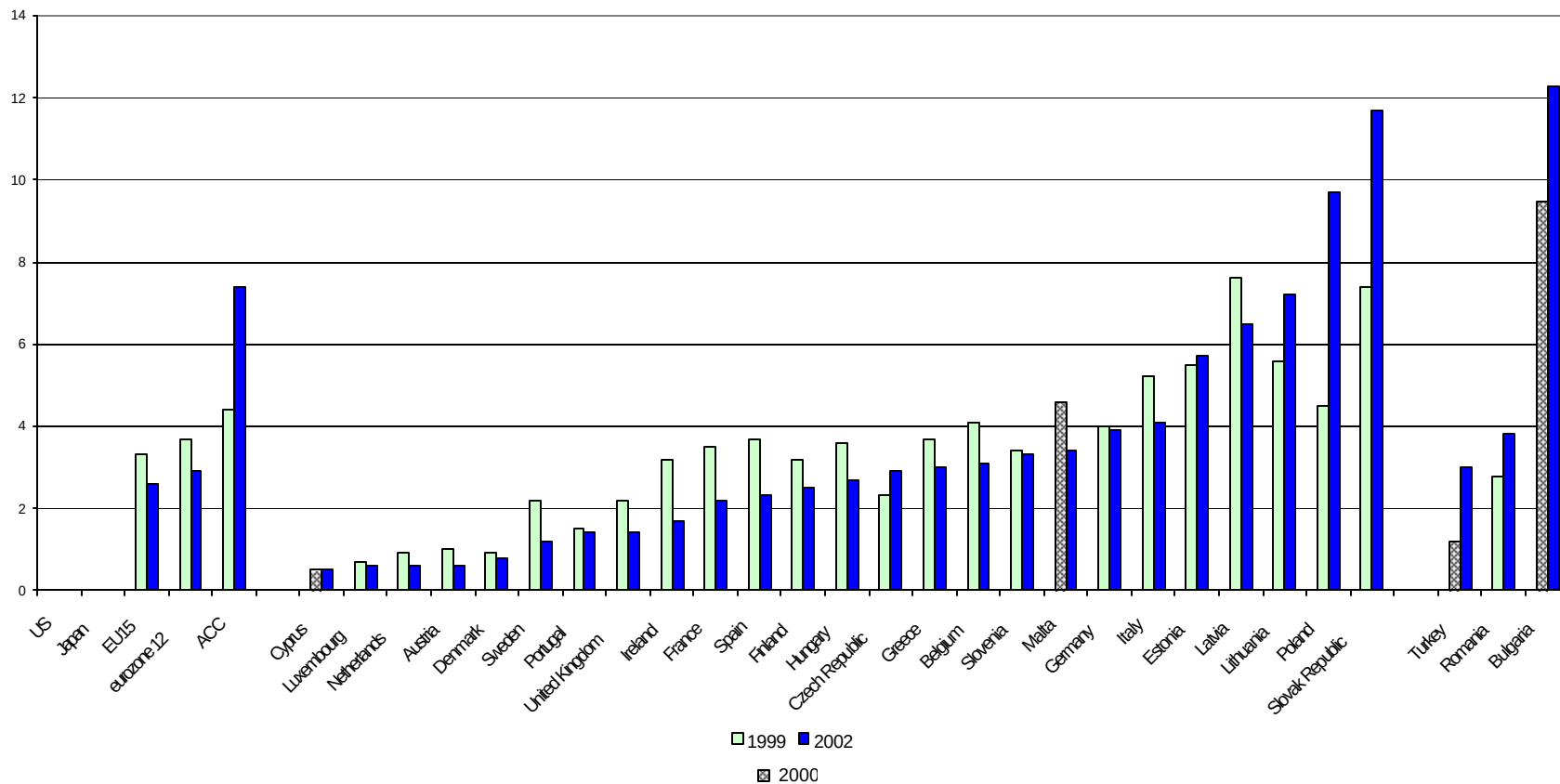
Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.2 Long-term unemployment rate - females
 Long-term unemployed women (12 months and more) as a percentage of the female active population

Source: Eurostat

SOCIAL COHESION
Indicator 11.3 Long-term unemployment rate - males
 Long-term unemployed men (12 months and more) as a percentage of the male active population

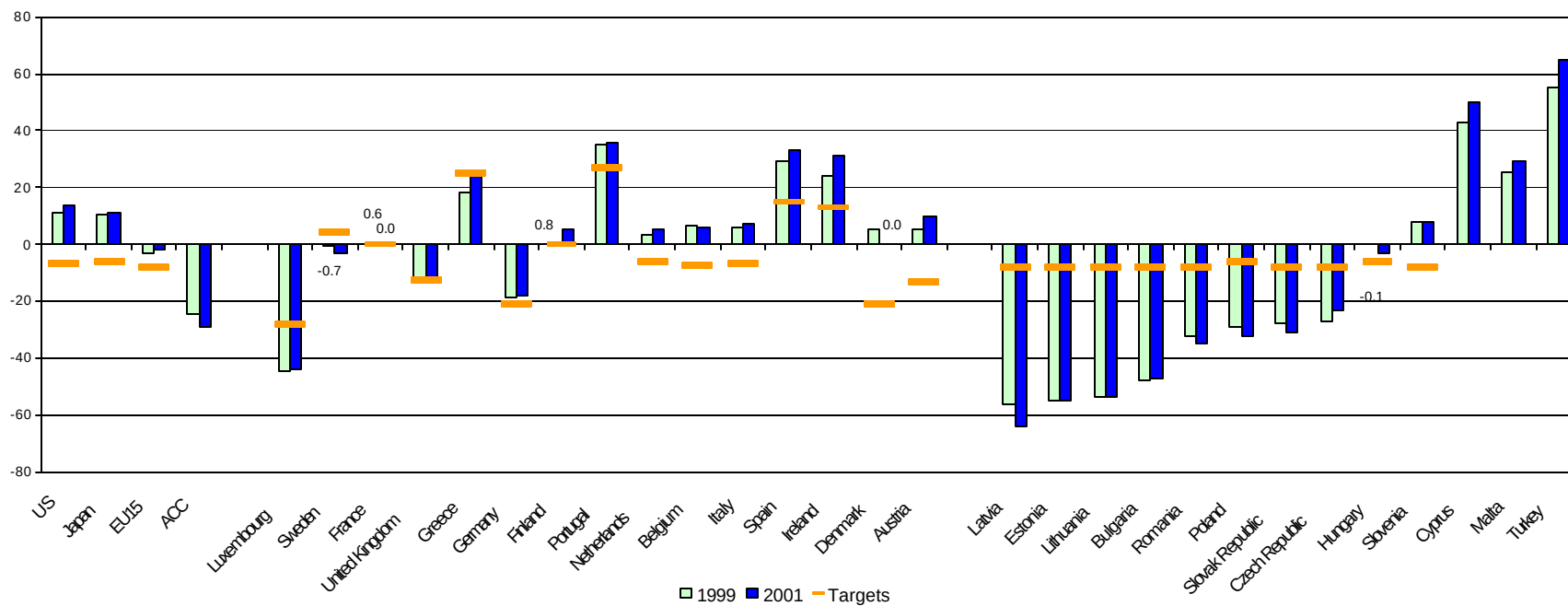

Source: Eurostat

ENVIRONMENT

Indicator 12 Total greenhouse gas emissions

Percentage change since base year and targets according to Kyoto Protocol/EU Council Decision for 2008-2012 (in CO₂ equivalents). Indexed on actual base year=100

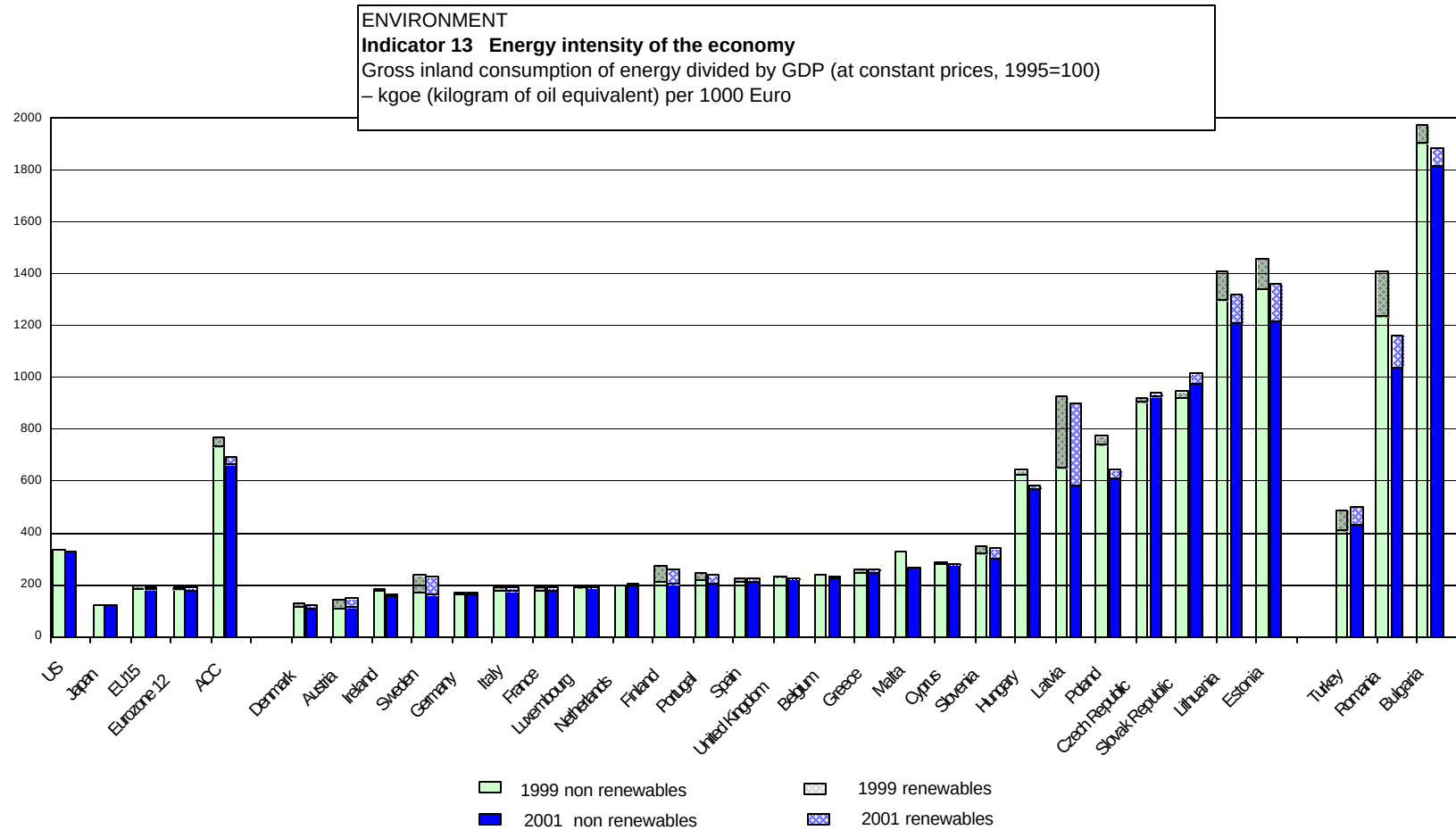
Sources: European Environment Agency, European Topic Centre on Air and Climate Change

Notes:

Countries are sorted according to the distance to their targets. For Member States targets are established under the EU Burden Sharing Agreement (Council Decision 2002/358/EC).

Total GHG emissions comprise the Kyoto basket of 6 greenhouse gases; CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs and SF₆.

Data exclude emissions and removals due to land use change and forestry (LUCF).

Source: Eurostat

Notes:

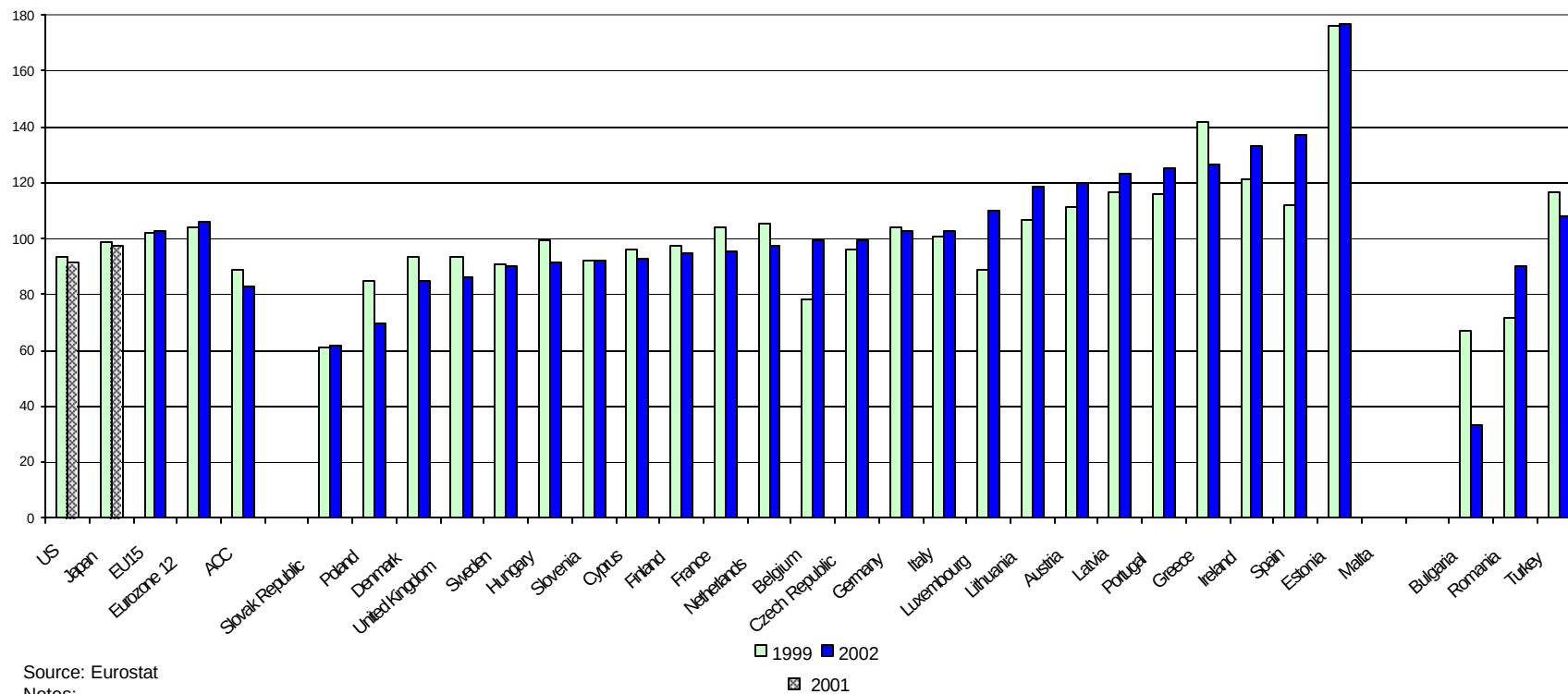
EU15, Eurozone 12, Germany, Italy, Netherlands, Spain: provisional for 2001

ACC : provisional for 1999

ENVIRONMENT

Indicator 14 Transport - Volume of freight transport relative to GDP

Index of inland freight transport volume relative to GDP, measured in tonne-km / GDP (in constant 1995 Euro), 1995=100

Graph 15: Relative performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Levels		at	be	de	dk	es	fi	fr	gr	ie	it	lu	nl	pt	se	uk	eu15	us
GDP per capita in PPS (EU 15 = 100)	2003	110,9	106,5	99,3	112,6	87,3	101	103,5	73,5	121,9	98,4	186,5	109,4	69,2	104,4	108,7	100	138,5
Labour productivity (EU 15 = 100)	2003	97,9	118,5	95,7	98,3	95,7	100,1	113,6	91,8	120,4	106	129,7	95,6	63,8	96,1	97	100	120
Employment rate (%)	2002	69,3	59,9	65,3	75,9	58,4	68,1	63	56,7	65,3	55,5	63,7	74,4	68,2	73,6	71,7	64,3	71,9
Employment rate of older workers (%)	2002	30	26,6	38,6	57,9	39,7	47,8	34,8	39,7	48,1	28,9	28,3	42,3	50,9	68	53,5	40,1	59,5
Educational attainment (20-24) (%)	2003	85	81,1	73,3	74,4	63,4	86,2	81,1	81,7	85,7	69,9	69,8	73,3	47,2	85,6	78,2	74	:
Research and development expenditure (% of GDP)	2002	1,9	2,2	2,5	2,4	1,0	3,5	2,2	0,6	1,2	1,1	1,7	1,9	0,8	4,3	1,8	2,0	2,7
Business investment (% GDP)	2002	20,9	18,3	16,9	17,8	21,8	16	16,4	20,1	17,7	17,8	17,9	17,4	21,6	13,5	15	17,2	:
Comparative price levels (EU 15 =100) ¹	2002	102	99	104	131	82	123	100	80	118	95	100	102	74	117	107	100	113
At-risk-of-poverty rate (%)	2001	12,0	13,0	11,0	11,0	19,0	11,0	15,0	20,0	21,0	19,0	12,0	11,0	20,0	10,0	17,0	15,0	:
Long-term unemployment (%)	2002	0,8	3,5	4	0,9	3,9	2,3	2,8	5,1	1,3	5,3	0,8	0,7	1,8	1	1,1	3	0,3
Dispersion of regional employment rates	2002	2,4	8	5,9	n.r	9,2	7,8	6,2	4,2	n.r	16,6	n.r	2,2	3,9	4,6	6,6	12,6	:
Greenhouse gases emissions (Index base year=100) ²	2001	110	106	82	100	133	105	100	126	131	107	56	105	136	97	88	98	114
Energy intensity of the economy	2001	146	228	168	125	227	263	189	261	161	188	191	201	238	229	225	194,2	330,1
Volume of transport	2002	120	100	102	85	137	95	96	127	133	103	110	97	126	90	86	102,4	91,3

1. Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels. 2. Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden sharing targets of the EU Member States. N.r.: not relevant.

Graph 16: Relative improvement in the performance of the 15 Member States according to the structural indicators on the shortlist

Evolution		at	be	de	dk	es	fi	fr	gr	ie	it	lu	nl	pt	se	uk	eu15	us
GDP per capita	Average annual real growth rate 1999-2003 (%)	1,4	1,1	0,8	1,2	2,1	2,3	1,3	3,9	4,8	1,2	2,1	0,3	0,6	1,8	2,5	1,4	1,2
Labour productivity	Average annual real growth rate 1999-2003 (%)	1,2	0,6	0,8	1,6	0,6	1,4	0,4	3,9	3,5	-0,1	-0,7	-0,1	0,0	1,0	1,7	0,7	1,8
Employment rate	Average annual percentage point change 1999-2002	0,2	0,2	0,0	0,0	1,6	0,6	0,7	0,5	0,7	0,9	0,7	0,9	0,2	0,6	0,2	0,6	-0,7
Employment rate of older workers	Average annual percentage point change 1999-2002	0,1	0,7	0,3	1,1	1,6	2,9	2,0	0,2	1,5	0,4	0,6	2,0	0,2	1,4	1,3	1,0	0,6
Educational attainment (20-24)	Average annual percentage point change 1999-2003	0,1	1,2	-0,3	0,3	-0,4	-0,1	0,3	0,6	0,9	0,9	-0,4	0,3	1,8	-0,2	0,7	0,4	:
Research and development expenditure	Average annual percentage point change 1999-2002	0,03	0,11	0,02	0,15	0,04	0,09	0,01	-0,02	-0,02	0,03	0,00	-0,07	0,05	0,31	0,00	0,02	0,01
Business investment	Average annual percentage point change 1999-2002	-0,30	-0,27	-0,90	-0,10	0,33	-0,27	0,07	0,30	-1,00	0,40	-0,50	-0,70	-0,50	-0,20	-0,33	-0,23	:
Comparative price levels ¹	Average annual percentage point change 1999-2002	0,4	-1,8	0,0	2,5	0,4	1,2	-1,7	-1,2	4,9	1,3	0,5	0,4	0,8	-0,9	0,0	0,0	4,4
At-risk-of-poverty rate	Average annual percentage point change 1999-2001	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,5	1,0	0,5	-0,5	0,0	-0,5	0,5	-1,0	0,0	:
Long-term unemployment	Average annual percentage point change 1999-2002	-0,1	-0,5	-0,1	0,0	-0,7	-0,2	-0,5	-0,4	-0,4	-0,5	0,0	-0,2	0,0	-0,3	-0,2	-0,3	0,0
Dispersion of regional employment rates	Average annual percentage point change 1999-2002	0,0	0,0	0,1	n.r	-0,5	0,1	-0,3	-0,3	n.r	-0,2	n.r	0,0	0,1	-0,1	-0,2	-0,5	:
Greenhouse gases emissions ²	Average annual percentage point change 1999-2001	2,4	-0,1	0,5	-2,6	2,0	2,1	-0,3	4,0	3,5	0,5	0,3	1,0	0,5	-1,2	0,5	0,6	1,3
Energy intensity of the economy	Average annual percentage point change 1999-2001	1,4	-7,8	-0,6	-3,6	0,2	-6,5	-1,3	-0,6	-10,2	-2,9	-0,9	-0,5	-4,7	-4,5	-4,8	-2,0	-4,1
Volume of transport	Average annual percentage point change 1999-2002	3,0	7,0	-0,6	-2,8	8,6	-0,9	-2,8	-5,0	3,9	0,6	7,1	-2,6	3,2	-0,3	-2,5	0,0	-0,8

1. Analysis takes into account relation between GDP per capita and comparative price levels. 2. Analysis based on distance to target indicators for the Kyoto Protocol and burden sharing targets of the EU Member States. N.r: not relevant.

BILAGA 2

MEDLEMSSTATERNAS RESULTAT I FÖRHÅLLANDE TILL **LISSABON-MÅLEN**

* Följande tabeller innehåller en kortfattad beskrivning av utvalda medlemsstaters resultat – både positiva och negativa – i förhållande till målen i Lissabonstrategin. En uppgift om en medlemsstat tas upp om resultatet ligger bland de tre bästa eller de tre sämsta i EU, enligt kortlistan över 14 strukturindikatorer (se bilaga I). Övriga uppgifter bygger på de landsspecifika bedömningar som gjorts i rapporten om genomförande av de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken (KOM(2004) 20), länderrapporterna (SEK(2004) 44), genomföranderapporten för den inre marknaden, främst resultattavlan (KOM(2004) 22), utbildningsrapporten 2010 (KOM(2003) 685) och översynen av miljöpolitiken (KOM(2003) 745).

BELGIEN		DANMARK	
Positivt	❖ Stadig minskning av statsskuldens andel av BNP (skuldkvot) och ett stort överskott (som dock minskar). ❖ Största ökningen av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Betydande ökning av FoU-utgifterna 2001 och ansträngningar för att nå målet på 3 %. ❖ Initiativ för att minska de administrativa bördorna och stimulera företagande.		❖ Reform, inklusive sänkt skatt på arbete, för att öka tillgången på arbetskraft. ❖ Högsta sammanlagda sysselsättningsgrad i EU med 76 %, högsta sysselsättningsgrad för kvinnor i EU med över 71 %, näst högsta sysselsättningsgrad för äldre arbetstagare med 58 % (siffrorna gäller 2002). ❖ Lägsta sammanlagda införlivandeunderskottet, högsta införlivandegraden för Lissabon-direktiven (85 %) och inga direktiv som ännu inte införlivats efter två år. ❖ Näst högsta ökningen av de inhemska bruttoutgifterna för FoU under 2001.
	Negativt ➤ Lägst sysselsättningsgrad i EU för personer i åldern 55–64 år (25 %). ➤ Största ökningen av införlivandeunderskott sedan maj 2003, vilket har lett till det största införlivandeunderskottet (54 direktiv). ➤ Liten effektiv konkurrens på energimarknaden. ➤ Lågt deltagande i utbildning.		➤ Högsta prisnivån i EU, med en betydande höjning mellan 2000 och 2002. ➤ En strategi på medellång sikt för de offentliga finanserna som äventyras av den offentliga konsumtionens omfattning. ➤ Dåliga resultat i förhållande till Kyoto-målen. ➤ Låg utbildningsnivå för unga.

TYSKLAND		GREKLAND	
Positivt	❖ Agenda 2010 – omfattande omstrukturering av det sociala trygghetssystemet med stor inverkan på arbets- och varumarknaderna. ❖ Märkbara framsteg när det gäller genomförandet av 2003 års rekommendationer för arbetsmarknaden och moderniseringen av den yrkesinriktade utbildningen. ❖ Reformen för bättre företagande. ❖ Tredje högsta inhemska bruttoutgifterna för FoU under 2001. ❖ Bland de bästa resultaten i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning.		❖ Största ökningen i EU av arbetsproduktiviteten (1999–2003). ❖ Åtgärder för att öka incitamenten att arbeta och höja kompetensen hos de arbetslösa, och en kraftig höjning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Näst bäst på företagsinvesteringar (1999–2002) med initiativ för att öka IKT-användningen och utgifterna för FoU och innovation, och insatser för att förenkla företagande.
Negativt	➤ Alltför stort underskott under flera år, med upprepade avvikelser i utgifter jämfört med stabilitetspakten. ➤ Inga stora reformer av pensionssystemet. ➤ Mycket trög arbetsmarknad och hög arbetslöshet. ➤ Låg utbildningsnivå för unga. ➤ Näst största införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv (mer än dubbelt så mycket som målet på 1,5 %).		➤ Stor statsskuld som minskar långsamt trots de senaste årens höga nominella BNP-tillväxt. ➤ Näst lägsta sysselsättningsgrad för kvinnor i EU och näst högsta långtidsarbetslöshet. ➤ Senarelagd uppföljning av reformerna i socialförsäkrings- och pensionssystemen. ➤ Ännu ingen effektiv konkurrens i energisektorn. ➤ Högt införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv.

SPANIEN		FRANKRIKE	
Positivt	❖ Högsta sysselsättningstillväxten sedan 1999, största minskningen av långtidsarbetslösheten (1999–2002), och åtgärder vidtagna för att öka andelen sysselsatta kvinnor. ❖ Näst lägsta införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv (långt under målet på 1,5 %). ❖ Antagande av ”España.es 2004-2005” – ett åtgärdsprogram för att främja och utveckla informationssamhället och samtidigt öka medborgarnas och de små och medelstora företagens tillgång till Internet. ❖ Antagande av en aktiebolagslag, med förenklade bestämmelser för att starta små och medelstora företag.		❖ Genomförande av en omfattande pensionsreform. ❖ Betydande ökning av sysselsättningsgraden för äldre arbetstagare (1999–2002) även om sysselsättningsgraden bland äldre arbetstagare fortfarande är en av de lägsta i EU. ❖ Kraftig minskning av de relativa prisnivåerna mellan 1999 och 2002. ❖ Mycket över EU-snittet när det gäller utbildningsnivå för ungdomar. ❖ Bra resultat i förhållande till Kyoto-målen.
Negativt	➤ Största arbetslösheten i EU med 11,3 % 2002, sysselsättningen för kvinnor mer än 10 procentenheter under EU-snittet 2002, och alltför stor användning av visstidsanställning vilket hämmar rörligheten. ➤ Inga nya reformer av pensionssystemet planeras i närtid. ➤ Minskning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ➤ Fortfarande för liten effektiv konkurrens inom detaljhandeln. ➤ Bland de sämsta resultaten i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning.		➤ Alltför stort underskott under flera år, med upprepade avvikelser i utgifter jämfört med stabilitetspakten. De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är oviss. ➤ Arbetsmarknadsreformerna är förmodligen otillräckliga i dagens läge. ➤ Marknadsöppningen för gas och el är fortfarande liten. ➤ Största införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv med många överträdelser.

IRLAND		ITALIEN	
Positivt	❖ En genomsnittlig tillväxt på 5%. ❖ En hög och ökande arbetsproduktivitet – mycket över EU-snittet. ❖ Kraftig minskning av långtidsarbetslösheten (1999–2002). ❖ Markant ökning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Ökad konkurrens inom telekombranschen och kollektivtrafiken samt nya konkurrensregler för el- och gasmarknaden. ❖ Den största minskningen sedan maj 2003 av direktiv som inte införlivats (32 direktiv).		❖ Största ökningen av företagsinvesteringar (1999–2002). ❖ Pensionsreform på medellång sikt aviserades hösten 2003. ❖ Åtgärder vidtagna för att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden. ❖ Primär- och sekundärutbildningen har reformerats, och höjning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Minskning av införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv, och bland de tre bästa när det gäller införlivande av Lissabon-direktiven.
Negativt	➤ Bland de sämsta resultaten i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning. ➤ Största ökningen av prisnivåerna mellan 1999 och 2002. ➤ De inhemska bruttoutgifterna för FoU under EU-snittet. ➤ Största minskningen av företagsinvesteringar (1999–2002).		➤ Lägsta sysselsättningsgraden i EU både totalt (55,5 %) och för kvinnor (42 %), och högsta långtidsarbetslösheten med 5,3 %. ➤ Stor minskning av arbetsproduktiviteten mellan 1999 och 2003. ➤ Budgeten är inte stadigvarande konsoliderad och de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är oviss. ➤ Långsam liberalisering av tjänstesektorn och energimarknaden. ➤ Stort antal överträdelser av inre marknadsreglerna och stort införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv.

LUXEMBURG		NEDERLÄNDERNA	
Positivt	❖ Högsta relativa arbetsproduktiviteten i EU – även om den minskar. ❖ Mycket låg långtidsarbetslöshet. ❖ Bästa resultatet i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning. ❖ Största ökningen av företag som har tillgång till Internet 2002. ❖ Initiativ för att stimulera företagande.		❖ Stora ansträngningar under den senaste tidens kraftiga ekonomiska avmattning för att konsolidera de offentliga finanserna och göra dem stabila på lång sikt. ❖ Mycket låg långtidsarbetslöshet. ❖ Åtgärder för att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden, inklusive inrättande av ett innovationsråd. ❖ Ökade befogenheter till den nederländska konkurrensmyndigheten för att öka den effektiva konkurrensen. ❖ På god väg att uppfylla Kyoto-målen.
Negativt	➤ Tredje sämsta resultat i EU när det gäller ungdomars utbildningsnivå, med nedåtgående trend (1999–2003). ➤ Mycket låg sysselsättningsgrad för personer i åldern 55–64 år, och inga konkreta politiska åtgärder. ➤ Försenad reform av konkurrensreglerna. ➤ Stort införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv med största antalet direktiv som inte införlivats efter två år.		➤ Låg arbetsproduktivitet på senare år, delvis p.g.a. minskad konkurrenskraft, men också p.g.a. bristande konkurrens i några sektorer och minskad specialisering på högteknologisk tillverkning. ➤ Löneskillnaderna mellan könen i privata och offentliga sektorn ligger över EU-snittet. ➤ Minskning av de inhemska bruttoutgifterna för FoU under 2001. ➤ Nästa största ökningen av införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv sedan maj 2003.

ÖSTERRIKE		PORTUGAL	
Positivt	❖ En övergripande reform av det offentliga pensionssystemet har godkänts. ❖ Mycket låg långtidsarbetslöshet. ❖ Utbildningsnivån för ungdomar mycket över EU-snittet med 85 % (1999–2003). ❖ Förenklade regler för små och medelstora företag samt för att starta företag. ❖ Betydande minskning av införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv.		❖ Genomförande av åtgärder för att öka IKT-användningen, FoU-utgifterna och innovation. ❖ Stor ökning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Betydande minskning av införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv och inga direktiv som ännu inte införlivats efter två år. ❖ Ekonomisk kompensation till små- och mikroföretag genom Qadros-programmet.
Negativt	➤ De inhemska bruttoutgifterna för FoU under EU-snittet. ➤ Sysselsättningsgraden för äldre mycket under EU-snittet. ➤ Fortsatt högt införlivandeunderskott för inre marknadsdirektiv. ➤ Dåligt resultat i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning. ➤ Kraftig minskning av företagsinvesteringar (1999–2002).		➤ Alltför stort underskott, och de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är osäker p.g.a. beräknade pensionskostnader. ➤ Dåliga resultat när det gäller utbildning (även om det nyligen tagits initiativ för att förbättra utbildningens kvalitet), och högst andel unga som avbrutit sin utbildning i EU (dubbla EU-snittet). ➤ Ännu ingen effektiv konkurrens på elmarknaden och bland de högsta gas- och elpriserna i EU. ➤ Dåligt resultat i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning.

FINLAND		SVERIGE	
Positivt	❖ Fortsatt tätplats när det gäller övergången till en kunskapsbaserad ekonomi. ❖ Reformåtgärder har vidtagits för att öka sysselsättningen och förhindra social utslagning, och sysselsättningsmålet för arbetstagare i åldern 55–64 är realistiskt. ❖ Högsta utbildningsnivån för ungdomar i EU (1999–2003). ❖ Införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv ligger under målet på 1,5 % och alla direktiv har införlivats inom två år. ❖ Relativt bra resultat i förhållande till Kyoto-målen.		❖ Högsta nivån på de inhemska bruttoutgifterna för FoU och högsta ökningen av dem. ❖ Åtgärder för att få äldre arbetstagare att fortsätta arbeta och för att få in unga på arbetsmarknaden. ❖ Högsta sysselsättningsgraden i EU för arbetstagare i åldern 55–64 och nästa högsta sysselsättningsgraden för kvinnor (1999–2002). ❖ Fortsatt tätplats när det gäller övergången till en kunskapsbaserad ekonomi. ❖ Bra resultat i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning.
Negativt	➤ Priserna bland de högsta i EU, med en ökning av prisnivåerna (1999–2002). ➤ Begränsad konkurrens för tjänster som inte är föremål för handel. ➤ Fortsatt hög strukturell arbetslöshet. ➤ Tredje sämsta resultat när det gäller företagsinvesteringar och minskning av dem (1999–2002).		➤ Priserna bland de högsta i EU, även om prisnivåerna har sjunkit (1999–2002). ➤ Sämst resultat när det gäller företagsinvesteringar och minskning av dem (1999–2002). ➤ Liten konkurrens i vissa branscher, särskilt när det gäller tjänster i offentliga sektorn.

STORBRITANNIEN	
Positivt	❖ Låg långtidsarbetslöshet och ökning av ungdomars utbildningsnivå (1999–2003). ❖ Bättre kvalitet på de offentliga utgifterna (för utbildning och transport), inklusive reformer för bättre utbildning och grundkompetens. ❖ Bra resultat i förhållande till Kyoto-målen och indikatorerna på bördefördelning. ❖ Införlivandeunderskottet för inre marknadsdirektiv ligger under målet på 1,5 %. ❖ Stora företag har fått utvidgade skattelättnader för FoU-investeringar, kartläggning av prioriterade områden för att öka produktiviteten.
Negativt	➤ Låg arbetsproduktivitet, även om den ökat på senare tid (1999–2003) ➤ Ökande statligt underskott. ➤ Försenad öppning av postmarknaden för konkurrens. ➤ Låga inhemska bruttoutgifter för FoU under 2001, och sämsta resultat i EU när det gäller företagsinvesteringar (1999–2002).

BILAGA 3

FÖRSLAG I DAGORDNINGEN FRÅN LISSABON SOM SKA VARA FÄRDIGBEHANDLADE I MARS 2005

LISSABONSTRATEGIN: LAGSTIFTNINGSPLAN		
Råd	Innan parlamentets mandat löper ut (april 2004)	Före halvtidsutvärderingen (mars 2005)
Konkurrenskraft	Gemensk apspatent	- Erkännande av yrkeskvalifikationer* - Tillämpning av immaterialrättigheter* - Samarbete när det gäller efterlevnad av konsumentskydd* - Otillbörliga affärsmetoder* - Gemenskapspatent (förslaget om domstol och Münchenkonventionen) - Patentbarhet för datorprogram - Ramdirektivet om tjänster - REACH
Ekonomiska och finansiella frågor	- Direktivet om insyn - Direktivet om investeringstjänster	
Transport, telekommunikation och energi	- Andra järnvägspaketet - Sjösäkerhet - TEN-transporter	- Ramdirektiv om ekodesign för energiförbrukande produkter* - Effektivare energiförsörjning - Tredje järnvägspaketet - Väavgifter för tunga fordon (Eurovignette) - E-innehåll - Handlingsplan för Internetsäkerhet - TEN-energi
Sysselsättning och socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor	- Förordning 1408/71 - Det europeiska sjukförsäkringskortet - Arbetsstagare i bemanningsföretag	Artikel 13-direktivet (utanför arbetslivet)
Utbildning och kultur		- Ramprogram för livslångt lärande - Ny generation av program efter 2006
Miljö	- Miljöansvar - Den flexibla Kyoto-mekanismen	Århuskonventionen

* Gemensam ståndpunkt före juni 2004.